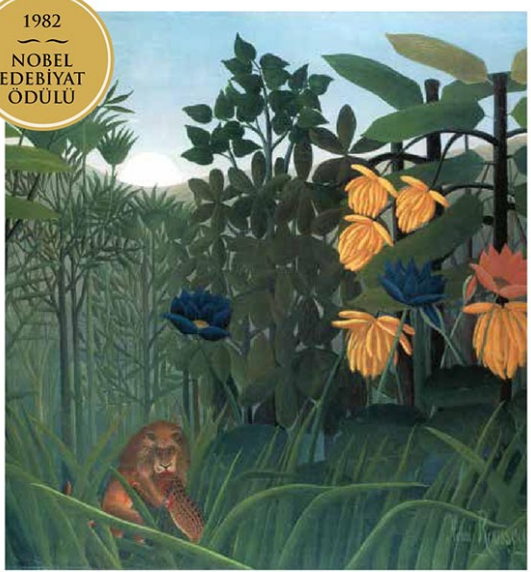
GABRIEL GARCÍA MÁRQUEZ

BİR KAÇIRILMA ÖYKÜSÜ

1982
NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLÜ

ROMAN

Çeviri: İNCİ KUT

CAN

6. BASKI

GABRIEL GARCÍA MÁRQUEZ

BİR KAÇIRILMA ÖYKÜSÜ

Noticia de un secuestro, Gabriel García Márquez
© 1996, Gabriel García Márquez
© 1996, Can Sanat Yayınları A.Ş.
Bu eserin Türkçe yayın hakları Agencia Literaria Carmen Balcells S.A. aracılığıyla alınmıştır.
Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 1996
6. basım: Ocak 2016, İstanbul
Bu kitabın 6. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design

Kapak baskı: Azra Matbaası
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2
Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul
Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Arı Matbaası
Davutpaşa Cad. Emintaş Kâzım Dinçol San. Sit. No: 81/39,
Topkapı, İstanbul
Sertifika No: 26699

ISBN 978-975-510-709-7

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.
Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33
canyayinlari.com/9789755107097
yayinevi@canyayinlari.com
Sertifika No: 31730

GABRIEL GARCÍA MÁRQUEZ

BİR KAÇIRILMA ÖYKÜSÜ

ROMAN

1982 NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLÜ

İspanyolca aslından çeviren

İnci Kut

CAN

Gabriel García Márquez'in Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Başkan Babamızın Sonbaharı, 1982
Bir Kayıp Denizci, 1982
Kırmızı Pazartesi, 1982
Yaprak Fırtınası, 1983
Yüzyıllık Yalnızlık, 1984
Kolera Günlerinde Aşk, 1989
Labirentindeki General, 1990
Albaya Mektup Yok, 1991
İyi Kalpli Eréndira, 1991
Şer Saati, 1983
Hanım Ana'nın Cenaze Töreni, 1992
On İki Gezici Öykü, 1993
Aşk ve Öbür Cinler, 1994
Şili'de Gizlice, 1996
Anlatmak İçin Yaşamak, 2005
Benim Hüzünlü Orospularım, 2005
Mavi Köpeğin Gözleri, 2011

GABRIEL GARCÍA MÁRQUEZ, 1928'de Kolombiya'nın Aracataca kentinde doğdu. Hukuk ve gazetecilik öğrenimini yarım bıraktı. 1940'lardan başlayarak uzun yıllar gazetecilik yaptı. Yine aynı yıllarda öykü yazmaya başladı. Yayımlanan ilk önemli yapıtı, *Yaprak Fırtınası*'ydı. *Albaya Mektup Yok*, ülkesi uğruna savaşarak yaptığı hizmetlerin karşılıksız kaldığını anlayan bir subay eskisinin öyküsüydü. Bunu *Hanım Ana'nın Cenaze Töreni* (1962) ve *Şer Saati* (1962) izledi. García Márquez, en tanınmış romanı *Yüzyıllık Yalnızlık*'ı (1967), Meksika'ya ilk gidişinde yazdı. *Yüzyıllık Yalnızlık*'taki bir bölümden esinlenerek yazdığı öykülerini *İyi Kalpli Eréndira* (1972) adlı kitapta toplayan yazar, daha sonra birbiri ardı sıra *Mavi Köpeğin Gözleri*'ni (1972), *Başkan Babamızın Sonbaharı*'nı (1975), *Kırmızı Pazartesi*'yi (1981), *Kolera Günlerinde Aşk*'ı (1985), Simón Bolívar'ın yaşamının son aylarını konu edinen *Labirentindeki General*'i (1989) yayımladı. García Márquez, 1982'de Nobel Edebiyat Ödülü'ne değer görüldü. 2014'te Meksika'da seksen yedi yaşında hayata veda etti.

İNCİ KUT, lise öğrenimini 1960'ta Ankara Koleji'nde tamamladıktan sonra AÜ DTCF İngiliz Dili ve Edebiyatı ve Varşova Üniversitesi İspanyol Filolojisi bölümlerinden mezun oldu. İspanyol dili ve grameri üzerine sözlükler ve dilbilgisi kitapları yayımladı. Miguel Delibes, Gabriel García Márquez, Isabel Allende, Mario Vargas Llosa, José Mauro de Vasconcelos ve Jose Saramago gibi İspanyol, Portekizli ve Güney Amerikalı yazarların roman ve öykülerini Türkçeye kazandırdı.

Teşekkür

Maruja Pachón ile eşi Alberto Villamizar, 1993'ün Ekim ayında benden, Maruja'nın altı ay süren rehineliği boyunca yaşadığı deneyimler ve kocasının onu serbest bıraktırmayı başarana kadar harcadığı zorlu çabalar üzerine bir kitap yazmamı istemişlerdi. Kitabın ilk taslağı oldukça ilerlemişken, bu kaçırılma olayını, ülkede aynı sıralarda girişilen öteki dokuz kaçırılma olayından ayrı tutmanın olanaksızlığını fark ettik. Aslında bunlar –bize ilk bakışta göründüğü gibi– on ayrı adam kaçırma olayı değil, son derece iyi seçilmiş on kişinin toplu olarak kaçırılmaları olayıydı ve aynı girişimci tarafından aynı ve tek bir amaç uğruna gerçekleştirilmişti.

Bu gerçeğin geç olarak farkına varmamız, bizi, olayın tüm kahramanlarının kimliklerinin ve içinde bulundukları durumun iyice tanımlanabilmesi için, farklı bir yapı ve farklı bir solukla işe yeniden başlamak zorunda bıraktı. Kitabın ilk biçiminde sonu gelmez bir karmaşaya dönüşecek olan dolambaçlı bir anlatıma böylece teknik bir çözüm getirilmiş oluyordu. Ancak bu durumda da, bir yılda bitirilmesi öngörülmüş olan bir iş, kişisel anlatımları bu kitabın eksenini ve ana konusunu oluşturan Maruja ile Alberto'nun hiç eksik etmedikleri dikkatli ve yerinde yardımlarıyla, neredeyse üç yıl uzamış oluyordu.

Bulabildiğim tüm kahramanlarla söyleşiler yaptım; hepsinin de, belleklerinin dinginliğini bozarak, belki de unutmak istedikleri yaraları benim için yeniden deşmekte aynı yürekliliği gösterdiklerini gördüm. Onların acıları, sabırları ve öfkeleri, hayatımın sonbaharındaki bu en zor, en hüzünlü işi sürdürme

cesaretini verdi bana. Tek üzüntüm, içlerinden hiçbirinin, bu sayfalarda, gerçek hayatta yaşadıkları dehşetin silik bir yansımasından başka bir şey bulamayacaklarını bilmemdir. En çok da, ölen o iki rehinenin –Marina Montoya ile Diana Turbay'ın– ailelerinin ve özellikle bu sonuncunun annesi Doña Nydia Quintero de Balcázar'ın. Onlarla yaptığım söyleşiler, benim için yürek paralayıcı, unutulmaz birer insanlık deneyimi olmuştur.

İçimdeki bu yetersizlik duygusunu, bu kitabın gizli gizli oluşturulmasında benimle birlikte acı çeken iki kişiyle paylaşıyorum: tam bir kaçak avcı inatçılığı ve gizliliği içinde, bulunması olanaksız pek çok verinin izini sürüp ele geçiren gazeteci Luzángela Arteaga ile kitabın temize çekilmesi, düzenlenmesi, kendimizi pek çok kez batma noktasında hissettiğimiz karmakarışık temel malzemenin doğrulanması ve gizli tutulması işlerini yürüten özel sekreterim ve kuzenim Margarita Márquez Caballero.

Olayın tüm kahramanlarına ve bu işte bana yardımcı olan herkese, yirmi yılı aşkın bir süreden beri Kolombiya'yı yiyip bitiren o inanılmaz kıyımın ne yazık ki yalnızca bir bölümünü oluşturan bu korkunç dramın unutulup gitmemesini mümkün kıldıkları için gönül borcum sonsuzdur. Bu kitabı, içinde anlatılanların bir daha başımıza gelmemesi umuduyla, onların hepsine ve onlarla birlikte –masum ya da suçlu– tüm Kolombiyalılara adıyorum.

G.G.M.

Cartagena de Indias, Mayıs 1996

1

Arabaya binmeden önce, kendisini kimsenin gözlemediğinden emin olmak için omzunun üzerinden geriye baktı. Bogotá'da saat akşamın yedi buçuğuydu. Hava bir saat önce kararmıştı; Ulusal Park iyi aydınlatılmış değildi; yapraksız ağaçlar, bulanık, hüzünlü gökyüzünün üzerine hayaletleri andıran siluetler çiziyorlardı, ama görünürde korkulacak bir şey yoktu. Maruja, mevkiine rağmen şoförün arkasına oturdu, çünkü orası ona hep en rahat yer gibi görünmüştü. Beatriz de öteki kapıdan binip onun sağına oturdu. Her günkü işlerinde neredeyse bir saat gecikmişlerdi; üç yönetim toplantısının yapıldığı, insana ağırlık veren bir öğle sonrasının ardından her ikisi de kendini yorgun hissediyordu. Özellikle de bir gece önce evinde verdiği bir parti yüzünden üç saatten fazla uyuyamamış olan Maruja. Uyuşmuş olan bacaklarını uzattı, gözlerini yumup başını koltuğun arkasına dayayarak her zamanki emri yineledi:

"Eve, lütfen."

Her günkü gibi, güvenlik nedenleriyle olduğu kadar trafikteki kördüğümler yüzünden, kâh bir yoldan, kâh bir başkasından dönüyorlardı eve. Bindikleri Renault 21 yepyeni, rahat bir arabaydı, şoför de onu dikkatli bir ustalıkla kullanıyordu. O akşamki en iyi seçenek, kuzeye

doğru uzanan çevre yoluydu. Üç trafik ışığını da yeşilde yakalamışlardı; akşam trafiği her zamankinden daha az sıkışıktı. Daha kötü günlerde bile bürodan Maruja'nın evine kadar, 84A-42 numaralı Üçüncü Yanyol'u yarım saatte geçerler, daha sonra şoför, Beatriz'i, yedi blok kadar ötede olan evine götürürdü.

Maruja, aralarında birkaç kuşaktan beri gazeteciler bulunan, tanınmış bir entelektüel aileden geliyordu. Kendisi de gazeteciydi, pek çok kez de ödül almıştı. İki aydan beri, sinemaya destek veren bir devlet kuruluşu olan Focine'nin başındaydı. Kocasının kız kardeşi ve yardımcısı olan Beatriz, bir süre için değişiklik olsun diye işine ara vermiş, oldukça deneyimli bir fizik tedavi uzmanıydı. Maruja'nın Focine'deki başlıca sorumluluğu, basına dair her şeyle ilgilenmekti. Her ikisinin de korkacak bir şeyleri yoktu; ama Maruja, uyuşturucu mafyasının, bir önceki ağustos ayında, hiç umulmadık bir esintiyle gazetecileri kaçırmaya başlamasından beri, neredeyse bilinçaltı bir hareketle omzunun üzerinden geriye bakma alışkanlığını edinmişti.

Bu korkusunda da haklıydı. Arabaya binmeden önce omzunun üzerinden baktığında Ulusal Park ona bomboş gibi görünmüş olsa da, sekiz adam vardı onu gözetleyen. Bunlardan biri, karşı kaldırımda park etmiş olan, sahte Bogotá plakalı, lacivert bir 190 Mercedes'in direksiyonunda oturuyordu. Bir başkası, sarı renkli bir çalıntı taksinin direksiyonundaydı. Kot pantolon, tenis ayakkabıları ve deri ceket giymiş dört tanesi, parkın gölgeleri içinde dolaşmaktaydılar. Üzerinde baharlık kostümü, elinde genç işadamı görünümünü tamamlayan evrak çantasıyla yedincisi, uzun boylu, yakışıklı biriydi. Operasyondan sorumlu olan bu kişi, titizlikle yürütülen yoğun provaları yirmi bir gün önce başlamış olan operasyonun ilk gerçek bölümünü, oraya yarım blok uzaktaki bir köşe başı kahvesinden gözlüyordu.

Taksiyle Mercedes araba, Maruja'nın arabasının her zaman geçtiği yolları saptamak üzere bir önceki pazartesiden beri yaptıkları gibi, onları sürekli olarak çok yakından izliyorlardı. Aradan yirmi dakika kadar geçtikten sonra, hep birlikte sağdaki 82. Sokak'a saptılar; Maruja'yla kocasının, çocuklarından biriyle birlikte oturdukları çıplak tuğla yapının iki yüz metre bile uzağında değillerdi. Tam sokağın dik yokuşunu çıkmaya başlamışlardı ki, sarı renkli taksi Maruja'nın arabasını geçerek, onu soldaki kaldırıma sıkıştırdı; şoför de, çarpmamak için ani bir fren yapmak zorunda kaldı. Neredeyse aynı anda Mercedes araba da tam arkalarında durmuş, onlara geri manevra yapma olanağı bırakmamıştı.

Taksiden üç kişi inerek kararlı adımlarla Maruja'nın arabasına yöneldiler. Uzun boylu, iyi giyimli olanı, Maruja'ya kısacık dipçikli bir tüfek gibi görünen, tıpkı bir teleskop gibi uzun ve kalın namlulu acayip bir silah taşıyordu. Aslında, iki saniye içinde tek tek ya da aralıksız otuz mermi atabilen, susturuculu, 9 milimetrelik bir Mini-Uzi'ydi bu. Öteki iki saldırganın da makinelileri ve tabancaları vardı. Maruja ile Beatriz'in göremedikleri ise, arkalarında duran Mercedes'ten üç kişinin daha indiğiydi.

Öylesine uyum içinde ve hızlı hareket etmişlerdi ki, Maruja ile Beatriz, saldırının sürdüğü iki dakikacığı ancak kopuk kopuk parçalar halinde hatırlayabiliyorlardı. Beş kişi, arabanın çevresini sararak, içerideki üç kişiyle tam bir ustalıkla aynı anda ilgilenmişler, altıncısı ise, makinelisini doğrultmuş olarak sokağı gözlemeye koyulmuştu. Maruja olacakları anlamıştı.

"Gaza bas, Ángel!" diye bağırdı şoföre. "Kaldırımlara çık, ne yaparsan yap, ama fırla!"

Gerçi önünde taksi, arkasında Mercedes arabayla hareket edecek yeri kalmamıştı ama, Ángel taş kesilmişti. Adamların ateş etmeye başlayacaklarından korkan Ma-

ruja, cankurtaran simidine sarılır gibi çantasına sarılıp, şoför koltuğunun arkasına saklanarak Beatriz'e bağırdı:

"Kendini yere at!"

"Dünyada atmam," diye mırıldandı Beatriz. "Yerde bizi öldürürler."

Tir tir titriyordu ama kararlıydı. Bunun bir soygundan başka bir şey olmadığı inancıyla, sağ elindeki iki yüzüğü güçlükle çıkararak arabanın penceresinden dışarı fırlattı; "Alın, başınıza çalın," diye geçiriyordu aklından. Ama sol elindeki iki yüzüğü çıkarmasına fırsat kalmamıştı. Koltuğun arkasında dertop olmuş olan Maruja ise, küpeleriyle takım oluşturan elmaslı ve zümrütlü bir yüzük takmış olduğunu aklına bile getirmemişti.

Adamların ikisi, Maruja'nın kapısını, öteki ikisi de Beatriz'inkini açmışlardı. Beşincisi, susturucu nedeniyle ancak bir iç çekmesi gibi duyulan tek bir kurşunla camın arkasından şoförün kafasına ateş etti. Sonra da kapıyı açıp onu bir çekişte dışarı çıkararak, yerde üzerine üç kurşun daha sıktı. Bu bir kader değişikliğiydi: Ángel María Roa, yalnızca üç günden beri Maruja'nın şoförüydü; bakanlık şoförlerine özgü koyu renk kostümü, kolalı gömleği, siyah kravatıyla yeni görevine henüz başlamıştı. Bir hafta önce kendi isteğiyle emekliye ayrılmış olan selefi, on yıldır Focine'nin şoförlüğünü yapmaktaydı.

Maruja, şoföre yapılan bu saldırıyı çok daha sonra öğrenecekti. Saklandığı yerden yalnızca kırılan camların bir anlık şangırtısını, hemen arkasından da neredeyse tam tepesinden gelen kesin ifadeli haykırmayı duymuştu: "Biz sizin için geldik hanımefendi. Çıkın oradan!" Demir gibi bir pençe onu kolundan yakaladığı gibi, sürükleyerek arabadan çıkarmıştı. Maruja, elinden geldiğince direndi; yere düşmüş, bir bacağı sıyrılmıştı, ama o iki adam onu havaya kaldırarak, arkadaki otomobile götürdüler. İkisi de Maruja'nın çantasına sarılmış olduğunu fark etmemişti.

Upuzun, sert tırnaklara sahip olan, ayrıca iyi bir askerî eğitimden geçmiş bulunan Beatriz, kendisini arabadan çıkarmaya çalışan delikanlıya kafa tutarak, "Dokunma bana!" diye bağırdı. Çocuk irkilmiş, Beatriz, onun da kendisi kadar sinirli olduğunun, her şeyi yapabileceğinin farkına varmıştı. Tavrını değiştirdi:

"Ben kendi kendime inerim," dedi. "Ne yapmam gerektiğini söyleyin."

Çocuk, taksiyi işaret etti.

"Şu arabaya binip yere yatın," dedi. "Çabuk!"

Arabanın kapıları açıktı; motoru çalışıyor, şoför, yerinde hareketsiz oturuyordu. Beatriz, arabanın arka bölümüne elinden geldiğince uzandı. Çocuk, ceketiyle onu örttü, ayaklarını da üzerine koyarak koltuğa yerleşti. Öteki iki kişi de bindiler: biri şoförün yanına, öteki arkaya. Şoför, arabanın iki kapısı da aynı anda çarpana kadar bekledi, sonra arabayı çevre yolundan kuzeye doğru hızla sürdü. Çantasını arabanın koltuğunda unuttuğunu ancak o zaman fark edebilmişti Beatriz, ama artık çok geçti. Dayanamadığı şey, duyduğu korkudan ve rahatsızlıktan çok, üzerine örtülen ceketin leş gibi amonyak kokusuydu.

Maruja'yı bindirmiş oldukları Mercedes, onlardan bir dakika önce hareket etmişti, hem de başka bir yoldan. Onu, iki yanında birer adamla, arka koltuğun ortasına oturtmuşlardı. Solundaki, başını öyle rahatsız bir pozisyonda kendi dizlerine dayamaya zorlamıştı ki, neredeyse soluk alamıyordu. Şoförün yanında, ilkel bir telsiz telefon aracılığıyla öteki arabayla konuşan bir adam oturuyordu. Maruja'nın kafası iyice karışmıştı, kendisini hangi arabada götürdüklerini bilemiyordu –kendi arabasının arkasında durduklarını hiç fark etmemişti– ama arabanın yeni ve rahat, belki de zırhlı olduğunu hissediyordu, çünkü bulvarın gürültüsü, tıpkı yağmurun mırıltısı gibi, kısık olarak geliyordu kulağa. Soluk alamıyordu,

kalbi ağzından fırlayacakmış gibi oluyor, boğulduğunu hissetmeye başlıyordu. Şoförün yanında oturan ve şefleri gibi davranan adam, tedirginliğini fark ederek onu yatıştırmaya çalıştı.

"Sakin olun," dedi, omzunun üzerinden. "Bir mesaj iletmeniz için götürüyoruz sizi. Birkaç saat içinde evinize döneceksiniz. Ama kıpırdanırsanız sizin için iyi olmaz, bu yüzden sakin olun."

Onu dizleri üzerinde tutan da yatıştırmaya çalışıyordu. Maruja derin bir soluk alarak havayı ağır ağır ağzından çıkardı; kendine gelmeye başlamıştı. Birkaç blok gittikten sonra durum değişti, çünkü zorlu bir yokuşta araba kendini bir trafik sıkışıklığının içinde bulmuştu. Telsiz telefonlu adam, bağırıp çağırarak, öteki arabadaki şoförün bir türlü yerine getiremediği birtakım olanaksız emirler vermeye başlamıştı. Otoyolun bir yerinde sıkışıp kalmış birkaç ambulans vardı; sirenlerinin yaygarasıyla kulakları sağır edici korna sesleri, sinirleri sağlam olmayan birini deli edebilecek türdendi. Adam kaçıranların ise, en azından o sırada, sinirleri hiç de sağlam değildi. Şoför, kendisine yol açmaya çalışırken öylesine sinirliydi ki, bir taksiye tosladı. Hafif bir çarpışmadan başka bir şey olmamıştı, ama taksi şoförünün bağırarak bir şeyler söylemesi, hepsinin gerginliğini büsbütün artırmıştı. Telsiz telefonlu adam, ne yapıp edip ilerlemesi emrini verdi, araba da kaldırımların ve boş alanların üzerinden geçip gitti.

Trafik tıkanıklığından kurtulan araba, yokuş yukarı çıkmayı sürdürüyordu. Maruja, tepenin o saatte çok kalabalık olan yokuşlarından La Calera'ya doğru gittikleri izlenimini edinmişti. Birden ceketinin cebinde, doğal bir sakinleştirici olan birkaç kakule tohumu bulunduğunu hatırlayarak, kendisini kaçıranlardan onları çiğnemesine izin vermelerini istedi. Sağındaki adam, tohumları cebinden bulup çıkarmasına yardım etti ve o zaman Maru-

ja'nın, çantasına sımsıkı sarılmış olduğunun farkına vardı. Çantayı elinden almışlar, ama kakule tohumlarını vermişlerdi ona. Maruja, kendisini kaçıranları iyice görmeye çalıştı, ama ışık çok azdı. "Kimsiniz siz?" diye sorma cesaretini gösterdi. Telsiz telefonlu olan, sakin bir sesle şu yanıtı verdi:

"Biz M-19'danız."

Saçmalıktı bu, çünkü M-19 artık yasallaşmış, Kurucu Meclis'e katılabilmek için kampanya yürütüyordu.

"Doğru söyleyin," dedi Maruja. "Uyuşturucu mafyasından mısınız, yoksa gerilladan mı?"

"Gerilladan," dedi öndeki adam. "Ama sakin olun. Biz yalnızca sizin bir mesaj götürmenizi istiyoruz. Ciddi söylüyorum."

Maruja'yı yere yatırmaları emrini vermek üzere konuşmasını yarıda kesti, çünkü bir polis noktasından geçeceklerdi. "Şimdi sakın kıpırdamayın, sesinizi de çıkarmayın, yoksa öldürürüz sizi," dedi. Maruja, böğründe bir tabanca namlusu hissetmiş, yanında oturan da, cümlenin sonunu getirmişti:

"Silahımız üzerinizde."

Bitmek bilmez bir on dakika geçmişti. Maruja, kendisini gitgide canlandıran kakule tohumlarını çiğneyerek gücünü bir noktaya topladı, ama rahatsız pozisyonu ne bir şey görmesine olanak veriyordu, ne de polis noktasındakilerle konuşmalarını duymasına; tabii eğer herhangi bir şey konuştularsa. Maruja'ya, hiç soru sorulmadan geçtiler gibi geldi. La Calera'ya doğru gitmekte oldukları biçimindeki ilk kuşkusu artık kesinlik kazanmış, bu da onu biraz olsun rahatlatmıştı. Doğrulmaya yeltenmedi, başını adamın dizlerine dayamış olarak kendini daha rahat hissediyordu. Araba toprak bir yoldan geçerek beş dakika kadar sonra durdu. Telsiz telefonlu adam şöyle dedi:

"İşte geldik."

Hiç ışık görünmüyordu. Maruja'nın kafasını bir ceketle örterek onu iki büklüm çıkardılar arabadan, öyle ki, tek görebildiği şey yürüyen kendi ayaklarıydı; önce bir avludan, sonra da belki bir mutfak olan karolarla kaplı bir yerden geçmişlerdi. Kafasını açtıklarında, yerde bir şilte, çıplak tavanda da kırmızı bir ampul olan, ikiye üç metre gibi minicik bir odada bulunduklarını fark etti. Az sonra da, yüzleri bir tür kar maskesiyle örtülü iki adam girdi içeri; aslında bunlar, bir eşofmanın, iki göz ve burun için üçer delik açılmış bacaklarıydı. O andan sonra ve tüm tutsaklık süresi boyunca, bir daha hiç kimsenin yüzünü görmeyecekti Maruja.

Kendisiyle ilgilenen o iki kişinin, onları kaçıran aynı insanlar olmadıklarını fark etmişti. Giysileri eski püskü ve kirliydi; boyu bir altmış yedi olan Maruja'dan daha kısa boyluydular; bedenleriyle sesleri genç olduklarını gösteriyordu. Bir tanesi, Maruja'nın üzerindeki mücevherleri kendisine teslim etmesini buyurdu. "Güvenlik nedeniyle," dedi. "Burada onlara bir şey olmaz." Maruja, minicik zümrütleriyle elmasları olan yüzüğünü verdi ona, ama küpelerini vermedi.

Öteki otomobilde bulunan Beatriz, yolla ilgili hiçbir sonuca varamamıştı. Yol boyunca hep yere uzanmış haldeydi; La Calera kadar dik bir yokuşu çıktıklarını hatırlamıyordu; gerçi taksi yolda durdurulmamak gibi bir ayrıcalığa sahip olabilirdi, ama herhangi bir polis noktasından da geçmiş değillerdi. Yoldaki trafik sıkışıklığı nedeniyle arabada son derece gergin bir hava esiyordu. Şoför, telsiz telefonla avaz avaz bağırarak arabaların üzerinden geçemeyeceğini söyleyip ne yapacağını soruyor, bu da değişik ve çelişkili talimatlar veren öndeki arabadakileri büsbütün sinirlendiriyordu.

Beatriz, bacağının kıvrılmasından ve ceketin pis kokusuyla sersemlemiş olduğundan son derece rahatsız bir

konumdaydı. Daha rahat yerleşmeye çabalıyor, muhafızı ise karşı koyduğunu sanarak onu yatıştırmaya çalışıp, "Sakin ol aşkım, sana bir şey olmayacak," diyordu. "Yalnızca bir mesaj götüreceksin." Sonunda bacağının rahatsız olduğunu anlayınca, Beatriz'in bacağını uzatmasına yardım etti; bu kez daha az kaba davranıyordu. Beatriz'in en dayanamadığı şey, kendisine "aşkım" demesiydi; bu laubalilik onu neredeyse ceketin pis kokusundan daha fazla rahatsız ediyordu. Ama adam onu ne kadar yatıştırmaya çalışırsa, Beatriz'in kendisini öldüreceklerine olan inancı da o kadar artıyordu. Yolculuğun kırk dakikadan fazla sürmediğini hesaplamıştı; bu yüzden de eve vardıklarında saat sekize çeyrek var olmalıydı.

Eve varmaları tıpkı Maruja'nınki gibi olmuştu. Başını leş gibi kokan o ceketle örtmüşler, yalnızca aşağı bakması uyarısıyla elinden tutarak götürmüşlerdi onu. O da Maruja gibi aynı şeyleri görmüştü: avluyu, karo döşeli yeri, sonunda iki basamağı. Sola dönmesini söylemişler ve başındaki ceketi çıkarmışlardı. Orada Maruja, tek kırmızı ampulün ışığı altında, beti benzi atmış halde bir taburede oturuyordu.

"Beatriz!" dedi Maruja. "Sen de buradasın ha!"

Ona neler olup bittiğinden haberi yoktu, ama hiçbir şeyle hiçbir ilgisi olmadığı için onu serbest bırakmış olduklarını düşünüyordu. Yine de, onu orada görünce, aynı anda hem yalnız olmadığı için büyük bir sevinç duymuştu, hem de onu da kaçırmış oldukları için çok büyük bir üzüntü. Sanki çok uzun zamandan beri görüşmemiş gibi kucakladılar birbirlerini.

İkisinin birden, yere atılmış tek bir şiltenin üzerinde yatarak, hem de kendilerinden bir an bile gözlerini ayırmayacak iki maskeli muhafızla birlikte, o berbat odada hayatta kalabilecekleri akıl alır şey değildi. O sırada, ötekilerin "Doktor" diye çağırdıkları, şık giyimli, yapılı, en

az bir seksen boyunda, maskeli yeni biri, büyük şef pozlarında kumandayı ele almıştı. Beatriz'in sol elindeki yüzükleri çıkarıp almışlar, ucunda Meryem Ana madalyonu asılı altın bir zincir taşıdığını fark etmemişlerdi.

"Bu, askerî bir operasyon, size bir şey olmayacak," dedi; sonra da yineledi: "Yalnızca hükümete bir mesaj götürmeniz için getirdik sizi buraya."

"Bizi elinde tutan kim?" diye sordu Maruja.

Adam, omuzlarını kaldırdı. "Bu şimdi sizi ilgilendirmez," dedi. İyice görebilmeleri için elindeki makineliyi kaldırarak devam etti: "Ama size bir şey söylemek istiyorum. Bu, susturuculu bir makineli; hiç kimse sizin nerede, kiminle olduğunuzu bilmiyor. Bağırırsanız ya da bir şey yapmaya kalkarsanız, sizi bir dakikada yok ederiz, kimse de bir daha sizden haber alamaz." Her ikisi de daha beterini duymayı bekleyerek soluklarını tuttular. Ama bu tehditlerin sonunda şef, Beatriz'e dönmüştü.

"Şimdi sizleri birbirinizden ayıracağız, ama sizi serbest bırakacağız," dedi ona. "Sizi yanlışlıkla getirdik."

Beatriz hemen tepki gösterdi.

"Hayır, olmaz," dedi, en küçük bir kuşku duymadan. "Ben de Maruja'yla birlikte kalıyorum."

Bu öylesine cesur ve cömertçe bir karardı ki, onları kaçıran adam bile, sesinde en küçük bir alay ifadesi sezilmeden şaşkınlıkla bağırdı: "Ne de sadık bir dostunuz varmış Doña Maruja!" Maruja, o büyük üzüntüsünün içinde minnettarlık duyarak onun bu sözlerini doğruladı, Beatriz'e de teşekkür etti. Bunun üzerine Doktor, onlara bir şey yemek isteyip istemediklerini sordu. İkisi de istemediklerini söylediler. Yalnızca su istediler, ikisinin de ağızları kupkuruydu. Adamlar onlara meşrubat getirdiler. Sigarası her zaman yanık olan, paketiyle çakmağı da hep elinin altında bulunan Maruja, bütün yol boyunca sigara içmemişti. Sigarasının bulunduğu çantasını kendi-

sine geri vermelerini istedi, adam da kendi paketinden bir sigara verdi ona.

İkisi de tuvalete gitmek istediklerini söylediler. Önce Beatriz gitti; kafasını yırtık pırtık, kirli bir bezle örtmüşlerdi. İçlerinden biri, "Yere doğru bakın," diye buyurdu. Onu elinden tutarak, daracık bir koridordan geçirip, geceye açılan kırık dökük küçük bir penceresi olan, son derece kötü bir durumda, berbat bir helaya kadar götürdüler. Kapının içeriden tokmağı yoktu, ama iyi kapanıyordu, bu yüzden de Beatriz klozetin üzerine tırmanarak pencereden dışarı baktı. Bir sokak lambasının ışığında görebildiği tek şey, savandaki toprak yollarda pek sık rastlanan türden, önünde bir çimenlik bulunan, kırmızı kiremitli küçük bir ev oldu.

Odaya geri döndüğünde, durumun tümden değişmiş olduğunu gördü. "Sizin kim olduğunuzu daha yeni öğrendik, siz de işimize yararsınız," dedi Doktor. "Bizimle kalıyorsunuz." Kaçırılma haberini az önce vermiş olan radyodan öğrenmişlerdi bunu.

Ulusal Radyo Kurumu'nda[1] asayiş haberlerine bakan gazeteci Eduardo Carrillo, askerî bir kaynağa bir şey danışmaktayken, konuştuğu bu kişi, telsiz telefondan kaçırılma haberini almıştı. Aynı anda da, henüz hiçbir ayrıntısını bilmeden haberi yayınlamışlar, onları kaçıranlar da işte böyle öğrenmişlerdi Beatriz'in kim olduğunu.

Radyo ayrıca, çarpmış oldukları taksinin şoförünün, onların plakalarının iki rakamını ve arabasını yamultan bu otomobille ilgili genel bilgileri not etmiş olduğunu da söylemişti. Polis, kaçtıkları yolu saptamıştı. Bu yüzden de o ev hepsi için tehlikeli bir yer haline gelmişti, oradan hemen gitmeleri gerekiyordu. Dahası da vardı: Kaçırılan

1. (RCN) Radio Cadena Nacional. (Y.N.)

kadınlar başka bir arabada, hem de bagajın içine kapatılmış olarak gideceklerdi.

İkisinin birden itiraz etmeleri bir yarar sağlamadı, çünkü onları kaçıranlar da onlar kadar korku içindeydiler, bunu da saklamıyorlardı. Bagajın içinde boğulacakları düşüncesiyle kaygı içinde olan Maruja, bir parça saf alkol istedi.

"Burada alkol yok," dedi Doktor, sert bir ifadeyle. "Bagajda gideceksiniz, işte bu kadar. Acele edin."

Onları ayakkabılarını çıkarıp ellerine almaya zorlayarak evin içinden geçirip garaja götürdüler. Orada kafalarına örttüklerini çıkardılar; fazla sert davranmadan, ana karnında çocuk pozisyonunda arabanın bagajına yatırdılar. Stepneleri çıkarmış olduklarından, içerisi yeterince geniş ve havadardı. Doktor, kapağı kapatmadan önce, onların içine bir korku saldı.

"Yanımızda on kilo dinamit taşıyoruz," dedi. "Daha ilk bağırmanızda, öksürmede ya da ağlamada, ya da her ne olursa, aşağı iner, arabayı havaya uçururuz."

Her ikisini de hem rahatlatan hem de şaşırtan şey, bagajın ek yerlerinden, tıpkı havalandırma varmış gibi soğuk ve temiz hava girmesi olmuştu. Boğulma duygusu kaybolmuş, geriye yalnızca belirsizlik kalmıştı. Maruja, tam bir umursamazlıkla karıştırılabilecek dalgın bir tavır takınmıştı, ama aslında tedirginliğini alt edebilmek için kullandığı sihirli formülüydü bu onun. Oysa büyük bir meraka kapılmış olan Beatriz, yerine iyi oturmayan bagaj kapağının ışık sızan aralığından dışarıya baktı; arabanın arka camından içindeki yolcuları görebiliyordu: Arka koltukta iki erkek, şoförün yanında da, kucağında iki yaşlarında kadar bir çocukla uzun saçlı bir kadın oturuyordu. Sağ tarafında, bildik bir alışveriş merkezinin sarı ışıklı kocaman ilanını gördü. Hiç kuşkusu yoktu: Kuzeye giden otoyoldaydılar; uzun bir bölümü aydınlatılmış

olan otoyoldan sonra girdikleri kapkaranlık toprak bir yolda araba yavaşlamıştı. On beş dakika kadar sonra da durdular.

Burası bir başka polis noktası olsa gerekti. Anlaşılmaz sesler, başka arabaların gürültüsü, müzik sesi duyuluyordu; ama ortalık o kadar karanlıktı ki, Beatriz hiçbir şey seçemiyordu. Maruja canlanmış, onları bagajda ne taşıdıklarını göstermeye zorlayacak bir kontrol noktası olabileceği umuduyla dikkat kesilmişti. Beş dakika kadar sonra araba hareket etmiş, dik bir yokuşu çıkmaya başlamıştı, ama bu kez yolu saptayamamışlardı. On dakika kadar sonra araba durdu, bagajın kapağını açtılar. Yeniden kafalarını örterek karanlıkta arabadan inmelerine yardım ettiler.

Öteki evde yaptıklarına benzer bir yürüyüşle, yine hep yere bakarak, kendilerini kaçıranların kılavuzluğunda bir koridordan ve başka kimselerin fısıltı halinde konuştukları küçük bir salondan geçerek, sonunda bir odaya geldiler. Odaya girmeden önce Doktor onları uyardı:

"Şimdi burada dost bir kişiyle karşılaşacaksınız," dedi.

Odanın içindeki ışık öylesine sönüktü ki, gözleri alışana kadar bir dakika beklemeleri gerekti. Tahtalarla kapatılmış tek bir penceresiyle ikiye üç metreden büyük olmayan bir odaydı burası. Yere konulmuş tek kişilik bir şiltenin üzerinde oturan ve bir önceki evde bıraktıklarına benzer iki kukuletalı, dalgın dalgın televizyon seyrediyorlardı. Her şey karanlık, iç karartıcıydı. Kapının solundaki köşede, demir parmaklıklı dar bir yatakta, donuk beyaz saçlı, şaşkın bakışlı, bir deri bir kemik, hayalet gibi bir kadın oturuyordu. Onların içeri girdiklerini duyduğunu belirtecek herhangi bir hareket yapmadı; ne dönüp baktı ne bir soluk aldı. Hiç kımıldamıyordu: Bir ölüden farksızdı. Maruja, şaşkınlığını bastırdı.

"Marina!" diye mırıldandı.

Neredeyse iki ay önce kaçırılan ve öldü gözüyle bakılan Marina Montoya'ydı bu. Erkek kardeşi Don Germán Montoya, Virgilio Barco hükümetinde son derece nüfuz sahibi olarak Devlet Başkanlığı Genel Sekreterliği yapmıştı. Onun oğullarından biri ve önemli bir sigorta şirketinin genel müdürü olan Álvaro Diego'yu, uyuşturucu mafyası, bir pazarlıkta hükümete baskı yapmak için kaçırmıştı. Hikâyenin hiçbir zaman doğrulanmamış olan en yaygın biçimine göre, hükümetin sonradan yerine getirmediği gizli bir ödün karşılığında onu kısa sürede serbest bırakmışlardı. Ondan dokuz ay sonra halası Marina'nın kaçırılması, ancak alçakça bir misilleme olarak yorumlanabilirdi, çünkü artık o sıralarda Marina pazarlık değerinden yoksundu: Barco hükümeti sona ermişti; Germán Montoya da Kolombiya'nın Kanada büyükelçisiydi. Bu yüzden de herkes, Marina'yı yalnızca öldürmek için kaçırdıklarının bilincindeydi.

Kaçırma olayının, ulusal ve uluslararası kamuoyunu harekete geçiren ilk yankılarından sonra, Marina'nın adı gazetelerden silinmişti. Maruja ile Beatriz onu iyi tanıyorlardı, ama bu kez onun kim olduğunu anlamaları kolay olmamıştı. Kendilerini onunla aynı odaya götürmüş olmaları, onlar için, daha ilk anda, idam mahkûmlarının hücresinde bulundukları anlamına geliyordu. Marina, hiç istifini bozmamıştı. Maruja, onun elini sıktı ve bir ürpertiyle sarsıldı. Marina'nın eli ne soğuktu ne sıcak; hiçbir duygu uyandırmıyordu.

Televizyon haberlerinin jenerik müziği, onları içinde bulundukları şaşkınlıktan kurtarmıştı. 7 Kasım 1990 gecesi, saat dokuz buçuktu. Ulusal Haber Bülteni'nden gazeteci Hernán Estupiñán, yarım saat önce, Focine'deki bir arkadaşından kaçırılma olayını öğrenmiş, hemen oraya koşmuştu. Henüz tüm ayrıntılarla birlikte ofisine dönmüş değilken, haber müdürü ve sunucusu Javier

Ayala, haber başlıklarından önce acil bir son dakika haberiyle yayını açtı:

> Focine'nin genel müdürü, tanınmış politikacı Alberto Villamizar'ın eşi Doña Maruja Pachón de Villamizar ile kız kardeşi Beatriz Villamizar de Guerrero, bu akşam saat yedi buçukta kaçırıldılar.

Bu kaçırma olayının amacı belli gibi görünüyordu: Maruja, liberal partinin yozlaşmış geleneklerini yenileyip modernize etmek üzere 1979'da Yeni Liberalizm'i kurmuş olan, uyuşturucu kaçakçılığının aleyhinde ve Kolombiyalı suçluların suç işledikleri yabancı ülkelere iadesi lehinde en ciddi ve enerjik gücü oluşturan genç gazeteci Luis Carlos Galán'ın dul eşi Gloria Pachón'un kız kardeşiydi.

2

Kaçırılma haberini aile üyelerinden ilk öğrenen, Beatriz'in kocası, Doktor Pedro Guerrero olmuştu. Oradan on blok ötedeki bir Psikoterapi ve Cinsellik Merkezi'nde, tekhücrelilerin ana işlevlerinden, insanların duyguları ve sevgilerine varana kadar, hayvan türlerinin evrimi üzerine bir konferans vermekteydi. Bir polis komiserinin telefonu, sözünü yarıda kesmiş, komiser, profesyonel bir tavırla, Beatriz Villamizar'ı tanıyıp tanımadığını sormuştu. "Elbette," diye karşılık verdi Doktor Guerrero. "Karımdır." Komiser, bir an sustu, sonra daha insancıl bir ses tonuyla şöyle dedi: "Peki, sakın merak etmeyin." Doktor Guerrero'nun, bu tümcenin çok vahim bir şeyin başlangıcı olduğunu anlayabilmek için ödüllü bir psikiyatr olmasına gerek yoktu.

"İyi ama ne oldu?" diye sordu.

"Beşinci Cadde'yle 85. Sokak'ın köşesinde bir şoför öldürüldü," dedi komiser. "Bogotá PS-2034 plakalı, açık gri renkte bir Renault 21. Bu numarayı tanıyor musunuz?"

"Hiçbir fikrim yok," dedi Doktor Guerrero, sabırsızlanarak. "Siz bana Beatriz'e ne olduğunu söylesenize."

"Şimdilik size söyleyebileceğimiz tek şey, kaybolmuş olduğu," dedi komiser. "Çantasını arabanın koltu-

ğunda bulduk, bir de acil durumda sizin aranmanız gerektiği yazılı bir not defteri."

Hiç kuşku yoktu. Doktor Guerrero, not defterinin içinde bu notu bulundurmasını eşine kendisi tembih etmişti. Plaka numarasını bilmemesine rağmen, arabanın tanımı, Maruja'nınkine uyuyordu. Suçun işlendiği köşe, Beatriz'in kendi evine varmadan önce uğramak zorunda olduğu Maruja'nın evinden birkaç adım uzaklıktaydı. Doktor Guerrero, acele bir açıklamayla konferansını yarıda kesti. Arkadaşı Ürolog Alonso Acuña, saat yedideki trafik sıkışıklığının içinden onu arabasıyla beş dakikada olay yerine götürdü.

Maruja Pachón'un kocası, Beatriz'in de ağabeyi olan Alberto Villamizar ise, kaçırılma mahallinin yalnızca iki yüz metre ötesindeyken, olayı kapıcısının dahilî telefonla aramasından öğrenmişti. Öğleden sonrayı, üyeleri aralık ayında seçilecek olan Kurucu Meclis kampanyası için *El Tiempo* gazetesinde çalışarak geçirdikten sonra saat dörtte eve dönmüş, bir gün öncenin yorgunluğuyla üzerindeki giysileriyle uyuyakalmıştı. Saat yediden az önce oğlu Andrés geldi; yanında, çocukluklarından beri en iyi arkadaşı olan, Beatriz'in oğlu Gabriel de vardı. Andrés, annesini aramak üzere yatak odasının kapısından bakınca Alberto'yu uyandırmıştı. Alberto, odanın karanlık olmasına şaşırdı; ışığı yakarak, uyku sersemi, saatin yediye gelmek üzere olduğunu gördü. Maruja eve gelmemişti.

Bu gecikmede bir acayiplik vardı. Maruja ile Beatriz, trafik ne kadar sıkışık olursa olsun hep daha erken dönerler ya da beklenmedik bir gecikme olduğunda telefonla haber verirlerdi. Dahası, Maruja onunla saat beşte evde buluşmak üzere anlaşmıştı. Alberto kaygılanarak, Andrés'ten Focine'ye telefon etmesini istedi; bekçi, Maruja ile Beatriz'in biraz geç çıktıklarını söyledi ona. Neredeyse gelirlerdi. Villamizar, tam su içmek için mutfağa gitmişti ki,

telefon çaldı. Andrés açtı telefonu. Alberto, yalnızca onun ses tonundan telaşlandırıcı bir şey olduğunu anlamıştı. Gerçekten de öyleydi: Sokağın köşesinde Maruja'nınki olduğu anlaşılan bir otomobile bir şey olmuştu. Kapıcı, olayı başkalarından duyduğu değişik biçimlerde anlatıyordu.

Alberto, belki bir arayan olur diye Andrés'ten evde kalmasını isteyerek aceleyle dışarı çıktı. Gabriel de peşinden gitti. Asansörü bekleyecek sabırları yoktu, merdivenleri uçar gibi indiler. Kapıcı, bağırarak karşıladı onları:

"Galiba bir ölü varmış."

Sokak pazaryerine dönmüştü. Konu komşu, apartmanların pencerelerine üşüşmüştü; çevre yolunda sıkışmış otomobiller kıyameti koparıyorlardı. Köşe başında telsizli bir polis devriyesi, meraklıların terk edilmiş arabaya yaklaşmalarını engellemeye çalışıyordu. Villamizar, Doktor Guerrero'nun oraya kendisinden önce varmış olmasına şaşırdı.

Gerçekten de Maruja'nın arabasıydı bu. Kaçırılma olayından beri en az yarım saat geçmiş, yalnızca izler kalmıştı geriye: arabanın şoför tarafında kurşunun parçaladığı cam, koltukta kan lekesiyle ufacık cam kırıkları, hâlâ hayatta olan ve az önce alıp götürdükleri şoförün asfaltta bıraktığı nemli leke. Geri kalan her şey temiz ve düzenliydi.

İşinin ehli ve ciddi biri olan polis komiseri, Villamizar'a, tek tük tanıkların verdiği ayrıntıları anlattı. Bunlar kopuk kopuk ve kesin olmayan bilgilerdi, bazıları da çelişkiliydi, ama ortada bir kaçırılma olayı olduğuna kuşku yoktu, tek yaralı da şofördü. Alberto, onun herhangi bir ipucu verebilecek açıklamalarda bulunup bulunamadığını öğrenmek istedi. Bu mümkün olmamıştı: Şoför koma halindeydi, onu nereye götürdüklerini de kimse bilmiyordu.

Oysa Doktor Guerrero, sanki olayın şokundan hissizleşmiş gibi, facianın ciddiliğini kavrayamaz görünüyordu. Oraya vardığında, Beatriz'in çantasını, makyaj

kutusunu, ajandasını, içinde kimlik kartının bulunduğu deri mahfazayı, on iki bin pesoyla kredi kartının bulunduğu cüzdanını tanımış, tek kaçırılan kişinin kendi karısı olduğu sonucuna varmıştı.

"Baksana, Maruja'nın çantası burada yok," dedi Alberto'ya. "Belki de o, arabada değildi."

Doktor Guerrero'nun bu sözleri, belki her ikisi de bir soluk alana kadar onu oyalayabilmek için gösterilmiş profesyonelce bir nezaket gereğiydi. Ama Alberto'nun aklı başka yerdeydi. O sırada onu ilgilendiren tek şey, iki kadının da yaralanmadıklarından emin olabilmek için, otomobilde ve çevrede şoförünkinden başka kan lekesi olup olmadığını anlamaktı. Olayın geri kalanı apaçık belliydi; hissettikleri de, böyle bir kaçırılmanın olabileceğini asla düşünememiş olmanın verdiği bir suçluluk duygusuna çok benziyordu. Artık bunun kendisine karşı girişilmiş kişisel bir hareket olduğundan kesinlikle emindi; bunu kimin, ne için yaptığını da çok iyi biliyordu.

Oradan henüz ayrılmıştı ki, radyolar programlarını keserek, Maruja'nın şoförünün, kendisini Country Kliniği'ne götürmekte olan özel arabada öldüğü haberini verdiler. Az sonra da Caracol Radio'nun hukuk redaktörü olan gazeteci Guillermo Franco, birilerine yaylım ateşi edildiği biçiminde ayrıntısız bir haber almış olarak olay yerine gelmiş, ama yalnızca terk edilmiş arabayla karşılaşmıştı. Şoförün koltuğundan birkaç cam parçasıyla kan lekeli bir sigara kâğıdını alarak, üzeri numaralanıp tarih atılmış saydam bir küçük kutunun içine koydu. O küçük kutu, aynı gece, Franco'nun uzun meslek yaşamı boyunca topladığı adli arşivin zengin delil koleksiyonunun bir parçasını oluşturmuştu.

Polis komiseri, Villamizar'ı evine kadar geçirirken, bir yandan da ona soruşturma için işine yarayabilecek gayriresmî sorular soruyor, o ise bunları, kendisini bekle-

yen uzun ve çetin günlerden başka bir şey düşünmeden yanıtlıyordu. İlk yaptığı iş, Andrés'e kararını bildirmek olmuştu. Kendisi acil telefonları yapıp düşüncelerini bir düzene koyarken onun, eve gelmeye başlayan insanlarla ilgilenmesini istiyordu. Sonra yatak odasına kapanarak başkanlık sarayını aradı.

Devlet Başkanı César Gaviria ile son derece iyi siyasal ve kişisel ilişkilere sahipti; o da kendisini, en vahim durumlarda soğukkanlılığını koruyabilen, atılgan ama candan bir kişi olarak tanıyordu. Bu yüzden de, eşiyle kız kardeşinin kaçırılmış olduklarını kendisine bildirirken gösterdiği heyecanlı ve sert tavır onu şaşırtmıştı. Villamizar, biçimselliğe gerek görmeden sözlerini şöyle tamamlamıştı:

"Onların hayatından bana karşı siz sorumlusunuz."

César Gaviria, gerektiğine inandığında dünyanın en sert insanı olabilirdi, o sırada da öyle oldu.

"Dinleyin beni Alberto," dedi sert bir ifadeyle. "Ne yapılması gerekiyorsa yapılacaktır."

Hemen arkasından da, aynı soğuk ifadeyle, bu işle ilgilenerek durumdan kendisini ânında haberdar etmesi için Güvenlik Müsteşarı Rafael Pardo Rueda'ya derhal talimat vereceğini söyledi. Olayların gidişatı, bunun yerinde bir karar olduğunu gösterecekti.

Gazeteciler toplu halde gelmişlerdi. Villamizar, daha önce kaçırılmış olan kimselerin radyo ve televizyon dinlemelerine izin verildiğini biliyordu, bu yüzden de hemen bir mesaj vererek, Maruja ile Beatriz'e, sürdürülen savaşla hiçbir ilgileri bulunmayan saygıdeğer iki kadın olmaları nedeniyle saygı gösterilmesini istedi ve o andan sonra tüm vaktini ve enerjisini onları kurtarmak için harcayacağını bildirdi.

Eve ilk gelenlerden biri, kaçırılma olayı soruşturmasından resmen sorumlu olan Emniyet Genel Müdürü General Miguel Maza Márquez olmuştu. General, yedi yıl

önceki Belisario Betancur hükümetinden beri bu görevi yürütüyordu; Başkan Virgilio Barco ile de görevini sürdürmüş, aynı görev César Gaviria tarafından da daha yeni onaylanmıştı. Kimseye yaranmanın neredeyse imkânsız olduğu, hele hele uyuşturucu mafyasına karşı yürütülen savaşın bu en zor günlerinde büsbütün imkânsız hale gelen böyle bir görevde daha önce görülmemiş bir sürekliliki bu. Orta boylu, sanki çelikten dökülmüş gibi sert yapılı, savaşçı soyuna yaraşır bir boğa boynuna sahip olan General, uzun süre suskun kalabilen, ama aynı zamanda yakın dost çevresinde içini dökebilen bir adamdı: tam bir Guajira'lıydı. Ama işinde en küçük bir değişkenlik göstermezdi. Uyuşturucu mafyasına açılan bu savaş, ona göre, Pablo Escobar'a karşı ölesiye yürütülen kişisel bir sorundu. Bunun karşılığını da görmüştü. Escobar, onu yok etmek için arka arkaya düzenlediği iki suikastta iki bin altı yüz kilo dinamit harcamıştı: Escobar'ın, hiçbir düşmanına asla tanımadığı kadar yüksek bir ayrıcalıktı bu. Maza Márquez, her ikisinden de yara almadan kurtulmuş, bunu, İlahî Çocuk'un[1] kendisini korumasına yormuştu. Escobar da herhalde Maza Márquez'in kendisini öldürmeyi başaramaması mucizesini aynı azize bağlamış olmalıydı.

Başkan Gaviria'nın kişisel politikası, Silahlı Kuvvetler'in, kaçırılan kişinin ailesinin rızasını önceden almadan, hiçbir kurtarma operasyonuna kalkışmaması yönündeydi. Ama siyasi dedikodu dünyasında, uygulamada devlet başkanıyla General Maza[2] arasındaki uyuş-

1. Çocuk İsa kastediliyor. (Y.N.)

2. İspanya ve Latin Amerika ülkelerinde, ismin arkasından, önce babanın, sonra anneninki olmak üzere iki soyadı gelir. Bir kimseden söz edilirken, ya her iki soyadı birlikte ya da yalnızca sondan bir önceki baba soyadı kullanılır (örneğin, General Maza Márquez ya da General Maza). Kadınlar, evlendikten sonra her iki soyadını da koruyarak, kocanın soyadını "de" edatıyla birlikte en sonda kullanırlar (örneğin, Maruja Pachón de Villamizar). (Ç.N.)

mazlıklardan sık sık söz ediliyordu. Villamizar, ne olur ne olmaz diye önlemini almıştı.

"Kaçırılanları zor kullanarak kurtarmaya kalkışılmasına karşı olduğum konusunda sizi uyarmak isterim," dedi General Maza'ya. "Böyle bir şeyin yapılmayacağından ve bu yolda alınacak herhangi bir karar için bana danışılacağından emin olmak isterim."

Maza Márquez bunu kabul etti. Bilgilendirici nitelikte uzun bir konuşmadan sonra General, karısını kaçıranlar geceleyin Villamizar'la iletişim kurmayı denerlerse diye telefonunun dinlenmesi için emir verdi.

Aynı gece Villamizar'ın Rafael Pardo'yla yaptığı ilk konuşmasında, Pardo, Başkan'ın kendisini hükümetle aile arasında aracı olarak atadığını ve bu olayla ilgili resmî açıklama yapmaya yetkili tek kişi olduğunu bildirdi ona. Maruja'nın kaçırılmasının, kız kardeşi Gloria Pachón aracılığıyla hükümete baskı yapmak üzere uyuşturucu mafyasının bir oyunu olduğu, her ikisi için de apaçık belliydi; bu yüzden, daha fazla varsayımda bulunmadan ona göre hareket etmeye karar verdiler.

Uyuşturucu kaçakçıları, önce giderek artan rüşvet güçleriyle, sonra de kendi emelleri uğruna ülkenin yüksek politikasına arka kapıdan girmedikleri sürece, Kolombiya, dünya uyuşturucu trafiğindeki öneminin bilincinde değildi. Pablo Escobar, 1982 yılında, Luis Carlos Galán'ın Yeni Liberalizm hareketinde yer almaya kalkışmış, ama o, Escobar'ı listesinden silerek, Medellín'de beş bin kişilik bir gösteri önünde onun maskesini düşürmüştü. Escobar, kısa bir süre sonra, hükümet yanlısı liberalizmin bir yan kanadı aracılığıyla Temsilciler Meclisi'ne yedek üye olarak girmiş, ama kendisine yapılan hakareti unutmayarak devlete, özellikle de Yeni Liberalizm'e karşı ölesiye savaş açmıştı. Bu hareketin Belisario Betancur hükümetinde Adalet Bakanı olarak yer alan temsilcisi Rodrigo

Lara Bonilla, Bogotá sokaklarında motosikletli bir kiralık katil tarafından öldürülmüştü. Onun halefi olan Enrique Parejo'nun peşini Budapeşte'ye kadar bırakmayan kiralık bir katil, suratına bir kurşun sıkmış ama onu öldürmeyi başaramamıştı. 18 Ağustos 1989'da, Luis Carlos Galán, Soacha'nın kent meydanında, belediye başkanlık sarayının on kilometre ötesinde, tepeden tırnağa silahlı on sekiz korumanın arasında makineliyle taranmıştı.

Bu savaşın ana nedeni, uyuşturucu kaçakçılarının, Amerika Birleşik Devletleri'ne iade edilerek, orada işledikleri suçlardan yargılanıp çok uzun cezalara çarptırılmaları olasılığı karşısında duydukları dehşetti. Bu cezalar arasında bir tanesi rekor düzeydeydi: 1987 yılında iade edilen Kolombiyalı bir uyuşturucu kaçakçısı olan Carlos Lehder'i, Amerika Birleşik Devletleri'nde bir mahkeme, yüz otuz yıldan fazla ağır hapis cezasına çarptırmıştı. Bu olanak, Başkan Julio César Turbay hükümeti tarafından hazırlanan ve Kolombiyalı suçluların yabancı bir ülkeye iadesini ilk kez olarak hükme bağlayan bir anlaşmayla sağlanmıştı. Başkan Belisario Betancur, Lara Bonilla cinayeti üzerine, ceza usulü hükümlerine bakılmaksızın gerçekleştirilen bir dizi suçlu iadesiyle ilk kez olarak uygulamıştı bu anlaşmayı. Uyuşturucu kaçakçıları, –Amerika Birleşik Devletleri'nin dünyanın her yerine uzanan kollarından dehşete kapılmış bir halde– kendileri için Kolombiya'dan daha güvenli bir yer olmadığının farkına varmışlar ve sonunda kendi ülkeleri içinde kanun kaçağı konumuna düşmüşlerdi. Bu işin en acı yanı da, postu kurtarmak için devletin koruması altına girmekten başka bir seçenekleri kalmamış olmasıydı. Böylece –pazarlıkla olsun, zor kullanarak olsun– ayrım gözetmeyen, acımasız bir terör yoluyla, aynı zamanda da yalnızca Amerika'ya iade edilmemek koşuluyla adalete teslim olma ve servetlerini Kolombiya'ya geri getirip ülkede

yatırım yapma önerisiyle, bu korumayı elde etmeye çalışmışlardı. Sanki tescilli marka gibi "İade Edilebilirler"[1] adı altında ve Escobar'ın, "Kolombiya'da mezara girmek, Birleşik Devletler'de hücreye girmekten iyidir," biçimindeki tipik sloganıyla, yeraltı dünyasında gerçek bir karşı güç oluşturmuşlardı.

Betancur, savaşı sürdürdü. Halefi Virgilio Barco ise daha da şiddetlendirdi. 1989'da durum buyken, César Gaviria, seçim kampanyası başkanlığını yürüttüğü Luis Carlos Galán'ın öldürülmesinden sonra başkan adayı olarak ortaya çıkmıştı. Kendi kampanyasında, suçluların iadesini, adaletin güçlendirilebilmesi için olmazsa olmaz bir araç olarak savunmuş, uyuşturucu mafyasına karşı yeni bir strateji ilan etmişti. Basit bir düşünceydi bu: Savcılığa teslim olup suçlarının bir bölümünü ya da hepsini itiraf edenler, suç işledikleri ülkeye iade edilmeme avantajını elde edebileceklerdi. Ancak, ilk yasada düzenlendiği biçimiyle, İade Edilebilirler için yeterli değildi bu. Escobar, avukatları aracılığıyla, iade edilmemenin koşulsuz olmasını, itiraf ve ihbar gereklerinin zorunlu olmamasını, hapishanenin sıkı güvenlik önlemleriyle korunmasını ve aileleriyle yandaşlarına koruma güvencesinin verilmesini istedi. Bunları elde etmek için de, –bir elinde terörizm, ötekinde pazarlıkla– hükümeti yola getirmek üzere bir dizi gazeteci kaçırma eylemine girişti. İki ay içinde sekiz gazeteci kaçırılmıştı. Bu yüzden de Maruja ile Beatriz'in kaçırılmaları, bu alçakça tırmanışta yeni bir basamak olarak açıklanabileceğe benziyordu.

Villamizar, delik deşik arabayı gördüğü anda hissetmişti bunu. Daha sonra, evi istila eden kalabalığın orta-

1. (İsp.) Los Extraditables. Uyuşturucu kaçakçılığının Kolombiyalı liderleri tarafından 1980'lerin başında kurulan örgüt. Örgütün başlıca isimleri Pablo Escobar, Gonzalo Rodríguez Gacha ve Fabio Ochoa Vásquez'di. (Y.N.)

sında, eşiyle kız kardeşinin hayatlarının, kendisinin onları kurtarmak için yapabileceği şeye bağlı olduğu konusunda kesin bir inanç kapladı içini. Çünkü bu kez savaş, daha önce hiç olmadığı gibi, kaçınılması imkânsız kişisel bir düello olarak dikilmişti karşısına.

Zaten Villamizar da bu savaştan sağ kurtulmuş biriydi. Meclis üyesi olarak, 1985 yılında, uyuşturucu kaçakçılığına karşı normal yasaların değil, dağınık birtakım olağanüstü hal kararnamelerinin bulunduğu bir sırada, Uyuşturucuyla Mücadele Yasası'nın onaylanmasını başarmıştı. Daha sonra, Luis Carlos Galán, Escobar'ın dostu olan parlamenterlerin, yürürlükteki suçluların iadesi anlaşmasından yasama organının desteğini çekmek amacıyla Meclis'e sundukları bir yasa tasarısının onaylanmasının engellenmesi talimatını vermişti ona. Bu, Villamizar'ın ölüm fermanı oldu. 22 Ekim 1986'da, evinin karşısında jimnastik yapar görünen eşofmanlı iki kiralık katil, onu, otomobiline binerken aynı anda yaylım ateşine tuttular. Mucize eseri kurtulmuştu. Saldırganlardan biri polis tarafından öldürülmüş, tutuklanan suç ortakları, birkaç yıl sonra serbest bırakılmışlardı. Saldırıyı üstlenen olmadı, ama bunun kimin emriyle yapıldığından da kimsenin kuşkusu yoktu.

Bizzat Maruja'nın kız kardeşinin kocası Carlos tarafından bir süre için Kolombiya'dan uzaklaşması gerektiğine inandırılan Villamizar, Endonezya'ya büyükelçi olarak atanmıştı. Orada bir yıl kaldıktan sonra, Singapur'daki Amerika Birleşik Devletleri güvenlik servisi, Cakarta'ya gitmekte olan Kolombiyalı bir kiralık katili yakaladı. Villamizar'ı öldürmek üzere gönderilip gönderilmediği açıklık kazanmamıştı, ama sahte çıkan bir ölüm ilmühaberiyle Birleşik Devletler'de ölü olarak göründüğü saptanmıştı.

Maruja ile Beatriz'in kaçırıldıkları gece, Villamizar'ın evi dolup taşıyordu. Politika ve hükümet çevresinden

insanlarla, kaçırılan her iki kadının aileleri gelmişti. Yukarı katta oturan, sanat eserleri satıcısı ve Villamizar'ların yakın dostu Azeneth Velázquez, ev sahibeliği görevini üstlenmişti; herhangi bir cuma akşamı gibi olması için bir tek müzik eksikti. Kaçınılmaz bir şeydi bu: Kolombiya'da, herhangi bir saatte herhangi bir sınıftan altı kişiden fazlası bir araya geldi mi, toplantı danslı partiye dönüşmeye mahkûmdu.

Dünyanın her yanına dağılmış olan aile üyeleri, artık o saatte haberi almışlardı. Maruja'nın ilk evliliğinden olan kızı Alexandra –Guajira Yarımadası'ndaki– Maicao'da bir restoranda yemeğini yeni bitirmişti ki, Javier Ayala verdi ona haberi. Alexandra, televizyonda popüler bir çarşamba programı olan Enfoque'nin yönetmeniydi; Guajira'ya da bir gün önce bir dizi röportaj yapmak üzere gelmişti. Ailesiyle haberleşebilmek için hemen otele koştu, ama evin telefonları meşguldü. Bir önceki çarşamba, mutlu bir rastlantı olarak, sıkı güvenlik önlemleri altındaki hapishanelerin neden olduğu klinik vakalarda uzmanlaşmış bir psikiyatrla söyleşi yapmıştı. Haberi Maicao'da alır almaz, aynı terapinin kaçırılan kişiler için de yararlı olabileceğini fark ederek, bir sonraki programdan başlayarak bunu uygulamaya koymak üzere Bogotá'ya geri döndü.

Maruja'nın o sırada Kolombiya'nın UNESCO nezdindeki büyükelçisi olan kız kardeşi Gloria Pachón, sabahın ikisinde Villamizar'ın şu sözleriyle uykusundan uyanmıştı: "Sana çok kötü bir haberim var." Maruja'nın Paris'te tatilde olan kızı Juana, bir dakika sonra yandaki yatak odasında öğrendi haberi. Yirmi yedi yaşında bir müzisyen ve besteci olan oğlu Nicolás ise New York'ta uyandırılmıştı uykusundan.

Sabahın saat ikisinde, Doktor Guerrero, oğlu Gabriel'le birlikte kalkıp parlamenter Diego Montaña Cuél-

lar ile konuşmaya gitti; Montaña, Komünist Parti'ye bağlı bir hareket olan Yurtseverler Birliği'nin başkanı, ayrıca, hükümetle Álvaro Diego Montoya'yı kaçıranlar arasında arabuluculuk etmek üzere 1989'da oluşturulmuş bulunan "İleri Gelenler"[1] grubunun da üyesiydi. Onu yalnızca uyanık değil, aynı zamanda son derece üzgün buldular. Kaçırılma olayını gece haberlerinde dinlemiş, moral bozucu bir neden gibi görünmüştü ona. Guerrero'nun ondan istediği tek şey, Pablo Escobar'ın, Beatriz'in yerine kendisini rehin alması için arabuluculuk etmesiydi. Montaña Cuéllar, ona tam kişiliğine uygun bir yanıt verdi:

"Aptallık etme Pedro," dedi, "bu ülkede artık yapılabilecek hiçbir şey yok."

Doktor Guerrero, şafak sökerken döndü evine, ama uyumayı denemedi bile. Duyduğu üzüntüyle ne yapacağını bilemez haldeydi. Saat yediden az önce, Caracol'ün haber müdürü Yamit Amat aradı onu; Guerrero da, en ters tavrıyla yanıt vererek, adam kaçıranlara karşı korkusuz bir tehdit savurdu.

Villamizar, bir dakika bile uyumadan, sabahın saat altı buçuğunda duş yapıp giyinmiş, Adalet Bakanı Jaime Giraldo Ángel ile randevusuna gitmişti; Bakan, uyuşturucu kaçakçılarının terörüne karşı yürütülen savaş hakkında bilgilendirdi onu. Villamizar, bu görüşmeden, mücadelesinin zor ve uzun olacağı kanısıyla çıkmış, ama konu üzerindeki bu iki saatlik brifing için minnettar kalmıştı, çünkü uyuşturucu mafyasından uzun zamandan beri tümüyle habersizdi.

Ne kahvaltı etti ne de öğle yemeği yedi. Başarısızlıkla sonuçlanan bir sürü işten sonra artık akşamüzeri olduğunda, o da gidip ziyaret etti Diego Montaña Cuéllar'ı;

1. (İsp.) Los Notables. (Y.N.)

açık yürekliliğiyle kendisini bir kez daha şaşırtmıştı Montaña. "Bu işin uzun süreceğini unutma," dedi ona. "En erken Kurucu Meclis seçiminden sonra gelecek yılın haziranına kadar; çünkü Escobar, Amerika'ya iade edilmemek için Maruja ile Beatriz'i kalkan olarak kullanacak." Montaña Cuéllar'ın arkadaşlarının pek çoğu, onun, İleri Gelenler'in üyesi olduğu halde, kötümserliğini basından gizlemeyişinden rahatsızlık duyuyorlardı.

"Zaten o boktan işi bırakacağım," dedi Villamizar'a, her zamanki üslubuyla. "Bizim burada zırvalamaktan başka bir şey yaptığımız yok."

Villamizar, hiçbir gelecek vaat etmeyen bir günün sonunda eve döndüğünde, kendini yorgun ve yalnız hissediyordu. Bir dikişte içtiği iki sek viski onu bitkin düşürmüştü. O günden sonra tek arkadaşı olacak olan oğlu Andrés, akşamın saat altısında ona kahvaltı ettirmeyi başardı. Tam o sırada Başkan Gaviria telefonla aradı.

"Şimdi görüşebiliriz Alberto," dedi candan bir tavırla. "Buraya gelin de konuşalım."

Başkan Gaviria, üç aydan beri eşi Ana Milena Muñoz, on bir yaşındaki oğlu Simón ve sekiz yaşındaki kızı María Paz'la birlikte yaşadığı başkanlık sarayının özel dairesindeki kütüphanede, akşam saat yedide kabul etti onu. Pıtrak gibi çiçek açmış bir kış bahçesinin bitişiğinde küçük ama rahat bir sığınaktı burası; resmî yayınlar ve aile fotoğraflarıyla tıklım tıklım dolu ahşap raflarda, en sevdikleri CD'lerle birlikte bir müzik seti de vardı: The Beatles, Jethro Tull, Juan Luis Guerra, Beethoven, Bach. Başkan, resmî işlerle dolu yorucu günlerden sonra, resmî olmayan görüşmeleri burada tamamlar ya da akşam olurken dostlarıyla birlikte bir bardak viskiyle günün yorgunluğunu burada çıkarırdı.

Gaviria, Villamizar'ı dostça bir selamla karşılayarak, bir dayanışma ve anlayış havası içinde konuştu onunla,

ama fazlasıyla açıksözlüydü. Yine de Villamizar, ilk baştaki şoku atlattıktan sonra, Başkan'ın kendisi için yapabileceği pek az şey olduğunu bilmesine yetecek kadar da bilgilendirilmiş olarak, artık çok daha sakindi. Her ikisi de, Maruja ile Beatriz'in kaçırılmalarının siyasi amaçla yapıldığından emindiler; bunu yapanın Pablo Escobar olduğunu anlamak için kâhin olmalarına da gerek yoktu. Ama –Gaviria'nın dediğine göre– asıl sorun bunu anlamak değil, kaçırılanların güvenliği için önemli bir ilk adım olarak, Escobar'ın bunu üstlenmesini sağlamaktı.

Villamizar, Başkan'ın kendisine yardım etmek için ne anayasadan ve yasalardan ayrılacağını, ne de adam kaçıranları bulmak için yapılan askerî operasyonları durduracağını, daha ilk anda anlamıştı, ama ailelerin rızası olmadan kurtarma operasyonlarına kalkışacak da değildi.

"Bizim politikamız budur," demişti Başkan.

Söylenecek başka bir şey yoktu. Villamizar başkanlık sarayından ayrıldığında, kaçırma olayının üzerinden yirmi dört saat geçmişti ve kaderinin ne olacağını göremiyordu, ama kaçırılan yakınları için özel girişimlerde bulunma konusunda hükümetin desteğine güvenebileceğini ve Rafael Pardo'nun emrine amade olduğunu biliyordu. Yine de Diego Montaña Cuéllar'ın katı gerçekçiliği, ona çok daha inanılır geliyordu.

Daha önce görülmemiş olan bu adam kaçırma furyasının ilki, –geçen 30 Ağustos'ta, Başkan César Gaviria'nın göreve gelmesinden yalnızca üç hafta sonra– eski devlet başkanı ve Liberal Parti'nin lideri Julio César Turbay'ın kızı olan, Bogotá'daki Criptón Televizyonu'yla *Hoy x Hoy* dergisinin haber müdürü Diana Turbay'ın kaçırılması olmuştu. Ekibinin dört üyesi de onunla birlikte kaçırılmışlardı: Haber Editörü Azucena Liévano,

Redaktör Juan Vitta, kameramanlar Richard Becerra ile Orlando Acevedo, bir de Kolombiya'ya yerleşmiş Alman gazeteci Hero Buss. Toplam altı kişiydiler.

Onları kaçıranların başvurdukları hile, Ulusal Kurtuluş Ordusu'nun[1] başkomutanı Rahip Manuel Pérez'le sözde bir röportaj olmuştu. Bu daveti öğrenen az sayıda kişiden hiçbiri, Diana'nın bunu kabul etmesini onaylamamıştı. Bunların arasında Savunma Bakanı General Óscar Botero ile Rafael Pardo da vardı; Başkan Gaviria, bu gezinin tehlikelerini, Turbay ailesine iletsin diye Rafael Pardo'ya anlatmıştı. Ama Diana'nın bu yolculuktan vazgeçebileceğini düşünmek, onu tanımamak demekti. Aslında, Rahip Manuel Pérez'le yapılacak bir basın söyleşisi, onu bir barış diyaloğu olanağı kadar ilgilendirmese gerekti. Yıllar önce, o hareketi kendi siyaset ve gazetecilik görüşü açısından anlayabilmek için tek başına göze aldığı bir girişimle, kendi savunmalarını kendileri yapan silahlı gruplarla kendi topraklarında konuşmak üzere katır sırtında bir geziye tam bir gizlilik içinde çıkmıştı. Bu haber o zamanlar önemli bulunmamış, sonuçları da kamuoyuna duyurulmamıştı. Diana daha sonra, M-19'a olan eski düşmanlığına rağmen, komutanı Carlos Pizarro'yla dost olmuş, barış çözümleri aramak üzere karargâhında onu ziyaret etmişti. Elbette ki Diana'nın kaçırılması aldatmacasını planlayan kişinin, onun bu geçmişini biliyor olması gerekiyordu. Öyle ki, ne gibi bir nedenle olursa olsun, her ne engel çıkarsa çıksın, bu dünyada hiçbir şey, o anda Diana'nın, barışın bir başka anahtarını elinde tutan Rahip Pérez'le konuşmaya gitmesini engelleyemezdi.

Son dakikada çıkan çeşitli sakıncalarla, bu randevu bir yıl önce ertelenmişti, ama Diana'yla ekibi, 30 Ağustos

1. (İsp.) (ELN) Ejército de Liberación Nacional. (Y.N.)

günü öğleden sonra saat beşte, hem de hiç kimseye haber vermeden, yanlarında kendilerini UKO yönetiminin elçileri olarak tanıtan iki delikanlı ve bir genç kızla birlikte, köhne bir kamyonetle yola koyuldular. Bogotá'dan başlayan yolculuk, yanlarında gerçekten gerillalar olsaydı nasıl olabilirse, tıpatıp öyle geçti. Kendilerine eşlik edenler, ya silahlı bir hareketin üyeleri olsalar gerekti, ya eskiden öyleydiler, ya da derslerini iyi öğrenmişlerdi, çünkü hem konuşmaları hem de davranışlarıyla, bir aldatmaca olduğunu ele verecek tek bir hata bile yapmamışlardı.

Birinci gün, Bogotá'nın yüz kırk altı kilometre batısındaki Honda'ya vardılar. Orada onları daha rahat iki araçla birlikte başkaları bekliyordu. Bir katırcı hanında akşam yemeği yedikten sonra, şiddetli bir sağanak yağmur altında, gözle görülmez, tehlikeli bir yolda ilerlemeyi sürdürdüler ve dimdik bir inişten sonra yolun gözle görülür hale geleceği umuduyla sabahı ettiler. Sonunda, yorgun ve uykusuz bir halde, sabahın saat on birinde, kendilerini beş atlı devriyenin beklediği bir yere vardılar. Diana ile Azucena, dört saat boyunca önlerindeki atlı kızı izlediler; arkadaşları ise yayan gidiyorlardı; önce sık ağaçlı bir dağdan, sonra da kahve plantasyonları arasındaki huzur dolu evleriyle şiirsel bir vadiden geçtiler. Onlar geçerken insanlar çıkıp bakıyor, kimileri Diana'yı tanıyarak teraslardan onu selamlıyorlardı. Juan Vitta, yol boyunca kendilerini en az beş yüz kişinin görmüş olduğunu hesaplamıştı. Akşamüzeri terk edilmiş bir çiftlikte atlardan indiler; orada bekleyen öğrenci görünümlü bir genç, kendini UKO'dan diye tanıtmış, ama gidecekleri yerle ilgili hiçbir bilgi vermemişti. Herkes şaşırmıştı. Yarım kilometre kadar ötede bir otoyol parçası, ilerde de, kuşkusuz Medellín olan bir kent görünüyordu. Yani UKO'nun olmayan bir bölgeydi burası. Meğerki –diye düşünmüştü Hero Buss– Rahip Pérez'in, orada bulundu-

ğundan hiç kimsenin kuşkulanmayacağı bir bölgede onlarla buluşmak için ustaca bir oyunu olmasın.

Gerçekten de, iki saat daha gittikten sonra, Medellín'in nüfus patlamasıyla yuttuğu bir ilçe olan Copacabana'ya varmışlardı. Çıkıntılı, kayalık bir yamaca neredeyse kakılmış gibi duran, kiremitleri yosun tutmuş, beyaz duvarlı, küçük bir evin önünde atlarından indiler. İçerde bir salon, iki yanında küçük birer oda vardı. Bunlardan, üç tane çift kişilik yatak bulunan birine, rehberler yerleştiler. Bir çift kişilik yatak, bir de iki katlı ranza bulunan öteki odaya ekipteki erkekleri yerleştirdiler. Diana ile Azucena'ya ise, kadınlar tarafından kullanıldığı belli olan dipteki en iyi odayı verdiler. Güpegündüz ışıklar yanıyordu, çünkü pencerelerin hepsi tahtalarla kapatılmıştı.

Yaklaşık üç saatlik bir bekleyişten sonra, maskeli biri gelerek, komutanlık adına onlara hoş geldiniz demiş, Rahip Pérez'in artık kendilerini beklemekte olduğunu haber vermişti, ama güvenlik nedenleriyle önce kadınları götürmeleri gerekiyordu. Bu kez Diana ilk olarak tedirginlik belirtileri gösterdi. Onu bir kenara çeken Hero Buss, grubun bölünmesini hiçbir nedenle kabul etmemesini tavsiye etti. Diana, bunu engelleyemediğini görünce, neden olduğunu açıklamaya vakit bulamadan, gizlice kimlik kartını verdi ona; ama Hero Buss, Diana'nın, kendisini ortadan yok etmeleri durumunda kimliğini ona kanıt olsun diye verdiğini anlamıştı.

Gün doğmadan önce kadınlarla Juan Vitta'yı alıp gitmişlerdi. Hero Buss, Richard Becerra ve Orlando Acevedo, beş muhafızla birlikte, çift kişilik yatakla iki katlı ranzanın bulunduğu odada kaldılar. Tuzağa düştükleri kuşkusu, saatler geçtikçe artıyordu. Geceleyin kâğıt oynarlarken, muhafızlardan birinin kolunda pahalı bir saat olması Hero Buss'un dikkatini çekmişti. "Demek UKO, artık Rolex düzeyine çıktı," diye alay etti. Ama karşısın-

daki, hiç üzerine alınmamıştı. Hero Buss'un kafasını karıştıran bir başka şey de, ellerindeki silahların gerilla savaşlarına değil, kent operasyonlarına uygun olmasıydı. Az konuşan ve kendini grubun en garibi olarak gören Orlando'nun ise, içinde vahim bir şeyler olduğuna dair dayanılmaz bir duyguyla, gerçeği sezinlemek için bunca ipucuna ihtiyacı yoktu.

Bulundukları evi ilk değiştirmeleri, 10 Eylül gecesi, muhafızların, "Kanun geldi!" diye bağırarak ansızın içeri girmeleriyle olmuştu. Korkunç bir fırtınanın içinde, yoğun bitki örtüsünün arasından iki saatlik zorlu bir yürüyüşün sonunda, Diana, Azucena ve Juan Vitta'yı götürdükleri eve varmışlardı. Burası, büyük ekranlı bir televizyonun bulunduğu, kuşku uyandıracak hiçbir şeyi olmayan, geniş, şık döşenmiş bir yerdi. İçlerinden hiçbirinin asla aklına getirmediği şey ise, o gece sırf rastlantı olarak hepsinin kurtarılmalarına ramak kalmış olduğuydu. Görüş alışverişinde bulunup, yaşadıkları deneyimleri ve gelecek için planlarını gözden geçirme fırsatını bulabildikleri birkaç saatlik bir mola olmuştu bu. Diana, Hero Buss'a içini dökmüş, içinde bulundukları bu çıkışı olmayan tuzağa onları sürüklemiş olmaktan duyduğu üzüntüden söz ederek, kendisine bir an bile huzur vermeyen aile anılarını –kocasını, çocuklarını, annesiyle babasını– aklına getirerek sakinleşmeye çalıştığını itiraf etmişti. Ama sonuç hep tersi oluyordu.

Ertesi gece, yürünemeyecek kadar kötü bir yoldan, durmadan yağan yağmurun altında, Azucena ve Juan Vitta'yla birlikte onu yayan olarak üçüncü bir eve götürürlerken, Diana, kendilerine söylenenlerin hiçbirinin doğru olmadığının farkına varmıştı. Ama aynı gece, o zamana kadar tanımadıkları bir muhafız, onu kuşkularından kurtardı.

"Sizler UKO'nun değil, İade Edilebilirler'in elinde-

siniz," dedi onlara. "Ama sakin olun, çünkü tarihî bir olaya tanık olacaksınız."

On dokuz gün sonra Marina Montoya'yı kaçırdıklarında, Diana Turbay'ın ekibinin ortadan kaybolduğu hâlâ bir sırdı. Marina'yı, Bogotá'nın kuzey kesimindeki "Teyzelerin Mutfağı" adlı restoranını kapatırken, 9 milimetrelik tabancalar ve susturuculu Mini-Uzi makinelilerle silahlanmış, iyi giyimli üç kişi, zorla alıp götürmüşlerdi. Müşteriye hizmette kendisine yardım eden kız kardeşi Lucrecia, restorana gitmesini engelleyen bir bilek burkulmasıyla ayağı alçıda olduğu için şanslıydı. Marina, restoranı kapamıştı bile, ama kapıyı çalan üç kişiden ikisini tanıyınca yeniden açtı. Bir önceki haftadan beri pek çok kez orada öğle yemeği yemişler, cana yakınlıkları ve yapmacıksız şakacı halleriyle personeli, bıraktıkları yüzde otuz bahşişlerle de garsonları etkilemişlerdi. Ancak o gece farklıydılar. Marina kapıyı açar açmaz, bir maymuncukla onu etkisiz hale getirerek lokalden dışarı çıkarmışlardı. Marina, tek koluyla bir sokak lambasını yakalamayı başarmış, bağırmaya başlamıştı. Saldırganlardan birinin belkemiğine bir diz darbesi indirmesiyle soluğu kesildi. Mavi renkli bir 190 Mercedes'in, soluk alabilmesi için havalandırma delikleri açılmış bagajının içinde, kendinden geçmiş olarak alıp götürdüler onu.

Marina'nın yedi çocuğundan biri olan, Kodak'ın Kolombiya'daki üst düzey yöneticisi, kırk sekiz yaşındaki Luis Guillermo Pérez Montoya'nın yorumu da herkesinkinden farklı değildi: Annesi, hükümetin, Germán Montoya ile İade Edilebilirler arasındaki anlaşmaları yerine getirmemesine misilleme olarak kaçırılmıştı. Luis Guillermo, doğası gereği resmî dünyayla ilgili her şeye güvensizlik duyduğundan, annesini Pablo Escobar'la doğrudan bağlantı kurarak kurtarma işine girişti.

İki gün sonra, hiçbir biçimde yönlendirilmeden, hiç

kimseyle önceden bağlantı kurmadan, oraya vardığında ne yapacağını bile bilmeden, kalkıp Medellín'e gitti. Havaalanında bir taksiye binerek, şoföre, herhangi bir adres vermeden, yalnızca kendisini kente götürmesini söyledi. Üzerinde canlı renklerde kaliteli giysileri, yüzünde bol makyajıyla on beş yaşlarında genç bir kızın karayolunun kenarında terk edilmiş cesedini görünce, gerçeklerle yüz yüze gelmiş oldu. Alnında kurumuş ince bir kan sızıntısıyla koca bir kurşun deliği vardı. Luis Guillermo, gözlerine inanamayarak, parmağıyla gösterdi onu.

"Şurada ölmüş bir kız var."

"Evet," dedi şoför, dönüp bakmadan. "Don Pablo'nun dostlarıyla eğlenmeye çıkan bebeklerden biri."

Bu olay, buzları çözmüştü. Luis Guillermo, şoföre ziyaretinin nedenini açıkladı; o da ona, Pablo Escobar'ın kuzenlerinden birinin kızı diye bilinen biriyle görüşebilmesi için ipuçları verdi.

"Bugün saat sekizde pazaryerinin arkasındaki kiliseye git," dedi. "Oraya adı Rosalía olan bir kız gelecek."

Gerçekten de meydandaki banklardan birine oturmuş, kendisini bekleyen bir kız vardı. Neredeyse çocuk denecek yaştaydı, ama davranışları ve sözlerindeki güvenilirlik, olgun, iyi yetişmiş bir kadın olduğunu gösteriyordu. Dediğine göre, işe başlamak için, nakit olarak yarım milyon peso getirmesi gerekiyordu. Ertesi perşembe günü hangi otelde kalması gerektiğini belirterek, cuma sabahı ya da akşamı saat yedide bir telefon beklemesini söyledi.

"Seni arayacak olan kızın adı Pita," diye de belirtti.

Luis Guillermo, iki gün boyunca, üçüncü günün de bir bölümünde boşuna bekledi. Sonunda dolandırıcılığın farkına varmış, Pita'nın parayı istemek üzere telefon etmediğine şükretmişti. Bu olayda öylesine ketum davranmıştı ki, aradan dört yıl geçtikten sonra bu röportaj için

ilk kez anlatana kadar, karısının bile ne o yolculuktan haberi olmuştu, ne de başarısız sonucundan.

Marina Montoya'nın kaçırılmasından dört saat sonra, bir ciple Renault 18 bir araba, Bogotá'nın batı kesimindeki Las Ferias mahallesinde bir yan yolda, *El Tiempo*'nun yazıişleri müdürü Francisco Santos'un arabasının önünü ve arkasını kesmişti. Santos'un arabası, sıradan görünümlü kırmızı bir cipti, ama aslında zırhlıydı; çevresini saran dört saldırgan, yalnızca 9 milimetrelik tabancalarla susturuculu Mini-Uzi makineliler taşımakla kalmıyorlardı, içlerinden birinin, camları kırmak için özel bir çekici de vardı. Ama bunların hiçbirine gerek kalmamıştı. İflah olmaz bir tartışmacı olan Pachón[1], saldırganlarla konuşmak için onlardan önce davranıp kapıyı açtı. "Ne olduğunu öğrenmemektense ölmeyi tercih ederdim," diyecekti sonradan. Saldırganlardan biri, tabancasını alnına dayamış, başı öne eğili olarak arabadan çıkarmıştı onu. Bir başkası, arabanın ön kapısını açarak üç el ateş etmişti: Kurşunlardan biri cama çarparak sekmiş, öteki ikisi, otuz sekiz yaşındaki şoför Oromansio Ibáñez'in kafatasını delip geçmişti. Pachón, bunun farkına bile varmamıştı. Günler sonra saldırıyı kafasında yeniden oluştururken, susturucuyla sesleri kesilen üç kurşunun vınlamasını duyduğunu hatırlayacaktı.

Bu öylesine hızlı bir operasyon olmuştu ki, bir salı gününün sıkışık trafiği içinde bile kimsenin dikkatini çekmemişti. Bir polis memuru, terk edilmiş arabanın ön koltuğunda kanlar içindeki cesedi bulmuş, arabanın telsiz telefonunu eline almasıyla, kulağına, uzayın derin-

1. Pachón, Francisco adının kısaltılmış biçimidir. (Ç.N.)

liklerinden gelir gibi bir ses gelmişti:

"Buyurun."

"Kimsiniz?" diye sordu polis memuru.

"Burası *El Tiempo*."

On dakika sonra haber yayılmıştı. Aslında kaçırma hazırlıkları dört aydan beri yapılmaktaydı, ama Pachón Santos'un önceden kestirilemez güzergâhlarındaki düzensizlikler nedeniyle iş bozulma noktasına gelmişti. Zaten M-19, on beş yıl önce de aynı nedenlerle, Pachón'un babası Hernando Santos'u kaçırmaktan vazgeçmişti.

Bu kez en küçük ayrıntılara kadar her şey öngörülmüştü. Pachón'yu kaçıranların arabaları, Boyacá Bulvarı'nda 80. Sokak başında trafikte beklenmedik bir kördüğüme çatınca, kaldırımların üzerinden sıyrılarak, kalabalık bir mahallenin dolambaçlı sokaklarında izlerini kaybettirdiler. Pachón Santos, gözüne tırnak cilasıyla boyanmış bir gözlük takılmış olarak, iki saldırganın arasında oturuyordu, ama arabanın, sarsıla sarsıla bir garaja girene kadarki sağa sola sapmalarını aklında tutmuş, yoldan ve yolculuğun süresinden, bulundukları mahalle hakkında tahminî bir fikir edinmişti.

Kendisini kaçıranlardan biri, onu kolundan tutarak, gözünde o görmeyen gözlüklerle, bir koridorun sonuna kadar götürdü. İkinci kata çıktılar, sola döndüler, beş adım kadar yürüyerek buz gibi bir yere girdiler. Orada gözündeki gözlüğü çıkardılar. O zaman, pencereleri tahtalarla kapatılmış, tavanda tek bir ampul yanan, loş bir yatak odasında buldu kendini. Odadaki tek mobilya, çarşafları fazlasıyla kullanılmış gibi görünen iki kişilik bir yatakla üzerinde portatif bir radyoyla bir de televizyon duran bir masaydı.

Pachón, kendisini kaçıranların acele etmelerinin yalnızca güvenlik nedenleriyle değil, Santafé ile Caldas arasındaki futbol maçına vaktinde yetişebilmek için oldu-

ğunu fark etmişti. Herkesin kafasının salim olması için ona bir şişe içki vererek radyosuyla baş başa bırakıp, kendileri de maçı dinlemeye alt kata indiler. Pachón, şişeyi on dakikada yarıya indirdi; kendisine bir etki yaptığını hissetmemiş, ama maçı radyodan dinleme cesareti vermişti ona. Çocukluğundan beri fanatik bir Santafé taraftarı olarak, 2-2 biten karşılaşmanın öfkesinden içkinin tadını çıkaramamıştı. Maç bittikten sonra, televizyondaki dokuz buçuk haberlerinde, kendisini, smokin giymiş, çevresi güzellik kraliçeleriyle sarılı olarak bir arşiv filminde gördü. Şoförünün ölümünden de ancak o zaman haberi oldu.

Haberlerden sonra, kafasına yünlü kumaştan maske geçirmiş bir muhafız içeri girerek, giysilerini çıkarıp, İade Edilebilirler'in hapishanelerinde gerekli olduğu anlaşılan, gri renkli bir eşofman giymeye zorladı onu. Muhafız, Pachón'un astımı için ceketinin cebinde taşıdığı nebulizatörünü de almak istedi, ama Pachón, bunun kendisi için ölüm demek olduğuna inandırdı onu. Maskeli adam, hapishane kurallarını açıkladı ona: Koridordaki tuvalete gidebilir, radyo ve televizyonu kısıtlama olmadan, ama sesini normal açarak dinleyebilir ve seyredebilirdi. Sonunda onu yatağa yatırarak, bir kement ipiyle ayak bileğinden karyolaya bağladı.

Muhafızı, yatağa paralel olarak yere bir şilte yaymış, bir dakika sonra da aralıklı bir ıslık sesiyle horlamaya başlamıştı. Gece kopkoyuydu. O karanlığın içinde Pachón, bunun, her şeyin olabileceği belirsiz bir geleceğin daha ilk gecesi olduğunun bilincine varmıştı. Arkadaşlarının Mariavé olarak tanıdıkları güzel, akıllı, kişilik sahibi karısı María Victoria'yı düşündü; o sıralarda iki çocukları vardı: yirmi aylık Benjamín'le yedi aylık Gabriel. Yakınlarda bir horoz ötmüş, Pachón, saatinin bu kadar yanlış olmasına şaşırmıştı. "Gecenin onunda öten bir horo-

zun aklından zoru olsa gerek," diye düşündü. Duygusal, fevri, kolay ağlayan bir adamdı: Hık demiş babasının burnundan düşmüştü. Kız kardeşi Juanita'nın kocası Andrés Escabi, İade Edilebilirler'in koyduğu bir bomba yüzünden havada infilak eden bir uçakta ölmüştü. Ailenin perişan olduğu o sırada Pachón, herkesi ürperten bir şey söylemişti: "İçimizden biri, aralık ayında hayatta olmayacak." Yine de kaçırıldığı o gece, son gecesi gibi gelmemişti ona. Ömründe ilk kez sinirleri sakindi, hayatta kalacağından emin hissediyordu kendini. Soluklarının temposundan, yanında yatan muhafızının uyanık olduğunu fark ederek şöyle sordu ona:

"Kimlerin elindeyim?"

"Kimi tercih edersin?" diye sordu muhafız: "Gerillaları mı, yoksa uyuşturucu mafyasını mı?"

"Pablo Escobar'ın elinde olduğumu sanıyorum," dedi Pachón.

"Öyle," dedi muhafız, sonra da hemen düzeltti: "İade Edilebilirler'in elindesin."

Haber duyulmuştu. *El Tiempo*'nun teknisyenleri, Pachón'un en yakın akrabalarını aramışlar, onların da başkalarını ve daha başkalarını aramalarıyla dünyanın öbür ucuna kadar yayılmıştı haber. Bir dizi garip rastlantının sonucu olarak, haberi ailede en son öğrenen, Pachón'un karısı oldu. Kaçırılmasından birkaç dakika sonra arkadaşı Juan Gabriel aramıştı onu; olanlardan henüz pek o kadar emin değildi, yalnızca Pachón'un eve gelip gelmediğini sormaya cesaret edebildi. Karısı, Pachón'un gelmediğini söyleyince, Juan Gabriel henüz doğrulayamadığı bir haberi ona verme cesaretini bulamadı kendinde. Birkaç dakika sonra, kocasının hem ana hem de baba tarafından kuzeni olan *El Tiempo*'nun genel müdür yardımcısı Enrique Santos Calderón aradı.

"Pachón'ya olanı duydun mu?" diye sordu.

María Victoria, kendisinin zaten bildiği, kocasıyla ilgili bir başka haberden söz ettiğini sanmıştı.

"Elbette," dedi.

Enrique de, başka akrabalara telefon etmeyi sürdürebilmek için alelacele vedalaştı onunla. Yıllar sonra bu yanlışlıktan söz ederken, María Victoria şöyle diyecekti: "Akıllı geçindiğim için geldi bu benim başıma." Kısa bir süre sonra Juan Gabriel onu yeniden aramış, her şeyi birden anlatmıştı: Şoförü öldürmüşler, Pachón'yu alıp gitmişlerdi.

Başkan Gaviria ile en yakın danışmanları, Kurucu Meclis'in seçim kampanyasını destekleyecek bazı televizyon reklamlarını gözden geçirirlerken, basın danışmanı Mauricio Vargas, Başkan'ın kulağına şöyle fısıldadı: "Pachito Santos'u kaçırmışlar." Film gösterimi yarıda kesilmemişti. Film seyrederken gözlüğe ihtiyaç duyan Başkan, dönüp Vargas'a bakmak için çıkardı gözlüğünü.

"Olan biteni bana haber versinler," dedi.

Sonra gözlüğünü takarak filmi seyretmeyi sürdürdü. Yanında bulunan en yakın dostu, Ulaştırma Bakanı Alberto Casas Santamaría da kulak misafiri olmuş, haberi kulaktan kulağa tüm başkanlık danışmanlarına yaymıştı. Salonda herkes sarsılmıştı. Ama Başkan, "Bu ödevi bitirmek gerek," biçimindeki bir okul kuralıyla ifade ettiği huyu gereği, gözünü bile kırpmamıştı. Film gösterimi sona erince, gözlüğünü yeniden çıkararak iç cebine koydu, sonra Mauricio Vargas'a şu talimatı verdi:

"Rafael Pardo'yu ara, hemen şimdi Güvenlik Konseyi'ni toplamasını söyle."

O arada kendisi, öngörüldüğü biçimde, reklamlar üzerinde görüş alışverişinde bulundu. Kaçırılma haberinin kendi üzerinde yarattığı etkiyi, ancak reklamlar konusunda bir karara varıldıktan sonra belli edecekti. Ya-

rım saat sonra, Güvenlik Konseyi üyelerinin çoğunun kendisini beklemekte oldukları salona girdi. Toplantıya henüz başlamışlardı ki, Mauricio Vargas, ayaklarının ucuna basarak gelip Başkan'ın kulağına şöyle fısıldadı:

"Marina Montoya'yı kaçırmışlar."

Aslında öğleden sonra saat dörtte –Pachón'un kaçırılmasından önce– olmuştu bu, ama haberin Başkan'a ulaşması dört saat almıştı.

Pachón'un babası Hernando Santos Castillo, üç saatten beri, on bin kilometre uzakta, İtalya'nın Floransa kentinde bir otelde uyuyordu. Bitişik odada kızı Juanita, bir başkasında da kocasıyla birlikte öbür kızı Adriana kalıyordu. Hepsi de haberi telefonla almışlar, babalarını uyandırmamaya karar vermişlerdi. Ama yeğeni Luis Fernando, onu doğrudan Bogotá'dan aramış, beş kez baypas geçirmiş altmış sekiz yaşındaki bir amcayı uyandırmak için aklına gelebilen en ölçülü sözlerle konuya girerek, "Sana çok kötü bir haberim var," demişti.

Hernando'nun aklına elbette ki en kötüsü gelmiş, ama belli etmemişti.

"Ne oldu?"

"Pachón'yu kaçırdılar."

Bir kaçırılma haberi, ne kadar kötü olursa olsun, bir cinayet haberi kadar çaresiz olamazdı; Hernando rahat bir soluk almıştı. "Tanrı'ya şükürler olsun!" dedikten sonra hemen tavrını değiştirdi:

"Sakin olun. Bakalım ne yapabiliriz."

Aradan bir saat geçtikten sonra, Toscana'nın mis gibi kokan o sonbahar sabahı erkenden hepsi birden Kolombiya'ya uzun bir dönüş yolculuğuna başlamışlardı.

Turbay ailesi, Diana'nın yolculuğa çıkmasından bir hafta sonra ondan haber alamamanın kaygısı içinde, hü-

kümetin başlıca gerilla örgütleri nezdinde resmî bir girişimde bulunmasını istemişti. Diana'nın dönmüş olması gerektiği tarihten bir hafta sonra, kocası Miguel Uribe ile parlamenter Álvaro Leyva, Kolombiya Devrimci Silahlı Kuvvetler'in[1] doğu sıradağlardaki karargâhı olan "Yeşil Ev"e gizli bir yolculuk yaptılar. Oradan da tüm silahlı örgütlerle bağlantı kurarak, Diana'nın onlardan biriyle olup olmadığını saptamaya çalıştılar. Yedi örgüt, ortak bir bildiriyle bunu inkâr etti.

Neye güveneceğini bilemeyen devlet başkanlığı, kamuoyunu artan sahte bildirilere karşı uyararak, onlara değil, hükümetin verdiği bilgilere inanmalarını istedi. Ama ciddi ve acı gerçek, kamuoyunun, İade Edilebilirler'in bildirilerine körü körüne inanmasıydı, bu yüzden de 30 Ekim günü –Diana Turbay'ın kaçırılmasından altmış bir, Francisco Santos'unkinden de kırk iki gün sonra– İade Edilebilirler, şu tek tümceyle son kalan kuşkuları da silince, herkes rahat bir nefes almıştı: "Kayıp gazetecilerin elimizde olduğunu, kamuoyu önünde kabul ediyoruz." Bundan sekiz gün sonra da Maruja Pachón ile Beatriz Villamizar kaçırılmıştı. Bu tırmanışın çok daha geniş bir perspektife sahip olduğunu düşünmek için fazlasıyla neden vardı.

Diana'yla ekibinin ortadan kaybolmalarının ertesi günü, kaçırılmış oldukları konusunda en küçük bir kuşkunun bile henüz bulunmadığı bir sırada, bir grup kiralık katil, günlerce süren bir izlemeden sonra, Bogotá'nın merkezindeki bir sokakta, Caracol Radio'nun ünlü haber müdürü Yamit Amat'ın yolunu kesti. Amat, onları gafil avlayan atletik bir manevrayla ellerinden kaçmış, arkasından sıktıkları tek kurşundan da nasıl olduysa kur-

1. (İsp.) (FARC) Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia. (Y.N.)

tulmuştu. Birkaç saatlik bir farkla, eski başkanın kızı María Clara, –yanında on iki yaşındaki kızı Natalia olduğu halde– bir başka saldırgan grup, Bogotá'nın seçkin bir mahallesinde yolunu kesince, arabasıyla kaçmayı başardı. Bu iki başarısızlığın tek açıklaması, adam kaçıracak olanların, kurbanlarını öldürmeme konusunda kesin talimat aldıkları biçiminde olabilirdi.

Maruja Pachón ile Beatriz Villamizar'ın kimin elinde olduğunu kesin olarak ilk öğrenenler, Hernando Santos ile eski başkan Turbay oldu, çünkü bizzat Escobar, kaçırılma olayından kırk sekiz saat sonra, avukatlarından biri aracılığıyla bunu yazılı olarak açıklamıştı: "Onlara, Pachón'un grubun elinde olduğunu söyleyebilirsin." 12 Kasım günü, İleri Gelenler adına Escobar'a pek çok kez arabuluculuk etmiş olan, günlük Medellín gazetesi *El Colombiano*'nun müdürü Juan Gómez Martínez'e gönderilen, İade Edilebilirler'in antetli kâğıdına yazılı bir mektup da, bunu dolaylı olarak bir kez daha doğruluyordu. "Gazeteci Maruja Pachón'un alıkoyulması," diyordu İade Edilebilirler'in mektubu, "devletin, daha önceki bildirilerimizde pek çok kez adı geçen aynı güvenlik örgütü tarafından Medellín kentinde son günlerde gerçekleştirilen işkence ve adam kaçırma olaylarına bizim yanıtımızdır." Bu durum devam ettiği sürece hiçbir rehineyi serbest bırakmamaya kararlı olduklarını da bir kez daha ifade ediyorlardı.

Beatriz'in kocası Doktor Pedro Guerrero, kendisini aşan birtakım olaylar karşısında duyduğu mutlak çaresizlik yüzünden başından beri bunalıma düştüğünden, psikiyatri muayenehanesini kapatmaya karar vermişti. "Ben hastalarımdan daha beter durumdayken, onları nasıl kabul edebilirdim," diyecekti sonradan. Çocuklarına

bulaştırmak istemediği bir bunalım geçiriyordu. Bir an olsun huzur bulamıyor, akşamları içtiği viskilerle avunamıyor, uykusuz gecelerini, Radio Recuerdo'da sevgililerin acıklı bolerolarını dinleyerek geçiriyordu. "Sevgilim," diyordu şarkının birinde, "beni duyuyorsan, yanıt ver."

Eşiyle kız kardeşinin kaçırılmalarının, uğursuz bir zincirin halkalarından biri olduğunun başından beri bilincinde olan Alberto Villamizar ise, kaçırılan öteki kişilerin aileleriyle ilişki kurmuştu. Ama Hernando Santos'a yaptığı ilk ziyaret cesaret kırıcı oldu. Karısının kız kardeşi Gloria Pachón de Galán da ona eşlik etmiş, Hernando'yu bir divana serilmiş olarak, moral açıdan tam bir çöküntü içinde bulmuşlardı. "Kendimi, Francisco'yu öldürdüklerinde olabildiğince az acı çekmeye hazırlıyorum," dedi daha ilk baştan. Villamizar, onları kaçıranlarla bir pazarlık planı oluşturmaya çalışmış, ama Hernando, inatçı bir olumsuzlukla her şeyi boşa çıkarmıştı.

"Saflık etme oğlum," dedi ona, "sen bu tiplerin nasıl olduklarını hiç bilmiyorsun. Yapılacak hiçbir şey yok."

Eski başkan Turbay da ondan daha cesaret verici olmamıştı. Kızının İade Edilebilirler'in elinde olduğunu değişik kaynaklardan öğrenmişti, ama kesin olarak ne istediklerini bilmeden bunu açıkça kabullenmemeye kararlıydı. Bir önceki hafta kendisine bunu soran bir grup gazeteciyi, gözüpek bir boğa güreşçisi manevrasıyla geçiştirmişti.

"Yüreğimin sesine göre," demişti onlara, "Diana'yla meslektaşları, gazetecilik uğraşları yüzünden geciktiler, yoksa bir alıkoyulma söz konusu değil."

Boşa çıkan girişimlerle geçen üç ayın sonunda anlaşılabilir bir hayal kırıklığı içindeydi. Villamizar bunu böyle anlamış, ötekilerin kötümserliği kendisine bulaşacağı yerde, ortak bir girişim için ona yepyeni bir ruh kazandırmıştı.

Villamizar'ın o günlerde nasıl olduğunu sordukları

bir dostu, onu tek bir fırça darbesiyle şöyle tanımlamıştı: "İyi bir içki arkadaşı." Villamizar da bunu, gıpta edilecek, az rastlanır bir erdem olarak bütün kalbiyle kabullenmişti. Yine de, eşinin kaçırıldığı aynı gün, bunun, kendi durumunda biri için aynı zamanda tehlikeli bir erdem olduğunun bilincine varmış, kaçırılan yakınları serbest bırakılmadığı sürece herkesin içinde bir daha ağzına içki koymamaya karar vermişti. Toplum içinde iyi bir içkici olarak, alkolün insanın savunmasını azalttığını, dilini çözdüğünü, şu ya da bu biçimde gerçekleri değiştirdiğini biliyordu. Hareketlerinin ve sözlerinin her birini milimetrelerle ölçmek zorunda olan biri için tehlikeliydi bu. Dolayısıyla, kendini zorladığı bu katı tutum, bir tövbekârlık değil, güvenlik önlemiydi. Artık hiçbir partiye gitmez olmuş, bohem yaşantısına ve politik eğlencelere veda etmişti. Duygusal açıdan en gergin gecelerinde, kendisi tek başına içip avunmaya çalışırken, oğlu Andrés, elinde bir bardak madensuyuyla, onun içini dökmesini dinliyordu.

Rafael Pardo'yla bir araya geldiklerinde başka girişim seçeneklerini inceliyorlar, ama her ne olursa olsun suçlu iadesi tehdidini açık bırakan hükümetin politikasına takılıyorlardı hep. Üstelik ikisi de bunun, İade Edilebilirler'in teslim olmaları için en güçlü baskı aracı olduğunu, Başkan'ın da bunu, İade Edilebilirler'in teslim olmamak için kullandıkları aynı inançla kullandığını biliyorlardı.

Villamizar askerî bir eğitim almamıştı, ama kışlaların yakınında büyümüştü. Babası Doktor Alberto Villamizar Flórez, yıllarca Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı'nın doktorluğunu yapmış, subaylarının hayatlarıyla yakından ilgilenmişti. Büyükbabası General Joaquín Villamizar, savaş bakanlığı yapmıştı. Amcalarından biri olan General Jorge Villamizar Flórez, Silahlı Kuvvetler komutanı olmuştu. Alberto, asker eğilimli ve Santander'li olarak çifte karakterini onlardan almıştı; aynı zamanda

hem candan hem de buyurucu, hem ciddi hem de eğlence düşkünü, gereken kimseyle gerektiği biçimde konuşan, ömründe kimseye sen diye hitap etmemiş biriydi. Yine de babanın imgesi onda ağır basmıştı: Javeriana Üniversitesi'nde tıp öğrenimini sonuna kadar götürmüş, ama karşı konulmaz politika rüzgârlarının önünde sürüklenerek, hiçbir zaman okulu bitirememişti. Askerî karakterinden değil, safkan, sade bir Santander'li olması nedeniyle, hiçbir zaman kullanmak istemediği, kısa namlulu 38'lik bir Smith&Wesson'u yanından hiç eksik etmezdi. Her ne olursa olsun, silahlı da olsa silahsız da, sahip olduğu en büyük iki erdem, kararlılığı ve sabrıydı. Bunlar ilk bakışta çelişkili gibi görünebilirdi ama hayat, öyle olmadığını göstermişti ona. Villamizar, atalarından kalma bu özellikleriyle, kaçırılanları silahlı bir çözümle kurtarmayı denemek için fazlasıyla atılgandı, ama bir ölüm kalım sınırına varmadıkça buna yanaşmıyordu.

Böylelikle, kasım ayının sonunda görebildiği tek çözüm, Escobar'la yüzleşmek ve biri Santander'li, öteki Antioquia'lı olarak, eşit koşullarda sıkı bir pazarlığa girişmekti. Bir gece, onca düşünüp taşınmaktan yorgun düşerek, hepsini Rafael Pardo'ya açtı. Pardo, onun kaygılarını anlıyordu, ama yanıtı kesin olmuştu:

"Sana bir şey söyleyeyim Alberto," dedi, o sade ve açık üslubuyla: "İstediğin girişimde bulun, elinden geleni dene, ama bizimle işbirliği yapmayı sürdürmek istiyorsan, teslim olma politikasından öteye geçemeyeceğini bilmelisin. Daha öteye tek bir adım bile atamazsın Alberto. Bu iş bu kadar basit."

Bu koşulların karşısına çıkardığı iç uyuşmazlıklardan sıyrılmasında, kararlılığı ve sabrı kadar başka hiçbir erdemi Villamizar'ın işine yarayamazdı. Yani, kendi hayal gücüne ve havasına göre, istediği gibi davranabiliyordu, ama eli kolu hep bağlıydı.

3

Maruja gözlerini açtı, "Tanrı bize, katlanabileceğimiz şeyleri vermesin," diyen eski bir İspanyol atasözünü hatırlamıştı. Kaçırılmalarının üzerinden on gün geçmişti; Beatriz de kendisi de ilk gece akıl almaz gibi görünen günlük yaşantılarına alışmaya başlıyorlardı. Kendilerini kaçıranlar, bunun askerî bir operasyon olduğunu sık sık yineliyorlardı, ama rehinelik kuralları hapishane kurallarından beterdi. Yalnızca acil durumlarda ve hep fısıltıyla konuşabilirlerdi. Birlikte yattıkları şilteden kalkamazlardı; ihtiyaçları olan her şeyi, uyuyor olsalar bile onları gözden kaybetmeyen o iki muhafızdan istemeleri gerekiyordu: oturma izni, bacaklarını uzatma izni, Marina'yla konuşma izni, sigara içme izni. Maruja, öksürüğünün sesini bastırmak için ağzını yastıkla tıkamak zorunda kalıyordu.

Odadaki tek yatak, hiç sönmeyen bir şamdanla gece gündüz aydınlatılan Marina'nın yatağıydı. Ona paralel olarak, Maruja ile Beatriz'in yattıkları şilte atılmıştı yere; ikisi için tek bir battaniyeyle, Balık burcundaki minik balıklar gibi, biri yukarı, öteki aşağı doğru yatıyordu. Muhafızlar, yere oturup duvara dayanarak nöbet tutuyorlardı. Yer öylesine dardı ki, bacaklarını uzatacak olurlarsa, ayakları rehinelerin şiltesinin üzerine çıkıyordu. Yarı karanlıkta yaşıyorlardı, çünkü odanın tek penceresi kapatıl-

mıştı. Uyumadan önce, Marina'nın şamdanının ışığı evin geri kalan bölümünden görülmesin diye, odanın tek kapısının aralığını bez parçalarıyla tıkıyorlardı. Ne gece ne de gündüz, televizyonun parlaklığından başka ışık vardı, çünkü Maruja, hepsinin yüzüne korkutucu bir solgunluk veren mavi bir ampulü söktürmüştü. Kapalı ve havasız kalan odada pis kokulu sıcak havadan durulmuyordu. En kötü saatler, sabah altıdan dokuza kadar olan saatlerdi; bu süre içinde rehineler, yeniden soluk almaya başlayabilmek için kapının aralığının açılmasını bekleyerek, havasız, yiyecek içeceksiz olarak uyanık yatıyorlardı. Maruja ile Marina için tek teselli, dakik olarak verilen bir maşrapa dolusu kahve ile her istediklerinde verdikleri bir karton sigaraydı. Soluma terapisi uzmanı olan Beatriz için, küçücük odanın içinde biriken duman bir felaketti. Yine de öteki ikisinin mutluluğu için sesini çıkarmadan katlanıyordu buna. Marina, elinde sigarası ve kahve fincanıyla, bir keresinde heyecanla şöyle demişti: "Üçümüz bizim evde sigaramızı tellendirip kahvelerimizi yudumlayarak bu korkunç günlere güldüğümüzde ne güzel olacak." O gün Beatriz, acı çekeceği yerde, sigara içmediğine esef etmişti.

Üçünün aynı yere kapatılmış olmaları, acil durumda başvurulmuş bir çözüm olsa gerekti, çünkü onları ilk başta götürmüş oldukları ev, çarptıkları taksinin şoförü, adam kaçıranların gittikleri yönü açıklayınca, herhalde işlerine yaramaz olmuştu. Bu son dakika değişikliği, yalnızca daracık tek bir yatak, o ikisi için tek kişilik bir şilte, üç rehine ve nöbetleşe değişen iki muhafız için altı metrekareden az bir yer olması sefaleti ancak böyle açıklanabilirdi. Marina'yı da başka bir evden –ya da onun dediği gibi, başka bir çiftlikten– getirmişlerdi buraya, çünkü onu ilk kapattıkları yerdeki muhafızların sarhoşluklarıyla düzensizlikleri tüm organizasyonu tehlikeye atmış-

tı. Her ne olursa olsun, dünyanın en büyük suç örgütlerinden birinin, kendi adamlarıyla kurbanlarını insanca koşullar altında yaşatma konusunda en küçük bir yüreklilik gösterememesi, akıl alır şey değildi.

Nerede oldukları hakkında en küçük bir fikirleri yoktu. Duydukları gürültülerden, çok yakınlarda ağır kamyonların geçtiği bir karayolu olduğunu anlamışlardı. Oralarda, geç vakitlere kadar açık kalan, içkili ve müzikli bir lokal olduğu da anlaşılıyordu. Kimi zaman, kâh siyasal ya da dinsel bir etkinliğe çağıran, kâh avaz avaz konser veren bir hoparlör duyuluyordu. Bir sonraki Kurucu Meclis'in seçim kampanyası konuşmalarını da birkaç kez duymuşlardı. Yakınlarda bir yerde kalkıp inen küçük uçakların gürültüsü de sık sık duyuluyor, bu da, Bogotá'nın yirmi kilometre kuzeyinde kısa pist uçakları için bir havaalanı olan Guaymaral taraflarında olduklarını akla getiriyordu. Çocukluğundan beri savan iklimine alışık olan Maruja, odasındaki soğuğun, açık arazi değil, kent soğuğu olduğunu hissediyordu. Üstelik, muhafızların aldıkları aşırı önlemlerin nedeni, ancak bir yerleşim merkezinde bulunmaları halinde anlaşılabilirdi.

En şaşırtıcı olan da, ara sıra sanki evin üstündeymiş gibi yakından gelen bir helikopter gürültüsüydü. Marina Montoya'nın dediğine göre, kaçırılmalarından sorumlu olan bir subay geliyordu oraya. Günler geçtikçe o gürültüye alışacaklardı, çünkü tutsaklığın sürdüğü aylar boyunca helikopter en az ayda bir kez oraya iniyordu; rehineler, bunun kendileriyle ilgili olması gerektiğinden kuşku duymuyorlardı.

Gerçeklerle Marina'nın bulaşıcı hayalleri arasındaki sınırı ayırt etmek imkânsızdı. Pachón Santos ile Diana Turbay'ın, aynı evin başka odalarında olduklarını söylüyordu; bu yüzden de helikopterle gelen subay, her ziyaretinde bu üç kaçırılma olayıyla aynı anda ilgileniyordu.

Bir keresinde avludan birtakım ürkütücü gürültüler duymuşlardı. Evin yöneticisi, sanki bir yere bir türlü sığdıramadıkları bir ceset söz konusuymuş gibi, şurasını kaldır, şuraya çek, şu tarafa çevir gibisinden belirsiz birtakım emirler arasında karısına küfürler ediyordu. Marina, karanlık hayallerinin içinde, belki de Francisco Santos'u parçalara ayırıp mutfağın karolarının altına gömüyorlardır diye düşünüyordu. "Bir kere öldürmeye başladılar mı duramazlar," diyordu. "Bir sonraki, biz olacağız." Korkunç bir gece geçirmişler, sonunda dört kişinin bir araya gelip bir türlü taşıyamadıkları ilkel bir çamaşır makinesinin yerini değiştirmiş olduklarını bir rastlantı sonucu öğrenmişlerdi.

Geceleri ortalığa tam bir sessizlik çöküyordu. Bu sessizlik, canı istediği zaman öten, zaman kavramından yoksun, çılgın bir horoz tarafından bozuluyordu yalnızca. Ufuklardan köpek havlamaları duyuluyordu; içlerinden biri öyle yakındı ki, eğitilmiş bir bekçi köpeği gibi geldi onlara. Maruja, önceleri çok kötüydü. Şilteye kıvrılıp yatarak gözlerini yumuyor, salim kafayla düşünmeye çalışarak, gerekli olmadıkça günlerce bir daha açmıyordu gözlerini. Deliksiz sekiz saat uyumak bir yana, ancak yarım saat uyuyabiliyordu; uyandığında da, gerçeklerin içinde onu gözetleyen aynı kaygıyla karşılaşıyordu yeniden. Sürekli bir korkuydu bu: Midesinde gergin bir ipin varlığını fiziksel olarak duyuyor, kendisini hep paniğe dönüşebilecek bir patlama noktasında gibi hissediyordu. İyi anılarına sarılabilmek için bütün hayatını bir film şeridi gibi gözünün önünden geçiriyor, ama hep tatsız olanlar öne çıkıyordu. Cakarta'dan Kolombiya'ya yaptığı üç yolculuğun birinde, Luis Carlos Galán, baş başa yedikleri bir öğle yemeği sırasında ondan, yakında yapılacak başkanlık seçimi kampanyasının yürütülmesinde kendisine yardım etmesini istemişti. Bir önceki kampan-

yasında onun imajıyla ilgili konularda danışmanlığını yapmış, kız kardeşi Gloria'yla ülkenin her yanını gezerek, birlikte başarılarını kutlamışlar, yenilgilere katlanmışlar tehlikeler atlatmışlardı; bu yüzden de onun bu önerisi mantıklıydı. Maruja, yaptıklarının hakkı verilmiş, iltifat edilmiş gibi hissediyordu kendini. Ama yemeğin sonunda, Galán'ın halinde tanımlayamadığı bir şey, doğaüstü bir ışık sezinlemişti: Onu öldürecekleri yolunda bir anlık kesin bir önseziydi bu. Öylesine belirgindi ki, General Maza Márquez, Maruja'nın kocasını, kendisini bekleyen ölüm tehlikeleri hakkında hiçbir açıklama yapmadan uyarmış olduğu halde, Maruja, Kolombiya'ya geri dönmeye ikna etmişti onu. Cakarta'dan geri dönmeden sekiz gün önce, Galán'ın öldürüldüğü haberiyle uykularından uyandırılmışlardı.

Geçirdiği o deneyim, kaçırılmasıyla büsbütün artan bir depresyon eğilimi bırakmıştı onda. Kendisini de ölümcül bir tehlikenin beklediği düşüncesinden kaçabilmek için neye tutunacağını bilemiyordu. Yemeden içmeden kesilmişti. Beatriz'in kaygısızlığı, maskelilerin kabalıkları onu rahatsız ediyor, Marina'nın teslimiyetine, kendilerini kaçıranların kurallarına boyun eğişine dayanamıyordu. Marina, horladığında, uykusunda öksürdüğünde, gerektiğinden fazla kıpırdadığında kendisini uyaran bir başka muhafız kesilmişti sanki. Maruja bir yere bir bardak koyacak olsa, Marina korkuyla hemen koşup, "Aman dikkat et!" diye onu oradan kaldırıyor, başka bir yere koyuyordu. Maruja, küçümseyerek kafa tutuyordu ona. "Meraklanma," diyordu. "Burada emir veren sen değilsin." Bunlar yetmiyormuş gibi, Beatriz'in, bütün günü, serbest bırakıldığında kocasıyla çocuklarına anlatmak üzere tutsaklığın ayrıntılarını yazmakla geçirmesi, muhafızların hiç hoşuna gitmiyordu. Odanın içinde kendisine korkunç görünen ne varsa hepsinin upuzun bir lis-

tesini de yapmış, korkunç olmayan hiçbir şey bulamayınca bundan vazgeçmek zorunda kalmıştı. Muhafızlar, radyodan Beatriz'in fizyoterapist olduğunu duymuş, bunu psikoterapistle karıştırmışlardı; bu yüzden de kendilerini deli etmek için bilimsel bir yöntem geliştirmekte olduğu korkusuyla yazı yazmasını yasaklamışlardı.

Marina'nın gururunun kırılmış olması anlaşılabilir bir şeydi. Öteki iki rehinenin gelmesi, ölüme çok yakın olarak geçirdiği iki aydan sonra artık kendisinin, yalnızca kendisinin olmasını sağladığı bir dünyaya dayanılmaz bir müdahale gibi gelmiş olmalıydı ona. Muhafızlarla arasındaki son derece derinleşmiş olan ilişkiler, onların yüzünden bozulmuş, iki haftadan az bir süre içinde, artık yenebilmiş olduğu o eski korkunç acılarına ve yoğun yalnızlık duygusuna geri dönmüştü.

Her şeye rağmen, Maruja'ya hiçbir gece, o ilk gece kadar korkunç görünmemişti. Vakit geçmek bilmiyordu; ortalık buz gibiydi. Gecenin saat birinde Bogotá'da sıcaklık –Meteoroloji Enstitüsü'ne göre– 13'le 15 derece arası olmuş, kent merkeziyle havaalanı taraflarında yağmur çiselemişti. Maruja, yorgunluktan bitkin bir haldeydi. Uykuya dalar dalmaz horlamaya başlamıştı, ama sigara içmesinden gelen sürekli, baş edilemez öksürüğü, sabaha karşı buz gibi bir çiyle örtülen duvarların nemi yüzünden daha da kötüye giderek her dakika uyandırıyordu onu. Her öksürdüğünde ya da horladığında, muhafızlar kafasına bir topuk darbesi indiriyorlardı. Marina da, engel olamadığı bir korkuyla, onlardan aşağı kalmıyor, Maruja'yı, o kadar kıpırdanıp durmasın diye şilteye bağlayacaklarını ya da horlamasın diye ağzını tıkayacaklarını söyleyerek tehdit ediyordu.

Marina, Beatriz'e radyodan sabahın ilk haberlerini dinletmişti. Bir hataydı bu. Doktor Pedro Guerrero, Caracol Radio'dan Yamit Amat'la yaptığı bir röportajda,

onları kaçıranlara karşı bir sürü hakaret ve tehdit savurmuş, erkekçe davranarak ortaya çıksınlar diye meydan okumuştu. O hakaretlerin ucunun kendilerine dokunacağına inanan Beatriz de bir korku krizi geçirmişti.

İki gün sonra, şef olduğu anlaşılan, iyi giyimli biri, bir doksanlık iriyarı bedeniyle, bir tekmede odanın kapısını açarak fırtına gibi girdi içeri. İnce yünlü kumaştan tiril tiril kıyafeti, İtalyan mokasenleri, sarı renkli ipek kravatı, bu kaba davranışlarına hiç yakışmıyordu. Muhafızlara bir-iki küfür savurduktan sonra, arkadaşlarının "Lamparón"[1] diye ad taktıkları en çekingen muhafıza sataştı. "Dediklerine göre sen pek sinirliymişsin," dedi ona, "bak seni uyarayım, burada sinirli olanlar ölürler." Hemen arkasından da, en küçük bir nezaket göstermeden Maruja'ya şöyle dedi:

"Duyduğuma göre dün gece çok rahatsız etmişsin, gürültü yapmışsın, öksürmüşsün."

Maruja, küçümsemeyle karıştırılabilecek örnek bir sükûnetle karşılık verdi ona:

"Uyurken horluyorum, onun için farkına varmıyorum," dedi. "Öksürüğümü engelleyemem, çünkü oda buz gibi, sabaha karşı duvarlardan şakır şakır sular akıyor."

Adamın şikâyet kaldıracak hali yoktu.

"Peki sen her canının istediğini yapabileceğini mi sanıyorsun?" diye bağırdı. "Geceleyin bir daha horlar ya da öksürürsen, bir kurşunda beynini dağıtabiliriz."

Sonra Beatriz'e döndü.

"Olmazsa çocuklarınızın ya da kocalarınızınkini de dağıtabiliriz. Hepsini tanıyoruz, yerlerini de iyi biliyoruz."

"Canınız ne isterse onu yapın," dedi Maruja. "Horlamamak için hiçbir şey yapamam. İsterseniz öldürün beni."

1. (İsp.) Sıraca hastalığı. (Ç.N.)

Bunu içtenlikle söylemişti, zamanla iyi yaptığını da fark edecekti. Daha ilk günden sert davranmak, adam kaçıranların, rehinelerin moralini bozmak için başvurdukları yöntemlerden biriydi. Oysa kocasının radyodaki öfkesinin hâlâ etkisi altında olan Beatriz, onun kadar kibirli davranamamıştı.

"Bu işle hiçbir ilgileri bulunmayan çocuklarımızı ne diye katıyorsunuz işin içine?" dedi, gözleri sulanarak. "Sizin çocuklarınız yok mu?"

Adam, belki de yumuşayarak, çocukları olduğunu söyledi, ama Beatriz savaşı kaybetmişti: Gözyaşları, sözünü sürdürmesine fırsat vermemişti. Artık iyice yatışmış olan Maruja, gerçekten bir anlaşmaya varmak istiyorlarsa kocasıyla konuşmalarını söyledi ona.

Maskeli şefin, onun öğüdünü dinlemiş olduğunu sanıyordu, çünkü pazar günü yeniden göründüğünde farklıydı. Alberto Villamizar'ın, adam kaçıranlarla iyi bir düzenleme yapılabilmesi yolundaki açıklamalarını içeren o günkü gazeteleri getirmişti. Görünüşe göre, kendilerini kaçıranlar, buna göre davranmaya başlıyorlardı. En azından şef öylesine cana yakındı ki, rehinelerden kendileri için gerekli olan şeylerin bir listesini yapmalarını istemişti: sabun, diş fırçasıyla macun, sigara, cilt kremi, bazı kitaplar. Siparişin bir bölümü aynı gün gelmiş, ama kitapların bazıları dört ay sonra geçmişti ellerine. Başka başka muhafızların kendilerine getirdikleri, vedalaşırlarken ya da dinlenme izninden geri döndüklerinde onlara bıraktıkları her türlü *İlahî Çocuk* ve *Yardıma Koşan Meryem Ana* resimleriyle hatıra eşyaları zamanla birikiyordu. Aradan on gün geçtikten sonra, artık evde bazı alışkanlıklar edinmişlerdi. Ayakkabılarını yatağın altında tutuyorlardı; oda öyle nemliydi ki, kurusun diye ayakkabıları ara sıra avluya çıkarmaları gerekiyordu. Kendilerine ilk gün vermiş oldukları, kalın yünden, değişik renklerdeki

erkek çoraplarıyla yürüyebiliyorlardı ancak; ayak sesleri duyulmasın diye de üst üste iki tane birden giyiyorlardı. Kaçırıldıkları akşam üstlerinde olan giysileri ellerinden almışlar, sürekli giydikleri, yatıp kalktıkları –biri gri, öteki pembe olmak üzere– ikişer eşofman, ayrıca duşta yıkadıkları ikişer takım iç çamaşırı dağıtmışlardı. İlk önceleri giyinik olarak yatıyorlardı. Sonraları, birer *sweatshirt* sahibi olduklarında, çok soğuk gecelerde onu da eşofmanın üstüne giyiyorlardı. Az sayıdaki kişisel eşyalarını, yani yedek eşofmanlarıyla temiz çoraplarını, yedek iç çamaşırlarını, hijyenik pedlerini, ilaçlarını, makyaj malzemelerini koymaları için onlara birer torba da vermişlerdi.

Üç kadınla dört muhafız için yalnızca bir banyo vardı. Kadınlar, kapısı örtülü ama sürgüsüz olarak girmek zorundaydılar banyoya; çamaşır yıkamaları gerekse bile, duşta on dakikadan fazla kalamıyorlardı. Kendilerine verildiği kadar sigara içme izinleri vardı, bu da Maruja için bir paketten fazla, Marina için daha da fazla demekti. Rehineler haberleri dinlesinler ya da muhafızlar müzik dinlesinler diye odada bir televizyonla portatif bir radyo vardı. Sabah haberlerini, sanki gizli gizli dinler gibi, kısık sesle dinliyorlardı, oysa muhafızlar, kendi eğlence müziklerini dinlerken radyonun sesini canlarının istediği kadar açıyorlardı.

Televizyonu, eğitici programları, daha sonra dizileri, öğle haberlerine kadar daha başka iki ya da üç programı izlemek üzere sabahın saat dokuzunda açıyorlardı. Asıl uzun olan süre, öğleden sonra saat dörtten gece on bire kadardı. Televizyon, hiç kimse seyretmese de, tıpkı çocukların yatak odalarındaki gibi, açık duruyordu. Buna karşılık rehineler haberleri, ailelerinin şifreli mesajlarını bulup çıkarmaya çalışarak, milimetrik bir dikkatle inceliyorlardı. Bunların ne kadarını kaçırdıklarını ya da kaç masum sözü umut verici mesajlarla karıştırdıklarını, elbette hiçbir zaman bilemeyeceklerdi.

Alberto Villamizar, sesinin, kaçırılan yakınlarına herhangi bir haber programıyla ulaşacağından emin olarak, ilk iki günde, değişik haber programlarında sekiz kez çıkmıştı televizyona. Dahası, Maruja'nın çocuklarının hemen hepsi medyada çalışıyordu. Kimilerinin belirli saatlerde televizyon programları vardı; bunları, rehinelerle iletişimi sürdürebilmek için kullanıyorlar, bunun tek yanlı, belki de yararsız olduğunu tahmin ettikleri halde programları sürdürüyorlardı.

Bir sonraki çarşamba günü gördükleri ilk program, Alexandra'nın Guajira'dan döndükten sonra yaptığı programdı. Beatriz'in kocasının meslektaşı ve ailenin eski dostu olan Psikiyatr Jaime Gaviria, kapalı mekânlarda morali düzgün tutmak için bir dizi akıllıca öğütlerde bulunmuştu. Doktor Gaviria'yı tanıyan Maruja ile Beatriz, programın anlamını kavramışlar, onun öğrettiklerini not etmişlerdi.

Bu program, Alexandra'nın, kaçırılan kimselerin psikolojisi üzerine Doktor Gaviria'yla uzun bir konuşmasına dayanarak hazırlamış olduğu sekiz programlık bir dizinin ilkiydi. Yapılacak ilk iş, Maruja ile Beatriz'in hoşuna gidecek konuları seçip, bunların içine yalnızca onların çözümleyebilecekleri kişisel mesajları katmaktı. Bunun üzerine Alexandra, her hafta, rehinelerde hiç kuşkusuz hemen çağrışım yapacak kasıtlı sorulara yanıt vermek üzere hazırlanmış bir konuğu ekrana çıkarmaya karar verdi. Bundan habersiz olan pek çok televizyon seyircisinin, hiç değilse soruların masum görünümlerinin altında bir şeyler yattığının farkına varmaları, şaşırtıcıydı.

Aynı kentin oradan pek uzak olmayan bir yerinde, Francisco Santos'un hapishane odasındaki yaşam koşulları, Maruja ile Beatriz'inki kadar iğrenç, ama o kadar sıkı değildi. Bunun bir açıklaması da, kaçırılmalarındaki

politik yararlılığın dışında, bir öç alma amacı taşımasıydı. Ayrıca, Maruja ile Pachón'un muhafızlarının ayrı ayrı ekiplerden oldukları da neredeyse kesindi. Yalnızca güvenlik nedenleriyle de olsa, hep birbirlerinden ayrı olarak, aralarında hiçbir iletişim olmaksızın hareket ediyorlardı. Ama bunda bile anlaşılmaz farklılıklar vardı. Pachón'unkiler daha teklifsiz, daha bağımsız, daha cana yakındılar; kimlikleri konusunda da daha az dikkatliydiler. Pachón'un içinde bulunduğu en kötü koşul, yara açılmasını önlemek için izole bantla sarılmış demir bir zincirle yatağın demirlerine bağlı olarak yatmasıydı. Maruja ile Beatriz'in en kötü koşulları ise, zincirlenecek bir yatakları bile olmamasıydı.

Pachón, daha ilk günden beri gazeteleri zamanında alıyordu. Basında kaçırılmasıyla ilgili yer alan haberler genellikle öylesine bilgisizce ve kafalarına estiği gibi yazılmış oluyordu ki, kendisini kaçırmış olanlar gülmekten kırılıyorlardı. Maruja'yla Beatriz'i kaçırdıklarında, Pachón'un günlük programı artık iyice oturmuştu. Geceyi uykusuz geçiriyor, sabah on bir sıralarında uyuyordu. Tek başına ya da muhafızlarıyla birlikte televizyon seyrediyor ya da onlarla günün haberleri, özellikle de futbol maçları üzerinde sohbet ediyordu. Yorulana kadar okuyor, yine de iskambil ya da satranç oynayacak hali kalıyordu. Yatağı rahattı, daha ilk geceden itibaren iyi uyumuş, sonunda baş gösteren kurdeşenle gözlerindeki yanma, yalnızca pamuklu battaniyelerin yıkanması ve odada adamakıllı bir temizlik yapılmasıyla yok olmuştu. İçeride yanan ışığın dışarıdan görüneceği kaygısına hiç kapılmamışlardı, çünkü pencereler tahta panolarla kapatılmıştı.

Ekim ayında, beklenmedik bir umut doğmuştu: Hayatta olduğunun kanıtının ailesine gönderilebilmesi için hazırlanması emri geldi. Kendine hâkim olabilmek için büyük bir çaba harcaması gerekmişti. Büyük bir bardak

koyu kahveyle iki paket sigara istedi; mesajını, tek virgülünü bile düzeltmeden, içinden geldiğince kâğıda dökmeye başladı. Saklanması daha kolay olduğu için kuryelerin tercih ettikleri bir minikasete kaydetti bunu. Elinden geldiğince ağır ağır konuşarak, diksiyonunu düzeltmeye, ruhsal durumundaki gölgeleri ele vermeyecek bir tavır takınmaya çalıştı. En sonunda da, mesajı hazırladığı tarihin kanıtı olarak, o günkü *El Tiempo*'nun başlıklarını banda aldı. Sonuçtan mutluydu, özellikle de ilk tümcesinden: "Beni tanıyan herkes, bu mesajın benim için ne kadar zor olduğunu bilir," diyordu. Yine de mesajı, arası soğumuş olarak, yayımlanmış haliyle okuduğunda, devlet başkanından, gazetecilerin serbest bırakılmaları için elinden geleni yapmasını istediği son tümcesiyle, ilmiği kendi boynuna geçirdiği izlenimine kapılmıştı. "Ancak şurası kesin ki, yapılacak şey," diye uyarıyordu onu, "yasaların ve anayasa kurallarının üzerine çıkmadan yapılmalı; bu da yalnızca ülkenin değil, bugün rehin alınmış olan basın özgürlüğünün yararına olacaktır." İçinde bulunduğu bunalım, birkaç gün sonra Maruja ile Beatriz'in kaçırılmalarıyla daha da ciddileşmişti, çünkü bunu, işin uzayıp büsbütün zorlaşacağının bir işareti olarak görüyordu. Bu da, kendisinde karşı konulmaz bir saplantı haline gelecek olan bir kaçma planının çekirdeğini oluşturacaktı.

Diana'yla ekibinin içinde bulunduğu koşullar –kaçırılma olayından üç ay sonra, Bogotá'nın beş yüz kilometre kuzeyinde– öteki rehinelerinkinden farklıydı, çünkü aynı anda tutsak edilen iki kadınla dört erkek, son derece karmaşık lojistik ve güvenlik sorunları yaratıyordu. Maruja ile Beatriz'in hapishanesindeki kesin hoşgörü yoksunluğu, şaşılacak bir şeydi. Pachón Santos'unkinde, kendisiyle aynı kuşaktan olan muhafızların teklifsizce davranışlarıyla kaygısızlıkları da şaşırtıyordu insanı. Diana'nın grubunda ise, her şeye bulaşan ve herkesin sinirliliğini ar-

tıran bir kararsızlıkla birlikte, kaçıranları da kaçırılanları da bir belirsizlik ve alarm durumunda tutan bir doğaçlama havası egemendi.

Diana'nın kaçırılması, gezici özelliğiyle de ötekilerden farklıydı. Uzun tutsaklık süresi boyunca rehineler, hiçbir açıklama yapılmadan, en az yirmi kez yer değiştirerek, Medellín yakınlarında ya da içinde, farklı stillerde ve kategorilerde, eşit olmayan koşullardaki evlere götürülmüşlerdi. Bu hareketlilik, belki de onları kaçıranların, Bogotá'dakilerden farklı olarak, kendi doğal ortamlarında hareket ediyor olmaları, her yeri avuçlarının içi gibi bilmeleri ve üstleriyle doğrudan teması sürdürebilmeleriyle mümkün oluyordu.

Rehineler, birkaç saatliğine olmak üzere yalnızca iki kez hariç, aynı evde bir arada bulunmamışlardı. Önceleri iki grup halindeydiler: Richard, Orlando ve Hero Buss bir evdeydi; Diana, Azucena ve Juan Vitta, yakındaki başka bir evde. Bazı yer değiştirmeler, günün herhangi bir saatinde, polisin baskın yapmak üzere olması nedeniyle eşyalarını toplayacak vakit bile bulamadan, alelacele ve beklenmedik bir biçimde, hemen her defasında da sarp yamaçlardan yayan olarak geçip, durmak bilmez sağanak altında çamurlara bata çıka gerçekleştirilmişti. Diana, güçlü ve kararlı bir kadındı, ama tutsaklığın fizik ve moral koşulları içindeki o acımasız, gurur kırıcı yürüyüşler, onun dayanma gücünü fazlasıyla aşıyordu. Başka yer değiştirmeler ise, Medellín sokaklarında, sıradan taksiler içinde, polis noktalarıyla sokak devriyeleri atlatılarak, şaşılacak bir doğallık içinde yapılmıştı. İlk haftalar boyunca hepsi için en zor olan şey, kaçırılmalarından kimsenin haberi olmamasıydı. Televizyonu seyrediyorlar, radyoyu dinliyorlar, gazeteleri okuyorlardı, ama 14 Eylül günü, *Criptón*'un haber spikeri, kaynak belirtmeden, onların gerillacılarla bir gazetecilik görevinde bu-

lunmayıp, İade Edilebilirler tarafından kaçırılmış oldukları haberini okuyana kadar, ortadan kaybolmalarıyla ilgili tek bir haber çıkmamıştı. Onlar kaçırma olayını resmen üstlendiklerini bildirene kadar aradan daha haftalar geçmesi gerekecekti.

Diana'nın ekibinin sorumlusu, herkesin herhangi bir soyadı ya da başka bir tanım kullanmadan Don Pachón diye çağırdığı, zeki, candan bir taşralıydı. Otuz yaşlarında kadardı, ama durmuş, oturmuş haliyle daha büyük gösteriyordu. Onun yalnızca varlığı bile, günlük hayattaki bekleyen sorunları hemen çözümleme ve gelecek için içlerine umut tohumları serpme gücüne sahipti. Rehinelere, kitap, karamela, müzik kaseti gibi armağanlar taşıyor, savaşla ve ülkede olan bitenlerle ilgili taze haberler getiriyordu.

Yine de gelip gitmeleri pek sık değildi, otoritesini de pek iyi kuramıyordu. Muhafızlarla kuryeler oldukça gevşektiler; hiçbir zaman maske kullanmıyorlar, birbirlerine gülünç lakaplar takıyorlardı; rehineler arasında da –bir evden öbürüne– onları hiç değilse birazcık avutacak sözlü ya da yazılı mesajlar taşıyorlardı. Daha ilk hafta onlara o birörnek eşofmanlardan almışlar, temizlik ve tuvalet malzemesiyle yerel gazeteler getirmişlerdi. Diana ile Azucena, onlarla kızmabirader oynuyor, alışveriş listelerini yapmalarına sık sık yardım ediyorlardı. Muhafızlardan biri, Azucena'ya, onu çok şaşırtan ve sonradan not ettiği bir şey söylemiş, "Para için kaygılanmayın, ondan bol bir şey yok," demişti. Muhafızlar, önceleri düzensizlik içinde yaşıyorlar, sesini sonuna kadar açarak müzik dinliyorlar, evde donla dolaşıyorlardı. Ama Diana, önderliği ele alarak işleri düzene sokmuştu. Onları doğru dürüst giyinmeye ve müziğin uyku uyutmayan sesini kısmaya zorlamış, yatağının yanına serili bir şiltede uyumaya kalkan birini odadan dışarı çıkarmıştı.

Yirmi sekiz yaşındaki Azucena, sessiz ve romantikti; kocasıyla birlikte yaşamayı öğrendiği dört yıldan sonra onsuz olamıyordu. Hayalî kıskançlık esintilerine kapılıyor, eline geçmeyeceğini bile bile ona aşk mektupları yazıyordu. Kaçırılmalarının daha ilk haftasından başlayarak, yazacağı kitap için son derece verimli ve yararlı olacak günlük notlar tutmaya başlamıştı. Yıllardır Diana'nın haber bölümünde çalışıyordu; onunla olan ilişkisi yalnızca iş alanında kalmış, ama başlarına gelen bu talihsiz olayda birbirlerine yakınlaşmışlardı. Gazeteleri birlikte okuyorlar, şafak sökene kadar konuşuyorlar, sonra öğle yemeği saatine kadar uyumaya çalışıyorlardı. Diana, söyleşilerinde kendini karşısındakine kabul ettiren biriydi; Azucena, okulda kendisine asla veremeyecekleri hayat dersleri öğreniyordu ondan.

Ekibinin üyeleri, Diana'yı zeki, neşeli, hayat dolu bir arkadaş, ileri görüşlü bir siyaset bilimcisi olarak hatırlıyorlar. Cesaretinin kırıldığı anlarda, arkadaşlarını bu sonu bilinmez serüvene sürüklemiş olmanın verdiği suçluluk duygusunu onlara açmış, "Benim başıma ne geldiği umurumda değil," demişti, "ama sizlere bir şey olursa, kendimle bir daha asla barışamam." Eski arkadaşı olan Juan Vitta, sağlığının kötüye gitmesi nedeniyle kaygılandırıyordu onu. Bu yolculuğa en fazla sakınca öne sürerek, en amansızca karşı çıkan o olmuş, yine de ciddi bir kalp spazmı yüzünden yattığı hastaneden taburcu olur olmaz Diana'nın peşine takılmıştı. Diana, bunu asla unutmamıştı. Kaçırılmalarından sonraki ilk pazar günü ağlayarak odasına girmiş, ona kulak asmadığı için kendisinden nefret edip etmediğini sormuştu. Juan Vitta da tüm içtenliğiyle yanıt vermişti ona. Evet: İade Edilebilirler'in elinde olduklarını öğrendiklerinde bütün kalbiyle nefret etmişti ondan, ama sonunda bu kaçırılma olayını kaçınılmaz bir yazgı olarak kabullenmişti. İlk günlerde duy-

duğu hınç, onda da, Diana'yı razı edememiş olmanın verdiği bir suçluluk duygusuna dönüşmüştü.

Hero Buss, Richard Becerra ve Orlando Acevedo'nun, yakınlardaki bir evde, şimdilik korkuya kapılacak daha az nedenleri vardı. Dolaplarda, üzerlerinde büyük Avrupa markalarının etiketleriyle, henüz orijinal ambalajlarında bulunan, şaşılacak miktarda erkek giysisi bulmuşlardı. Muhafızlar, Pablo Escobar'ın, pek çok güvenli evde böyle acil durum giysisi bulundurduğunu anlatmışlardı. "Hadi fırsattan yararlanın çocuklar, ne isterseniz söyleyin," diye şakalaşıyorlardı. "Nakliye yüzünden birazcık gecikse de, on iki saatte her siparişi karşılayabiliriz." Önceleri katır sırtında taşıyarak getirdikleri yiyecek içecek bolluğu, tam bir çılgınlıktı. Hero Buss, onlara, hiçbir Alman'ın birasız yaşayamayacağını söylemiş, ertesi gidişlerinde ona üç kasa birden getirmişlerdi. "Neşeli bir atmosferdi," diyecekti sonradan Hero Buss, o kusursuz İspanyolcasıyla. O günlerde, muhafızlardan birini, kaçırılan üç kişinin, öğle yemeği için patates soyarlarken bir fotoğrafını çekmeye ikna etmişti. Daha sonraları, öbür evdeyken fotoğraf çekmek yasaklandığında, otomatik bir fotoğraf makinesini dolabın üstüne gizlemeyi becererek, Juan Vitta ile kendisinin pek güzel bir dizi renkli slaydını çekmişti.

Rehineler, muhafızlarla iskambil, domino, satranç oynuyorlar, ama onların ortaya sürdükleri akıl almaz paralarla ve zar tutma hileleriyle başa çıkamıyorlardı. Hepsi de gençtiler. En küçükleri on beş yaşlarındaydı; her biri iki milyona polis öldürme yarışmasında birinciliği kazandığı için gurur duyuyordu. Parayı öylesine önemsemiyorlardı ki, Richard Becerra onlara daha baştan, beş tane yenisini alabileceği bir fiyata bir güneş gözlüğüyle birkaç kameraman ceketi satmıştı.

Ara sıra, soğuk gecelerde, muhafızlar marihuana içip

silahlarıyla oynuyorlardı. Silahları iki kez ateş almış, bir tanesi banyonun kapısını delip geçerek, muhafızlardan birini dizinden yaralamıştı. Papa II. Johannes Paulus'un, kaçırılanların serbest bırakılmaları için yaptığı bir çağrıyı radyoda duyunca, muhafızlardan biri şöyle bağırmıştı:

"O orospu çocuğu ne karışıyor bu işe?"

Arkadaşlarından biri, bu hakarete sinirlenerek ayağa fırlamış, birbirlerini vurmamaları için rehineler arabuluculuk etmek zorunda kalmışlardı. O olayın dışında, Hero Buss'la Richard, ilişkileri bozmamak için hafife alıyorlardı her şeyi. Oysa Orlando, grupta fazla olduğunu, idam listesinde başı çektiğini düşünüyordu.

Rehineler, o sıralarda artık üç ayrı evde, üç gruba ayrılmışlardı: Richard'la Orlando bir evde, Hero Buss'la Juan Vitta bir başka evde, Diana ile Azucena da bir başkasındaydılar. Bunlardan ilk ikisini, Medellín'in tüm güvenlik görevlileri onları arayıp dururken, taksiye bindirip, herkesin gözü önünde, kentin alışveriş merkezindeki o berbat trafiğin içinden geçirmişlerdi. Onları henüz inşaat halindeki bir evin içinde, kirli ve ışıksız banyosuyla, daha çok ikiye iki büyüklüğünde bir zindanı andıran, dört muhafızın beklediği aynı odaya yerleştirmişlerdi. Uyumak için yere atılmış iki şilteden başka bir şey yoktu. Hep kapalı olan bitişik odada –muhafızların anlattıklarına göre– milyonlarca pesoluk fidye istedikleri bir başka rehine vardı. Elleri bağlı olarak tek başına tuttukları, boynunda som altından bir zincir olan iriyarı bir melezdi bu.

Diana ile Azucena'yı, tutsaklık sürelerinin büyük bölümünü geçirmeleri için götürdükleri geniş ve konforlu ev ise, büyük bir şefin özel konutuna benziyordu. Aile sofrasında yemek yiyorlar, özel sohbetlere katılıyorlar, moda olan plakları dinliyorlardı. Azucena'nın notlarına göre, bunların arasında Rocío Durcal ile Joan Manuel

Serrat da vardı. Diana, o evdeyken, kendisinin Bogotá'daki apartman dairesinde çekilmiş bir televizyon programı görmüş, giysi dolabının anahtarlarını bir yerde saklamış olduğunu hatırlamıştı, ama müzik kasetlerinin arkasında mı, yoksa yatak odasındaki televizyonun arkasında mı olduğunu bilemiyordu. Son olarak bu felaket yolculuğa çıkarken aceleyle kasayı kilitlemeyi unuttuğunun da yine o zaman farkına varmıştı. "Umarım kimse burnunu oraya sokmamıştır," diye yazmıştı bir mektubunda annesine. Aradan birkaç gün geçtikten sonra, normal görünümlü bir televizyon programında, merakını giderici bir yanıt almıştı.

Aile yaşantısı, kaçırılma olaylarından etkilenmişe benzemiyordu. Akrabalarıymış gibi davranan, serbest bırakılmalarına yardımcı olacak mucizevi azizlerin madalyonlarıyla gravürlerini hediye getiren, hiç tanımadıkları hanımlar çıkageliyorlardı. Odalarda neşeyle atlayıp sıçrayan çocukları ve köpekleriyle ailece gelenler de vardı. En kötüsü, iklimin acımasızlığıydı. Güneşin ortalığı ısıtabildiği ender zamanlarda güneşlenmeye dışarı çıkamıyorlardı, çünkü çevrede çalışan işçiler oluyordu hep. Ya da duvarcı kılığına girmiş muhafızlardı belki de. Diana ile Azucena, her biri kendi yatağına oturup, birbirlerinin fotoğraflarını çekmişlerdi; görünüşlerinde henüz hiçbir fiziksel değişiklik fark edilmiyordu. Diana, üç ay sonra çekilmiş başka bir fotoğrafında ise zayıflamış, yaşlanmış görünüyordu.

19 Eylül'de, Marina Montoya ile Francisco Santos'un kaçırıldıklarını öğrendiğinde Diana, kendi kaçırılmasının, başlangıçta sandığı gibi tek bir olay değil, teslim olma koşullarına baskı yapabilmek için geleceğe dönük çok büyük tasarılarla ilgili politik bir operasyon olduğunu –dışarıdakilerle aynı verilere sahip olmaksızın– anlamıştı. Don Pachón da doğruladı bunu: Adam kaçıranla-

rın çıkarları için gerekli oldukça kaçırılacak gazetecilerden ve tanınmış kişilerden seçilmiş bir liste vardı. İşte o zaman karar vermişti bir günlük tutmaya, ama günlerini anlatmaktan çok, ruhsal durumunu ve olayları değerlendirmesini kâğıda dökmek için. Her şey hakkında yazıyordu: tutsaklığıyla ilgili anekdotlar, politik analizler, insancıl gözlemler, ailesiyle ya da Tanrı'yla, Meryem Ana'yla, İlahî Çocuk'la tek taraflı konuşmalar. Pek çok kez, yazılı olarak dua etmenin özgün ve belki de daha derin bir biçimi olarak –aralarında "Padre Nuestro" ve "Ave María" da olmak üzere– duaları baştan sona kâğıda geçirdiği oluyordu.

Diana'nın, yazdıklarının, yayımlanmak üzere bir metin değil, olayların akışının kendi kendisiyle yürek parçalayıcı bir konuşmaya dönüştürdüğü siyasal ve insancıl bir not olmasını düşündüğü belliydi. Kocaman, yuvarlak harfli elyazısıyla, temiz ama okunaksız yazılmış bu yazılar, bir okul defterinin satır aralarını baştan sona doldurmuştu. Önceleri gece geç saatlerde gizli gizli yazıyordu, ama muhafızlar ne yaptığını keşfedince, kendileri uyurken onu meşgul etmek için yeterince kâğıtla kalem vermişlerdi ona.

İlk yazdığı not, Marina ile Pachón'un kaçırılmalarından bir hafta sonra, 27 Eylül'e rastlıyordu: "Bu operasyonun sorumlusunun geldiği gün olan 19 Eylül Çarşamba'dan bu yana öyle şeyler oldu ki, yazmaya elim varmıyor." Kendi kaçırılmasının sorumluluğunun, yapanlarca neden üstlenilmediğini kendi kendine soruyor, yine kendi kendine, belki de amaçlarına yaramadığı takdirde onu ortalığı velveleye vermeden öldürebilmek için öyle yaptıkları yanıtını veriyordu. "Ben bu anlamı çıkarıyorum ve içim korkuyla doluyor," diye yazmıştı. Kendi durumundan çok, iş arkadaşlarınınki için kaygılanıyor, kaynağı ne olursa olsun, durumlarından sonuç çıkarmalarına yarayacak her türlü bilgiyi merak ediyordu. Bütün ailesi ve

özellikle annesi gibi, hep dininin gereklerini gerine getiren bir Katolik olmuştu; bu dindarlığı, zaman geçtikçe, sonunda mistisizme varana kadar, gitgide yoğunlaşıp derinleşecekti. Hayatıyla ilgili olabilecek her şey için, hatta Pablo Escobar için, Tanrı'ya ve Meryem Ana'ya dua ediyordu. "Belki de o, senin yardımına daha fazla muhtaçtır," diye yazıyordu günlüğünde Tanrı'ya. "Daha fazla acıya yer vermemesi için ona doğru yolu gösterecek güçte olduğunu biliyorum ve bizim durumumuzu anlaması için sana onun adına yalvarıyorum."

Kuşkusuz hepsi için en zor şey, muhafızlarla bir arada yaşamayı öğrenmek olmuştu. Maruja ile Beatriz'inkiler, hiçbir öğrenim görmemiş, kaba saba, değişken dört gençti; makinelilerini hazır tutarak yere oturup, on iki saat süreyle ikişer ikişer nöbet tutuyorlardı. Hepsi de üzerlerinde reklam yazıları bulunan tişörtler, tenis ayakkabıları ve kimi zaman paçaları budama makasıyla kendileri tarafından kesilmiş kısa pantolonlar giyiyorlardı. Odaya sabahın altısında girenlerden biri uyumaya devam ederken öteki nöbet tutuyor, ama hemen her defasında ikisi birden aynı anda uykuya dalıyorlardı. Maruja ile Beatriz, o saatte bir komando grubu eve saldırıya geçecek olsa, muhafızların uyanmaya vakit bulamayacaklarını düşünüyorlardı.

Muhafızların ortak yanı, tam bir kadercilikti. Genç öleceklerini biliyor, bunu kabulleniyorlardı; yalnızca o ânı yaşamak ilgilendiriyordu onları. Yaptıkları iğrenç iş için kendi kendilerine verdikleri mazeretler; ailelerine yardım etmek, güzel giysiler almak, motosiklet sahibi olmak ve her şeyden fazla taptıkları, uğruna ölmeye hazır oldukları annelerinin mutluluğunu gözetmekti. Onlar da kaçırdıkları kişiler gibi aynı *İlahî Çocuk*'la aynı *Yara-*

ma Koşan Meryem Ana'ya dört elle sarılıyorlardı. Kendilerini koruyup merhamet etsin diye yalvarmak için sapıkça bir sofulukla onlara her gün dua ediyorlar, işledikleri suçların başarısına yardımcı olsunlar diye adaklar adıyorlardı. Azizlere bağlılıklarının yanı sıra bir de, filmlerdeki kahramanlıkları gerçek hayatta uygulamalarını sağlayan bir sakinleştirici olan Rohypnol'leri vardı. "Birayla karıştırılınca, insan hemen havasına giriyor," diye açıklamıştı muhafızlardan biri. "O zaman eline koca bir demir veriyorlar, binip gezmek için gidip bir araba gasp ediyorsun. En büyük zevk, anahtarları teslim ederken yüzlerindeki dehşet ifadesini görmek." Onun dışında her şeyden nefret ediyorlardı: politikacılardan, hükümetten, devletten, adaletten, polisten, tüm toplumdan. Hayat bok gibi, diyorlardı.

Başlangıçta onları birbirlerinden ayırt etmek imkânsızdı, çünkü rehinelerin gördükleri tek şey maskeleriydi; hepsi de birbirinin eşi gibi görünüyordu. Yani tek bir kişi gibiydiler. Ancak zaman, maskenin yüzü gizlediğini, ama kişiliği gizleyemediğini öğretecekti onlara. Böylelikle onları tek tek ayırt etmeyi becermişlerdi. Her bir maskenin farklı bir kişiliği, kendine özgü huyları, yanılgıya meydan vermez bir sesi vardı. Dahası, yüreği vardı. İster istemez, sonunda hapishanenin yalnızlığını onlarla paylaşır olmuşlardı. Onlarla iskambil ve domino oynuyorlar, eski dergilerdeki bulmacalarla bilmeceleri çözmeye birbirlerine yardım ediyorlardı.

Marina, muhafızlarının yasalarına teslim olmuştu, ama tarafsız değildi. Kimilerini seviyor, kimilerinden nefret ediyordu; onların arasında sırf analık duygusundan kaynaklanan sert eleştiriler taşıyor, sonunda odanın ahengini tehlikeye atan birtakım iç çekişmelere neden oluyordu. Ama hepsini tespih çekerek dua etmeye zorluyor, hepsi de dua ediyorlardı.

İlk aydaki muhafızların arasında, ani ve geçici delilik krizlerine kapılan bir tanesi vardı. "Barrabás"[1] diye ad takmışlardı ona. Marina'ya tapıyor, ona yaltaklanıyordu. Buna karşılık, daha ilk günden Maruja'nın can düşmanı olmuştu. Birdenbire sapıtıyor, televizyona bir tekme indirip çevreye saldırarak kafasını duvarlara çarpıyordu.

En acayip, ciddi ve suskun olan muhafız, neredeyse iki metrelik boyuyla son derece sıskaydı; maskesinin üzerine de, kaçık bir keşiş gibi, lacivert bir eşofman kapüşonu geçiriyordu. Zaten "Rahip" diye ad takmışlardı ona. Yere çöküp, uzun süre trans halinde kalıyordu. En kıdemlilerden biri olsa gerekti, çünkü Marina onu çok iyi tanıyor, gösterdiği özenle onu ötekilerden ayırt ediyordu. O da, dinlenme izninden geri dönüşte ona armağanlar getiriyordu; bunlardan biri de, Marina'nın, aldığı zamanki aynı sıradan kurdelesiyle boynunda taşıdığı, plastikten bir "Çarmıha Gerilmiş İsa"ydı. Bir tek Marina görmüştü o muhafızın yüzünü, çünkü Maruja ile Beatriz gelmeden önce muhafızların hepsi yüzleri açık geziyorlar, kimliklerini gizlemek için hiçbir şey yapmıyorlardı. Marina, bu hapishaneden sağ çıkamayacağının bir belirtisi olarak yorumluyordu bunu. Onun, ömründe gördüğü en güzel gözlere sahip, yakışıklı bir delikanlı olduğunu söylüyor, Beatriz de buna inanıyordu, çünkü kirpikleri öyle uzun ve kıvrıktı ki, maskesinin deliklerinden dışarı çıkıyordu. En büyük iyiliği de, en büyük kötülüğü de yapacak yetenekteydi. Beatriz'in, ucunda "Mucizevi Meryem" madalyonu asılı bir zincir taşıdığını keşfeden de o olmuştu.

1. Barrabás (Barabbas): Yahudilerin Pontius Pilatus önünde görülen dava sırasında, Paskalya Yortusu dolayısıyla Hz. İsa'nın yerine salıverilmesini istedikleri kışkırtıcı ve isyancı cani. İspanyolcada mecazi olarak hınzır, kötü insan anlamına gelir. (Ç.N.)

"Burada zincir takmak yasak," dedi ona. "Onu bana vermelisiniz."

Beatriz, kaygıyla savundu kendini:

"Onu benden alamazsınız," dedi. "Mutlaka uğursuzluk getirir, başıma kötü bir şey gelir."

Beatriz'in tedirginliği ona da bulaşmıştı. Madalyonların yasak olduğunu anlattı ona, çünkü içlerinde yerlerini uzaktan saptayabilecek elektronik mekanizmalar olabilirdi. Ama bir çözüm yolu bulmuştu:

"Şöyle yapalım," diye önerdi ona: "Zincir sizde kalsın, ama madalyonu bana verin. Kusura bakmayın ama aldığım emir bu."

Öte yandan Lamparón, öldürüleceği saplantısına kakılmış, korku krizleri geçiriyordu. Hayalî gürültüler duyuyordu; belki de kimliğini saptamaya çalışacak olanları şaşırtmak için, yüzünde korkunç bir yara izi bulunduğunu uydurmuştu. Parmak izi bırakmamak için, dokunduğu her şeyi alkolle temizliyordu. Marina onu alaya alıyor, ama hezeyanlarını yumuşatmayı başaramıyordu. Gece yarısı birden uyanıyor, "Dinleyin!" diye fısıldıyordu korku içinde. "İşte polis geldi!" Bir gece şamdanı söndürmüş, Maruja da banyonun kapısına fena halde toslamıştı. Neredeyse kendinden geçecekti. Üstelik Lamparón, karanlıkta hareket etmeyi beceremiyor diye bir de azarlamıştı onu.

"Saçmalamayı bırak artık," diye bozdu onu Maruja. "Burada polisiye film çevirmiyoruz."

Muhafızlar da sanki kaçırılmış gibiydi. Evin geri kalan bölümünde dolaşamıyor, dinlenme saatlerinde, rehineler kaçmasın diye asma kilitle kapatılmış odada uyuyorlardı. Hepsi de kaba saba Antioquia'lı gençlerdi, Bogotá'yı pek iyi tanımıyorlardı; içlerinden birinin anlattığına göre, yirmi ya da otuz günde bir nöbeti bıraktıklarında, nerede olduklarını bilmesinler diye gözleri kapalı

olarak ya da bir otomobilin bagajında götürüyorlardı onları. Bir başkası, kendisine artık gerek kalmadığında, sırlarını kendisiyle birlikte mezara götürsün diye öldürüleceğinden korkuyordu. Kukuletalı ve daha iyi giyimli şefler, düzensiz aralıklarla çıkageliyor, onlardan rapor alıp talimatlar veriyorlardı. Kararları önceden kestirilemiyordu; rehineler de muhafızları da aynı derecede onların merhametine kalmışlardı.

Rehinelerin kahvaltısı, en olmadık saatlerde geliyordu: Sütlü kahveyle üzerine bir sosis koyulmuş mısır ekmeğiydi kahvaltı. Öğle yemeğinde, gri renkli bir suyun içinde kuru fasulye ya da mercimek, donmuş yağların üzerinde et parçacıkları, bir kaşık pirinç yiyorlar, gazlı bir meşrubat içiyorlardı. Yemeği şilteye oturarak yemek zorundaydılar, çünkü odada iskemle yoktu; hem de yalnızca kaşıkla yiyorlardı, çünkü çatal ve bıçak güvenlik nedenleriyle yasaklanmıştı. Akşam yemeği ise, yeniden ısıtılmış kuru fasulye ve öğle yemeğinden kalma başka artıklarla geçiştiriliyordu.

Muhafızların dediklerine göre, kendilerine ayrılan paranın büyük bir bölümünü, kâhya dedikleri ev sahibi alıyordu. Orta boylu, güçlü kuvvetli, kırk yaşlarında biriydi; hımhım konuşma tarzından, kukuletasının deliklerinden görünen kan çanağına dönmüş uykusuz gözlerinden, ne çirkin bir surata sahip olduğu tahmin edilebilirdi. Üstü başı pejmürde, cırtlak sesli, çürük çarık dişli, ufacık tefecik bir kadınla yaşıyordu. Kadının adı Damaris'ti; bütün gün avaz avaz bir sesle ve müzik kulağı hiç olmadığından durmadan falso yaparak salsalar, *vallenato*'lar, *bambuco*'lar[1] söyleyip duruyordu, ama şarkı söylemeye öyle hevesliydi ki, bütün evin içinde kendi söyle-

1. Kolombiya'ya özgü halk müziği türleri. (Y.N.)

diği müzikle tek başına dans ederek dolaştığını düşünmemek olanaksızdı.

Tabaklarla bardaklar ve çarşaflar, sonunda rehineler protesto edene kadar, sürekli kullanılıyordu. Tuvaletin sifonu günde yalnızca dört kez çekilebiliyor, ailenin dışarı çıktığı pazar günleri, sifon sesi komşuların dikkatini çekmesin diye, tuvalet kapalı kalıyor, muhafızlar, lavaboya ya da duşun deliğine işiyorlardı. Damaris, ihmalkârlığını, yalnızca şeflerin helikopterinin sesi duyulunca örtbas etmeye çabalıyor, bunu da alelacele, tam bir itfaiyeci tekniğiyle, yerlerle duvarları hortumla yıkayarak yapıyordu. Her Allah'ın günü öğleyin saat bire kadar televizyon dizilerini seyrediyor, o saatte öğle yemeği için pişireceği ne varsa –etin, sebzenin, patatesin, kuru fasulyenin hepsini bir araya karıştırarak– düdüklü tencerenin içine atıyor, düdüğü ötene kadar ateşin üzerine oturtuyordu.

Kocasıyla sık sık yaptığı kavgalar, öfkesinin gücünü ve kimi zaman ilhamının doruklarına erişen küfür zenginliğini ortaya koyuyordu. Biri dokuz, öbürü yedi yaşında olan iki kızları vardı; yakınlarda bir okula gidiyorlar, ara sıra öteki çocukları televizyon seyretmeye ya da avluda oyun oynamaya eve çağırıyorlardı. Öğretmenleri bazı cumartesiler onları ziyarete geliyor, daha gürültücü başka arkadaşları da herhangi bir gün çıkagelerek müzikli partiler yapıveriyorlardı. O zaman odanın kapısına kilit asarak rehineleri radyoyu kapatmak, televizyonu sessiz olarak seyretmek ve en acil durumlarda bile tuvalete gitmemek zorunda bırakıyorlardı.

Ekim sonlarında Diana Turbay, Azucena'nın tedirgin ve hüzünlü olduğunu gözlemlemişti. Bütün günü konuşmadan, hiçbir şeyini paylaşmak istemez bir halde geçirmişti. Bunda şaşılacak bir şey yoktu: Kendini soyut-

lama gücü, özellikle de okuduğu zamanlarda, hele okuduğu kitap da İncil'se, herkeste olmayan bir biçimde görülürdü. Ama o sıradaki suskunluğunun yanı sıra, ürkek bir hali, alışılmadık bir solgunluğu da vardı. İtiraf etmeye zorlandığında, Diana'ya, iki haftadan beri hamile olduğu korkusu taşıdığını açtı. Hesapları tamamdı. Elli günden fazladır tutsak hayatı yaşıyordu ve âdetleri arka arkaya iki kez aksamıştı. Diana, bu iyi haber karşısında sevinçle yerinden sıçramıştı –tam ona özgü bir tepkiydi bu– ama Azucena'nın sıkıntısını anlıyordu.

Don Pachón, ilk ziyaretlerinden birinde, Diana ile Azucena'ya, ekimin ilk perşembe günü çıkacakları sözünü vermişti. Doğru gibi görünmüştü bu onlara, çünkü gözle görülür değişiklikler vardı: Kendilerine daha iyi davranılıyor, daha iyi yemekler, daha fazla hareket özgürlüğü veriliyordu. Yine de tarih değişikliği için hep bir bahane bulunuyordu. O dedikleri perşembeden sonra, Kurucu Meclis seçimlerine katılabilsinler diye 9 Aralık'ta serbest bırakılacaklarını söylemişlerdi. Noel'de, yılbaşında, *Reyes*[1] gününde ya da içlerinden birinin doğum gününde de, tıpkı gıdım gıdım verilen avuntulara benzeyen bir dizi ertelemeyle, aynı şeyi sürdürmüşlerdi.

Don Pachón, rehineleri kasım ayında ziyaret etmeyi de sürdürmüştü. Onlara yeni kitaplar, günlük gazeteler, eski dergiler ve kutu kutu çikolata getiriyordu. Kaçırılmış öteki kişilerden de söz ediyordu onlara. Diana, Rahip Pérez'in tutsağı olmadığını öğrendiğinde, bu kez Pablo Escobar'dan bir röportaj koparmaya heveslenmişti, ama –başarabilirse– röportajı yayımlamaktan çok, teslim olmasının koşullarını onunla tartışmak için istiyordu bunu. Don Pachón, ekim ayı sonlarında ona, bu isteğinin kabul

1. Batı Kilisesi'nde, Doğu'dan gelen Müneccim Krallar'ın yeni doğan İsa'ya secde etmelerinin kutlandığı Epifanya yortusu. (Ç.N.)

edildiği yanıtını verdi. Ama 7 Kasım'daki haber bültenleri, onun bu hayaline ilk öldürücü darbeyi indirmişti: Medellín takımıyla Millî Takım arasındaki futbol maçının naklen yayını, Maruja Pachón'la Beatriz Villamizar'ın kaçırıldıkları haberini vermek üzere yarıda kesilmişti.

Juan Vitta ile Hero Buss, haberi kendi hapishanelerinde duymuşlar, aldıkları en kötü haber gibi gelmişti onlara. Bir korku filminin en abartılı sahnelerinden başka bir şey olmadığı sonucuna varmışlardı onlar da. Bu sahneler, Juan Vitta'nın dediği gibi, "doldurma malzemesi," muhafızlara göre de, "atılabilir malzeme"ydi. Muhafızlardan biri, hararetli bir tartışma sırasında, Hero Buss'a şöyle bağırmıştı:

"Sen kes sesini, sen buraya davetli bile değilsin!"

Juan Vitta bunalıma girmiş, yemeden içmeden kesilmişti, iyi uyuyamıyordu, ne yapacağını bilemiyordu; her gün binlerce kez ölmektense bir an önce ölmeyi en merhametli çözüm olarak görüyordu. Rengi solmuştu, bir kolu uyuşuyordu, zorlukla soluk alıyor, uykusunda irkiliyordu. O sıralarda, yatağının çevresinde etten kemikten olarak gördüğü ölmüş annesi ve babasından başka kimseyle konuşmaz olmuştu. Telaşa kapılan Hero Buss, Alman usulü kıyameti kopardı: "Juan burada ölecek olursa, sorumlusu sizlersiniz," dedi muhafızlara. Bu uyarıya kulak verilmişti.

Juan Vitta'ya gönderdikleri doktor, ünlü Prisco çetesinden David Ricardo ile Armando Alberto Prisco Lopera'nın kardeşi Conrado Prisco Lopera'ydı; bu iki kardeş, uyuşturucu kaçakçılığına başladığı günden beri Pablo Escobar'la çalışıyorlar, Medellín'in kuzeydoğu kesimindeki gençler arasında kiralık katil kurumunun yaratıcısı olarak gösteriliyorlardı. En pis işleri, o arada kaçırılan kişilerin gözetimini de üstlenen bir katil çocuklar çetesini yönettikleri söyleniyordu. Buna karşılık, Hekimler Oda-

sı, Doktor Conrado'yu onurlu bir profesyonel olarak görüyordu; üzerine düşen tek gölge, halen ya da bir zamanlar, Pablo Escobar'ın aile doktoru olmasıydı. Yüzü açık olarak gelmiş, kendisini iyi bir Almancayla selamlaması Hero Buss'u şaşırtmıştı:

"Hallo Hero, wie geht's uns?"[1]

Juan Vitta için mucizevi bir ziyaret olmuştu bu; koyduğu tanı için değil –onda ileri derecede stres bulmuştu–, okumaya olan tutkusu nedeniyle. Ona yazdığı tek reçete, güzel kitaplar okuma şurubu olmuştu. Oysa Doktor Prisco Lopera'nın rehinelere verdiği siyasal haberler, içlerinde en sağlıklı olanını bile öldürecek nitelikte bir zehir gibiydi.

Diana'nın keyifsizliği kasımda daha kötüye gitmişti: Şiddetli baş ağrısıyla spazmlı karın ağrıları çekiyor, ciddi bir bunalım geçiriyordu, ama günlüğünde, doktorun onu ziyaret ettiğine dair herhangi bir belirti yoktu. Belki de, yıl sonu yaklaştıkça gitgide daha belirsizleşen durumunun felce uğraması yüzünden bunalıma girdiğini düşünüyordu. "Burada vakit, kullanmaya alışık olduğumuzdan daha farklı bir biçimde geçiyor," diye yazmıştı. "Hiçbir şey için çabalamaya gerek yok." O dönemde yazdığı bir not, onu yiyip bitiren kötümserliği ortaya koyuyordu: "Hayatımın bugüne kadar nasıl olduğunu gözden geçirme fırsatını buldum: ne çok aşk, önemli kararlar almakta ne büyük acemilik, değmeyecek şeylere harcanmış ne çok vakit!" Bu acımasız vicdan muhakemesinde, mesleğinin özel bir yeri vardı: "Gazetecilik yapmanın ne olduğu ve ne olması gerektiği hakkındaki kanılarım her defasında daha güçlendiği halde, konuyu açıklıkla ve bütünüyle göremiyorum." İçindeki kuşkuları, kendi dergisi için

1. (Alm.) Merhaba Hero, nasıl gidiyor? (Ç.N.)

de besliyordu: "Yalnızca ticari açıdan değil, editörlük açısından da çok zayıf buluyorum," diyor, sonra da eli titremeden yargıya varıyordu: "Derinlik ve analizden yoksun."

O zamanlar ayrı ayrı bütün rehinelerin günleri, Don Pachón'yu beklemekle geçiyordu; onun, her zaman önceden duyurulan, ama pek azı gerçekleşen ziyaretleri, bir zaman ölçüsü haline gelmişti. Evin üzerinde uçan küçük uçaklarla helikopterlerin seslerini duyuyorlar, bu uçuşlar onlarda alışılmış keşif gezileri izlenimini bırakıyordu. Buna karşılık her uçuş, muhafızların harekete geçmelerine neden oluyor, bir çatışma hazırlığı için de silahlarına davranıp tetikte bekliyorlardı. Rehineler, sürekli yinelenen uyarılardan, silahlı bir saldırı olursa, muhafızların işe onları öldürmekle başlayacaklarını biliyorlardı.

Bütün bunlara rağmen kasım ayı, biraz umutla sona ermişti. Azucena Liévano'yu tedirgin eden kuşkular dağılmıştı: Onda görülen belirtiler, belki de sinir geriliminin neden olduğu yalancı bir gebelikti. Ama bundan mutlu olmamıştı. Tersine, başlangıçtaki korkusundan sonra, bir çocuk sahibi olma düşüncesi, serbest bırakılır bırakılmaz yeniden yaşatmaya kendi kendine söz verdiği bir hayale dönüşmüştü. Diana ise, İleri Gelenler'in anlaşma olasılıkları üzerindeki açıklamalarında umut belirtileri görüyordu.

Kasım ayının geri kalanı, Maruja ile Beatriz için bir uyum sağlama dönemi oldu. Her biri, kendince bir hayatta kalma stratejisi oluşturmuştu. Cesur ve kişilik sahibi bir insan olan Beatriz, gerçekleri en aza indirgeme avuntusuna sığındı. İlk on günü çok iyi geçirmişti, ama çok geçmeden durumun daha karmaşık ve tehlikeli olduğunun bilincine varmış, bu felaketle ancak yarı yarıya yüzleşebilmişti. Neredeyse akıldışı denebilecek kendi iyimserliğine karşı bile acımasız bir analizci olan Maruja

ise, daha ilk andan, kendi olanaklarının dışında bir gerçekle karşı karşıya bulunduğunun ve bu kaçırılma olayının uzun ve zor bir süreç olacağının farkına varmıştı. Tıpkı kabuğunun içindeki bir salyangoz gibi kendi içine gizlenip enerjisini boşa harcamayarak, derin düşüncelere dalmıştı, ta ki önüne geçemediği "ölebileceği" düşüncesine kendini alıştırana kadar. "Buradan sağ çıkamayacağız," dedi kendi kendine; bu kaderci düşüncenin kendi üzerinde beklediğinin tersi bir etki yapmasına kendisi de şaşırmıştı. O andan sonra kendi kendisinin efendisi olduğunu, her şeye ve herkese uyum sağlayabileceğini, bu disiplinli yaşantının kendini ikna yoluyla daha katlanılabilir olmasını sağlayabileceğini hissetmişti. Televizyon bile tutsaklığın üçüncü haftasından sonra çekilmez olmuş, odada buldukları ve belki de kaçırılan bir önceki kişiden artakalan aktüalite dergilerindeki bulmacalarla az sayıdaki okunabilir makale sona ermişti. Ama en kötü günlerinde bile, gerçek hayatta da her zaman yaptığı gibi, günde yaklaşık iki saatini mutlak yalnızlığa ayırıyordu.

Her şeye rağmen, aralık ayının ilk haberleri, umutlu olmak için nedenler bulunduğuna işaret ediyordu. Marina'nın o korkunç kehanetleri gibi, Maruja da iyimserlik oyunları uydurmaya başlamıştı. Marina da hemencecik ona ayak uydurdu: Muhafızlardan biri, başparmağını olumlu anlamda havaya kaldırmıştı, bu da işlerin iyiye gittiği anlamına geliyordu. Bir keresinde Damaris alışverişe çıkmamış, bunu da, nasıl olsa serbest bırakılacakları için alışverişe gerek kalmadığının işareti olarak yorumlamışlardı. Kendilerini nasıl serbest bırakacaklarını tahmin oyunları oynuyorlar, tarihini ve biçimini saptıyorlardı. Karanlıkta yaşadıklarından, güneşli bir günde serbest bırakılacaklarını ve kutlamayı Maruja'nın dairesinin terasında yapacaklarını hayal ediyorlardı. "Ne yemek istersiniz?" diye soruyordu Beatriz. İyi bir aşçı olan Marina,

kraliçelere layık bir yemek listesi saptıyordu. Oyun olarak başladıkları şey sonunda gerçekmiş gibi oluyor, çıkmaya hazırlanarak birbirlerinin makyajını yapıyorlardı. Kurucu Meclis seçimleri nedeniyle salıverilecekleri tarihlerden biri olacağını söyledikleri 9 Aralık'ta, verecekleri yanıtların her birini hazırladıkları basın toplantısı açıklaması da dahil olmak üzere, alesta bekliyorlardı. O gün heyecanla geçmiş, Maruja'nın, kocası tarafından en geç serbest bıraktırılacakları konusundaki en küçük bir kuşkuya yer vermeyen kesin güven duygusu sayesinde, üzüntüye dönüşmeden sona ermişti.

4

Gazetecilerin kaçırılmaları, César Gaviria'nın, Virgilio Barco hükümetinde bakan olduğu zamandan beri kafasını kurcalayan düşünceye karşı bir tepkiydi: Terörizme karşı sürdürülen savaşta hukuksal bir seçenek nasıl yaratılabilir? Bu soru, başkanlık seçimi kampanyasının da ana konusunu oluşturmuştu. Bunu, göreve başlama konuşmasında da ön plana çıkarmış, uyuşturucu mafyası terörizminin ulusal bir sorun olması nedeniyle çözümünün de ulusal olabileceği, oysa uyuşturucu kaçakçılığının uluslararası bir sorun olduğu ve çözümlerinin de ancak uluslararası olabileceğini önemle vurgulamıştı. Bu öncelik, uyuşturucu mafyası terörizminin aleyhineydi, çünkü patlayan ilk bombalarla kamuoyu, uyuşturucu teröristlerine hapis cezası verilmesini, bir sonrakilerle suçluların suç işledikleri yabancı ülkeye iade edilmelerini istiyor, ama dördüncü bombadan sonra onların bağışlanmalarını istemeye başlıyordu. Bu bakımdan, suçluların yabancı ülkeye iade edilmeleri, onlara teslim olmaları konusunda baskı yapılabilmesi için acil bir araç olacaktı; Gaviria da bunu, üzerinde fazla düşünüp taşınmadan uygulamaya hazırdı.

Gaviria, görevi devraldıktan sonraki ilk günlerde, hükümetin kurulmasından ve devletin son yüz yıl için-

deki en köklü reformunu gerçekleştirmesi için Kurucu Meclis'in toplantıya çağrılmasından bunalmış bir halde, bu konuyu kimseyle konuşmaya pek vakit bulamamıştı. Terörizmin, Luis Carlos Galán'ın öldürülmesinden beri yarattığı tedirginliği, Rafael Pardo da paylaşıyordu. Ama o da göreve gelme telaşına kapılmıştı. Kendine özgü bir durumu vardı: Gaviria gibi şiir meraklısı ve The Beatles hayranı, kendi kendisinin "Yıkım" gibi mütevazı bir ad verdiği köklü değişiklik düşüncelerine sahip olan, yüzyılımızın en genç başkanlarından birinin yenilikçi atılımlarıyla sarsılan bir hükümet sarayında, Rafael Pardo'nun Güvenlik ve Asayiş Danışmanı olarak atanması, yapılan ilk atamalardan biri olmuştu. Pardo, bu fırtınanın ortasında, elinde her yere taşıdığı bir çantayla dolaşıyor, çalışabilmek için nereyi bulursa oraya yerleşiyordu. Kızı Laura, onun işsiz kaldığını sanmıştı, çünkü ne eve geldiği saat belliydi, ne de evden çıktığı. Aslında koşulların zorladığı bu teklifsizlik, devlet memurundan çok lirik bir şaire benzeyen Rafael Pardo'nun kişiliğine çok uygundu. Otuz sekiz yaşındaydı. Akademik formasyonu hemen göze çarpıyor ve sağlam temellere dayanıyordu: Bogotá Modern Lisesi'ni bitirmiş, ekonomi eğitimi gördüğü And Üniversitesi'nde ayrıca dokuz yıl boyunca aynı konuda öğretim üyesi ve araştırmacı olarak çalışmış, Hollanda'nın Lahey kentindeki Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Planlama üzerine master yapmıştı. Üstelik eline geçirdiği her kitaba, özellikle de birbirinden uzak iki uzmanlık dalı olan şiir ve güvenlik konusundaki kitaplara çılgıncasına denebilecek kadar meraklı bir okuyucuydu. O tarihlerde, kendisine daha önceki dört Noel'de hediye edilmiş olan yalnızca dört tane kravatı vardı; onları da kendi zevki için takmaz, bir tanesini yalnızca acil durumlar için cebinde taşırdı. Pantolonlarıyla ceketlerini, ne rengine ne de modeline aldırarak birbirine uydurur, dal-

günlükla başka başka renklerde çoraplar giyer, soğukla sıcak arasında bir fark görmediğinden hemen her zaman gömlekle dolaşırdı. En büyük eğlencesi, kızı Laura'yla, gecenin saat ikisine kadar, tam bir sessizlik içinde ve para yerine kuru fasulye kullanarak poker oynamaktı. Güzel ve sabırlı eşi Claudia çileden çıkıyordu, çünkü kocası, bardakların nerede durduğunu ya da bir kapının nasıl kapandığını ya da buzdolabından buzun nasıl çıkarılacağını bilmeden evin içinde uyurgezer gibi dolaşıyordu; dayanamadığı şeyleri öğrenmeme konusunda da neredeyse sihirli bir yeteneğe sahipti. Bütün bunların yanı sıra, en acayip özelliği, ne düşündüğünü tahmin etmeye en küçük bir olanak bırakmayacak biçimde, heykel kadar kılı kıpırdamaz oluşu ve bir konuşmayı en fazla dört sözcükle bitirmek ya da hararetli bir tartışmaya buz gibi bir tek heceyle son vermekteki acımasız yeteneğiydi.

Yine de, üniversite ve iş arkadaşları, onun evdeki itibarsızlığına akıl erdiremiyorlardı, çünkü onu çalışkan, zeki, düzenli, tüyler ürpertecek kadar soğukkanlı biri olarak tanıyorlar, o şaşkın tavrını daha çok başkalarını şaşırtmak için takındığını düşünüyorlardı. Kolay sorunlara sinirlenir, umutsuz davalara karşı büyük bir sabır gösterirdi; soğukkanlı ve alaycı bir mizah duygusunun zorlukla yumuşatabildiği sert bir kişiliğe sahipti. Başkan Virgilio, onun bu dışarıya sımsıkı kapalılığının ve gizliliğe olan merakının yararlı yanını görmüş olsa gerekti, çünkü gerillalarla yürütülen görüşmelerin ve çatışma bölgelerindeki rehabilitasyon programlarının sorumluluğunu ona yüklemiş, Pardo da bu yetkisiyle, M-19'la barış anlaşması yapmayı başarmıştı. Devlet sırlarını ve araştırılamaz gizlilikleri onunla paylaşan Başkan Gaviria, bütün bunların dışında, dünyanın en güvensiz ve düzensiz ülkelerinden birindeki güvenlik ve asayiş sorunlarını da onun üstüne yıkmıştı. Pardo, bürosunun tamamı bir çantanın içinde olarak gö-

revi üstlenmişti; daha iki hafta boyunca da başkalarının bürolarındaki tuvaleti ya da telefonu kullanmak için izin istemek zorunda kalacaktı. Ama Başkan, herhangi bir konu üzerinde sık sık ona danışıyor, onu büyük bir dikkatle dinlemesinden, yapılacak toplantıların çok çetin geçeceği anlaşılıyordu. Bir öğleden sonra, başkanlık bürosunda yalnız kaldıklarında, Gaviria şöyle sormuştu ona:

"Baksanıza, Rafael, o adamlardan biri birdenbire adalete teslim olur da, aleyhinde onu tutuklamamıza yetecek hiçbir suçlama bulamazsak diye kaygılanmıyor musunuz?"

İşte sorunun püf noktası da buydu: Polis tarafından köşeye sıkıştırılan teröristler, teslim olma kararını veremiyorlardı, çünkü kendilerinin de, ailelerinin de güvenliği için ellerinde hiçbir garanti yoktu. Öte yandan devletin de elinde, yakaladıkları takdirde onları mahkûm edecek kanıtları yoktu. Düşünülen şey, devletin, onların ve ailelerinin güvenliğini sağlaması karşılığında, suçlarını itiraf etmeye karar verebilmeleri için hukuksal bir formül bulmaktı. Rafael Pardo, bir önceki hükümetin barış görevlisi olarak bu sorunu ele almıştı ve Gaviria ona bu soruyu sorduğunda, çantasındaki kâğıtların arasında hâlâ birkaç not bulunuyordu. Aslında bunlar, çözüm ilkeleriydi: Adalete teslim olan kimse, yargılanmasına yetecek bir suçunu itiraf edecek olursa, cezasında indirime gidilecek, malvarlığını ve parasını da devlete teslim etmesi halinde, ek bir indirim daha yapılacaktı. Hepsi buydu, ama Başkan çözümü bütünüyle görebiliyordu, çünkü çözüm, savaşa ya da barışa değil, adalete dayanan ve "suçluların iadesi" gibi vazgeçilemez bir tehdidi de elden bırakmadan terörizmin gerekçelerini ortadan kaldıran bir strateji düşüncesine uyuyordu.

Başkan Gaviria, Adalet Bakanı Jaime Giraldo Ángel'e önerdi bunu. Bakan, bu fikri hemen kapmıştı, çün-

kü o da bir süreden beri bu uyuşturucu kaçakçılığı sorununa hukuksal bir kılıf bulmanın yollarını arıyordu. Üstelik her ikisi de, Kolombiyalı suçluların yabancı bir ülkeye iadesini, onları teslim olmaya zorlayacak bir araç olarak savunuyorlardı.

Giraldo Ángel, o dalgın bilge havası, sözcükleri seçmekteki şaşmazlığı ve kuralları hemencecik kâğıda dökme yeteneğiyle, sonunda hem kendi fikrilerini hem de Ceza Yasası'nda zaten var olan başka fikirleri kullanarak formülü toparlamıştı. Cumartesi-pazar oturup, portatif muhabir bilgisayarıyla bir ilk taslak hazırladı ve pazartesi günü erkenden, üzerinde hâlâ karalamaları ve elle yapılmış düzeltmeleriyle onu Başkan'a gösterdi. Kâğıdın üst kısmında mürekkeple yazılı olan başlık, tarihî bir cenindi: "Adalete teslim olma koşuluyla."

Gaviria, tasarılarında son derece titiz davranır, onaylanacaklarından emin olmadan onları Bakanlar Kurulu'na götürmezdi. Bu yüzden de taslağı Giraldo Ángel ve avukat olmadığı halde Rafael Pardo'yla derinlemesine inceledi; çünkü Pardo az konuşurdu, ama söyledikleri genellikle isabetli olurdu. Sonra, taslağın daha geliştirilmiş biçimini Güvenlik Konseyi'ne yolladı; Giraldo Ángel orada, Savunma Bakanı General Óscar Botero'nun ve Ağır Ceza Dairesi Başkanı Carlos Mejía Escobar'ın desteğini bulacaktı; bu sonuncusu, kararnameyi gerçek hayatta uygulamakla görevlendirilecek olan genç ve yetenekli bir hukukçuydu. General Maza Márquez, Medellín karteline karşı yapılacak mücadelede savaş dışında başka herhangi bir formülün yararsız olacağını düşünmesine rağmen, tasarıya karşı çıkmadı. "Bu ülke," derdi hep, "Pablo Escobar ölmedikçe yoluna girmez." Çünkü Escobar'ın, yalnızca, uyuşturucu kaçakçılığını hükümetin koruması altında hapisten sürdürebilmek için teslim olabileceği kanısındaydı.

Tasarı, Bakanlar Kurulu'na sunuldu ve baş sorumluları tüketici ülkeler olan bir insanlık felaketini yok etmek için terörizmle pazarlığa girişilmesinin söz konusu olmadığı vurgulandı. Tersine, suçlunun iade edilmemesi faktörünü, adalete teslim olacaklara sunulacak bir inisiyatif ve güvence paketinin içine büyük ödül olarak katmakla, uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadelede suçluların iadesine daha büyük bir hukuksal işlerlik kazandırmaktı söz konusu olan.

En önemli tartışmalardan biri, yargıçların işlenen suçlar için göz önüne almaları gerekecek tarihin sınırıydı. Bu demek oluyordu ki, kararname tarihinden sonra işlenmiş hiçbir suç, koruma kapsamına alınmayacaktı. Bir tarih sınırlaması konmasının en ateşli karşıtı olan Başkanlık Genel Sekreteri Fabio Villegas, bunu güçlü bir gerekçeye dayandırıyordu: Bağışlanabilir suçlar için konacak süre sona erdiğinde, hükümet politikasız kalacaktı. Yine de çoğunluk, suçluların teslim olmaya karar verene kadar suç işlemeyi sürdürebilecekleri bir korsanlık ayrıcalığına dönüşmesi tehlikesinin kesin olması karşısında, saptanacak sürenin pek uzun tutulmaması konusunda Başkan'la aynı görüşteydi.

Hükümeti, herhangi bir yasadışı ya da yakışıksız pazarlık kuşkusundan korumak için, Gaviria ile Giraldo, davalar sırasında doğrudan İade Edilebilirler'den gelebilecek hiçbir elçiyi kabul etmemek ve yasanın hiçbir yanını onlarla da, başka herhangi bir kimseyle de görüşmemek konusunda anlaşmışlardı. Yani hiçbir biçimde ilkeler değil, yalnızca uygulama konuları tartışılabilecekti. Ağır Ceza Dairesi Başkanı –ki ne yürütme organına bağlıdır, ne de onun tarafından atanır– İade Edilebilirler'le ya da onların yasal temsilcileriyle herhangi bir bağlantı kurmakla resmen görevlendirilmiş olacaktı. Tüm görüşmeler yazılı olarak yapılacak, böylelikle resmî belge olarak kalacaktı.

Kararname tasarısı, Kolombiya'da hiç de sık rastlanmayan bir çabukluk ve gizlilik içinde görüşülerek, 5 Eylül 1990 tarihinde onaylandı. 2047 Sayılı Olağanüstü Hal Kararnamesi'ydi bu: Teslim olup suçlarını itiraf edenler, ön avantaj olarak, suç işledikleri ülkeye iade edilmeme kuralından yararlanabileceklerdi; bu itirafın dışında ayrıca adaletle işbirliği yapanlara, hem teslim olma hem de itiraf nedeniyle, üçte bire varan oranlarda, ihbar yoluyla adaletle işbirliği yapanlara da altıda bire varan oranlarda ceza indirimi uygulanacaktı. Toplam olarak, suçlunun iadesinin talep edildiği tek bir suç ya da tüm suçlar için öngörülen cezanın yarısına kadar indirim yapılabilecekti. Bu, en yalın, en saf ifadesiyle adaletin ta kendisiydi: Kırk katır mı istersin, kırk satır mı? Kararnameyi imzalayan aynı Bakanlar Kurulu, yeni hükümetin, suçlu iadesinden, yalnızca kararnamedeki ön avantaj koşuluyla vazgeçtiğini açıkça göstermek için, üç suçlunun iadesini reddetmiş, üçününkini onaylamıştı.

Aslında bu, tek başına bir kararname olmaktan çok, terörizme karşı, hem de yalnızca uyuşturucu kaçakçılarına değil, öteki adi suçlulara karşı da genel olarak sürdürülen mücadele yolunda iyi tanımlanmış bir başkanlık politikasıydı. General Maza Márquez, Güvenlik Konseyi'nde, kararname hakkında aslında ne düşündüğünü söylemedi, ama yıllar sonra –başkanlık seçimi kampanyasında– onu "zamanımızın entrikası" olarak acımasızca yerden yere vurdu. "Bu kararnameyle, adaletin yüceliğine gölge düşürülmüş," diye yazmıştı o zaman, "ceza hukukunun tarihsel saygınlığı yerle bir edilmiştir."

Kat edilecek yol uzun ve karmaşıktı. Artık tüm dünyada Pablo Escobar'ın tescilli adı olarak bilinen İade Edilebilirler, kararnameyi derhal reddetmişler, ama çok daha fazlası için savaşmayı sürdürebilmek üzere kapıları aralık bırakmışlardı. Bunun başlıca nedeni, iade edilme-

yeceklerinin kesin bir biçimde ifade edilmemiş olmasıydı. Ayrıca kendilerinin siyasi suçlu olarak da kabul edilmelerini, dolayısıyla da kendilerine, bağışlanan ve siyasi parti sayılan M-19 gerillalarına davranıldığı biçimde davranılmasını da istiyorlardı. Onların üyelerinden biri sağlık bakanıydı, hepsi de Kurucu Meclis'in seçim kampanyasına katılıyordu. İade Edilebilirler'in bir başka kaygısı da, düşmanlarından korunabilecekleri güvenli bir hapishane ve aileleriyle yandaşlarına verilecek güvenceydi.

Hükümetin, kararnameyi, rehineler için baskı yapabilmek amacıyla uyuşturucu kaçakçılarına ödün olarak hazırladığı söyleniyordu. Aslında tasarı, Diana'nın kaçırılmasından önce işleme konulmuştu; İade Edilebilirler, Francisco Santos'la Marina Montoya'nın neredeyse aynı anda kaçırılmalarıyla olayları biraz daha tırmandırdıklarında ise çoktan kabul edilmişti. Daha sonra, istediklerini elde etmeye sekiz rehine yetmeyince, Maruja Pachón'la Beatriz Villamizar'ı da kaçırmışlardı. Sihirli bir sayıydı bu: Dokuz gazeteci; bir de, Escobar'ın kişisel adaletinden kaçmış bir politikacının –daha önceden mahkûm edilmiş olan– kız kardeşi vardı. Bir bakıma, Başkan Gaviria, kararname daha gücünü göstermeden önce, kendi buluşunun kurbanı olmaya başlıyordu.

Diana Turbay Quintero, tıpkı babası gibi, hayatını yönlendiren yoğun ve tutkulu bir iktidar duygusuna, doğuştan bir liderlik yeteneğine sahipti. Politikanın büyük isimleri arasında büyümüştü, daha sonra da politikanın onun dünya görüşü olmaması zordu. "Diana bir politikacıydı," diyecekti onu anlayan ve seven bir arkadaşı. "Hayatının en büyük kaygısı da, inatla ülkesine hizmet etme isteğiydi." Ama iktidar –tıpkı aşk gibi– iki yanı keskin bir kılıçtır: Hem uygulanır hem bir hastalık gibi insanı sarar.

Aynı anda hem katışıksız bir irade gücü yaratırken, hem de onun tam tersini, özlenen ama korkulan, peşine düşülen ama asla erişilemeyen, ülküsel bir aşkın aranmasıyla kıyaslanabilecek, karşı konulamaz, gelip geçici bir mutluluğun aranmasına neden olur. Diana, her şeyi bilmenin, her şeyin içinde olmanın, her şeyin nedenini, nasılını ve kendi hayatının nedenini keşfetmenin doyumsuz hırsı içinde bu iktidar hastalığını çekiyordu. Diana'yla ilişkileri olan ve onu yakından tanıyıp seven kimileri, bunu, onun kalbinin kararsızlıkları içinde görüp algılamışlar, onun pek ender mutlu olduğunu düşünmüşlerdir.

İktidarın iki keskin yanından hangisinin onu daha fazla yaraladığını bilmemiz, –kendisine sormuş olmadığımıza göre– mümkün değil. Yirmi sekiz yaşında babasının özel sekreteri ve sağ kolu olup iktidarın karşılıklı esintileri arasında sıkışıp kaldığında, bu yaraların acısını yüreğinde hissetmiş olsa gerek. Sayılamayacak kadar çok olan arkadaşları, Diana'nın, tanıdıkları en zeki insanlardan biri olduğunu, akıl almaz bir bilgi düzeyine, şaşırtıcı bir analiz yeteneğine ve insanların üçüncü niyetlerine varana kadar her şeyi algılamak gibi ilahî bir güce sahip olduğunu söylemişlerdir. Düşmanları ise, sözü döndürüp dolaştırmadan, onun, perde arkasındaki rahatsızlık kaynağı olduğunu söylemekteler. Daha başkaları da, babasının kaderini her şeyden önce ve her şeye karşı koruma çabası içinde kendisininkini ihmal ettiği ve iktidar mensuplarıyla dalkavukların maşası olabildiği kanısındalar.

Diana, 8 Mart 1950'de, babası artık devlet başkanlığı için beklemedeyken, acımasız balık burcunda doğmuştu. Bulunduğu her yerde doğuştan lider olduğunu gösterdi: Bogotá'daki And Koleji'nde, New York'taki Sacred Heart'ta ve hukuk öğrenimini diploma almayı beklemeden bitirdiği, yine Bogotá'daki Santo Tomás de Aquino Üniversitesi'nde.

Neyse ki tahtsız bir iktidar olan gazeteciliğe geç katılması, Diana için, kendisinin en iyi yanıyla yeniden buluşması gibi bir şey olsa gerek. *Hoy x Hoy* dergisini ve televizyon haber programı Criptón'u, barış için çalışmanın en kısa yolu olarak kurmuştu. "Ne kimseyle dövüşecek halim var, ne de kavga çıkarmaya hevesim," demişti o zaman. "Artık tümden uzlaşmacıyım." O kadar uzlaşmacıydı ki, Başkan Turbay'ın bulunduğu odanın neredeyse tam içine bir füze atmış olan M-19 komutanı Carlos Pizarro'yla bile barış görüşmelerine oturmuştu. Bunu anlatan bir arkadaşı, gülmekten katılarak şöyle diyordu: "Diana, bu oyunun, herkesten yumruk yiyen bir boksör gibi değil, bir satranç oyuncusu gibi oynanacağını anlamıştı."

Bu yüzden de, Diana'nın kaçırılmasının –insancıl ağırlığının dışında– yönetilmesi güç siyasi bir ağırlığının olması pek doğal değildi. Eski başkan Turbay, kamuoyu önünde de, özel hayatında da, İade Edilebilirler'den herhangi bir haber almadığını söylemişti, çünkü ne istediklerini bilmediği sürece bunun daha ihtiyatlı olacağını düşünüyordu, ama aslında Francisco Santos'un kaçırılmasından kısa bir süre sonra bir mesaj almıştı. Hernando Santos İtalya'dan döner dönmez bunu ona bildirmiş, birlikte bir hareket planı çizebilmeleri için onu evine davet de etmişti. Santos onu, o kocaman kütüphanesinin yarı karanlığında, Diana ile Francisco'nun idam edileceklerinden emin olmanın bitkinliği içinde bulmuştu. Onu en etkileyen şey, –o dönemde Turbay'ı görenlerin hepsini etkilediği gibi– bu talihsizliği yüklenmekte gösterdiği ağırbaşlılık olmuştu.

Her ikisine birden seslenen bu mesaj, imzasız olarak elle ve küçük harflerle yazılmış üç sayfalık bir mektuptu, şaşırtıcı bir başlangıcı da vardı: "Biz İade Edilebilirler'den saygıyla selam olsun sizlere." Gerçekliğinden kuşkulanmaya yer bırakmayan tek şey, Pablo Escobar'a özgü o dolaysız, çelişkisiz, özlü üslubuydu. İki gazetecinin kaçırıl-

malarını üstlenmekle işe başlıyor, "Sağlık durumları iyi, tutsaklık halinde normal sayılabilecek iyi koşullar altında bulunuyorlar," diyordu. Geri kalanı, polisin görevini kötüye kullanması nedeniyle hakaret dolu bir muhtıra gibiydi. En sonunda da, rehinelerin serbest bırakılmaları için vazgeçilmez üç madde öne sürülüyordu: Medellín ve Bogotá'da kendilerine karşı tüm askerî operasyonların durdurulması; polis örgütünün uyuşturucu mafyasına karşı hazırladığı seçkin bir birlik olan Özel Tim'in geri çekilmesi; aynı timin, Medellín'in kuzeydoğu bölgesinden dört yüz kadar gence işkence edilmesinden ve öldürülmesinden sorumlu tuttukları komutanıyla yirmi subayının görevden alınmaları. Bu koşullar yerine getirilmediği takdirde, İade Edilebilirler, büyük kentlerde dinamitli saldırılarla bir kitle imha savaşına, ayrıca yargıçların, politikacıların ve gazetecilerin katledilmesine girişeceklerdi. Mektup, yalın bir biçimde sona eriyordu: "Askerî darbe gelirse hoş gelir. Zaten kaybedecek fazla bir şeyimiz yok."

Mektuba verilecek yanıt, yazılı olarak ve daha önce herhangi bir diyaloğa girişilmeden, üç günlük bir sürenin sonunda, Medellín'de, Hernando Santos adına bir oda ayrılacak olan Intercontinental Oteli'nde teslim edilecekti. Daha sonraki ilişkiler için aracılar, İade Edilebilirler tarafından bildirilecekti. Turbay'ın, elle tutulur bir haber almadıkça, ne bu mesajı ne de daha sonrakileri ortalığa yayma kararını Santos da benimsemişti. "Biz ne kimsenin mesajlarını başkana taşımaya talip olabiliriz," diye sözünü tamamladı Turbay, "ne de saygınlığımızın elverdiğinin ötesine geçmeye."

Turbay, Santos'a, ikisinin de kendi başlarına bir yanıt yazmasını, sonra bunları ortak bir mektuba dönüştürmelerini önerdi. Öyle de yaptılar. Sonuç, ana hatlarıyla, hükümetin işlerine müdahale etmeye hiçbir güçleri olmadığı, ama İade Edilebilirler'in kesin kanıtlarla ihbar

edebilecekleri her türlü yasa ve insan hakları ihlallerini açığa vurmaya hazır oldukları biçiminde resmî bir açıklama olmuştu. Polisin operasyonlarına gelince, bunları engelleyecek hiçbir yetkileri bulunmadığını, ne suçlanan yirmi subayın kanıtsız olarak görevden alınmalarını isteyebileceklerini, ne de bilmedikleri bir durum aleyhinde gazetelere başyazılar yazabileceklerini hatırlatıyorlardı.

Bu yanıt mektubunu, Hernando Santos'un kesin olarak güvendiği eski dostu, Zipaquirá Ulusal Lisesi'ndeki öğrencilik yıllarından beri ateşli bir boğa güreşi meraklısı olan Noter Aldo Buenaventura alıp götürdü. Intercontinental Oteli'nde ayrılmış olan 308 numaralı odaya henüz yerleşmemişti ki telefon çaldı.

"Señor Santos siz misiniz?"

"Hayır," diye karşılık verdi Aldo, "ama ben onun tarafından geliyorum."

"Emaneti getirdiniz mi?"

Konuşanın sesi öyle kendine özgü tınlıyordu ki, Aldo, acaba Pablo Escobar'ın ta kendisi mi diye merak ederek, emaneti getirdiğini söyledi. Kılıkları, halleri ve tavırları üst düzey yöneticileri andıran iki genç çıktı odaya. Aldo mektubu onlara teslim etti. Onlar da nazik bir baş hareketiyle onun elini sıkarak çıkıp gittiler.

Aradan bir hafta geçmeden, İade Edilebilirler'den yeni bir mektup getiren Antioquia'lı avukat Guido Parra Montoya, Turbay'la Santos'u ziyaret etti. Parra, Bogotá'nın siyasi çevrelerinde tanınmayan bir kişi değildi, ama karanlık işlerle uğraşır gibi bir hali vardı. Kırk sekiz yaşındaydı; iki liberal milletvekilinin yedeği olarak iki kez Temsilciler Meclisi'nde bulunmuş, bir kez de, M-19'un kaynağını oluşturan Ulusal Halk İttifakı'ndan[1] asil üye

1. (İsp.) (ANAPO) Alianza Nacional Popular. (Y.N.)

olarak katılmıştı. Carlos Lleras Restrepo hükümetinde başkanlık hukuk bürosunda danışmanlık yapmıştı. 10 Mayıs 1990'da, gençliğinden beri hukukla uğraştığı Medellín'de, terörizmle işbirliği yaptığı savıyla tutuklanmış, kanıt yetersizliğinden iki hafta sonra serbest bırakılmıştı. Bunlara ve daha başka aksaklıklara rağmen, uzman bir hukukçu ve iyi bir pazarlıkçı olarak kabul ediliyordu.

Yine de, İade Edilebilirler'in gizli elçisi olarak, dikkati çekmeyecek, daha az mimlenmiş birini düşünmek zor gibi görünüyordu. Nişanları ciddiye alanlardandı. Canlı renklerde gömlekler ve İtalyan modasına uygun kocaman düğümlü genç işi kravatlarla birlikte, o zamanlar yöneticilerin üniforması olan açık gri kostümler giyerdi. Merasim düşkünü tavırları, kulağa hoş gelen bir konuşma tarzı vardı; nazik olmaktan çok iltifatkârdı. İki efendiye birden hoş görünmek istendiğinde tehlikeli bir özellikti bu. Eski bir liberal başkanla ülkenin en önemli gazetesinin genel müdürünün huzurunda, ağzından bal akıyordu. "Saygıdeğer Doktor Turbay, azizim Doktor Santos, ne arzu ediyorsanız emirlerinizdeyim," dedi, arkasından da hayatına mal olabilecek türden bir dikkatsizliğe düşerek ekledi:

"Ben, Pablo Escobar'ın avukatıyım."

Hernando, bu yanılgıyı havada kapmıştı.

"Öyleyse bize getirdiğiniz mektup ondan, öyle mi?"

"Hayır," diye düzeltti Guido Parra, gözünü bile kırpmadan. "Mektup, İade Edilebilirler'den, ama yanıtınızın Escobar'a olması gerekiyor, çünkü pazarlıkta onun etkisi olabilir."

Bu ayrım önemliydi, çünkü Escobar, arkasında adaletin işine yarayacak iz bırakmazdı. Kaçırılanlar için pazarlık gibi, kendisini tehlikeye atabilecek konulardaki mektuplarda kullanılan elyazısı, büyük harflerle gizleniyor ve İade Edilebilirler ya da Manuel, Gabriel, Antonio gibi herhangi bir önadla imzalanıyordu. Suçlayıcı olarak

öne çıktığı mektuplarda ise, biraz da çocukça olan kendi normal elyazısını kullanıyor, sonra da yalnızca kendi adıyla imzasını ve parafını atmakla kalmayarak, aynı zamanda başparmağını da basıyordu. Gazetecilerin kaçırıldıkları dönemde, kendi varlığından bile kuşku duyulmasını sağlamak, akla yatkın olurdu. İade Edilebilirler'in onun bir takma adından başka bir şey olmaması mümkündü, ama bunun tersi de olabilirdi: Belki de Pablo Escobar adı ve kimliği, İade Edilebilirler'e verilmiş bir isimdi yalnızca.

Guido Parra, İade Edilebilirler'in yazılı olarak önerdiklerinin daha ötesine geçmeye hazır gibi görünüyordu hep. Ama onu büyüteçle okumak gerekiyordu. Aslında müvekkili için istediği şey, gerillalara gösterilen siyasi davranış biçiminin eşiydi. Dahası, Birleşmiş Milletler'in katılımını isteme önerisiyle, uyuşturucu mafyası sorununa uluslararası nitelik kazandırılmasını da açıkça ortaya koyuyordu. Yine de, Santos'la Turbay'ın kesin olarak reddetmeleri karşısında, onlara çeşitli alternatif formüller önermişti. Böylelikle, sonunda bir çıkmaz sokakta kördüğüme dönüşecek olan, uzun ve bir o kadar da kısır bir süreç başlatılmış oldu.

Santos ile Turbay, ikinci bildiriden sonra Başkan'la özel olarak bağlantı kurmuşlardı. Gaviria, özel kütüphanesinin küçük salonunda akşam saat sekiz buçukta kabul etti onları. Alışılagelenden daha soğukkanlı ve rehinelerle ilgili yeni haberleri öğrenmeye istekliydi. Turbay ile Santos, gidip gelen iki mektubu ve Guido Parra'nın arabuluculuğunu anlattılar ona.

"Kötü bir elçi," dedi Başkan. "Çok zeki, iyi bir avukat, ama son derece tehlikeli. Sırtını Escobar'a dayadığı kesin."

Mektupları, o herkesi etkileyen konsantrasyon gücüyle okudu: Odada yokmuşçasına mektuba dalıp git-

mişti. Bitirdiğinde, yorumları akıllıca ve eksiksiz, konuyla ilgili tahminleri dört dörtlüktü. Hiçbir istihbarat örgütünün, rehinelerin nerede olabilecekleri hakkında en ufak bir bilgileri olmadığını anlattı. Yani Başkan için yeni olan şey, onların Pablo Escobar'ın elinde tutulduklarının doğrulanmış olmasıydı.

Gaviria, o gece, son bir kanıya varmadan önce her şeyi kuşkuyla karşılamaktaki ustalığını kanıtlamıştı. Mektupların sahte olabileceklerini, Guido Parra'nın başka bir oyun oynamakta olduğunu, hatta bunların hepsinin Pablo Escobar'la hiç ilgisi olmayan birinin oyunu olabileceğini düşünüyordu. Konuklar, içeri girdikleri zamankinden daha yılgın olarak çıktılar dışarı, çünkü görünüşe göre Başkan, bu olayı, kendi kişisel duygularına pek az yer bırakan ciddi bir devlet sorunu olarak kabul ediyordu.

Bir anlaşmaya varmaktaki başlıca güçlük, Escobar'ın, Kurucu Meclis, suçluların iadesi konusunu, hatta belki affedilmelerini görüşürken, rehineleri olabildiğince uzun süre elinde tutmak ve daha önce akla gelmedik ek avantajlar sağlamak için, kendi sorunlarının gelişmesine göre koşulları durmadan değiştiriyor olmasıydı. Escobar'ın kaçırılanların aileleriyle sürdürdüğü kurnazca yazışmada, bu konu hiçbir zaman tam olarak açıklık kazanmamıştı. Ama pazarlıkta izleyeceği strateji ve uzun vadedeki görüş açıları konusunda talimat vermek üzere Guido Parra'yla sürdürdüğü son derece gizli yazışmasında her şey apaçıktı. "Bu işin daha fazla kördüğüm olmaması için bütün kaygılarımızı Santos'a iletsen iyi olur," diyordu ona bir mektubunda. "Çünkü bizim hiçbir biçimde, hiçbir suç için, hiçbir ülkeye iade edilmeyeceğimiz yazılı olarak karara bağlanmalı." Teslim olmak için itiraf koşulunda da açıklık istiyordu. Çok önemli olan öteki iki nokta ise, özel hapishanenin korunması ve aileleriyle yandaşlarının güvenliğiydi.

Hernando Santos'un, eski başkanla her zaman politik bir temele oturmuş olan dostluğu, bu kez kişisel ve candan bir nitelik kazanmıştı. Tam bir sessizlik içinde saatlerce karşı karşıya oturabiliyorlardı. Gün geçmiyordu ki kişisel izlenimlerini, gizli tahminlerini, yeni bilgileri birbirlerine telefonla aktarmasınlar. Gizli bilgiler üzerinde konuşmak için sonunda şifreli bir kod bile oluşturmuşlardı.

Kolay olmasa gerekti. Hernando Santos, tek bir sözcükle bir hayatı kurtarabilecek ya da mahvedebilecek kadar büyük sorumlulukları olan bir kimseydi. Duygusaldı, sinirleri gergindi, kararlarında son derece ağırlığı olan bir aile babası vicdanına sahipti. Oğlunun kaçırılması olayı sırasında onunla birlikte yaşayanlar, bu üzüntüye dayanamayacağından korkmuşlardı. Bütün bir gece yememiş içmemiş, uyku uyumamıştı; telefon hep elinin altındaydı ve daha ilk tınlamada üstüne atlıyordu. Acılarla dolu bütün o aylar boyunca insan içine karıştığı pek az olmuş, oğlunun, kaçınılmaz olduğuna inandığı ölümüne dayanabilmek için psikiyatrik destek almış, bürosuna ya da odasına kapanarak kendini, o olağanüstü pul koleksiyonuyla uçak kazalarında kavrulmuş mektup koleksiyonunu gözden geçirmeye vermişti. Yedi çocuğunun annesi olan eşi Elena Calderón yedi yıl önce öldüğünden gerçekten yapayalnızdı. Kalp ve göz sorunları ağırlaşmıştı; üzüntüsünü bastırmak için de hiçbir çaba göstermiyordu. Bu derece dramatik koşullar altındaki örnek alınacak hüneri ise, gazeteyi kendi kişisel trajedisinin dışında tutmak olmuştu.

O acı dönemdeki en önemli destekçilerinden biri, gelini María Victoria'nın metaneti olmuştu. Kaçırılma olayının hemen sonrasındaki günlerden ona kalan tek anı, kocasının, halılara serilip gece geç vakitlere kadar viski ve kahve içen arkadaşlarıyla akrabalar tarafından işgal edilen evinin haliydi. Hep aynı şeyleri konuşuyor-

lar, o arada kaçırılma olayının şoku, hatta kaçırılan kişinin hayali gitgide zayıflıyordu. Hernando, İtalya'dan döndüğünde, dosdoğru María Victoria'nın evine gitmiş, yürek parçalayıcı bir duygusallıkla sarılmıştı ona, ama kaçırılma olayı üzerinde gizli bir şey söz konusu olduğunda, kendisini erkek çocuklarıyla baş başa bırakmasını istemişti ondan. Güçlü bir karaktere, olgun bir düşünce yapısına sahip olan María Victoria, erkeklerle dolu bir ailenin içinde hep köşede kalmış olduğunun bilincine varmıştı. Bütün bir gün ağlamış, ama sonunda kimliğini ve evindeki yerini koruma kararlılığıyla güçlenmiş olarak çıkmıştı dışarı. Hernando, yalnızca ona hak vermekle kalmayıp düşüncesizliği için kendi kendini de ayıplamış ve acılarının en büyük destekçisini onda bulmuştu. O andan sonra, doğrudan ilişkilerinde olsun, telefonla ya da yazıyla olsun, herhangi biri aracılığıyla, hatta telepati yoluyla olsun, aralarında yenilmez bir güven bağı kurulmuştu, çünkü en karmaşık aile toplantılarında bile, ne düşündüklerini ve ne söylenmesi gerektiğini anlamak için birbirlerine şöyle bir bakmaları yeterli oluyordu. María Victoria'nın aklına çok iyi fikirler gelmişti; bunlardan biri de, aile yaşantısıyla ilgili eğlenceli haberleri Pachón'la paylaşmak üzere şifresiz editör notlarının gazetede yayımlanmasıydı.

Olayın daha az hatırlanan kurbanları ise, –kameraman Orlando Acevedo'nun eşi– Liliana Rojas Arias ile –Richard Becerra'nın annesi– Martha Lupe Rojas olmuştu. Bu iki kadın, ne yakın arkadaş ne de –aynı soyadını taşımalarına rağmen– akraba oldukları halde, kaçırılma olayıyla birbirlerinden ayrılmaz olmuşlardı. "Çektiğimiz acıdan çok," diyecekti Liliana, "birbirimize can yoldaşı olmak için."

Criptón'un haber dairesinden, Diana Turbay'ın tüm ekibiyle birlikte kaçırıldığını haber verdiklerinde, Liliana, bir buçuk yaşındaki oğlu Erick Yesid'e süt vermekteydi. Yirmi dört yaşındaydı; üç yıl önce evlenmişti; Bogotá'nın güneyindeki San Andrés Mahallesi'nde kayınpederinin evinin ikinci katında oturuyordu. "Öyle neşeli bir kızdır ki," diye anlattı bir arkadaşı, "bu kadar kötü bir habere layık değildi." Neşeli olmasının dışında, aynı zamanda kendine özgü bir insandı, çünkü ilk şoku atlatır atlatmaz, haber saatinde çocuğu alıp, babasını görsün diye televizyonun karşısına oturtmuş, kaçırılma olayının sonuna kadar da kesintisiz olarak aynı şeyi yapmayı sürdürmüştü.

Ona da, Martha Lupe'ye de, haber dairesinden, kendilerine yardım etmeyi sürdürecekleri bildirilmişti; gerçekten de Liliana'nın çocuğu hastalandığında masrafları üstlendiler. Nydia Quintero da onları aramış, kendisinin asla sahip olamadığı sükûneti onlara vermeye çalışmıştı. Hükümet katında yapacağı tüm girişimlerin yalnızca kendi kızı için değil, tüm ekip için olacağına ve kaçırılanlarla ilgili alacağı herhangi bir haberi onlara ileteceğine söz verdi. Öyle de yaptı.

Martha Lupe ise, o zamanlar biri on dört, öteki on bir yaşlarında olan iki kızıyla birlikte yaşıyordu ve geçimini Richard sağlıyordu. Richard, Diana'nın grubuyla birlikte giderken, bunun üç günlük bir yolculuk olacağını söylemiş, bu yüzden de ilk haftadan sonra Martha kaygılanmaya başlamıştı. "Bunun bir önsezi olduğunu sanmayın," diye anlattı sonradan, "ama doğrusu her dakika haber dairesine telefon ediyordum, sonunda acayip bir şey olduğunu haber verdiler." Kısa bir süre sonra da, kaçırıldıkları haberi duyulmuştu. O andan sonra, onun geri dönmesini bekleyerek, radyoyu bütün gün açık tutar olmuş, içinden her geldiğinde de haber dairesini aramıştı. Oğlunun, kaçırılanlar içinde en kimsesiz olduğu

düşüncesi onu tedirgin ediyordu. "Ama ağlamaktan ve dua etmekten başka yapacak şeyim yoktu," diye anlattı. Nydia Quintero, onların serbest bırakılmaları için yapılacak daha başka pek çok şeyin olduğuna inandırmıştı Martha'yı. Onu düzenlediği sivil ve dinsel etkinliklere davet ediyordu; mücadele ruhunu ona da aşılamıştı. Liliana, Orlando için de aynı şeyi düşünüyordu; bu da onu bir ikilemin içine hapsetmişti; ya arkası olmadığından idam edileceklerin sonuncusu olacaktı ya da kamuoyunda aynı sarsıntıyı, kendilerini kaçıranlar için daha az riskli olarak yaratabileceğinden, ilk önce idam edilecekti. Bu düşünce, bütün kaçırılma olayı boyunca sürecek olan karşı konulmaz bir ağlama isteğine boğmuştu onu. "Her gece, çocuğu yatırdıktan sonra terasta oturup, onun gelişini görmek için kapıya bakarak ağlıyordum," diye anlattı. "Bunu gecelerce ve gecelerce sürdürdüm, ta ki onu yeniden görene kadar."

Ekim ayı ortalarında, Doktor Turbay, kendi kişisel kodlarıyla şifrelenmiş mesajlarından birini telefonla Hernando Santos'a vermişti. "Boğalarla ilgilenıyorsan, elimde çok ilginç gazeteler var. İstersen sana yollayayım." Hernando, kaçırılanlarla ilgili önemli bir yenilik olduğunu anlamıştı. Gerçekten de, Montería'dan postaya verilerek Doktor Turbay'ın evine gelmiş olan ve –ailenin haftalardan beri ısrarla istediği– Diana'yla arkadaşlarının hayatta olduklarının kanıtını taşıyan bir kasetti bu. Yanılgıya meydan vermeyen sesiyle şöyle diyordu: "Babacığım, bu koşullar altında size bir mesaj göndermek çok güç, ama ısrarlarımızdan sonra bunu yapmamıza izin verdiler." Yalnızca bir tek tümce, gelecekteki davranış biçimi için ipucu veriyordu: "Haberleri sürekli olarak seyrediyoruz ve dinliyoruz."

Doktor Turbay, bu mesajı Başkan Gaviria'ya göstererek, yeni bir veri elde etmeye çalışmak kararındaydı.

Gaviria, yine özel dairesinin kütüphanesinde, günlük çalışmasının en sonunda kabul etti onları; günün gerginliğinden sıyrılmıştı, az rastlanır biçimde konuşkanlığı üzerindeydi. Kapıyı kapatarak onlara viski ikram etti, politikayla ilgili mahrem birkaç şey söylemeden de edemedi. Suçluların teslim olmaları konusu, İade Edilebilirler'in dik kafalılığı yüzünden tıkanmışa benziyordu; Başkan da, kararnamenin ilk biçimine konacak hukuksal birtakım açıklamalarla, bu tıkanıklığı gidermeye hazırdı. Bütün öğleden sonra bunun üzerinde çalışmıştı ve sorunun aynı gece çözümlenebileceğine güveniyordu. Müjdeli haberi onlara ertesi gün bildireceğine söz verdi.

Ertesi gün, kararlaştırıldığı biçimde, oraya yeniden gitmişler, ama farklı bir adamla karşılaşmışlardı: İhtiyatlıydı, asık suratlıydı; daha ilk başından, geleceği olmayan bir konuşmaya girişmişlerdi onunla. "Çok güç bir an yaşıyoruz," dedi Gaviria. "Sizlere yardım etmeyi istedim, elimden geldiğince yardım ettim de, ama hiçbir şey yapamayacağım bir an gelip çattı." Ruhsal durumunda esaslı bir değişiklik olduğu belliydi. Turbay, bunu ânında algılamıştı; aradan on dakika geçmeden de ağırbaşlı bir sükûnetle koltuğundan kalkarak, "Sayın Başkan," dedi ona, en küçük bir kırgınlık belirtisi göstermeden, "siz, üzerinize düşeni yapıyorsunuz, bizler de aile reisi olarak gerekeni yapıyoruz. Bunu anlıyorum ve bir devlet başkanı olarak sizden sorun yaratabilecek hiçbir şey yapmamanızı rica ediyorum." Parmağıyla başkanlık koltuğunu işaret ederek bitirdi sözünü:

"Ben de orada oturuyor olsaydım aynı şeyi yapardım."

Gaviria, yüzünde şaşılacak bir solgunlukla yerinden kalktı, onları asansöre kadar geçirdi. Yaverlerden biri onlarla birlikte aşağı inerek, özel dairenin önünde duran otomobilin kapısını açtı onlara. Yağmurlu ve hüzünlü bir ekim akşamının ilk saatlerinde oradan ayrılana kadar iki-

si de konuşmadılar. Bulvardaki trafiğin curcunası, zırhlı arabanın camlarının arkasından kısılı olarak geliyordu kulaklarına.

"Bu cephede yapılacak hiçbir şey yok," diye içini çekti Turbay, uzun uzun düşünüp taşındıktan sonra. "Dün geceyle bugün arasında, bize söyleyemediği bir şey olmuş."

Başkan'la yapılan bu dramatik görüşme, Doña Nydia Quintero'nun ön plana çıkmasına neden olacaktı. Doña Nydia, eski başkan Turbay Ayala'nın eski karısıydı ve en büyükleri Diana olmak üzere ondan dört çocuğu olmuştu. Diana'nın kaçırılmasından yedi yıl önce, eski başkanla olan evliliği Vatikan tarafından iptal edilmiş ve o, liberal parlamenter Gustavo Balcázar Monzón'la ikinci evliliğini yapmıştı. Başkan eşi olarak geçirdiği deneyimden, eski bir başkanın, özellikle de halefiyle olan resmî ilişkilerindeki sınırlarını iyi biliyordu. "Yapılması gereken tek şey," demişti Nydia, "Başkan Gaviria'nın, zorunluluk ve sorumluluklarını görmesini sağlamaktı." Bu yüzden kendisi, pek umutlu olmasa da, bunu yapmayı denemişti.

Nydia'nın kamuoyu önündeki etkinlikleri, kaçırılma olayının resmiyet kazanmasından da önce, inanılmaz boyutlara erişmişti. Ülkenin tümündeki radyo ve televizyon haber programlarına, rehinelerin serbest bırakılmalarını rica eden bir dilekçeyi okuyacak çocuk grupları tarafından el konulmasını düzenlemişti. "Ulusal Barışma Günü" olan 19 Ekim'de, bütün kentlerde ve ilçelerde öğleyin saat on ikide, Kolombiyalıların uzlaşması için dua etmek üzere, kilise ayinleri yapılmasını sağlamıştı. Bu etkinlik Bogotá'da Bolívar Meydanı'nda gerçekleştirilmiş, aynı saatte pek çok mahallede de herkesin elinde beyaz mendillerle barış gösterileri yapılarak, rehineler sağ salim geri dönene kadar yanık kalacak olan bir meşale yakılmıştı. Onun girişimleriyle, televizyon haberleri, yayınla-

rına tüm kaçırılanların fotoğraflarıyla başlayarak, tutsaklık günlerinin hesabını tutuyorlar, rehineler serbest bırakıldıkça ilgili kişilerin fotoğraflarını kaldırıyorlardı. Yine onun önayak olmasıyla, ülkenin her yanında, bir futbol maçı başlarken, rehinelerin serbest bırakılmaları için çağrıda bulunuluyordu. 1990 Kolombiya Güzellik Kraliçesi Maribel Gutiérrez de, teşekkür konuşmasına, kaçırılanların serbest bırakılmaları için bir çağrıyla başlamıştı.

Nydia, kaçırılan öteki kişilerin aile toplantılarına katılıyor, avukatları dinliyor, yirmi yıldır başkanlığını yaptığı Kolombiya İçin Dayanışma Vakfı aracılığıyla gizli girişimlerde bulunuyor, hemen her zaman da boşuna dönüp dolaştığı duygusunu taşıyordu. Onun kararlı ve tutkulu, neredeyse önsezili denecek kadar duyarlı kişiliği için bu kadarı çok fazlaydı. Başkalarının yaptıkları girişimleri umutla bekleyip durdu, ta ki sonunda bir çıkmaz sokakta bulunduklarının farkına varana kadar. Ne Turbay ne Hernando Santos ne de onca ağırlığı olan başka herhangi bir kimse, adam kaçıranlarla pazarlık etmesi için Başkan'a baskı yapabilirdi. Doktor Turbay, başkana yaptığı son ziyaretindeki başarısızlığını anlattığında, Nydia'nın bu kanısı büsbütün kesinleşmişti. Bunun üzerine kendi hesabına hareket etme kararını aldı ve kızının en kestirme yoldan serbest bırakılmasının çarelerini aramak üzere, her yolu deneyeceği ikinci bir cephe açtı.

O günlerde, Kolombiya İçin Dayanışma Vakfı'nın Medellín bürosuna, Diana'yla ilgili doğrudan haberleri olduğunu söyleyen birinden bir telefon geldi. Dediğine göre, Medellín yakınlarında bir çiftlikteki eski bir arkadaşı, sebze sepetinin içine, Diana'nın orada olduğu yazılı bir kâğıt parçası koymuştu. Rehinelerin muhafızları, futbol maçı seyrederlerken, sonunda yerlere serilecek kadar bira içip kafayı çekiyor, bir kurtarma operasyonu karşısında herhangi bir tepki gösterecek halleri kalmı-

yordu. Daha güvenli olması için çiftliğin bir planını göndermeyi de öneriyordu. Bu öyle inandırıcı bir mesajdı ki, Nydia ona yanıt vermek için kalkıp Medellín'e kadar gitmişti. "İhbarcıdan, bildiklerini kimseyle konuşmamasını istedim," diye anlattı, "herhangi biri kurtarma operasyonuna kalkışacak olursa, kızım için, hatta muhafızları için ne kadar tehlikeli olacağını anlattım."

Diana'nın Medellín'de olduğu haberi, uyuşturucu kaçakçılığıyla ve yasadışı yoldan kazanç sağlamakla suçlanan, Pablo Escobar'ın da yakın dostları olarak bilinen Jorge Luis, Fabio ve Juan David Ochoa'nın kız kardeşleri olan Martha Nieves ve Ángelita Ochoa'ya bir ziyarette bulunma düşüncesini getirmişti aklına. "Escobar'la bağlantı kurmama yardımcı olmalarını istemeyi aklıma koymuş olarak gidiyordum oraya," diye anlatacaktı Nydia, yıllar sonra o acı günleri hatırlayarak. Ochoa'ların kız kardeşleri ona, ailelerinin polis tarafından uğratıldığı haksızlıklardan söz ederek, onun anlattıklarını ilgiyle dinleyip başına gelenler konusunda duyarlılık göstermişler, ama Pablo Escobar'la bağlantı kurması konusunda hiçbir şey yapamayacaklarını da söylemişlerdi.

Martha Nieves, kaçırılmanın ne demek olduğunu biliyordu. Kendisi de 1981'de, ailesinden bol sıfırlı bir fidye istemek için M-19 tarafından kaçırılmıştı. Escobar, tepkisini Adam Kaçıranlara Ölüm[1] adında bir cani grubu kurarak göstermiş, bu grup, M-19'a karşı girişilen kanlı bir savaşla üç ayın sonunda onun serbest bırakılmasını sağlamıştı. Kız kardeşi Ángelita da kendisini polis şiddetinin kurbanı olarak görüyordu; ikisi birden, polisin saldırılarını, haneye tecavüzleri ve sayısız insan hakları ihlallerini anlata anlata bitiremiyorlardı.

1. (İsp.) (MAS) Muerte a Secuestradores. (Y.N.)

Nydia, mücadeleyi sürdürme coşkusunu kaybetmiş değildi. Son anda, hiç değilse Escobar'a bir mektubunu götürmelerini istedi. İlk kez Guido Parra aracılığıyla ona bir mektup yollamış, ama bir yanıt alamamıştı. Ancak iki kız kardeş, Escobar, kendisine bir zararı dokundu diye sonradan onları suçlar korkusuyla, ikinci bir mektubu ona göndermeyi reddettiler. Yine de ziyaretin sonunda, Nydia'nın o ateşli hali karşısında daha bir duyarlı olmuşlar ve Nydia, iki yöne doğru aralık bir kapı bıraktığından emin olarak dönmüştü Bogotá'ya: Birincisi, kızının serbest bırakılması yönündeydi, ikincisi de, üç Ochoa kardeşlerin barışçı bir biçimde teslim olmaları. Bu yüzden de, bu girişimini doğrudan Başkan'ın kendisine bildirmenin yerinde olacağını düşündü.

Başkan, onu hemen kabul etmişti. Nydia, iki kız kardeşin polisin davranışıyla ilgili şikâyetleriyle doğrudan doğruya konuya girdi. Başkan Gaviria, onun konuşmasını kesmeden dinliyor, arada bir tek tek, ama çok yerinde sorular soruyordu. Amacının, bu suçlamalara Nydia'nın verdiği önemi vermemek olduğu belliydi. Kendi sorununa gelince, Nydia'nın istediği üç şey vardı: kaçırılanların serbest bırakılmaları; Başkan'ın, felaketle sonuçlanabilecek bir kurtarma girişimini engellemek için dizginleri eline alması ve İade Edilebilirler'in teslim olmaları için konulan sürenin uzatılması. Başkanın ona verdiği tek güvence, ne Diana'nın durumunda, ne de kaçırılan başka hiç kimseninkinde ailelerin rızası olmadan bir kurtarma operasyonuna kalkışılacağı olmuştu.

"Bizim politikamız budur," demişti ona.

Böyle olduğu halde Nydia, Başkan'ın, hiç kimsenin onun iznini almadan bu işe kalkışmaması için yeterince önlem alıp almadığından emin değildi.

Aradan bir ay geçmeden, Nydia, ortak bir dostlarının evinde, Ochoa kardeşlerle yeniden görüştü. Ayrıca

Pablo Escobar'ın kardeşlerinden birinin karısını da ziyaret etmiş, o da, kendisinin ve erkek kardeşlerinin haksızlıkların kurbanı olduklarını uzun uzun anlatmıştı. Nydia, Escobar için bir mektup götürmüştü ona; pek çok müsveddenin sonunda, süslü bir elyazısıyla, yerinde ve dokunaklı bir üslupla, iki buçuk dosya kâğıdına neredeyse kenarlarda boşluk bırakılmadan yazılmış bir mektuptu bu. Escobar'ın yüreğine seslenmek gibi akıllıca bir amacı vardı. Davasına erişmek için her şeyi yapabilecek bir savaşçıya değil, insan olan Pablo'ya, "kendi annesine tapan ve onun uğruna kendi hayatını vermeye hazır, korumak istediği masum ve savunmasız eşiyle küçük çocukları olan o duyarlı kişiye" seslendiğini söylemekle işe başlıyordu. Escobar'ın, gazetecilerin kaçırılmasına, kamuoyunun dikkatini kendi davasına çekebilmek için başvurduğunun farkındaydı, ama bunu artık fazlasıyla başardığı kanısındaydı. "Bu yüzden de," diye bitiyordu mektup, "bir insan olduğunuzu gösterin ve dünyanın anlayacağı yüce ve insanca bir davranışla, kaçırılan yakınlarımızı bize geri verin."

Escobar'ın kardeşinin karısı, bu mektubu okurken, gerçekten duygulanmışa benziyordu. "Bu mektubun onu çok duygulandıracağından kesinlikle emin olun," dedi duraklayarak, kendi kendine konuşur gibi. "Sizin bütün yaptıklarınız onu duygulandırıyor, bu da kızınızın lehine sonuçlanacaktır." Sonunda mektubu yeniden katlamış, zarfına koyarak kendi elleriyle kapatmıştı.

"Gönlünüz rahat gidin," dedi Nydia'ya, kuşkuya yer vermeyen bir içtenlikle. "Mektup hemen bugün Pablo'nun eline geçecektir."

Nydia, o gece, mektubun sonuçlarından umutlu ve Doktor Turbay'ın söylemeye cesaret edemediği şeyi Başkan'dan istemeye kararlı olarak dönmüştü Bogotá'ya: Rehinelerin serbest bırakılmaları için pazarlık yapılır-

ken, polisin operasyonlarına ara verilmesini isteyecekti. İstedi de; Gaviria da, sözü hiç döndürüp dolaştırmadan, böyle bir emri veremeyeceğini söyledi ona. "Bizim onlara bir adalet politikası seçeneği sunmamız, farklı bir şeydi," diyecekti sonradan. "Ama operasyonların durdurulması, kaçırılanların serbest bırakılmalarına değil, bizim Escobar'ın peşini bırakmamıza yaramış olurdu."

Nydia, kızının hayatına hiç aldırmayan taş yürekli bir adamın yanında olduğunu hissetmişti. Başkan ona, halkın gücünün pazarlık edilemeyecek bir konu olduğunu, onun, ne harekete geçmek için kimseden izin istemesi gerektiğini, ne de yasaların sınırları içinde hareket etmemesi için kendisine emir verebileceğini açıklarken, Nydia, içini kaplayan öfke dalgasını bastırmak zorunda kaldı. Ziyaret, tam bir felaket olmuştu.

Turbay ile Santos, Başkan nezdindeki girişimlerinin yararsızlığı karşısında, başka kapıları çalmaya karar vermişler, İleri Gelenler'inkinden daha uygun bir kapı da akıllarına gelmemişti. Bu grup, eski devlet başkanları Alfonso López Michelsen'le Misael Pastrana, Parlamenter Diego Montaña Cuéllar ve Bogotá Başpiskoposu Kardinal Mario Revollo Bravo'dan oluşuyordu. Ekim ayında, kaçırılanların aileleri, Hernando Santos'un evinde onlarla bir toplantı yaptılar. Başkan Gaviria'yla yaptıkları görüşmeleri anlatmakla başlamışlardı işe. Bu görüşmelerin López Michelsen'i gerçekten ilgilendiren tek yanı, suçluların teslim olmaları politikasında yeni kapılar açabilmek için, kararnamenin bazı hukuksal açıklamalarla yenilenmesi imkânı olmuştu. "Bu işe baş koymak gerek," dedi. Pastrana da, suçluları teslim olmaya zorlamak için yeni formüller aranması yanlısı görünüyordu. Hernando Santos, Montaña Cuéllar'a, gerilla gücünü kendilerinden yana harekete geçirebileceğini hatırlattı.

Sağlam bilgilere dayanan uzun bir görüş alışverişi-

nin sonunda, López Michelsen, varılan ilk sonucu açıklayarak, "İade Edilebilirler'in oyununu sürdüreceğiz," dedi. Bunun sonucu olarak da, İleri Gelenler'in, kaçırılanların ailelerinin sözcülüğünü üstlenmiş olduklarının bilinmesi için bir açık mektup hazırlanmasını önerdi. Mektubu López Michelsen'in kaleme alması, oybirliğiyle kabul edilmişti.

İki gün sonra hazırlanmış olan ilk taslak, Guido Parra'nın da Escobar'ın bir başka avukatıyla birlikte katıldığı yeni bir toplantıda okundu. Bu belgede, uyuşturucu kaçakçılığının, daha önce denenmemiş bir pazarlık yolunu açan, *sui generis*[1] bir karaktere sahip, kolektif bir suç olarak kabul edilebileceği tezi, ilk kez olarak ortaya konuyordu. Guido Parra, irkilmişti.

"*Sui generis* bir suç ha?" dedi hayranlıkla. "Bu, dâhiyane bir şey!"

O andan sonra da, bu kavramı, adi suçla siyasi suç arasındaki belirsiz sınır içinde, İade Edilebilirler'e de, gerillalara yapıldığı biçimde, siyasi suçlu gibi davranılması rüyasının gerçekleşmesini mümkün kılan ilahî bir ayrıcalık olarak kendince yeniden oluşturmuştu. Belgenin ilk okunuşunda, her biri kendi görüşünü öne sürdü. Sonunda Escobar'ın avukatlarından biri, İleri Gelenler'in, Gaviria'dan, Escobar'ın hayatını belirgin ve yanılgıya yer vermez biçimde garanti eden bir mektup almalarını istedi.

"Kusura bakmayın," dedi Hernando Santos, böyle bir isteğe sinirlenerek, "ama ben bu işte yokum."

"Hele ben hiç," dedi Turbay da.

López Michelsen de hararetle reddetti. Bunun üzerine avukat, Escobar'a koruma güvencesi sözü vermesi için Başkan'dan kendisine bir randevu almalarını istedi.

1. (Lat.) Kendine özgü, kendi türü içinde benzeri olmayan, nevi şahsına münhasır. (Ç.N.)

"Bu konunun yeri burası değil," diye konuyu kapattı López.

İleri Gelenler, bu açıklama taslağını kaleme almak üzere daha toplanmadan önce, Pablo Escobar, onların en gizli niyetlerinin haberini almıştı bile. Guido Parra'ya gönderdiği ivedi bir mektupta, ona en ileri aşamada yönlendirici talimat vermiş olması, ancak bununla açıklanabilir. "İleri Gelenler'in seni görüş alışverişine davet etmelerinin bir yolunu bulman için sana hareket özgürlüğü veriyorum," diye yazmıştı ona. Hemen arkasından da, farklı herhangi bir girişimden önce davranmak amacıyla İade Edilebilirler tarafından çoktan alınmış bir dizi kararı sayıp döküyordu.

İleri Gelenler'in mektubu, daha önceki girişimlerle ilgili önemli bir yeniliği de içerecek biçimde yirmi dört saatte hazırlanmıştı: "Çabalarımız, tek bir kurtarma operasyonunu değil, tüm Kolombiyalılar için evrensel barışa erişmeyi kapsayan yeni bir boyut kazanmıştır," deniyordu. Umutları artıracağı kesin olan yeni bir tanımlamaydı bu. Başkan Gaviria da bunu iyi bulmuştu, ama devletin resmî konumu üzerinde herhangi bir yanılgıyı önlemek amacıyla her şeyin yerli yerine oturtulmasının daha ihtiyatlı olacağını düşünerek, bu politikanın, teröristlerin teslim olmaları için hükümetin tek politikası olduğu yolunda bir uyarı yayınlaması için Adalet Bakanı'na talimat verdi.

Mektubun tek satırı bile Escobar'ın hoşuna gitmemişti. 11 Ekim günü mektubu basında okur okumaz, Bogotá'nın salonlarında dolaşmasını sağlasın diye öfkeden kuduran bir yanıt yolladı Guido Parra'ya. "İleri Gelenler'in mektubu, neredeyse edepsizce," diyordu. "Hükümet bizim sorunumuzu incelemekte gecikiyor diye biz rehineleri bir an önce bırakmalıymışız. Yoksa bizi bir kez daha aldatmalarına göz yumacağımızı mı sanıyor-

lar?" Dediğine göre, İade Edilebilirler'in konumu, ilk mektupta olduğunun tıpkısıydı. "Birinci mektuptaki isteklerimize olumlu hiçbir yanıt alamadığımıza göre, konumumuzun değişmesi için bir neden yoktur. Bu bir pazarlık, kimin daha uyanık, kimin daha ahmak olduğunu anlamak için oynanan bir oyun değil."

Doğrusunu söylemek gerekirse, artık o tarihlerde Escobar, İleri Gelenler'den birkaç ışık yılı ilerdeydi. O zamanlar istediği şey, hükümetin, tıpkı teslim olma işlemlerinin tamamlanması sırasında M-19'a vermiş olduğu gibi, kendilerine ait, güvenli bir yer –kendi deyişiyle, karargâh gibi bir hapishane– düzenlemesiydi. Guido Parra'ya, kendisi için istediği özel hapishaneyle ilgili ayrıntılı bir mektup göndereli bir haftadan fazla oluyordu. Dediğine göre, en uygun yer, Medellín'e on iki kilometre uzaklıkta, kendi mülkü olup bir başkasının adına kayıtlı bir çiftlik eviydi ve Envigado Belediyesi burayı hapishaneye uygun bir hale getirmek için kiralayabilirdi. "Bu iş harcama gerektireceğinden, İade Edilebilirler, masrafları karşılayacak bir meblağı ödeyebilirler," diyordu daha sonra. Şaşırtıcı bir paragrafla da mektubu bitiriyordu: "Sana bütün bunları söylüyorum, çünkü Envigado Belediye Başkanı'yla konuşmanı, ona benim tarafımdan geldiğini söylemeni ve bu fikrimi anlatmanı istiyorum. Senden istediğim, onunla konuş da Adalet Bakanı'na resmî bir mektup çıkarsın, İade Edilebilirler'in kendi güvenliklerinden korktukları için 2047'yi kabul etmediklerini sandığını ve Envigado Belediyesi'nin, Kolombiya halkının barışa kavuşmasına katkıda bulunmak için, teslim olacakların hayatını koruyup güvenlik altına alabilecek özel bir hapishane düzenleyebilecek yetenekte olduğunu söylesin. Onlarla doğrudan ve açık açık konuş da Gaviria'yla görüşüp ona karargâh hapishaneyi önersinler." Mektupta açıklanan amaç, Adalet Bakanı'nı kamuoyu

önünde yanıt vermeye zorlamaktı. "Bunun bir bomba etkisi yapacağını biliyorum," diyordu Escobar mektubunda. Tam bir yüzsüzlükle de bitiriyordu: "Böylece onları istediğimiz yöne götürmekteyiz."

Ancak Adalet Bakanı, öneriyi ortaya konduğu biçimiyle reddetmiş, Escobar da, sesinin tonunu yumuşatmak zorunda kaldığı yeni bir mektupta, ilk kez olarak, almak istediğinden daha fazlasını vermeyi önermişti. Karargâh hapishane karşılığında, değişik karteller, gruplar ve çeteler arasındaki çatışmaları çözümlemeyi, pişman olup işi bırakmış yüzden fazla uyuşturucu kaçakçısının teslim olmalarını sağlamayı ve sonunda barış için kesin bir yol açmayı vaat ediyordu. "Biz ne af istiyoruz, ne diyalog ne de onların veremeyeceklerini söyledikleri başka herhangi bir şey," diyordu. "Bu ülkede herkes diyalog ve siyasi kabul peşindeyken," basit bir teslim olma önerisiydi bu. Dahası, kendisi için en değerli olan şeyi de küçümsüyordu: "Benim yabancı ülkeye iade gibi bir sorunum yok, çünkü biliyorum ki beni sağ olarak ele geçirirlerse öldürürler, bütün ötekilere yaptıkları gibi."

Escobar'ın o zamanki taktiği, rehinelerin mektuplarının yerlerine ulaştırılmasının karşılığını çok büyük lütuflarla ödetmekti. "Señor Santos'a söyle," diyordu başka bir mektubunda, "Francisco'nun hayatta olduğunun kanıtını istiyorsa, önce Americas Watch'ın[1] raporunu, Başkanı Juan Méndez'le yapılan bir röportajı, bir de Medellín'deki katliamlar, işkenceler ve kayıplar üzerine bir rapor yayımlasın." Ancak artık o tarihlerde Hernando Santos durumu idare etmeyi öğrenmişti. Karşılıklı gidip gelen bu öneri ve karşı önerilerin kendisini son derece

1. 1978'de kurulan ve dünya çapında insan haklarını savunan sivil toplum kuruluşu. İnsan Hakları İzleme Örgütü'nün 1981'de kurulan Amerika temsilciliği. (Y.N.)

yıprattığını fark ediyordu, ama düşmanlarını da yıpratıyordu. Onlar arasında Guido Parra'nın da sinirleri, ekim ayı sonlarında, dayanılması güç bir hale gelmişti. Santos'un Escobar'a verdiği yanıt, hiçbir şeyin tek satırını bile yayımlamayacağı, oğlunun hayatta olduğu hakkında kesin bir kanıt eline geçmediği sürece elçisini de bir daha kabul etmeyeceği biçiminde oldu. Alfonso López Michelsen de, İleri Gelenler grubundan vazgeçme tehdidiyle destek verdi ona.

Bu etkili oldu. Aradan iki hafta geçtikten sonra Guido Parra, Hernando Santos'u bir katırcılar hanından aramıştı. "Karımla birlikte karayolundan geliyoruz, saat on birde evinizde olurum," dedi. "Size çok lezzetli bir tatlı getiriyorum, ne kadar hoşuma gittiğini, sizin de ne kadar hoşlanacağınızı bilemezsiniz." Hernando, kendisine Francisco'yu getirdiğini sanarak fırlamıştı yerinden. Ama gelen, bir minikasete kaydedilmiş sesiydi yalnızca. Onu dinleyebilmek için iki saatten fazla geçmesi gerekecekti, çünkü uygun bir kasetçalarları yoktu; sonunda biri, telesekreterde dinleyebileceklerini keşfetmişti.

Pachón Santos, pek çok işte iyi olabilir, ama diksiyon öğretmeni olamaz. Düşünceleriyle aynı hızda konuşmak ister; düşünceleri de acelecidir, eşzamanlıdır. Ama o gecenin sürprizi, bunun tam tersi olmuştu: Oturaklı bir sesle ve kusursuz bir tümce kuruluşuyla, tane tane konuşuyordu. Aslında, –biri aileye, öteki Başkan'a olmak üzere– bir önceki hafta kaydetmiş olduğu iki ayrı mesajdı bu.

Onları kaçıranların, bant kayıt tarihinin kanıtı olarak Pachón'ya o günkü gazetenin başlıklarını okutmaları kurnazlığı, Escobar'ın bağışlamaması gereken bir hata olmuştu. Oysa *El Tiempo*'nun hukuk yazarı Luis Cañón'a, büyük bir gazetecilik atılımıyla kendini gösterme fırsatı vermiş oluyordu.

"Onları Bogotá'da tutuyorlar," dedi.

Gerçekten de, Pachón'un okuduğu baskı, yalnızca –dağıtımı kentin kuzeyiyle sınırlı olan– yerel baskıya girmiş bir son haber başlığı taşıyordu. Bu bilgi, altın değerindeydi; Hernando Santos silahlı bir kurtarma operasyonuna karşı olmasaydı, onları kesin sonuca ulaştırabilirdi.

O anda yeniden dünyaya gelmiş gibi olmuştu; özellikle de gelen mesajın içeriği, rehin tutulan oğlunun, kendisinin bu kaçırılma olayındaki davranışını onayladığı güvenini verdiği için. Üstelik, aile içinde her zaman, Pachón'un, ateşli mizacı ve değişken ruhsal durumu nedeniyle kardeşler içinde en dayanıksız olduğu izlenimi vardı; hiç kimse, altmış günlük tutsaklığın sonunda aklının başında ve kendine bu derece hâkim olabileceğini düşünemezdi.

Hernando, tüm ailesini evinde toplayıp, gelen mesajı gün ışıyana kadar dinletti onlara. Yalnızca Guido kendi sorunlarına gömülmüştü. Ağlıyordu. Hernando, ona cesaret vermek için yanına yaklaştı; terden sırılsıklam gömleğinde paniğin kokusunu tanımıştı.

"Unutma ki beni polis öldürmeyecek," dedi Guido Parra, gözyaşlarının ardından. "Beni Pablo Escobar öldürecek, çünkü artık çok şey biliyorum."

María Victoria, ona hiç acımadı. Parra, Hernando'nun duygularıyla oynayarak onun zayıflığından yararlanıyor, bir eliyle verdiğinin daha fazlasını öbür eliyle geri alıyor gibi geliyordu ona. Guido Parra da o gece bir ara bunu hissetmiş olmalı ki Hernando'ya şöyle demişti: "Bu kadın sanki buz parçası."

İşte 7 Kasım'da işler tam bu noktadaydı ki, Maruja ile Beatriz kaçırılmışlardı. İleri Gelenler'in dayanacakları bir nokta kalmamıştı. 22 Kasım'da, Diego Montaña Cuéllar, –daha önce duyurmuş olduğu gibi– dava arkadaşlarına grubun tasfiye edilmesi formülünü önerdi; onlar da, yapılan resmî bir toplantıda, İade Edilebilirler'in

uzun vadeli talepleri üzerinde vardıkları sonuçları Başkan Gaviria'ya bildirdiler.

Başkan Gaviria, suçluların teslim olması kararnamesinin, uyuşturucu kaçakçılarının toplu halde derhal teslim olmalarına yol açacağını bekliyor idiyse, hayal kırıklığına uğramış olsa gerekti. Çünkü böyle olmadı. Basının, siyasal çevrelerin, seçkin hukukçuların tepkileri, hatta İade Edilebilirler'in avukatlarının bazı geçerli düşünceleri, 2047 Sayılı Kararname'nin yeniden gözden geçirilmesi gerektiğini açıkça ortaya koymuştu. Her şeyden önce, herhangi bir yargıcın, suçlunun yabancı ülkeye iadesi konusunu kendince yorumlamasına fazlasıyla olanak veriyordu. Bir başka eksiklik, uyuşturucu kaçakçılarının aleyhindeki kesin kanıtların ülke dışında olması, ancak Amerika Birleşik Devletleri'yle her türlü işbirliği unsurlarının kritik bir aşamada bulunması ve bu kanıtların elde edilmesi için konulmuş olan sürelerin de fazlasıyla kısa tutulmuş olmasıydı. Bunun –kararnamede yazılı olmayan– çözümü, sürelerin uzatılması ve kanıtların ülkeye getirilmesi için aracı olma sorumluluğunun Başkan'a verilmesiydi.

Alberto Villamizar da kararnamede beklediği kesin desteği bulamamıştı. O zamana kadar Santos ve Turbay' la yaptığı görüş alışverişleri ve Pablo Escobar'ın avukatlarıyla yaptığı ilk toplantılar, durum hakkında genel bir fikir edinmesine olanak vermişti. İlk bakıştaki izlenimi, yerinde ama eksik olan teslim olma kararnamesinin, kaçırılan yakınlarının serbest bırakılmalarını sağlamak için kendisine çok az hareket alanı bırakıyor olmasıydı. O arada, onlardan hiçbir haber alınmadan, hatta hayatta oldukları konusunda en küçük bir kanıt bulunmadan, zaman geçip gidiyordu. Onlarla iletişim kurabilmek için eline geçen tek fırsat, Guido Parra aracılığıyla yolladığı bir mektup olmuştu; bu mektupta her ikisine de, onları

serbest bıraktırmak için çalışmaktan başka hiçbir şey yapmayacağı konusunda iyimserlik aşılayarak güvence veriyordu. "Durumunun korkunç olduğunu biliyorum, ama sakin ol," diye yazmıştı Maruja'ya.

Aslında Villamizar ne yapacağını bilemiyordu. Çalmadık kapı bırakmamıştı; o uzun kasım ayında tutunabildiği tek dal, Rafael Pardo'nun, Başkan'ın 2047 Sayılı Kararname'yi tamamlayıcı ve açıklayıcı ek bir kararname çıkarmayı düşündüğü yolunda güvence vermesi olmuştu. "O hazır bile," diyordu ona. Rafael Pardo, hemen her akşam evine uğruyor, girişimlerden haberli kılıyordu onu, ama kendisi de işe nereden devam edilmesi gerektiğinden pek emin değildi. Santos ve Turbay'la yapılan ağır aksak konuşmalardan vardığı sonuç, pazarlık görüşmelerinin tıkanmış olduğuydu. Guido Parra'ya inanmıyordu. Onu kongredeki entrikalarından tanıyor, fırsat düşkünü ve karanlık biri olarak görüyordu. Yine de, iyi de olsa, kötü de olsa, gönderebildiği tek mektup olmuştu o; işi sonuna kadar götürmeye de kararlıydı. Başka mektup yoktu, vakit de daralıyordu.

Eski başkan Turbay'la Hernando Santos, Guido Parra'nın isteği üzerine, Escobar'ın ciddiyetiyle ün yapmış bir başka avukatı olan Doktor Santiago Uribe'nin de hazır bulunması koşuluyla, kendisine randevu vermişlerdi. Guido Parra, görüşmeye o her zamanki tumturaklı sözleriyle başlamış, ama Villamizar, tam Santander'vari[1] bir boğa güreşçisi manevrasıyla daha ilk başta onu yerli yerine oturtmuştu.

"Bu boktan lafları bir yana bırakın," dedi ona. "Biz asıl konuya gelelim. Kalkıp bir sürü ahmakça istekte bulunduğunuz için pazarlık görüşmeleri tıkandı, oysa ge-

1. Francisco de Paula Santander (1792-1840): Kolombiyalı general ve devlet adamı. (Ç.N.)

çerli olan bir tek şey var: Heriflerin yalnızca teslim olup, on iki yıl yiyebilecekleri herhangi bir suçlarını itiraf etmeleri gerekiyor. Yasa böyle diyor, hepsi bu. Bunun karşılığında da cezalarında indirime gidilecek ve hayatları güvence altında olacak. Geri kalanı sizin saçmalıklarınızdan başka bir şey değil."

Guido Parra'nın tavrını değiştirmekten başka çaresi kalmamıştı.

"Bakın, sayın Doktorum," dedi ona, "bütün sorun, hükümetin onları yabancı ülkeye iade etmeyeceğini söylüyor olması, herkes aynı şeyi söylüyor, ama kararnamenin neresinde kesin olarak belirtiyor bunu?"

Villamizar aynı görüşteydi. Mademki hükümet onları iade etmeyeceğini söylüyordu ve yasanın anlamı da buydu, bütün iş, hükümeti yasadaki çelişkileri düzeltmeye razı etmekti. Geri kalan her şey –yok *sui generis* bir suç olduğu biçimindeki ustaca yorumlarmış, yok itirafta bulunmanın olumsuzluğuymuş, yok başkalarını ele vermenin ahlaksızlığıymış– Guido Parra'nın laf salatasıyla oyalamalarından başka bir şey değildi. Çünkü –kendi lakaplarının da belirttiği gibi– İade Edilebilirler için o anda tek gerçek ve ivedi isteğin, yabancı ülkeye iade edilmemek olduğu besbelliydi. Bu yüzden de yasada bunun açıkça belirtilmesini sağlamak olanaksız görünmüyordu ona. Ama bundan önce, Guido Parra'nın da İade Edilebilirler'in talep ettiği aynı içtenlik ve kararlılığı göstermesini istedi. Her şeyden önce, Parra'nın nereye kadar pazarlık etmeye yetkili olduğunu, daha sonra da, kararname düzenlendikten ne kadar zaman sonra rehineleri serbest bırakacaklarını öğrenmek istedi. Guido Parra'nın yanıtı kesin olmuştu:

"Yirmi dört saat sonra dışarıdalar," dedi.

"Tabii hepsi," dedi Villamizar.

"Hepsi."

5

Maruja ile Beatriz'in kaçırılmalarından bir ay sonra, o saçma sapan hücre kuralları yumuşamıştı. Artık yerlerinden kalkmak için izin istemiyorlardı; herkes kendi kahvesini alabiliyor ya da televizyonun kanallarını değiştirebiliyordu. Odanın içinde konuşulanlar yine fısıltı halindeydi, ama hareketler daha içten geldiğince yapılır olmuştu. Maruja, gerçi sesini dışarıdan duymasınlar diye birtakım önlemleri alıyordu ama, öksürmek için kendini yastıkla boğmak zorunda değildi. Yemekler yine aynıydı: aynı kuru fasulye, aynı mercimek, aynı kupkuru et parçacıklarıyla sıradan bir hazır çorba.

Muhafızlar, fısıltı dışında başka herhangi bir önlem almadan, kendi aralarında durmadan konuşuyorlardı. Birbirlerine kanlı haberler veriyorlar, Medellín gecelerinde polis avlamakla ne kadar kazandıklarını, erkeklik becerilerini, aşk trajedilerini anlatıyorlardı. Maruja, silahlı bir kurtarma operasyonu olması durumunda, hiç değilse kendilerine onurlu davranılmasını ve adilce yargılanmayı hak etmek için, rehineleri korumanın daha gerçekçi olduğuna inandırmıştı onları. Yola gelmez birer kaderci olduklarından, önceleri kayıtsız görünüyorlardı, ama onları yumuşatma taktiği, tutsaklarını uyurlarken silah tehdidi altında tutmamalarını ve silahlarını bir kumaşa sarı-

lı olarak televizyonun arkasına saklamalarını sağlamıştı. O karşılıklı bağımlılık ve ortaklaşa çekilen acı, sonunda ilişkilerine bazı insancıl ışıltılar kazandırmıştı.

Maruja, yaradılışı gereği, keyfini kaçırabilecek hiçbir şeyi içinde tutmuyordu. Dövüşmek için yaratılmış olan muhafızlara içini döküyor, onları tüyler ürpertici bir kararla yüz yüze bırakıyordu: "Öldürün beni." Kimi zaman, muhafızları hoş tutmasıyla kendisini sinirlendiren, kıyamet habercisi hayalleriyle de zıvanadan çıkaran Marina'ya açıldığı da oluyordu. Marina, bazen bakışlarını hiç nedensiz kaldırır, insanın moralini bozacak bir yorumda ya da uğursuz bir kehanette bulunurdu.

"Şu avlunun arkasında, canilerin otomobilleri için bir tamirhane var," demişti bir keresinde. "Gece gündüz hepsi orada, ellerinde tüfeklerle, gelip bizi öldürmek için hazır bekliyorlar."

Ancak en ciddi çatışma, bir akşam Marina, kaçırılanlarla ilgili bir televizyon programında kendisinden söz etmediler diye gazeteciler aleyinde her zamanki gibi atıp tutmaya başlayınca çıkmıştı.

"Onların hepsi orospu çocuğu," dedi.

Maruja, itiraz etti.

"Hiç de öyle değil," diye karşılık verdi, öfkeyle. "Saygılı ol."

Marina yanıt vermedi; daha sonra, yatıştıkları bir zamanda da ondan özür diledi. Aslında kendi ayrı dünyasındaydı o. Altmış dört yaşlarındaydı; iri siyah gözleri, bu felaket zamanında bile ışıltısını koruyan gümüşsü saçlarıyla bir vakitler dikkati çekecek kadar güzeldi. Şimdi bir deri bir kemik kalmıştı. Beatriz'le Maruja geldiklerinde, neredeyse iki aydır muhafızlarından başka konuşacak kimsesi olmamıştı; onları kabullenmek için zamana ve özel bir çabaya gerek duymuştu. Çektiği korku mahvetmişti onu: Yirmi kilo kaybetmişti, morali yer-

lerde sürünüyordu. Tıpkı bir hayalet gibiydi.

Çok genç yaşta, spor dünyasında iyi tanınan ve kendisine sırılsıklam âşık, iriyarı, altın kalpli bir masörle evlenmiş, ondan dört kızı, üç oğlu olmuştu. Kendi evinde de, bazı başka evlerde de dizginleri elinde tutan Marina'ydı, çünkü kendini Antioquia'lı kalabalık bir ailenin tüm sorunlarıyla ilgilenmek zorunda hissediyordu. Gerek otoritesiyle, gerekse gösterdiği özenle, hepsi için sanki ikinci bir anneydi, ama onların dışında kalbine seslenebilen herhangi bir yabancıyla da ilgileniyordu.

İhtiyacı olduğundan çok, içindeki bastıramadığı bağımsızlık duygusundan, otomobil ve hayat sigortası bayiliği yapıyor, sırf harcamak için kendi parasına sahip olmayı istediğinden, her ne olursa satabilecek yetenekte görünüyordu. Ancak onu yakından tanıyanlar, doğuştan onca yeteneğe sahip olan bir kadının alın yazısında aynı zamanda onca talihsizlik bulunmasına üzülüyorlardı. Kocası, neredeyse yirmi yıl süren psikiyatrik tedavilerden sonra çalışamaz olmuş, iki erkek kardeşi korkunç bir trafik kazasında ölmüşler, bir başkası kalp krizinden gitmiş, öteki ne olduğu belirsiz bir şehir içi kazasında bir trafik lambasının altında ezilmiş, biri de serserilik peşinde bir daha dönmemek üzere ortadan yok olmuştu.

Rehine olarak durumu umutsuzdu. Kendisini yalnızca, teslim olma pazarlığını tehlikeye atmadan öldürebilecekleri, ama yine de ağırlığı olan bir rehineye sahip olmak için kaçırdıkları biçimindeki genel kanıyı kendisi de paylaşıyordu. Ama altmış günden beri o idam mahkûmu hücresinde bulunuyor olması, cellatlarının, onun hayatına karşılık herhangi bir avantaj sağlayabilme olanağını sezinlediklerini aklına getiriyordu belki de.

Yine de en kötü anlarında bile saatlerini uzun uzadıya el ve ayak tırnaklarının bakımına özen göstermekle geçirmesi şaşılacak şeydi. Onları törpülüyor, temizliyor,

tırnak cilasıyla parlatıyordu, öyle ki sanki daha genç bir kadının tırnaklarıymış gibi görünüyordu. Aynı dikkati bacaklarının tüyleriyle kaşlarını almaya da gösteriyordu. İlk baştaki güçlükler atlatıldıktan sonra, Maruja ile Beatriz de ona yardım eder olmuşlardı. Onu idare etmeyi öğrenmişlerdi. Beatriz'le, muhafızları bile çileden çıkaran bitmez tükenmez fısıltılarla, sevdikleri ve sevmedikleri üzerine sonu gelmez söyleşilere girişiyordu. Maruja da onu avutmaya çalışıyordu. Her ikisi de, muhafızlarının dışında onun sağ olduğunu tek bilen kişiler olmanın ve bunu kimseye anlatamamanın üzüntüsünü yaşıyorlardı.

O dönemde onları rahatlatan pek az şeyden biri de, kendilerini ilk gün ziyaret etmiş olan o maskeli şefin sürpriz geri dönüşü olmuştu. Kurucu Meclis seçimleri için öngörülen 9 Aralık tarihinden önce serbest bırakılabilecekleri haberiyle neşeli ve iyimser geri dönmüştü. Bu haberin Maruja için çok özel bir anlamı vardı, çünkü o gün doğum günüydü ve onu aile içinde geçirme düşüncesiyle içini vakitsiz bir sevinç kaplamıştı. Ama gelip geçici bir hayal olmuştu bu: Bir hafta sonra, aynı şef onlara, yalnızca 9 Aralık'ta serbest bırakılmamakla kalmayacaklarını, rehinliklerinin uzun süreceğini de söylemişti: Ne Noel'de ne de yılbaşında çıkmış olacaklardı. Her ikisi için de ağır bir darbe olmuştu bu. Maruja'da, bacaklarında şiddetli ağrılara neden olan bir flebit başlangıcı baş göstermişti. Beatriz de bir nefes darlığı krizi geçirmiş, midesindeki ülser azmıştı. Bir gece ağrıdan çılgına dönerek, Lamparón'a, hapishane kurallarında bir istisna yapıp o saatte banyoya gitmesine izin vermesi için yalvardı. Uzun uzadıya düşündükten sonra, büyük bir tehlikeyi göze aldığı uyarısıyla izin verdi Lamparón. Ama bir yararı olmamıştı. Beatriz, kendini ölecek gibi hissederek, yaralı bir köpek gibi inleyip duruyordu; sonunda Lamparón ona acıyarak kâhyadan ağrı kesici bir hap alıp verdi.

O zamana kadar harcadıkları tüm çabalara rağmen, rehineler, nerede bulundukları hakkında güvenilebilecek hiçbir ipucuna sahip değillerdi. Muhafızların onları konu komşunun duyabileceği korkusundan ve dışarıdan gelen gürültülerle seslerden, buranın şehir içi bir yer olduğunu düşünüyorlardı. Gecenin ya da gündüzün herhangi bir saatinde öten o deli horoz da bunu doğruluyor olabilirdi, çünkü yukarı katlara kapatılan horozlar, çoğunlukla zaman kavramını yitirirlerdi. Başka başka seslerin çok yakınlardan bir yerden hep aynı kimseye "Rafael" diye seslendiklerini sık sık duyuyorlardı. Kısa mesafe uçakları, yere değercesine alçaktan geçiyorlardı; helikopter de yine öylesine yakına geliyordu ki, hemen evin üstünde olduğunu hissediyorlardı. Marina, hiç doğrulanmamış olmasına rağmen, rehinelerin durumunu gözleyen yüksek rütbeli subay tezinde direniyordu. Maruja ile Beatriz için onun hayallerinden biriydi bu da, ama helikopterin her gelişinde, hapishanedeki askerî kurallar yine eskisi gibi sertleşiyordu: Evin içi kışla düzenine giriyor, oda kapısı içeriden sürgüyle, dışarıdan asma kilitle kapatılıyordu; yine fısıldaşmalar başlıyor, silahlar hep tetikte bekliyor, berbat yemekler birazcık düzeliyordu.

Baştan beri onlarla birlikte olan o dört muhafızın yerini, aralık başlarında başka dört kişi almıştı. Bunların arasında, bir korku filminden fırlamışa benzeyen, ötekilerden farklı, acayip biri de vardı. Ona "Goril" diyorlardı; gerçekten benziyordu da: Dev gibi iriyarı, gladyatör gibi güçlüydü, kapkara teni kıvır kıvır tüylerle kaplıydı. Sesi öylesine gök gürültüsünü andırıyordu ki, kendine hâkim olup fısıltıyla konuşmayı beceremiyordu; zaten kimse de ondan bunu istemeye cesaret edemiyordu. Ötekilerin onun karşısında kapıldıkları aşağılık duygusu besbelliydi. Herkesinki gibi şort giyeceğine, ayağına bir jimnastikçi taytı giymişti. Kafasına bir dağcı kukuletası geçirmiş, üstüne de,

boynunda asılı İlahî Çocuk madalyonuyla, kusursuz bedenini ortaya çıkaran daracık bir atlet giymişti; bileğinde uğur getirmesi için taktığı bir Brezilya bileziğiyle muntazam kolları, açık renkli avuçlarına ateşle kazınmışa benzeyen kader çizgileriyle koca koca elleri vardı. Odaya zorlukla sığabiliyordu; her geçişinde de arkasında bir düzensizlik izi bırakıyordu. Daha öncekileri idare etmeyi öğrenmiş olan rehineler için kötü bir ziyaret olmuştu bu. Özellikle de, derhal onun nefretini kazanmış olan Beatriz için.

O günlerde muhafızların ortak yanı, rehinelerde de olduğu gibi, can sıkıntısıydı. Ev sahipleri, Noel eğlencelerine başlangıç olarak, rehinelerin, masum mu yoksa suç ortağı mı olduğunu bilemedikleri, tanıdık bir rahibi çağırarak bir kutlama yaptılar. Dualar ettiler, hep bir ağızdan Noel şarkıları söylediler, çocuklara tatlılar dağıtarak ailenin geleneksel içkisi olan elma şarabıyla kadeh kaldırdılar. Sonunda da kutsanmış su serperek evdeki şeytanları kovdular. Öyle çok suya ihtiyaç vardı ki, benzin bidonlarıyla getirmişlerdi. Rahip gittikten sonra, kadın odaya girerek televizyona, şiltelere ve duvarlara da su serpti. Bunu beklemeyen üç rehine, ne yapacaklarını bilememişlerdi. "Bu, kutsanmış su," diyordu kadın, bir yandan eliyle serperken, "başımıza bir şey gelmemesine yardım ediyor." Muhafızlar da istavroz çıkarmışlar, dizleri üzerine çökerek, kutsal bir yağla birlikte günahlardan arındırıcı suyu bol bol kafalarından aşağı yemişlerdi.

Tam Antioquia'lılara özgü olan bu dua ve eğlence havası, aralık ayı boyunca bir an bile dağılmamıştı. O kadar ki, Maruja, kendilerini kaçıranlar, ayın 9'unun onun doğum günü olduğunu bilmesinler diye önlemler almıştı: Elli üçünü bitiriyordu. Beatriz, bu sırrı saklayacağına söz vermişti, ama muhafızlar, Maruja'nın çocuklarının bir gün önce ona adadıkları özel bir televizyon programından bunu öğrenmişlerdi.

Muhafızlar, kendilerini şu ya da bu biçimde televizyon programındaki aile havasının içinde hissetmelerinin heyecanını gizlemiyorlardı. "Doña Maruja," diyordu içlerinden biri, "Doktor Villamizar ne kadar genç, ne kadar yakışıklı, sizi de ne kadar seviyor." Maruja'nın, onlarla çıksınlar diye kızlarından bir-ikisini kendilerine tanıştırmasını umuyorlardı. Her ne olursa olsun, o programı rehin tutulurken görmek, sanki ölmüşler de, hayata, içine karışmadan ve yaşayanların haberi olmadan, öteki dünyadan bakmak gibiydi. Ertesi gün, kâhyayla karısı, sabahın saat on birinde, önceden de hiçbir uyarıda bulunmadan, ellerinde bir şişe kreol[1] şampanyası, herkese yetecek kadar bardak, bir de üzeri diş macunuyla örtülü gibi duran bir pastayla odaya girdiler. Büyük sevgi gösterileriyle Maruja'yı kutlayarak, muhafızlarla hep bir ağızdan "Happy Birthday" şarkısını söylediler. Herkes yedi, içti; sonra da Maruja'yı çapraşık birtakım duygular içinde bırakıp gittiler.

Juan Vitta, 26 Kasım günü, kötü sağlık koşulları yüzünden serbest bırakılacağı haberiyle uyanmıştı. Korkudan felce uğramış gibiydi, çünkü tam da o günlerde kendini her zamankinden daha iyi hissediyordu; bu duyurunun, kamuoyuna ilk cesedi teslim etmek için uydurulmuş küçük bir aldatmaca olduğunu düşündü. Bu yüzden de, birkaç saat sonra muhafızı, serbest kalmak üzere hazırlanmasını söylediğinde paniğe kapıldı. "Ben kendi hesabıma ölmeyi isterdim," diye anlattı sonradan, "ama alın yazım bu idiyse, bunu üstlenmek zorundaydım." Ona tıraş olup temiz giysiler giymesini söylemişler, o da, kendi cenaze töreni için giyinmekte olduğundan emin ola-

1. Amerika kıtasında yaşayan İspanyol kökenli kimselere verilen ad ya da Avrupa usulü yapılmış şey. (Ç.N.)

rak yapmıştı bütün bunları. Serbest kaldığında ne yapması gerektiği, özellikle de polisin kurtarma operasyonuna kalkışmasına neden olabilecek ipuçları vermemesi için basınla yapacağı görüşmeleri nasıl karmaşık hale getireceği üzerinde talimatlar verdiler ona. Öğleden az sonra, Medellín'in karmaşık mahallelerinde otomobille birkaç tur attırdılar, sonra da seremoniye gerek görmeden bir köşede bırakıverdiler.

Onun salıverilmesinden sonra, Hero Buss'u tek başına alıp, iyi bir mahallede, hanımlar için bir aerobik okulunun karşısında bir yere taşımışlardı. Evin sahibi, para harcamayı seven, eğlence düşkünü bir melezdi. Yedi aylık hamile olan otuz beş yaşlarındaki karısı, sabah kahvaltısından sonra pahalı ve aşırı göz alıcı mücevherler takıp takıştırıyordu. Başka bir evde büyükannesiyle birlikte oturan küçük bir oğulları vardı; onun her türlü mekanik oyuncaklarla dolu odası da Hero Buss'a verilmişti. O da, ailenin kendisini benimseme biçimine bakarak uzun bir rehinelik süresine hazırlamıştı kendini.

Evin sahipleri, elli yaşında delikanlı gibi olan, Santiago'nun Karayip lehçesine çalan İspanyolcasıyla, düşmanlarının bile doğrulayabilecekleri kadar geniş bir mizah anlayışına sahip, Marlene Dietrich'in filmlerindeki gibi iki metre boyunda, bir metre eninde bu Alman'la çok iyi vakit geçirmiş olsalar gerek. Alman basını ve radyosunun Latin Amerika muhabiri olarak, şafak sökerken kurşuna dizileceği tehdidiyle bir gece sabaha kadar gözünü kırpmadan geçirdiği Şili'de askerî rejim zamanı da dahil olmak üzere, kendini büyük tehlikelere atmış biriydi. Bu yüzden de, kaçırılmasının folklorik yanının tadını çıkarabilecek kadar pişmişti bu işte.

Bir ulağın, heybeleri harcamalar için banknotlarla dolu olarak belirli aralıklarla geldiği, yine de hep darda oldukları bir evde, bundan başkası da beklenemezdi.

Çünkü ev sahipleri paranın hepsini eğlenceye ve incik boncuğa harcamakta gecikmiyorlar, birkaç gün içinde yiyecek alacak paraları bile kalmıyordu. Hafta sonları kardeşlerine, kuzenlerine, yakın arkadaşlarına partiler verip ziyafet çekiyorlar, evi çocuklar basıyordu. İlk gün, televizyonda onca kez görmekten bir televizyon dizisi kahramanı gözüyle baktıkları o dev gibi Alman'ın kim olduğunu anlayınca çok heyecanlanmışlardı. Kaçırma olayıyla hiç ilgisi olmayan en az otuz kişi ondan fotoğraf ve imza istemişler, tutsaklığının sonuna kadar yaşayacağı o tımarhane gibi evde onunla birlikte yüzlerini gizlemeden yiyip içmiş, hatta dans etmişlerdi.

Biriken borçlar, sonunda ev sahiplerini deli ediyor, rehineyi doyurabilmek için televizyonu, videoyu, pikabı ya da ne bulurlarsa rehin vermek zorunda kalıyorlardı. Kadının mücevherleri, sonunda üzerinde bir teki bile kalmayana kadar, boynundan, kollarından, kulaklarından kaybolup gidiyordu. Bir sabah kör karanlıkta adam, kendisine borç para versin diye Hero Buss'u uyandırmıştı, çünkü karısının doğum sancıları, hastaneye ödeyecek tek kuruşları olmadan gafil avlamıştı onları. Hero Buss da kalan son elli bin pesosunu borç verdi onlara.

Hero Buss'u, Juan Vitta'dan on beş gün sonra, 11 Aralık günü serbest bıraktılar. Bu vesileyle ona bir çift ayakkabı almışlardı ama işine yaramadı, çünkü o kırk altı numara giyiyordu, uzun uzadıya aradıktan sonra bulabildikleri en büyük ayakkabı ise kırk dört olmuştu. Ona iki beden küçük bir pantolonla atlet de almışlardı, çünkü on altı kilo zayıflamıştı. Fotoğraf malzemeleriyle, astarına gizlenmiş not defterlerinin bulunduğu çantasını da geri verdiler; ayrıca doğum için verdiği elli bin pesoyla, çarşıdan yürüttükleri parayı yerine geri koysunlar diye daha önce borç vermiş olduğu on beş bin pesoyu da ödediler. Ona çok daha fazlasını da önermişlerdi, ama onun

istediği tek şey, kendisine Pablo Escobar'dan bir röportaj randevusu almaları olmuştu. Buna hiçbir zaman yanıt vermediler.

Son günlerde yanında olan çete üyeleri, özel bir arabayla onu evden almışlar, şaşırtmak için Medellín'in en iyi mahallelerinde bir süre tur attırdıktan sonra, omzunda fotoğraf malzemesi, elinde bir açıklamayla, *El Colombiano* gazetesinin yarım blok ötesine bırakmışlardı; bu açıklamada, İade Edilebilirler, Kolombiya'da ve pek çok Latin Amerika ülkesinde insan haklarını savunma uğruna verdikleri mücadeleyi vurguluyorlar, teslim olma politikasını, kendileri ve aileleri için hukuksal güvenlik garantisi dışında başka hiçbir koşul öne sürmeden kabul etmeye kararlı olduklarını yineliyorlardı. Sonuna kadar gazeteci kalan Hero Buss, yoldan geçen ilk yayaya fotoğraf makinesini uzatmış, serbest bırakılışının resmini çekmesini istemişti ondan.

Diana ile Azucena, haberi radyodan duymuşlar, muhafızları da sıranın kendilerine geldiğini söylemişlerdi onlara. Ama bunu o kadar çok söylemişlerdi ki, artık inanmıyorlardı. İkisinden yalnızca birinin serbest bırakılabileceği olasılığıyla, ikisi de, dışarı çıkacak olanla yollamak üzere ailelerine birer mektup yazmıştı. O andan sonra onlar için hiçbir değişiklik olmamış, iki gün sonrasına –13 Aralık günü şafak vakti, Diana fısıltılar ve evin içinde acayip kıpırtılarla uyanana– kadar da bir daha hiçbir haber alamamışlardı. Serbest bırakılacakları önsezisiyle yataktan fırlamıştı Diana. Azucena'ya da haber vermiş, daha kimse kendilerine bir şey söylemeden, eşyalarını hazırlamaya koyulmuşlardı.

Diana da, Azucena da, kendi günlüklerinde o dramatik ânı anlatmışlardı. Muhafızlardan biri, Azucena'ya, hiçbir seremoniye yer vermeden, gitmeye hazır olmasını söylediğinde Diana duştaydı. Yalnızca o gidecekti. Kısa

bir süre sonra yayımlayacağı kitabında, Azucena, bunu hayran olunacak bir sadelik içinde anlatmıştı:

> Odaya gittim, Doña Diana hâlâ banyodayken, iskemlenin üzerinde hazır tuttuğum dönüş kıyafetimi giydim. Dışarı çıkıp da beni görünce durdu, bana baktı ve şöyle dedi:
>
> "Gidiyor muyuz, Azu?"
>
> Gözleri parlıyor, kaygıyla yanıt bekliyordu. Ben, hiçbir şey söyleyemiyordum. Başımı önüme eğdim, derin bir soluk alarak şöyle dedim:
>
> "Hayır. Yalnızca ben gidiyorum."
>
> "Ne kadar sevindim," dedi Diana. "Böyle olacağını biliyordum zaten."

Diana da kendi günlüğüne şöyle yazmıştı: "Kalbimin sızladığını hissettim, ama onun hesabına sevindiğimi, rahat rahat gitmesini söyledim." Kendisini serbest bırakmazlarsa diye Nydia'ya vakitlice yazmış olduğu mektubu Azucena'ya teslim etmişti. O mektupta, Noel'i çocuklarıyla birlikte kutlamasını istiyordu ondan. Azucena ağladığından, yatıştırmak için sarılmıştı ona. Sonra da otomobile kadar geçirmiş, orada bir kez daha kucaklamıştı onu. Azucena, camın ardından bir kez daha bakmıştı ona; Diana da el sallayarak uğurlamıştı onu.

Bir saat sonra, Bogotá'ya uçmak üzere kendisini Medellín Havaalanı'na götürmekte olan otomobilin içinde, Azucena, radyoda bir gazetecinin, kocasına, onun serbest bırakıldığı haberini aldığında neyle uğraştığını sorduğunu duydu. Kocası, doğruyu söylemişti:

"Azucena için bir şiir yazıyordum."

İşte ikisi için de, evliliklerinin dördüncü yılını kutlamak üzere 16 Aralık'ta birlikte olma rüyası, böylece gerçekleşmiş oluyordu.

Richard ile Orlando'ya gelince, leş gibi kokan zindanın içinde yerlerde yatmaktan bıkıp usandıklarından muhafızlarını, odayı değiştirmeye ikna etmişlerdi. Kendisinden bir daha haber almadıkları o kelepçeli melezi tuttukları yatak odasına geçirmişlerdi onları. Yataktaki şiltede, ağır ağır yapılmış işkencelerden ya da ani bıçak darbelerinden olabilecek koca koca taze kan lekeleri olduğunu dehşetle keşfetmişlerdi.

Onlar da serbest bırakılanların haberini televizyon ve radyodan öğrenmişlerdi. Muhafızları, bir sonrakilerin kendileri olacağını söylüyorlardı. 17 Aralık günü sabah erkenden, "İhtiyar" lakabıyla tanıdıkları –ve sonunda Diana'dan sorumlu olan Don Pachón'un ta kendisi çıkacak olan– şeflerden biri, kapıyı vurmadan Orlando'nun odasına girdi.

"Üstünüze doğru dürüst bir şeyler giyin, çünkü artık gidiyorsunuz," dedi ona.

Orlando, zorlukla tıraş olup giyinmiş, aynı evin içindeki Richard'a haber vermeye vakti olmamıştı. Kendisine bir basın bildirisi verip gözüne yüksek numaralı bir gözlük takmışlar; İhtiyar kendisi, tek taşına, Medellín'in değişik mahallelerinde ona o alışılmış turları attırdıktan sonra, taksiye binmesi için cebine beş bin peso da vererek, kenti çok az tanıdığından neresi olduğunu çıkaramadığı bir meydanda bırakmıştı onu. Serin ve berrak bir pazartesi sabahı, saat dokuzdu. Orlando inanamıyordu: O zamana kadar –bir yandan dolu taksilere boş yere işaretler yapıp dururken– kendisini kaçıranlar için, onu sağ olarak salıverme tehlikesini göze almaktansa öldürmelerinin çok daha kolay olacağı kanısındaydı. Önüne çıkan ilk telefondan karısını aradı.

Liliana, çocuğu yıkıyordu; elleri sabun içinde koşmuştu telefona bakmaya. Acayip, sakin bir ses duydu:

"Bana bak sıska, benim."

Liliana, birinin kendisiyle alay etmek istediğini sandı, tam kapatmak üzereydi ki sesi tanıdı. "Ay, aman Tanrım!" diye haykırdı. Orlando, öylesine telaş içindeydi ki, hâlâ Medellín'de bulunduğunu ve o öğleden sonra Bogotá'da olacağını söyleyebilmişti yalnızca. Liliana, kocasının sesini tanıyamamış olmanın verdiği kaygıyla günün geri kalanında bir an bile rahat huzur bulamamıştı. Juan Vitta'nın, serbest bırakıldığında ona dediğine göre, Orlando tutsaklıkta öylesine değişmişti ki, insan onu zorlukla tanıyabiliyordu, ama Liliana, sesine varana kadar değişmiş olabileceğini hiç düşünmemişti. Bu izlenimi, o öğleden sonra havaalanında, gazeteci kalabalığının arasından kendisine yol açarak yanına gelip sonra da öpen adamı tanımadığında daha da güçlenmişti. Ama bu, dört aylık tutsaklığın ardından Orlando'nun ta kendisiydi; şişmanlamıştı, simsiyah, sert bıyığının altında rengi solgundu. İkisi de, birbirlerinden ayrıyken, bir araya gelir gelmez ikinci çocuklarını yapmaya karar vermişlerdi. "Ama çevrede o kadar çok insan vardı ki bunu o gece yapamadık," diyecekti Liliana sonradan, gülmekten katılarak. "Ne de korkudan bir sonraki gün yapabildik." Ama kaybettikleri saatleri bir güzel kapatacaklardı: Üçüncü günden dokuz ay sonra, bir erkek çocukları daha oldu; ertesi yıl da ikizleri.

Rehinelerle ailelerinin çevresinde bir iyimserlik havası estiren bu salıverme furyası, sonunda Pachón Santos'u, işlerin kendi lehine ilerlediğini gösterecek akla yatkın herhangi bir belirti olmadığına inandırmıştı. Pablo Escobar'ın, bağışlanma ve yabancı ülkeye iade edilmeme konularında Kurucu Meclis'e baskı yapabilmek için elindeki küçük kâğıtların sıkıntısından kurtulmaktan başka bir şey yapmadığını ve elinde yalnızca üç ası tuttu-

ğunu düşünüyordu: eski bir başkanın kızını, ülkenin en önemli gazetesinin müdürünün oğlunu ve Luis Carlos Galán'ın karısının kız kardeşini. Oysa Beatriz ile Marina, yeniden bir umut doğduğunu hissetmişler, Maruja ise böyle acele yorumlarla kendini aldatmamayı yeğlemişti. Morali zaten bozuktu, Noel'in yaklaşmasıyla daha da beter olmuştu. O zorunlu kutlamalardan nefret ederdi. Hiçbir zaman ne Noel süslemeleri ne de Noel ağaçları yapmış, ne hediyeler ne de Noel kartları dağıtmıştı; hele herkesin hüzünlü olduğu için şarkı söylediği ya da mutlu olduğu için ağladığı o yaslı Noel gecesi eğlenceleri kadar içine kasvet veren hiçbir şey olamazdı. Kâhyayla karısı, iğrenç bir akşam yemeği hazırlamışlardı. Beatriz ile Marina da onlara katılmak için çaba harcamışlar, ama Maruja, kendisini yatağa seren iki sakinleştirici almış, ertesi sabah da hiçbir pişmanlık duymadan uyanmıştı.

Ertesi çarşamba, Alexandra'nın haftalık televizyon programı, eski başkanın çevresinde tüm Turbay ailesi ve Beatriz'in, Maruja'nın, Alberto Villamizar'ın aileleriyle birlikte Nydia'nın evinde kutlanan Noel gecesine ayrılmıştı. Çocuklar ön plandaydı: Diana'nın iki oğluyla Maruja'nın torunu, yani Alexandra'nın oğlu. Maruja, duygulanarak ağladı, çünkü onu son gördüğünde ancak birkaç sözcüğü ağzında geveleyebilirken, artık meramını anlatabiliyordu. Villamizar, programın sonunda, duraklaya duraklaya pek çok ayrıntılı bilgi vererek, girişimlerinin gelişimi ve durumu hakkında bir açıklama yaptı. Maruja, programı tam yerinde sözlerle şöyle özetlemişti: "Çok güzeldi, harikaydı."

Villamizar'ın mesajı, Marina Montoya'nın moralini yükseltmişti. Birdenbire daha insancıl olmuş, kalbinin büyüklüğünü ortaya koymuştu. Daha önce bilmedikleri bir siyaset duygusuyla ve büyük bir ilgiyle haberleri dinleyip yorumlamaya başlamıştı. Kararnameler üzerine yaptığı

bir inceleme, serbest bırakılma olasılıklarının her zamankinden daha fazla olduğu sonucuna götürmüştü onu. Sağlığı düzelmeye başlamıştı, hatta o kadar ki, hapishane kurallarına dudak bükmeye, o güzel, hoş tınılı, doğal sesiyle konuşmaya başlamıştı.

31 Aralık gecesi, onun için büyük bir gece oldu. Damaris, yılbaşını kreol şampanyası ve bir domuz buduyla doğru dürüst bir partiyle kutlayacakları haberiyle götürmüştü kahvaltısını. Maruja, o gecenin, ilk kez olarak ailesinden uzakta, hayatının en hüzünlü gecesi olacağını düşünmüş, bunalıma girmişti. Beatriz de sonunda yıkılmıştı. İkisinin de keyfi, hiç parti kaldıracak halde değildi. Oysa Marina haberi coşkuyla karşılamış, onları heveslendirmek için söylemedik söz bırakmamıştı. Hatta muhafızlara bile.

"Hakkını vermemiz gerek," dedi Maruja ile Beatriz'e. "Onlar da ailelerinden uzaktalar; bize düşen de, onlara elimizden geldiğince hoş bir yılbaşı yaşatmak."

Marina'yı kaçırdıkları gece, üç tane gecelik vermişlerdi ona; o ise yalnızca birini kullanmış, ötekileri kendi torbasında saklamıştı. Daha sonra, Maruja ile Beatriz'i getirdiklerinde, üçü de, on beş günde bir yıkadıkları, hapishane üniformasına benzer eşofmanlar giyer olmuşlardı.

31 Aralık akşamı, Marina o hevesle bir adım daha atana kadar kimsenin hatırına gelmemişti o gecelikler. "Size bir önerim var," demişti onlara: "Bende burada üç tane gecelik var; hadi yeni yıl uğurlu gelsin diye onları giyelim." Sonra da Maruja'ya sordu:

"Söyle bakalım, yavrum, ne renk istersin?"

Maruja, kendisi için hiç fark etmediğini söyledi. Marina, ona en iyi yeşil rengin gideceğine karar vermişti. Beatriz'e pembeyi verdi, beyazı da kendine alıkoydu. Sonra çantasından küçük bir makyaj kutusu çıkararak, birbirlerinin yüzünü boyamalarını önerdi. "Bu gece gü-

zel görünmek için," dedi. Geceliklerle kılık değiştirmekle zaten sabrının sonuna gelmiş olan Maruja, ters bir tavırla itiraz etti:

"Hadi geceliği giymeye razı oldum," dedi. "Ama burada deli gibi boyanmak, hem de bu durumda ha? Yok, Marina, dünyada istemem."

Marina, omuzlarını silkti.

"Ben isterim."

Aynaları olmadığı için makyaj malzemesini Beatriz'e verdi, kendisine makyaj yapsın diye yatağa oturdu. Beatriz, mumun ışığında güzelce, hem de adamakıllı boyadı onu: Teninin ölümcül solukluğunu gizlemek için biraz allık sürdü, dudaklarını koyulttu, gözkapaklarına gölge verdi. Her ikisi de, güzelliği ve kişisel çekiciliğiyle ün yapmış olan bu kadının hâlâ ne kadar güzel olabildiğine şaşırmışlardı. Beatriz, atkuyruğu saçı ve okullu kız haliyle yetinmişti.

O gece Marina, o karşı konulmaz Antioquia'lı zarafetini ortaya koymuştu. Muhafızlar da onun gibi yapmışlar, her biri, söylemek istediklerini Tanrı'nın verdiği sesle fısıldaşmadan söylemişti. Bir tek kâhya, hâlâ sarhoşluğun engin denizlerinde, fısıltıyla konuşmayı sürdürüyordu. İçkinin etkisiyle cesaret bulan Lamparón, Beatriz'e bir erkek losyonu hediye etme küstahlığını göstermişti. "Salıverildiğiniz gün sizleri kucaklayacak binlerce kişiye güzel kokmanız için," dedi onlara. Kâhya olacak o kaba herif de fırsatı kaçırmamış, bunun bastırılmış bir aşk hediyesi olduğunu söylemişti. Beatriz'in pek çok korkusunun arasında yeni bir korku olmuştu bu.

O gece, rehinelerin dışında kâhyayla karısı ve nöbette olan o dört muhafız vardı. Beatriz, gırtlağının düğümlenmesine dayanamıyordu. Maruja'nın içi özlem ve utanç doluydu, ama yine de Marina'nın, üzerinde beyaz geceliği, karlı saçları, hoş sesi, makyajla yeniden gençleşmiş o

şahane haliyle kendisinde uyandırdığı hayranlığı gizleyemiyordu. Marina'nın mutlu olması akıl alacak şey değildi, ama öyle olduğuna inandırabilmişti onları.

İçki içmek için maskelerini kaldıran muhafızlarla şakalaşıyordu. Ara sıra, sıcaktan bunaldıkça, soluk alabilmek için rehinelerin arkalarını dönmelerini istiyorlardı. Saat tam on ikide, itfaiyecilerin sirenleriyle kiliselerin çanları çalmaya başladığında, hepsi, yatakla şiltenin üzerine oturmuş olarak, sanki demirci ocağındaymış gibi ter içinde, odanın içini tıklım tıklım doldurmuş haldeydiler. Televizyonda birdenbire ulusal marş çalınmaya başlamıştı. O zaman Maruja yerinden kalktı, marşı birlikte söylemek üzere hepsinin ayağa kalkmalarını söyledi. Sonunda da elindeki elma şarabı bardağını havaya kaldırarak Kolombiya'ya barış diledi. Parti, yarım saat sonra, şişeler boşaldığında, servis tabağının içinde de yalnızca domuz budunun çıplak kemiğiyle patates salatasının artıkları kaldığında sona ermişti.

Rehineler, nöbet değişimini sevinçle karşılayarak rahat bir nefes almışlardı, çünkü bu yeni gelenler, kaçırıldıkları gece kendilerini karşılamış olan aynı muhafızlardı; onlara nasıl davranılacağını artık biliyorlardı. Özellikle de, sağlığı yüzünden morali hep bozuk olan Maruja. Önceleri, duyduğu dehşet, bedeninin her yanını dolaşarak onu hiç istemediği pozisyonlara girmek zorunda bırakan ağrılara dönüşüyordu. Ama daha sonra, muhafızların uyguladıkları insanlık dışı kurallar yüzünden daha belirgin bir hal almıştı ağrılar. Aralık ayının başlarında, isyankârlığının cezası olarak bütün bir gün banyoya gitmesini engellemişlerdi; gitmesine izin verdiklerinde de hiçbir şey yapamamıştı. Sürekli bir sistitin, arkasından da, tutsaklığının sonuna kadar sürecek olan bir kanamanın başlangıcı olmuştu bu.

Kocasından sporcu masajları yapmayı öğrenmiş olan

Marina, az da olsa fizik gücüyle onu kendine getirmeye uğraşıyordu. Yılbaşının keyfi hâlâ sürüyordu onda. Yine iyimserdi, fıkralar anlatıyordu; yaşıyordu. Kendi adıyla fotoğrafının, adam kaçıranların lehindeki bir televizyon kampanyasında görünmesi, ona yeniden umut ve neşe vermişti. Kendini bir kez daha eskisi gibi hissediyordu; yaşıyordu, oradaydı. Marina o televizyon kampanyasının ilk aşamasında görünüyordu hep, ta ki günün birinde hiçbir açıklama yapılmaksızın görünmez olana kadar. Artık kimse onun hayatta olduğuna inanmadığından belki de onu listelerinden silmiş olduklarını söylemeye ne Maruja'nın dili vardı, ne de Beatriz'in.

31 Aralık, Beatriz için önemliydi, çünkü o günü, serbest bırakılacağı en geç tarih olarak saptamıştı. Uğradığı hayal kırıklığıyla öylesine yıkılmıştı ki, hapishane arkadaşları onu nasıl avutacaklarını bilemiyorlardı. Öyle bir an geldi ki, Maruja artık yüzüne bakamaz olmuştu, çünkü kendini tutamayıp ağlamaya başlıyordu; sonunda bir banyodan pek fazla büyük olmayan bir yerin içinde birbirlerini görmezlikten gelmeye başlamışlardı. Durum, dayanılır gibi değildi.

Banyo yaptıktan sonraki bitmez tükenmez saatler boyunca, rehineler için en uzun süreli eğlence, muhafızlarının, çıldırmamaları için yeterli miktarlarda getirdikleri nemlendirici bir kremle, birbirlerinin bacaklarına ağır ağır yaptıkları masajlardı. Bir gün Beatriz, kremin bitmekte olduğunu fark etti.

"Peki krem bitince ne yapacağız?" diye sordu Maruja'ya.

"Yenisini isteyeceğiz," diye karşılık verdi Maruja, ters bir tavırla. Sonra daha da terslikle vurguladı: "Ya da zamanı gelince düşünürüz. Öyle değil mi?"

"Böyle karşılık vermesene!" diye bağırdı Beatriz, ani bir parlamayla. "Ben, senin yüzünden buradayım!"

Kaçınılmaz bir patlamaydı bu. Onca günlük bastırılmış gerilimler ve korku dolu geceler boyunca içinde saklamış olduğu şeyi bir anda söyleyivermişti. Daha önce, hem de çok daha büyük bir hınçla söylenmemiş olması şaşılacak şeydi. Beatriz, kendini her şeyin dışında tutuyor, duygularını frenleyerek yaşıyordu; duyduğu hınçları da tadına bakmadan yutuveriyordu. Elbette ki olabileceklerin en önemsizi, dikkatsizlikle söylenmiş basit bir tümcenin, dehşet yüzünden bastırılmış olan saldırganlığını er ya da geç ona geri kazandırmasıydı. Ancak nöbetteki muhafız, aynı şeyi düşünmüyordu; büyük bir kavga çıkacağı korkusuyla, Beatriz ile Maruja'yı ayrı ayrı odalara kapatmakla tehdit etti.

İkisi de telaşlanmışlardı, çünkü cinsel saldırıya uğrama korkusu hep içlerindeydi. Birlikte oldukları sürece muhafızların bir tecavüze yeltenmelerinin güç olacağı kanısındaydılar, bu yüzden de onları birbirlerinden ayırabilecekleri düşüncesi hep en korktukları şey olmuştu. Öte yandan, muhafızlar hep ikişer kişiydiler ve akraba değillerdi; rehinelerle çıkabilecek ciddi sorunları engellemek üzere kendi içlerinde alınmış bir önlem olarak, birbirlerini gözlüyora benziyorlardı.

Ancak muhafızların duygularının bastırılması, odanın içinde sağlıksız bir hava yaratıyordu. Aralık ayında nöbette olanlar, bir video vericisi getirmişler, erotik yanı ağır basan şiddet filmleri, ara sıra da pornografik filmler seyrediyorlardı. Odanın içine arada bir dayanılmaz bir gerilim doluyordu. Üstelik rehineler banyoya gittiklerinde kapıyı aralık bırakmak zorundaydılar; kapıdaki muhafızı içeriyi gözetlerken yakaladıkları da çok olmuştu. Muhafızlardan, kadınlar banyoyu kullanırlarken kapı kapanmasın diye eliyle tutmakta direnen bir tanesi, Beatriz, kapıyı –bile bile– bir vuruşta kapatıverince, neredeyse parmaklarını kaybediyordu. Rahatsız edici bir başka gö-

rüntü de, ikinci nöbet değişimiyle gelen ve her türlü edepsizce cilveleşmeyle sürekli uyarı durumunda olan eşcinsel iki muhafızın haliydi. Beatriz'in en küçük bir hareketini Lamparón'un aşırı derecede gözlemesi, parfüm hediye etmesi, kâhyanın o saygısızca sözü, hep rahatsızlık nedenleriydi. Tanımadıkları kadınlara tecavüz üzerine birbirlerine anlattıkları öyküler, erotik terbiyesizlikleri, sadistçe zevkleri, sonunda havayı iyice gerginleştiriyordu.

Maruja ile Marina'nın istekleri üzerine, kâhya, 12 Ocak gece yarısından önce, Beatriz için bir doktor getirtmişti. İyi giyimli, ötekilerden daha terbiyeli, genç bir adamdı bu; giysisine uyan sarı ipekten bir maske vardı yüzünde. Maskeli bir doktorun ciddiyetine inanmak zordur, ama o, daha içeri girdiği anda işini iyi bildiğini göstermişti. Karşısındakine huzur veren bir güven duygusuna sahipti. İçinde stetoskop, tansiyon aleti, pilli bir elektrokardiyograf, evde tahlil yapmak için portatif bir laboratuvar ve acil durumlar için daha başka aletlerle, bir yolculuk valizi kadar büyük, ince deriden bir çanta taşıyordu. Her üç rehineyi de adamakıllı muayene ederek, portatif laboratuvarında idrar ve kan tahlilleri yaptı.

Doktor, Maruja'yı muayene ederken ona gizlice şöyle demişti: "Sizi bu durumda görmek zorunda kaldığım için son derece utanıyorum. Burada zorla bulunduğumu söylemek isterim. Ben, Doktor Luis Carlos Galán'ın dostu ve yandaşıydım, oyumu da ona vermiştim. Siz bunca acıya layık değilsiniz, ama dayanmaya çalışın. Soğukkanlılık, sağlık için çok iyidir." Maruja, onun bu açıklamalarını takdir etmiş, ama gösterdiği ahlaki esnekliğe şaşmadan da edememişti. Beatriz'e de aynı sözleri yinelemişti doktor.

Her ikisi için de koyduğu tanı, şiddetli bir stres ve kötü beslenme başlangıcıydı; bunun için de yemek rejimlerinin zenginleştirilip dengelenmesini emretti. Ma-

ruja'da kan dolaşımı sorunları ve dikkat edilmesi gereken bir mesane iltihabı da bulmuş; Vasotón, idrar söktürücüler ve sakinleştirici haplar bazında bir tedavi reçetesi yazmıştı. Beatriz için mide ülserini oyalayıcı bir sakinleştirici de yazdı. Daha önce görmüş olduğu Marina'ya ise, kendi sağlığıyla daha fazla ilgilenmesini öğütlemekle yetinmiş, ama onu pek de gönüllü bulmamıştı. Her üçüne de günde en az bir saat hızlı hızlı yürümeyi de şart koştu.

O günden sonra her birine, bir sabah, bir öğleyin, bir de yatmadan önce almak üzere günde yirmi haplık birer kutu sakinleştirici vermeye başlamışlardı. Acil durumlarda, hücrenin pek çok korkunç yanlarını, unutmalarına olanak veren yüksek dozda bir uyuşturucuyla değiştirebiliyorlardı. Daha dörde kadar saymadan bilincini kaybetmek için dörtte bir hap yetiyordu.

O gece saat birden sonra, kendilerini emniyeti açık makinelilerinin tehdidi altında tutan korku içindeki muhafızlarla birlikte, kapkaranlık avluda yürümeye başlamışlardı. Attıkları ilk voltada başları döndü; özellikle de, düşmemek için duvarlara tutunmak zorunda kalan Maruja'nın. Muhafızların, kimi zaman da Damaris'in yardımıyla, sonunda alışmışlardı. İki hafta sonra Maruja, hızlı adımlarla bin voltaya kadar atabiliyor, yani iki kilometre yürüyordu. Hepsinin ruhsal durumları düzelmiş, onunla birlikte evin içindeki uyum da artmıştı.

Evin, kaldıkları odadan başka tanıdıkları tek yeri avlusuydu. Onlar yürüyüş yaparlarken kapkaranlık oluyordu, ama aydınlık gecelerde büyük bir çamaşır yalağı ve tellere kurusun diye asılmış çamaşırlar, kırık dökük kutular, kullanılmayan döküntülerle harabe halinde bir yer seçilebiliyordu. Çamaşır yalağının sundurmasının üzerinde, kapatılmış penceresi ve gazete kâğıtlarıyla örtülü toz içindeki camlarıyla ikinci bir kat görünüyordu. Rehine-

ler, nöbette olmayan muhafızların orada uyuduklarını sanıyorlardı. Biri mutfağa, biri de rehinelerin odasına açılan iki kapı vardı; bir de eski tahtalardan, yere kadar erişmeyen bir arka kapı. Dünyaya açılan kapıydı bu. Sonradan, koyunlarla tavukların dolaştığı huzur dolu bir çayıra açıldığını fark edeceklerdi. Kaçmak için kapıyı açmak kolay gibi görünüyordu, ama kandırılamayacağa benzer bir Alman çoban köpeğinin koruması altındaydı. Yine de Maruja onunla öylesine dost olmuştu ki, okşamak üzere yanına yaklaştığında havlamıyordu.

Azucena'yı salıverdiklerinde Diana kendi kendisiyle baş başa kalmıştı. Televizyon seyrediyor, radyo dinliyor, kimi zaman da gazeteleri okuyordu, hem de her zamankinden daha büyük bir ilgiyle, ama haberleri, üzerinde yorum yapacak kimsesi olmadan öğrenmek, onları hiç bilmemekten daha beter olan tek şeydi. Muhafızlarının kendisine davranma tarzını beğeniyor, onu mutlu etmek için harcadıkları çabayı takdir ediyordu. "Her dakika ne hissettiğimi tanımlamayı istemiyorum, bu kolay da değil: acı, kaygı, geçirdiğim korku dolu günler," diye yazmıştı günlüğüne. Özellikle de silahlı bir kurtarma operasyonu olabileceği yolundaki bitmez tükenmez korkusuyla, hayatı için gerçekten kaygı duyuyordu. Kendi salıverilme haberi, sinsi bir tümceye indirgenmişti: "Artık neredeyse." Bunun, Kurucu Meclis'in yerine oturup, suçlunun iadesi ve bağışlanması konularında belirgin kararlar almasını beklerken, sonu gelmez bir taktik olduğu düşüncesi onu dehşet içinde bırakıyordu. Önceleri onunla uzun saatler geçiren, tartışan, onu iyice bilgilendiren Don Pachón, gittikçe ondan uzaklaşmıştı. Hiçbir açıklama yapmadan, gazeteleri de ona bir daha götürmez olmuşlardı. Haberler, hatta televizyon dizileri, yılbaşı tatili nedeniyle felce

uğrayan ülkenin ritmine ayak uydurmuştu.

Pablo Escobar'la görüşeceği sözüyle bir aydan fazla bir süre oyalamışlardı Diana'yı. Onunla bir pazarlığa girişebileceğinden emin olarak, davranış biçimini, ileri süreceği görüşleri, sesinin tonunu prova etmişti hep. Ama o bitmek bilmeyen gecikme, onu akıl almaz bir karamsarlığa itmişti.

O dehşetin içinde kendisine yol gösteren şey, annesinin hayali olmuştu; belki de ondan almıştı o tutkulu mizacını, o kırılmaz inancını, o ele avuca sığmaz mutluluk rüyalarını. Rehin tutulduğu bütün o karanlık aylar boyunca bir kehanet mucizesi gibi ortaya çıkan, birbirleriyle karşılıklı iletişim kurma yeteneğine sahiptiler onlar. Nydia'nın radyoda ya da televizyonda söylediği her bir sözcük, yaptığı her bir hareket, en akla gelmedik bir vurgulama, tutsaklığın karanlıkları içinde Diana'ya hayalî mesajlar iletiyordu. "Onu hep koruyucu meleğim olarak hissetmişimdir," diye yazmıştı Diana. Onca hüsranın ortasında, en sondaki başarının, annesinin inancı ve gücü sayesinde elde edileceğinden emindi. Bu güven duygusunun verdiği moralle, Noel gecesi serbest bırakılacağı hayaline kapılmıştı.

Bu hayal, ev sahiplerinin, ızgara et, salsa plakları, içki, maytaplar ve renkli balonlarla bir gece önce onun için verdikleri parti boyunca onu ayakta tutmuştu. Diana, bunu bir veda partisi olarak yorumluyordu. Dahası da vardı: Kendisini almaya geldiklerinde vakit kaybetmemek için kasım ayından beri hazır tuttuğu çantasını yatağının üzerinde bırakmıştı. O gece hava buz gibiydi, rüzgâr ağaçların arasında tıpkı bir kurt sürüsü gibi uluyordu, ama o bunu, daha iyi günlerin müjdecisi olarak yorumluyordu. Çocuklara hediyeleri dağıtırlarken, kendininkileri düşünüyordu o; ertesi gece onlarla birlikte olma umuduyla avutuyordu kendini. Uykusu büsbütün

kaçmıştı, çünkü muhafızları ona, belki de fırtınaya dayanabilmesi için özellikle seçilmiş olan, içi kürklü deri bir ceket hediye etmişlerdi. Annesinin, her yıl olduğu gibi, kendisini akşam yemeğine beklediğinden, kapıya da, üzerinde kendisi için "Hoş geldin" yazılı ökseotundan bir çelenk astığından emindi. Gerçekten de öyle olmuştu. Diana serbest bırakılacağından o kadar emindi ki, eğlencenin son kırıntıları da ufukta sönene ve belirsizliklerle dolu yeni bir gün doğana kadar bekledi.

Ertesi çarşamba, televizyonun karşısında tek başına oturmuş, kanalları karıştırıyordu; birden ekranda Alexandra Uribe'nin küçük oğlunu tanıdı. Noel'e adanmış olan Enfoque programıydı bu. Azucena'nın götürdüğü mektupta annesinden istemiş olduğu Noel gecesi çekilmiş program olduğunu anlayınca daha da şaşırdı. Maruja ile Beatriz'in aileleri ve tam kadro Turbay ailesi vardı: Diana'nın iki çocuğu, erkek kardeşleri, ortalarında da iriyarı, üzgün haliyle babası. "Bizim parti yapacak halimiz yoktu," diye anlattı Nydia. "Yine de Diana'nın isteğini yerine getirmeye karar vererek, Noel ağacıyla İsa'nın Doğumu sahnesini bir saatte şöminenin içine kuruverdim." Herkesin, yakınlarını kaçıranlarda hüzünlü bir izlenim bırakmamak için ellerinden geleni yapmasına rağmen, bir kutlamadan çok yas töreni gibi olmuştu bu. Ama Nydia, Diana'nın o gece serbest bırakılacağından öylesine emindi ki, üzerine altın harflerle "Hoş geldin" yazılı Noel süsünü kapıya astı. "O günü sizlerle paylaşmak için gelemediğim için ne kadar acı çektiğimi itiraf etmeliyim," diye yazmıştı Diana günlüğüne. "Ama bana çok cesaret verdiniz, kendimi hepinize çok yakın hissettim, hepinizi bir arada görmek beni mutlu etti." María Carolina'nın olgunluğu çok hoşuna gitmiş, küçük Miguel'in içine kapanıklığı onu kaygılandırmıştı; hâlâ vaftiz edilmemiş olduğunu da üzülerek hatırlamıştı; babasının

hüzünlü hali onu da hüzünlendirmiş, ağacın altına kendisi için de bir hediye koyup, kapıya "Hoş geldin" yazısını asan annesi onu duygulandırmıştı.

Diana, Noel'de geçirdiği hayal kırıklığıyla moralini bozacağı yerde, hükümete karşı bir başkaldırı tepkisi göstermişti. Kasım ayındaki hayallerinin dayandığı 2047 Sayılı Kararname'yi zamanında büyük bir coşkuyla karşılamıştı. Guido Parra'nın girişimleri, İleri Gelenler'in çalışmaları, Kurucu Meclis'in beklentileri, teslim olma politikasındaki düzeltme olasılıkları ona cesaret vermişti. Ama Noel'de uğradığı hüsran, hoşgörüsünün sınırlarını aşıyordu. Hükümetin aklına, kendilerini kaçıranların o saçma sapan baskılarıyla sınırlanmayan bir diyalog kurma olasılığının neden gelmediğini, sinirlenerek merak ediyordu. Şantaj altında hareket etmenin güçlüğünün her zaman bilincinde olduğunu da açıkça belirtiyordu. "Ben bu konuda Turbay çizgisindeyim," diye yazmıştı, "ama öyle sanıyorum ki, zamanla her şey tersine döndü." Kendilerini kaçıranların, karşılarındakilerle alay etmeleri olarak gördüğü böyle bir durumda hükümetin pasifliğini anlamıyordu. Hükümet onlar için bir politika saptadığına, akla yatkın bazı isteklerini de yerine getirdiğine göre, onları teslim olmaya daha büyük bir enerjiyle neden zorlayamadığını anlayamıyordu. "Kendilerinden bu istenmedikçe," diye yazmıştı günlüğüne, "onlar da kendilerini daha rahat hissederek, en önemli baskı silahının da kendi ellerinde olduğunu bilerek oyalanıyorlar." Ona öyle geliyordu ki, akıllıca pazarlık görüşmeleri, her oyuncunun, taşlarını, şahı kimin mat edeceğini görene kadar oynayacağı bir satranç oyununa dönüşmüştü. "Ama acaba hangi taş ben olacağım?" diye soruyordu kendi kendine. Sonra kaçınmadan da yanıtlıyordu: "Bizlerin gözden çıkarılamaz taşlar olduğumuzu düşünmeden edemiyorum." Artık dağılmış olan İleri Gelenler gru-

buna ise son darbeyi indiriyordu: "Son derece insancıl bir işe giriştiler, ama sonuçta İade Edilebilirler'in ekmeğine yağ sürmüş oldular."

Ocak ayı nöbetini bitirmek üzere olan muhafızlardan biri, Pachón Santos'un odasına dalmıştı.

"Bu işin boku çıktı," dedi ona. "Rehineleri öldürecekler."

Ona kalırsa, Prisco'ların öldürülmesine misilleme olacaktı bu. Bildiri hazırdı, birkaç saat içinde çıkacaktı. Önce Marina Montoya'yı öldüreceklerdi, sonra da her üç günde bir sırasıyla Richard Becerra'yı, Beatriz'i, Maruja'yı ve Diana'yı.

"Sonuncusu da siz olacaksınız," diye sözünü tamamladı muhafız, onu avutur gibi bir tavırla. "Ama merak etmeyin, bu hükümet artık iki ölüden fazlasına dayanamaz."

Dehşete kapılan Pachón, muhafızın verdiği bilgilere göre hesabını yapmıştı: On sekiz günlük ömrü kalıyordu. Bunun üzerine eşiyle çocuklarına bir mektup yazmaya karar vererek, baskı harfleri gibi birbirinden ayrı küçük harflerle ama her zamankinden daha okunaklı bir elyazısıyla, eli titremeden ve bunun yalnızca bir veda mektubu değil, aynı zamanda bir vasiyetname de olduğunun bilinciyle, müsvedde yapmadan altı okul defteri sayfasını baştan aşağı doldurdu.

"Bütün istediğim, bu dramın, sonu ne olursa olsun, hepimizin nihayet huzura kavuşabilmemiz için, bir an önce bitmesi," diye başlıyordu. Mektupta dediğine göre, en büyük minnettarlığı María Victoria'ya karşı duyuyordu; bir erkek olarak, bir yurttaş olarak, bir baba olarak onun yanında yetişmişti; üzüldüğü tek şey, gazetecilik mesleğine, evdeki hayatından daha fazla önem vermiş olmasıydı. "İçimde bu pişmanlıkla ölüme gidiyorum," di-

ye yazıyordu. Neredeyse yeni doğmuş olan çocuklarına gelince, onların emin ellere emanet olduğunu bilmek içini rahatlatıyordu. "Neler olduğunu tam olarak anlayabildiklerinde onlara benden söz et ki ölümümün gereksiz acılarını dramatizme kaçmadan özümseyebilsinler." Babasına, hayatta kendisi için yaptıklarından dolayı minnettardı, ondan tek istediği şey olarak, "çocuklarımı yaklaşmakta olan bu vahşette sıkıntı çekmelerini engellemek için, benimle buluşmak üzere yanıma gelmeden önce her şeyi hazırla," diyordu. Böylece, "sıkıcı ama gerekli" olarak gördüğü bir konuya giriyordu: çocuklarının nafakası ve *El Tiempo*'nun içindeki aile birliği. Bunlardan birincisi, büyük ölçüde, gazetenin karısı ve çocukları için yaptırdığı hayat sigortalarına bağlıydı. "Bize önerdiklerini sana vermelerini istemelisin," diyordu, "çünkü benim gazete uğruna katlandığım özverilerin tümüyle boşa gitmemesi adil olacaktır." Gazetenin mesleki, ticari ya da siyasi geleceği konusunda ise, büyük ailelerin küçük davaları olamayacağının bilinci içinde tek kaygısı, iç rekabetler ve çekişmelerdi. "Bu özveriden sonra *El Tiempo*'nun bölünmesi ya da başka ellere geçmesi çok üzücü olur," diyordu. Mektup, birlikte yaşadıkları güzel günlerin anısına Mariavé'ye son bir teşekkürle bitiyordu.

Pachón'un muhafızı, son derece duygulanarak teslim almıştı mektubu.

"Sakin ol abicim," dedi ona, "yerine ulaşmasını ben üstleniyorum."

İşin doğrusu, o sırada Pachón Santos'un hayatta on sekiz günü değil, yalnızca birkaç saati kalmıştı. Listenin başındaydı, cinayet emri de bir gün önce verilmişti. Martha Nieves Ochoa, son dakikada, şans eseri olan bir rastlantı sonucu –üçüncü şahıslar aracılığıyla– bundan haberli olmuş, bu ölümün ülkeyi sonunda yangın yerine çevireceğine inanarak, Escobar'a onun bağışlanması için

bir rica mektubu göndermişti. O mektubun eline geçip geçmediğini asla öğrenemedi, ama olan şuydu ki, Pachón Santos için verilmiş olan ölüm emri hiçbir zaman yerine ulaşmamış, onun yerine Marina Montoya için geri dönülemez yeni bir emir çıkarılmıştı.

Marina, ocak ayı başlarından beri bunu sezinlemişe benziyordu. Hiçbir zaman açıklamadığı nedenlerle, yürüyüşlerini, yılın ilk nöbet değişiminde geri dönmüş olan eski dostu Rahip'in eşliğinde yapmaya karar vermişti. Televizyon biter bitmez bir saat yürüyorlar, sonra da Maruja ile Beatriz, muhafızlarıyla birlikte dışarı çıkıyorlardı. O gecelerden birinde Marina çok korkmuş olarak geri dönmüştü, çünkü çamaşır yalağının oralarda bir yerden, karanlıkta kendisine bakan, siyahlar giyinmiş, siyah maskeli bir adam görmüştü. Maruja ile Beatriz, bunun da her zamanki hayallerinden biri olduğunu düşünmüşler, oralı olmamışlardı. Bu izlenimlerini aynı gün doğrulamışlardı da, çünkü yalağın karanlıkları içinde siyahlı bir adamı görecek kadar ışık yoktu orada. Üstelik doğru olsa bile, kendi gölgesinden bile korkan Alman çoban köpeğini huylandırmadığına göre evin içinde çok iyi tanınan biri olması gerekirdi. Rahip, yalnızca Marina'nın gördüğü bir hayalet olmalı, diye düşünüyordu.

Yine de, iki ya da üç gece sonra, yürüyüşten gerçek bir panik havası içinde geri dönmüştü Marina. Yine baştan aşağı siyahlar içindeki o adam geri dönmüş, kendisinin de ona bakmasına aldırmadan, korkusuzca bir dikkatle uzun uzadıya gözlemişti onu. Daha önceki gecelerden farklı olarak o gece dolunay vardı, avlu da olağanüstü bir yeşil ışıkla aydınlanmıştı. Marina, bunu Rahip'in önünde anlatmış, o da onu yalanlamıştı, ama bunu öyle karmaşık nedenler ileri sürerek yapmıştı ki, Maruja ile Beatriz, ne düşüneceklerini bilemediler. O günden sonra Marina bir daha yürüyüşe çıkmadı. Hayalleriyle gerçek-

ler arasındaki kuşkuları öylesine etkileyiciydi ki, Maruja, karanlıkta gözlerini açtığı bir gece, gerçek bir halüsinasyon görmüş, Rahip'i mumun ışığında her zamanki gibi yere çökmüş, maskesini de bir kurukafaya dönüşmüş olarak görmüştü. Maruja bundan son derece etkilenmişti, çünkü bu görüntüyü, annesinin, yaklaşmakta olan 23 Ocak'taki ölüm yıldönümüne bağlamıştı.

Marina, hafta sonunu, unutulmuşa benzeyen eski bir belkemiği ağrısıyla kıvranarak yatakta geçirmişti. İlk günlerdeki o bulanık ruhsal durumu geri dönmüştü. İşini kendi kendine göremediğinden, Maruja ile Beatriz ona hizmet etmeye koyulmuşlardı. Onu neredeyse kucaklarına alarak banyoya götürüyorlardı. Yemeğini ağzına yedirip, suyunu içiriyorlar, yatakta televizyon seyredebilsin diye sırtına yastık yerleştiriyorlardı. Onu şımartıyorlar ve gerçekten seviyorlardı, yine de kendilerini hiçbir zaman o kadar horlanmış hissetmemişlerdi.

"Bakın ne kadar hastayım, siz ise bana yardımcı olmuyorsunuz," diyordu Marina. "Oysa ben sizlere ne kadar yardım etmiştim."

Kimi zaman, kendisine işkence eden tam bir terk edilmişlik duygusunu artırmaktan başka bir şey yapmıyordu. Aslında Marina'ya o ölüm ânı bunalımında huzur veren tek şey, saatler boyu hiç durmadan coşkuyla mırıldandığı dualarla tırnaklarının bakımıydı. Birkaç gün sonra, her şeyden bıkmış olarak, bitkin bir halde yatağına uzandı ve şöyle fısıldadı:

"Pekâlâ, Tanrı'nın dediği olsun."

Ayın 22'si akşamı, o ilk günlerdeki Doktor da ziyaretine gelmişti. Marina'nın muhafızlarıyla gizlice konuşmuş, Maruja ile Beatriz'in Marina'nın sağlığıyla ilgili yorumlarını dikkatle dinlemişti. Sonunda, onunla konuşmak üzere yatağın kenarına oturdu. Ciddi ve gizli bir şey konuşuyor olsalar gerekti, çünkü her ikisinin de fısıltıları

o kadar hafifti ki, kimse tek bir kelime bile çözememişti. Doktor, geldiği zamankinden daha keyifli olarak odadan çıkmış, yakında döneceğine söz vermişti.

Marina, yatakta bitkin bir haldeydi. Ara sıra ağlıyordu. Maruja, onu yüreklendirmeye çalıştı; o da, dualarını kesmemek için el kol hareketleriyle minnettarlığını gösteriyordu; hemen her defasında ona sevgiyle karşılık veriyor, kaskatı eliyle onun elini sıkıyordu. Daha sıcak bir ilişki içinde olduğu Beatriz'e de aynı sevecenlikle davranıyordu. Sürdürdüğü tek alışkanlığı, tırnaklarını törpülemekti.

Ayın 23'ü çarşamba gecesi saat on buçukta, farklı herhangi bir sözcüğe, bildik herhangi bir şakaya, en beklenmedik bir harekete, bir şarkının güftesinde şifreli mesajlar gizleyebilecek ufacık değişikliklere umut bağlayarak, televizyonda Enfoque programını seyretmeye hazırlanmışlardı. Ama fırsat olmadı. Daha jeneriği yeni başlamıştı ki, alışılmadık bir saatte kapı açılmış, o gece nöbette olmadığı halde Rahip girmişti içeri.

"Başka bir çiftlik evine götürmek üzere nineyi almaya geldik," dedi.

Bir pazar gezmesine davet eder gibi söylemişti bunu. Yatakta yatan Marina, dudaklarına kadar varan yoğun bir solgunluk içinde, saçları dikilmiş olarak mermerden yontulmuş gibi kalakalmıştı. Bunun üzerine Rahip, her zamanki evlat sevgisiyle ona yöneldi.

"Eşyalarını topla nine," dedi. "Beş dakikan var."

Kalkmasına yardım etmek istedi. Marina, bir şey söylemek üzere ağzını açmış, ama beceremeyişti. Yardımsız kalktı yerinden, eşyalarının durduğu torbayı alarak sanki ayakları yere basmıyormuş gibi bir uyurgezer hafifliğiyle, banyoya gitmek üzere odadan çıktı. Maruja, korkusuz bir sesle Rahip'le yüzleşti.

"Onu öldürecekler mi?"

Rahip sinirlenmişti.

"Böyle şeyler sorulmaz," dedi. Ama hemen arkasından toparlandı: "Dedim ya, daha iyi bir çiftlik evine gidiyor. Yeminle."

Maruja, her ne pahasına olursa olsun onu alıp götürmelerini engellemeye çalıştı. Böylesine önemli bir kararda alışılmadık bir biçimde ortalıkta hiçbir şef görünmediğinden, konuyu tartışmak üzere birinin çağrılmasını istedi. Ama bu tartışma da, bir başka muhafızın radyoyla televizyonu götürmek üzere içeri girmesiyle yarıda kalmıştı. Hiçbir açıklamada bulunmadan onları fişlerinden çekmiş, böylece Noel kutlamasının odanın içindeki son kıvılcımı da sönüp gitmişti. Maruja, hiç değilse programın sonuna kadar bırakmalarını istedi onlardan. Beatriz, daha da saldırgan bir tavır takınmıştı, ama yararı olmadı. Radyoyla televizyonu alıp gittiler; Marina'ya da, kendisini almak üzere beş dakika içinde geri döneceklerini söylediler. Odada yalnız kalan Maruja ile Beatriz, ne kime ve neye inanacaklarını biliyorlardı, ne de bu akıl sır ermez kararın, hangi noktaya kadar yazgılarının bir parçasını oluşturduğunu.

Marina, banyoda beş dakikadan çok daha fazla oyalanmıştı. Odaya geri döndüğünde, üzerinde pembe eşofman takımı, ayağında kahverengi erkek çoraplarıyla, kaçırıldığı gün giydiği ayakkabıları vardı. Eşofman tertemizdi, yeni ütülenmişti. Ayakkabıları nemden hafif yeşildi, ayağına da fazla büyük geldiği görünüyordu, çünkü ayakları acılarla geçen o dört ay içinde iki numara küçülmüştü. Marina, yine yüzü solgun ve buz gibi bir terle sırılsıklam haldeydi, ama hâlâ bir umut kıvılcımı kalmıştı içinde.

"Kim bilir, belki de beni serbest bırakacaklardır!" dedi.

Maruja'yla Beatriz, birbirleriyle anlaşmadıkları halde, Marina'nın başına her ne gelecekse, en hayırlısının onu aldatmak olduğu kararına varmışlardı.

"Elbette ki öyle," dedi Beatriz.

"Tabii ya!" dedi Maruja da, ilk kez ışıl ışıl bir gülümsemeyle. "Ne harika!"

Marina'nın tepkisi şaşırtıcı olmuştu. Yarı şaka yarı ciddi, ailelerine ne gibi bir mesaj göndermek istediklerini sordu onlara. Onlar da ellerinden geldiğince bir şeyler uydurdular. Marina, biraz da kendi kendisiyle alay ederek, Beatriz'den, Lamparón'un yılbaşı için kendisine hediye etmiş olduğu erkek losyonunu istedi. Beatriz, losyonu verdi ona; Marina, gerçek bir zarafet içinde kulaklarının arkasına koku sürdü, parmaklarını hafifçe dokundurarak, o güzelim kar beyazı ışıltısız saçlarını ayna olmadan düzeltti; sonunda özgür ve mutlu olmaya hazır gibi görünüyordu.

Aslında bayılma noktasındaydı. Maruja'dan bir sigara istedi, muhafızlar kendisini gelip alana kadar içmek üzere yatağa oturdu. O büyük acısının içinde derin derin içine çekerek içti sigarayı; bir yandan da, içinde bir an bile merhamet bulamadığı, sonunda ona yatağında ölme onurunu bile çok gördükleri o izbe yerdeki sefaleti santim santim gözden geçiriyordu.

Beatriz, ağlamamak için, ailesine göndereceği mesajı ciddi ciddi yineledi ona: "Kocamla çocuklarımı görme fırsatını bulursan, onlara iyi olduğumu ve onları çok sevdiğimi söyle." Ama Marina artık bu dünyanın insanı değildi.

"Benden bunu isteme," diye karşılık verdi, onun yüzüne bile bakmadan. "Buna asla fırsat bulamayacağımı biliyorum."

Maruja, üç gün uyumaya yetebilecek iki uyku hapıyla bir bardak su götürdü ona. Suyu içirmesi gerekmişti, çünkü Marina, ellerinin titremesinden, bardağı ağzına yanaştırmayı beceremiyordu. İşte o sırada Maruja, onun o ışıltılı gözlerinin derinliklerini görmüş, bu da, Marina'nın kendi kendisini bile aldatmadığını fark etmesine yetmişti. Kim olduğunu, onun hayatı için ne kadar borçlu

olduklarını ve onu nereye götürdüklerini çok iyi biliyordu; hayatta kalan son arkadaşlarının suyuna gittiyse, bu da içindeki acıma duygusundandı.

Eşofmanıyla takım oluşturan pembe yünden yeni bir kukuleta getirmişlerdi ona. Muhafızlar onu kafasına geçirmeden, Maruja'yı kucaklayıp öperek vedalaştı. Maruja, ona hayırdua ettikten sonra, "Sakin ol," dedi. Beatriz'le de kucaklaşıp öpüşerek vedalaştı ve, "Tanrı seni korusun," dedi ona. Kendi kendisine son âna kadar sadık kalan Beatriz, hâlâ aynı umuda sarılıyordu:

"Aileni görecek olman ne harika!" dedi ona.

Marina, tek damla gözyaşı dökmeden kendini muhafızlara teslim etti. Kukuletayı, çevresini göremesin diye, göz ve ağız delikleri ensesine gelecek biçimde ters geçirdiler kafasına. Rahip, onu iki elinden tuttu, geri geri yürüterek evden dışarı çıkardı. Marina, emin adımlarla yürüyerek kendini ona bırakmıştı. Öteki muhafız, kapıyı dışarıdan kapadı.

Maruja ile Beatriz, hayata yeniden neresinden tutunacaklarını bilemeden, garajdan motor seslerini duyup gürültüleri ufukta eriyene kadar, kapalı kapının karşısında kımıldamadan kalakaldılar. Televizyonla radyoyu, o gecenin sonunun ne olduğunu öğrenemesinler diye alıp götürdüklerini ancak o zaman anlayabilmişlerdi.

6

Ertesi gün, ayın 24'ü perşembe sabahı şafak vakti, Marina Montoya'nın cesedi, Bogotá'nın kuzeyinde boş bir arsada bulunmuştu. Erkenden çiseleyen yağmurla hâlâ nemli olan otların üzerinde, kollarını kavuşturup arkasındaki dikenli telden çite yaslanmış haliyle neredeyse oturur gibiydi. Cesedi kaldırtan 78. ağır ceza yargıcı, pembe eşofmanla kahverengi erkek çorapları giymiş, gümüş rengi gür saçlı, altmış yaşlarında bir kadın olarak tanımlamıştı onu. Eşofmanının altında plastik haçlı bir muska taşıyordu. Adaletten önce gelen biri, ayakkabılarını çalmıştı.

Cesedin kafası, ağız ve göz delikleri ensesinde olmak üzere ters giydirilmiş ve kurumuş kandan sertleşmiş, ne kumaşta ne de teninde iz bıraktığından elli santimden fazla uzaklıktan ateş edilmiş altı kurşunun giriş ve çıkış delikleriyle neredeyse parçalanmış bir kukuletayla örtülüydü. Kurşun yaraları, kafatasıyla yüzün sol bölümüne dağılmıştı; sanki ölümü çabuklaştırmak ister gibi son bir kez ateş edilmişe benzeyen çok net bir kurşun deliği de alnında vardı. Yine de, yabani otlardan sırıksıklam kesilmiş cesedin yanında, 9 milimetrelik beş tane boş kovan bulunmuştu yalnızca. Adli tıbbın teknik ekibi, cesedin beş çift parmak izini almıştı bile.

Karşı kaldırımdaki San Carlos Okulu'nun öğrenci-

leri, başka meraklılarla birlikte dolanıp durmuşlardı orada. Cesedin kaldırılmasına tanık olanlar arasında, kızını yakındaki bir okula yazdırmak için sabah çok erken kalkmış olan, Norte Kabristanı'ndaki çiçek satıcısı kadınlardan biri de vardı. Ceset, iç çamaşırlarının kalitesi, ellerinin biçimi ve bakımlılığı, delik deşik olmuş yüzüne rağmen fark edilen seçkin haliyle, çok etkilemişti onu. O gün öğleden sonra, beş kilometre uzaklıkta Norte Kabristanı'ndaki tezgâhına ona çiçek götüren toptancı kadın, çok şiddetli bir baş ağrısıyla, insanı telaşlandıracak bir ruhsal bunalım içinde bulmuştu onu.

"Çimenlerin üzerine atılmış o zavallı kadını görmek ne kadar üzücüydü tahmin bile edemezsiniz," dedi ona çiçekçi kadın. "İç çamaşırlarını, o hanımefendi halini, o bembeyaz saçlarını, tertemiz bakımlı tırnaklarıyla o incecik ellerini görmeliydiniz."

Onun bu perişan halinden telaşa kapılan çiçek toptancısı kadın, baş ağrısı için ona bir ağrı kesici vererek, böyle hüzünlü şeyleri düşünmemesini, özellikle de başkalarının sorunları yüzünden acı çekmemesini öğütledi. Aradan bir hafta geçene kadar, ne biri ne de öteki, ne kadar inanılmaz bir olay yaşamış olduklarının farkına varabilecekti; çünkü o çiçek toptancısı, Marina'nın oğlu Luis Guillermo Pérez'in karısı, Marta de Pérez'di.

Adli Tıp Enstitüsü, cesedi perşembe günü öğleden sonra saat beş buçukta teslim almış, ertesi güne kadar da morgda tutmuştu, çünkü bir kurşun yarasından fazlası olan cesetlere gece otopsi yapılmıyordu. Sabahleyin sokakta bulunmuş olan iki erkek cesedi daha, kimliklerinin belirlenmesi ve otopsi yapılması için orada bekletiliyordu. Gece boyunca, yine açıkta bulunmuş iki yetişkin erkek cesediyle bir de beş yaşında bir çocuk cesedi getirilmişti.

Marina Montoya'ya cuma sabahı saat yedi buçukta otopsi yapmaya başlamış olan Doktor Patricia Álvarez,

midesinde ne oldukları belli birtakım yiyecek artıkları bulmuş, ölümün perşembe sabahı günün ilk saatlerinde gerçekleştiği sonucuna varmıştı. İç çamaşırlarının kalitesi ve törpülenip boyanmış tırnakları, onu da etkilemişti. İki masa ötede bir başka otopsiyi gerçekleştirmekte olan şefi Doktor Pedro Morales'i çağırdı; cesedin sosyal durumunun yanılgıya meydan vermez daha başka belirtilerini bulup çıkarmakta o yardım etti kendisine. Cesedin diş kalıbını hazırladılar, fotoğraflarını ve röntgenlerini çektiler, üç çift daha parmak izi aldılar. En sonunda da ona farmakolojik bir deney uyguladılar ve Maruja Pachón'un ölmeden birkaç saat önce kendisine vermiş olduğu iki uyku hapına rağmen, herhangi bir sakinleştirici izine rastlamadılar.

İlk işlemleri tamamlanan cesedi, iki yüz kadar cesedin gömülmesi için üç hafta önce ortak bir çukur açılmış olan Sur Kabristanı'na göndermişlerdi. Orada onu, kimliği bilinmeyen öteki dört büyük ve bir çocuk cesediyle birlikte gömdüler.

O şiddet dolu ocak ayı içinde ülkenin düşünülebilecek en kötü duruma geldiği besbelliydi. Adalet Bakanı Rodrigo Lara Bonilla'nın öldürüldüğü 1984'ten o yana her türlü iğrenç olayı yaşamıştık, ama ne bu durum sona ermiş, ne de en kötüsü geride kalmıştı. Tüm şiddet olayları, daha da sertleşerek zincirden boşanmıştı.

Ülkeyi sarsan pek çok ciddi olayın arasında, uyuşturucu kaçakçılığı, en şiddetlisi, en acımasızı olarak kendini gösteriyordu. Dört başkan adayı, 1990 kampanyasından önce öldürülmüştü. M-19'un adayı olan Carlos Pizarro, izini kaybettirmek için her türlü kurnazlığa başvurarak uçuş rezervasyonunu kesin bir gizlilik içinde tam dört kez değiştirmiş olmasına rağmen, bir yolcu uçağında bir katil tarafından öldürülmüştü. Ön aday Ernesto

Samper, on bir atışlık bir yaylım ateşinden sağ kurtulmuş, havaalanlarının manyetik kapılarında öten dört mermiyi bedeninin içinde hâlâ taşıyarak beş yıl sonra başkan seçilmişti. General Maza Márquez bir yoldan geçerken, üç yüz elli kilo dinamit yüklü bir araba havaya uçurulmuş, General, yaralı korumalarından birini de sürükleyerek zırhlı arabasının içinden kaçmıştı. "Birdenbire bir dalganın tepesinde havada asılı kalmışım gibi hissettim," diye anlatmıştı General. Öylesine büyük bir heyecan yaşamıştı ki, duygusal dengesini yeniden kazanabilmek için psikiyatrik tedavi görmesi gerekmişti. Yedi ayın sonunda tedavisi henüz sona ermemişti ki, iki ton dinamit yüklü bir kamyon, kıyameti andıran bir patlamayla, Emniyet Genel Müdürlüğü'nün o muazzam binasını yerle bir etmiş, arkasında altmış ölü, yedi yüz yirmi yaralı ve hesaplanamayacak kadar büyük maddi hasar bırakmıştı. Teröristler, General'in tam ofisine gireceği anı beklemişler, ama o, bu felaketin ortasında tek bir çizik bile almamıştı. Aynı yıl bir yolcu uçağında, havalandıktan beş dakika sonra bir bomba patlayarak yüz yedi kişinin ölümüne neden olmuştu; bunlar arasında, Pachón Santos'un kız kardeşi Juanita'nın kocası Andrés Escobí ile Kolombiyalı tenor Gerardo Arellano da vardı. Genel kanı, suikastın başkan adayı César Gaviria'ya yönelik olduğu biçimindeydi, ama uğursuz bir yanılgı olmuştu bu, çünkü Gaviria asla o uçakta yolculuk etmek niyetini taşımamıştı. Dahası vardı: Kampanyasının güvenlik danışmanları, tarifeli uçaklarda uçmasını yasaklamışlardı; bir keresinde bunu yapmayı istediğinde de, onunla birlikte uçma tehlikesini göze almamak için uçaktan inmeye kalkışan öteki yolcuların korkuları karşısında, bundan vazgeçmek zorunda kalmıştı.

Aslında ülke, cehennemî bir halkanın içine hapsolmuştu. Bir yanda İade Edilebilirler, teslim olmaya ya da

şiddetin dozunu azaltmaya yanaşmıyorlardı, çünkü polis onları rahat bırakmıyordu. Escobar, polisin belirsiz saatlerde Medellín'in mahallelerine girdiğini, on genci rastgele yakalayarak, hiçbir incelemede bulunmadan, barlarda ya da çiftliklerde kurşuna dizdiğini her vesileyle duyurmuştu. Polis, onların çoğunun Pablo Escobar'ın hizmetinde olduğunu ya da onu desteklediğini, isteyerek ya da zorla her an onun yandaşları olabileceğini göz kararıyla tahmin ediyordu. Teröristler, ne polisleri gözlerini kırpmadan öldürmekten vazgeçiyorlardı, ne de suikast ve adam kaçırmalardan. Öte yandan, en eski ve en güçlü iki gerilla hareketi olan Ulusal Kurtuluş Ordusu ile Devrimci Silahlı Kuvvetler, César Gaviria hükümetinin ilk barış önerisine, her türlü terörist saldırıyla daha yeni karşılık vermişlerdi.

Körü körüne sürdürülen bu savaştan en etkilenen meslek gruplarından biri de, cinayetlere kurban giden ya da kaçırılan, ayrıca tehdit ve rüşvetle işlerini de bırakan gazeteciler olmuştu. 1983 Eylülü'yle 1991 Ocak ayı arasında, ülkenin çeşitli medya kuruluşlarından yirmi altı gazeteci, uyuşturucu kartelleri tarafından öldürülmüştü. *El Espectador*'un yöneticisi ve dünyanın en zararsız insanlarından biri olan Guillermo Cano, iki katil tarafından izlenerek, 17 Aralık 1986 günü gazetesinin kapısında öldürülmüştü. Kendi kamyonetini kullanıyordu, uyuşturucu ticareti aleyhinde intihar niteliğindeki başyazıları nedeniyle ülkenin en fazla tehdit edilen kimsesi olmasına rağmen, zırhlı araba kullanmayı ya da yanına koruma almayı reddederdi hep. Bu yetmiyormuş gibi, düşmanları, onu öldükten sonra da öldürmeyi sürdürmeye çalışmışlardı. Medellín'de onun anısına dikilmiş olan bir büstü dinamitlenmişti. Ondan aylar sonra da havaya uçurdukları üç yüz kilo dinamit yüklü bir kamyon, gazetenin makinelerini hurda yığınına çevirmişti.

Eroinden çok daha zararlı bir uyuşturucu girmişti ulusal kültüre: kolay kazanılan para. Yasaların mutluluğun karşısındaki en büyük engel olduğu, okuma yazma öğrenmenin hiçbir işe yaramadığı, namuslu insan olarak yaşamaktansa bir suçlu olarak çok daha iyi ve güvenli yaşandığı düşüncesi yerleşmişti. Özetle, her gizli savaşta kendini gösteren toplumsal bir yozlaşmaydı söz konusu olan.

Adam kaçırma, Kolombiya'nın yakın tarihinde bir yenilik değildi. Daha önceki yıllardaki dört başkanın hiçbiri, istikrarsızlık yaratma amaçlı bir kaçırılma denemesinden kurtulamamıştı. Elbette ki, bilebildiğimiz kadarıyla, o dördünden hiçbiri, kendilerini kaçıranların koşullarına boyun eğmemişti. 1976'nın Şubat ayında, Alfonso López Michelsen hükümeti sırasında, M-19 örgütü, Kolombiya İşçi Konfederasyonu Başkanı José Raquel Mercado'yu kaçırmıştı. Kendisini kaçıranlar tarafından yargılanarak, işçi sınıfına ihanetten ölüme mahkûm edilmiş, hükümetin bir dizi siyasi koşulu yerine getirmeyi reddetmesi karşısında, cezası ensesine sıkılan iki kurşunla infaz edilmişti.

Aynı silahlı hareketin önde gelen üyelerinden on altısı, Julio César Turbay hükümeti sırasında, 27 Şubat 1980 günü, Bogotá'daki Dominik Cumhuriyeti Büyükelçiliği'nde ülkenin ulusal bayramı kutlanırken, büyükelçilik binasını işgal etmişlerdi. Amerika Birleşik Devletleri, İsrail ve Vatikan büyükelçileri de dahil olmak üzere Kolombiya'da görevli neredeyse tüm kordiplomatiği altmış bir gün boyunca rehin tutmuşlardı. Elli milyon dolarlık bir fidyeyle, tutuklu bulunan üç yüz on militanlarının salıverilmesini istiyorlardı. Başkan Turbay, pazarlığa oturmayı reddetmişti, ama rehineler 28 Nisan günü hiçbir koşul öne sürülmeden serbest bırakılmış, teröristler, Kolombiya hükümetinin isteği üzerine Küba hükümetinin koruması altında ülkeyi terk etmişlerdi. Ama

fidye olarak, Kolombiya'daki Yahudi topluluğu tarafından tüm dünyadaki kardeşleri arasında toplanmış olan beş milyon doları nakit olarak aldıklarını özel açıklamalarında ileri sürmüşlerdi.

6 Kasım 1985'te, bir M-19 komandosu, Yüksek Adalet Mahkemesi binasını en hareketli saatinde işgal etmiş, ülkenin bu en yüksek mahkemesinin, Başkan Belisario Betancur'u, verdiği barış sözünü yerine yetirmediği için yargılamasını istemişti. Başkan pazarlığa yanaşmamış, ordu da, on saatlik kanlı bir çatışmadan sonra, sayısı belirsiz kayıplar ve aralarında Yüksek Adalet Mahkemesi'nin dokuz yargıcıyla başkanı Alfonso Reyes Echandía'nın da bulunduğu doksan beş sivilin ölümü pahasına binayı kurtarmıştı.

Başkan Virgilio Barco'ya gelince, görev süresinin neredeyse sonunda, genel sekreterinin oğlu Álvaro Diego Montoya'nın kaçırılması olayını çözümlenmeden bırakmıştı. Pablo Escobar'ın öfkesi, aradan yedi ay geçtikten sonra, önemli on kaçırılma olayı gibi büyük bir sorunla görevine başlayan halefi César Gaviria'nın elinde patlamıştı.

Yine de Gaviria, görevinin ilk beş ayında, fırtınayı yatıştırabilmek için daha az çalkantılı bir hava yaratmayı başarmıştı. Yüksek Adalet Mahkemesi tarafından, herhangi bir konu üzerinde hiçbir sınırlamaya bağlı kalmaksızın yargıya varma yetkisiyle donatılmış bir Kurucu Meclis toplanması için siyasi bir anlaşmaya varılmasını sağlamıştı. Elbette ki bu konular arasında, Kolombiyalı suçluların yabancı ülkelere iadesi ve affa uğramaları konusu gibi en kritik olanlar da vardı. Ancak gerek hükümet için, gerekse uyuşturucu mafyası ve gerillalar için en önemli sorun, Kolombiya yeterli bir adalet sistemine sahip olmadığı sürece, devleti iyilerin yanına, hangi renkten olurlarsa olsunlar suçluları da kötülerin yanına koyabilecek bir barış politikasını ağza almanın mümkün ol-

madığıydı. Ama o günlerde hiçbir şey basit değildi, hele hele herhangi bir şeyle ilgili tam bir tarafsızlıkla bilgi vermek ya da çocukları eğitmek ve onlara iyiyle kötü arasındaki farkı öğretmek hiç kolay değildi.

Hükümetin inanılırlığı, önemli siyasi başarılarıyla aynı yüksek düzeyde değil, dünya basını ve uluslararası insan hakları kuruluşları tarafından kınanan güvenlik birimlerininki kadar düşük düzeydeydi. Oysa Pablo Escobar, gerillaların en iyi zamanlarında bile asla sahip olmadığı bir inanılırlık kazanmayı başarmıştı. İnsanlar, hükümetin gerçeklerinden çok, İade Edilebilirler'in yalanlarına inanır olmuşlardı.

14 Aralık'ta, 2047'de değişiklikler yaparak, daha öncekilerin hepsini iptal eden 3030 Sayılı Kararname çıkarılmıştı. Birçok yenilikler arasında, mahkûmiyet sürelerinin birbirine eklenmesi sorunu da vardı. Yani, ister tek bir duruşmada, ister bir dizi duruşmada birkaç suçtan birden yargılanan bir kimsenin değişik mahkûmiyetler için aldığı cezalar birbiri üstüne eklenmeyecek, hükümlü, yalnızca en uzun süreli cezayı çekecekti. Ayrıca kanıtların yabancı ülkelerden Kolombiya'daki duruşmalara getirtilmesiyle ilgili bir dizi işlemler ve süreler de saptanmıştı. Ancak suçlunun teslim olması karşısındaki en büyük iki engel öylece duruyordu: yabancı ülkeye iade edilmemesinin oldukça belirsiz koşulları ve bağışlanabilir suçlar için saptanan süre. Daha doğrusu, suçlunun teslim olması ve itirafta bulunması, yabancı ülkeye iade edilmemesi ve cezalarında indirime gidilmesi için olmazsa olmaz koşulları oluşturmayı sürdürüyor, ancak yine suçların 5 Eylül 1990'dan önce işlenmiş olmaları koşuluna bağlı kalıyordu. Pablo Escobar, öfkeli bir duyuruyla bunu kabul etmediğini bildirmişti. Bu kez tepkisi,

kamuoyu önünde açıklamamaya özen gösterdiği bir nedene daha dayanıyordu: Amerika Birleşik Devletleri'yle kanıt alışverişinin, suçlunun iade edilmesi işlemlerini kolaylaştırmak üzere hızlandırılması.

Buna en çok şaşıran, Alberto Villamizar olmuştu. Rafael Pardo'yla sürdürdüğü her günkü görüşmeleri sonucu, uygulanması daha kolay bir kararname çıkacağını ummasi için nedenleri vardı. Tersine, bu yeni kararname, birinciden daha katı görünmüştü ona. Bu düşüncesinde de yalnız değildi. İtirazlar öylesine yaygındı ki, ikinci kararnamenin çıkarıldığı aynı günden sonra bir üçüncüsü düşünülmeye başlanmıştı bile.

3030'un sertleştirilmesindeki nedenler üzerinde yapılacak kolay bir tahmin, hükümetteki radikal kanadın, –uzlaşmacı bildiriler ve dört gazetecinin karşılıksız serbest bırakılmaları hamlesi karşısında– başkanı, Escobar'ın köşeye sıkıştığına inandırmış olmalarıydı. Oysa aslında, ellerindeki rehineler gibi korkunç bir baskı unsuruyla ve Kurucu Meclis'in, suçlunun iade edilmemesini iptal edip af ilan etmesi olasılığı karşısında, Escobar, o sırada olduğu kadar güçlü hiç olmamıştı.

Buna karşılık, üç Ochoa kardeşler, teslim olma seçeneğini hemen benimsemişlerdi. Bu da, kartelin çatısında bir çatlak olduğu biçiminde yorumlanmıştı. Gerçi aslında onların teslim olmaları işlemleri, ta eylül ayında, daha ilk kararnameyle birlikte, Antioquia'lı tanınmış bir senatörün, Rafael Pardo'dan, kimliğini önceden açıklamadığı bir kişiyi kabul etmesini istemesiyle başlamıştı. Martha Nieves Ochoa'ydı bu kişi ve attığı o yürekli adımla, birer aylık aralıklarla üç erkek kardeşinin teslim olmaları işlemini başlatmış oluyordu. Gerçekten de öyle olacaktı. En küçükleri olan Fabio, 18 Aralık'ta teslim olmuştu; 15 Ocak'ta, en az olası göründüğü bir sırada, Jorge Luis teslim olmuştu; 16 Şubat'ta da Juan David teslim olacaktı.

Aradan beş yıl geçtikten sonra, Amerikalı bir grup gazeteci, Jorge Luis'e cezaevinde bunun nedenini sormuşlar, verdiği yanıt net olmuştu: "Postu kurtarmak için teslim olduk." Bu işin arkasında, onları Medellín'in bir sanayi bölgesi olan Itagüí'deki korumalı cezaevine sağ salim sokana kadar rahat huzur bulamayan ailesindeki kadınların karşı koyulmaz baskılarının olduğunu da kabul etmişti. O sıralarda onları hâlâ ömür boyu Amerika Birleşik Devletleri'ne iade edebilecek olan hükümet içinde de bir güven harekâtı olmuştu bu.

Önsezilerine her zaman dikkat etmiş olan Doña Nydia Quintero, Ochoa'ların teslim olmalarının önemini küçümsememişti. Fabio'nun teslim olmasının üzerinden daha üç gün geçmişti ki, kızı María Victoria ve Diana'nın kızı olan torunu María Carolina'yla birlikte, cezaevinde onu görmeye gitti. Oturduğu evde onu, taşralıların aşiret törelerine sadık olan Ochoa ailesinin beş üyesi karşılamıştı: anneleri, Martha Nieves'le bir başka kız kardeşi, iki de genç erkek. Onu alıp, şimdiden Noel renklerinde kâğıttan çelenklerle süslenmiş yokuş yukarı küçük bir sokağın dibinde, iyi korunan Itagüí Cezaevi'ne götürdüler.

Cezaevi hücresinde, genç Fabio'nun dışında, babaları Don Fabio Ochoa da bekliyordu onları; zarif yürüyüşlü Kolombiya atlarının yetiştiricisi, gözüpek erkekler ve dizginleri ellerinde tutan kadınlarla dolu kalabalık bir ailenin manevi rehberi olan, yetmiş yaşında bebek yüzüyle, yüz elli kiloluk bir aile babasıydı. Aile ziyaretlerine, başından hiç eksik etmediği binici şapkasıyla tahtvari bir koltuğa kurularak, ağır aksak konuşmasına ve halka hitap eden bilgeliğine iyi giden seremonili bir tavırla başkanlık etmekten hoşlanırdı. Yanında, canlı ve zeki bir insan olan oğlu vardı, ama o gün babası konuşurken ağzından üç-beş sözcük zorla çıkmıştı.

Don Fabio, ilk önce, Nydia'nın Diana'yı kurtarmak için yeri göğü birbirine kattığı cesaretini övdü. Sonra da, ona Pablo Escobar konusunda yardım etmesi olanağını, tumturaklı bir belagat gösterisiyle özetledi: Elinden geleni büyük bir zevkle yapardı, ama bir şey yapabileceğini sanmıyordu. Ziyaretin sonunda, genç Fabio, Nydia'nın lütfedip, teslim olma kararnamesindeki sürenin uzatılmasının önemini Başkan'a açıklamasını istedi. Nydia da ona, bunu yapamayacağını, ama kendilerinin yetkili mercilere bir mektup yazarak bunu yapabileceklerini anlattı. Kendisini Başkan nezdinde aracı olarak kullanmalarına izin vermeme biçimiydi bu. Genç Fabio bunu anlamış, rahatlatıcı bir tümceyle onu uğurlamıştı: "Çıkmadık candan umut kesilmez."

Nydia, Bogotá'ya geri döndüğünde, Azucena, Diana'nın, Noel'i çocuklarıyla birlikte kutlamasını istediği mektubunu teslim etmişti ona; Hero Buss da telefonla arayarak, baş başa konuşmak için ivedilikle Cartagena'ya gitmesini istedi. Alman gazeteciyi üç aylık tutsaklıktan sonra fizik ve moral olarak iyi durumda bulması, Nydia'yı kızının sağlığı konusunda biraz rahatlatmıştı. Hero Buss, Diana'yı, kaçırılmalarının ilk haftasından beri görmüyordu, ama muhafızlarla hizmetkârlar arasında, rehinelere de sızan sürekli bir haber alışverişi vardı ve Diana'nın iyi olduğunu biliyordu. En vahim ve her an olabilecek gibi gördüğü tek tehlike, silahlı bir kurtarma operasyonuydu. "İnsanın sürekli olarak öldürüleceği tehlikesi altında yaşamasının ne demek olduğunu tahmin edemezsiniz," dedi Hero Buss. "Yalnızca, muhafızların dediği gibi, 'kanun geleceği' için değil, ama her zaman öyle korkuyorlar ki, en küçük bir gürültüyü operasyon sanıyorlar." Ona verdiği tek öğüt, her ne pahasına olursa olsun, silahlı bir kurtarma operasyonunu engellemek ve kararnamedeki teslim olma süresinin değiştirilmesini sağlamak olmuştu.

Bogotá'ya döndüğü aynı gün, Nydia, kaygılarını Adalet Bakanı'na anlattı. Yanında oğlu Parlamenter Julio César Turbay Quintero'yla birlikte, Savunma Bakanı General Óscar Botero'yu da ziyarete giderek, tüm kaçırılanların adına, kurtarma operasyonuna değil, istihbarat hizmetlerine başvurmalarını büyük bir kaygıyla istedi ondan. Gücü hızla tükeniyor, faciayı gittikçe artan bir berraklıkla sezinleyebiliyordu. Yüreği sızlıyor, her dakika ağlıyordu. Kendini toparlamak için olağanüstü bir çaba harcadı, ama kötü haberler rahat bırakmıyordu onu. Radyodan, İade Edilebilirler'in, ikinci kararnamenin koşulları değiştirilmezse, rehinlerin çuvallara sarılı cesetlerinin Başkanlık Sarayı'nın önüne atılacağı tehdidini içeren duyurusunu dinlemişti. Nydia, ölesiye umutsuz bir halde Başkan'ı aradı, ama Başkan Güvenlik Konseyi'nde olduğundan, Rafael Pardo yanıt verdi ona.

"Sizden Başkan'a ve Güvenlik Konseyi'ndekilere sormanızı rica ediyorum, acaba kararnameyi değiştirmek için, kaçırılanların ölü ve çuvallara sarılı olarak kapıya atılmalarını mı bekliyorlar?"

Saatler sonra yine aynı heyecan içinde, Başkan'ın kendisinden, kararnamedeki süreyi değiştirmesini istedi. Nydia'nın, Başkan'ın, başkalarının acıları karşısındaki duygusuzluğundan yakındığı haberleri Gaviria'nın kulağına gelmişti; bu yüzden daha sabırlı ve açıklayıcı olmaya çaba harcadı. 3030 Sayılı Kararname'nin yeni çıktığını, nasıl karşılanacağını görmek için hiç değilse belli bir süre tanınabileceğini anlattı ona. Ama Nydia'ya, Başkan'ın ileri sürdükleri, uygun zamanda yapması gereken şeyi yapmamış olmasını haklı çıkarmaya çalışmaktan başka bir şey değil gibi geliyordu.

"Süre tahdidinin değiştirilmesi, yalnızca rehinelerin hayatlarının kurtarılması bakımından değil," diye karşılık verdi Nydia, sürekli gerekçe göstermekten artık bık-

kın bir halde, "aynı zamanda teröristlerin teslim olmalarını sağlamak için gerekli olan tek şey. Bir an önce harekete geçin, onlar da Diana'yı geri versinler."

Gaviria razı olmadı. Süre tahdidinin, teslim olma politikasının en can alıcı noktası olduğuna inanmıştı bir kere, ama İade Edilebilirler, istediklerini ellerindeki rehineler sayesinde elde edemesinler diye onu değiştirmeye yanaşmıyordu. Kurucu Meclis, belirsiz birtakım beklentiler içinde, gelecek günlerde toplanacaktı; hükümetin bir zaafı yüzünden uyuşturucu kaçakçılarına af çıkarılmasına razı olamazdı. "Demokrasi, ne dört tane başkan adayının öldürülmesiyle ne de herhangi bir kaçırılma olayıyla tehlikeye girmişti," diyecekti Gaviria sonradan. "Gerçekten tehlikede olduğu zamanlar, bir af çıkarma eğilimi ya da tehlikesi ya da af olasılığının hazırlanmakta olduğu söylentileri ortaya çıktığı zamanlardı." Yani, Kurucu Meclis'in vicdanının da rehin alınabileceği gibi akıl almaz bir tehlikeydi bu. Gaviria çoktan kararını vermişti: Böyle bir şey olduğu takdirde, soğukkanlılıkla aldığı geri dönülmez kararı, Kurucu Meclis'i lağvetmekti.

Nydia, bir süreden beri, Doktor Turbay'ın, ülkeyi rehineler lehine sarsacak bir şey yapması düşüncesiyle dolaşıp duruyordu: Başkanlık sarayı önünde kalabalık bir gösteri, bir iş bırakma eylemi, Birleşmiş Milletler nezdinde resmî bir protesto gibi bir şey. Ama Doktor Turbay, onu yatıştırıyordu. "O her zaman öyledir, sorumlulukları ve ölçülü olması nedeniyle," diye anlattı Nydia. "Ama insan bilir ki, o sırada çektiği acı yüzünden içinden ölüyordur." Onun bu kendinden emin hali, Nydia'yı rahatlatacağı yerde, üzüntüsünü artırıyordu. Başkan'a, "gerekli olduğunu bildiği konuda onu harekete geçirecek" özel bir mektup yazma kararını da işte o zaman aldı.

Karısı Nydia'nın bu perişan halinden kaygılanan Doktor Gustavo Balcázar, 24 Ocak'ta, üzüntüsünü da-

ğıtmanın bir çaresini aramak üzere, Bogotá savanındaki karayolundan bir saat uzaklıkta Tabio'daki evlerine birkaç günlüğüne gitmelerine razı etti onu. Kızının kaçırılmasından beri bir daha gitmemişti oraya, bu yüzden de büyük *Meryem Ana* heykeliyle her biri on beşer günlük kocaman iki mum ve kendisini gerçeklerden koparmamak için gerekli ne varsa hepsini alıp götürdü. Savanın o buz gibi ıssızlığı içinde, Diana'ya hiç kimsenin saygıda kusur etmemesi, korkuya kapılmaması, kurşunların sekip geçmesi için onu kırılmaz bir cam fanus içinde korusun diye Meryem Ana'ya dizleri üzerinde yalvararak, bitmek bilmez bir gece geçirdi. Kısa ve rahatsız bir uykudan sonra, sabahın saat beşinde, yemek odasının masasına oturup, Başkan'a ruhunu açan o mektubu yazmaya koyuldu. Günün ilk ışıkları, aklından kaçıp giden düşüncelerle boğuşarak ağlar, ağlamayı hiç bırakmadan müsveddeleri yırtar, bir gözyaşı denizi içinde onları temize çeker bir halde yakalamıştı onu.

Kendisinin bile sandığının tersine, mektubunu çok daha aklı başında ve kesin bir ifadeyle yazıyordu: "Niyetim, kamuoyuna açık bir belge hazırlamak değil," diye başladı. "Ülkemin Başkanı'na ulaşmak, bana yaraşan bir saygı içinde, kendisine ölçülü bazı önerilerde ve acı dolu, haklı bir dilekte bulunmak istiyorum." Diana'yı kurtarmak için silahlı bir operasyona asla kalkışılmayacağı yolunda başkanlık makamından tekrar tekrar verilen söze rağmen, Nydia, uyarı niteliğinde bir dileği yazılı kanıt olarak bırakıyordu: "Ülke de, sizler de biliyorsunuz ki, o baskınlardan birinde kaçırılan kişilerle karşılaşılacak olursa, korkunç bir facia yaşanabilir." İkinci kararnamede kurulan tuzakların, İade Edilebilirler tarafından Noel'den önce başlatılmış olan rehineleri salıverme operasyonunu kesintiye uğrattığına inanan Nydia, yepyeni ve belirgin bir kaygı içinde Başkan'ı uyarıyordu: Hükümet, o

tuzakları ortadan kaldırmak için derhal bir karar almayacak olursa, rehineler, konunun Kurucu Meclis'in eline bırakılması tehlikesiyle karşı karşıya kalacaklardı. "Bu da, yalnızca biz ailelerin değil, tüm ülkenin çektiği kaygı ve üzüntünün, aylarca uzamasına neden olacaktır," diye yazdı. Sonra da zarif bir saygı içinde bitirdi mektubunu: "İnançlarım nedeniyle, Ülkenin Başyargıcı olarak size karşı duyduğum saygı nedeniyle, size kendi kafama göre bir girişim önermek elimden gelmez, ama bazı masum insanların hayatlarını savunurken, zaman faktörünün temsil ettiği tehlikeyi gözardı etmemenizi yalvarmadan da edemeyeceğimi hissediyorum." Mektubu bitirip temize çektiğinde, iki dosya kâğıdından biraz fazla tutmuştu. Nydia, mektubu nereye göndermesi gerektiğini bildirmeleri için başkanlık özel kalemine bir not bıraktı.

Aynı sabah, Prisco çetesinin iki genç elebaşısının öldükleri haberiyle fırtına büsbütün yaklaşmıştı: O yıllardaki yedi katliamla, ayrıca aralarında Diana Turbay ve ekibinin de bulunduğu kaçırma olaylarının beyin takımı olmakla suçlanan David Ricardo ve Armando Alberto Prisco Lopera kardeşlerdi öldürülenler. Bir tanesi, Francisco Muñoz Serna adına sahte bir kimlikle ölmüştü, ama Azucena Liévano onun resmini gazetelerde görünce, tutsaklık süresince Diana'yla ve kendisiyle ilgilenen Don Pachón olduğunu tanımıştı. Onun ve kardeşinin tam da o karmaşa dönemindeki ölümleri, Escobar için yeri doldurulamaz bir kayıp olmuştu; bunu olaylarla belli etmekte de gecikmeyecekti.

İade Edilebilirler, tehditkâr bir bildiriyle, David Ricardo'nun bir çatışma sırasında değil, küçük çocukları ve gebe karısının gözleri önünde kalbura çevrilerek öldüğünü söylediler. Bildiri, kardeşi Armando'nun da polisin dediği gibi çatışma sırasında ölmediğini, daha önceki bir saldırı sonucu felçli olmasına rağmen, Rionegro'daki bir

çiftlikte öldürüldüğünü ileri sürüyordu. Bildirinin dediğine göre, tekerlekli sandalye, bölgesel televizyon haberlerinde açıkça görülebiliyordu.

Pachón Santos'a sözünü ettikleri bildiri buydu işte. 25 Ocak'ta, sekiz gün arayla iki rehinenin idam edilecekleri duyurusuyla birlikte açıklanmış, idam emirlerinden birincisi Marina Montoya için verilmişti bile. Bu şaşırtıcı bir haberdi, çünkü Marina'nın eylülde kaçırılır kaçırılmaz öldürüldüğü tahmin ediliyordu.

"Başkan'a, çuvallara sarılmış ölülerle ilgili o mesajı gönderdiğimde işte bunu söylemek istiyordum," diye anlattı Nydia, o korkunç günü hatırlayarak. "Fevri ya da aceleci davrandığımdan ya da psikiyatrik tedaviye ihtiyacım olduğundan değildi. Belki de sırf engelleyebilecek olanları harekete geçiremediğim için, öldürülecek olan kişi benim kızım olacaktı."

Alberto Villamizar'ın umutsuzluğu da ondan aşağı olamazdı. "O gün, hayatımda geçirdiğim en korkunç gündü," demişti o zaman, idamların bekletilmeyeceğine inanarak. Acaba kim olacaktı: Diana mı, Pachón mu, Maruja mı, Beatriz mi, yoksa Richard mı? Düşünmek bile istemediği bir ölüm piyangosuydu bu. Öfke içinde Başkan Gaviria'ya telefon açtı.

"Bu operasyonları durdurmak zorundasınız," dedi ona.

"Olmaz Alberto," diye karşılık verdi Gaviria, o tüyler ürpertici soğukkanlılığıyla. "Beni bunun için seçmediler."

Villamizar, kendi atılganlığına kendi de şaşarak, telefonu kapadı. "Peki şimdi ne yapacağım?" diye sordu. İlk iş olarak, eski başkanlar Alfonso López Michelsen ile Misael Pastrana'dan ve Pereira Piskoposu Monsenyör Darío Castrillón'dan yardım istedi. Hepsi de, İade Edilebilirler'in yöntemlerini kınayan açıklamalarda bulunarak, rehinelerin hayatlarının korunmasını istediler. López Michelsen, savaşı durdurup siyasi bir çözüm aramaları için,

Ulusal Radyo Kurumu aracılığıyla, hükümete ve Escobar'a çağrıda bulundu.

O sırada trajedi gerçekleşmişti bile. 21 Ocak gece yarısından birkaç dakika önce, Diana, günlüğünün son sayfasını yazdı: "Beş ayı tamamlamak üzereyiz, bunun ne demek olduğunu yalnızca biz biliriz," diye yazmıştı. "İnancımı ve eve sağ salim dönme umudumu yitirmek istemiyorum."

Artık yalnız değildi. Azucena ile Orlando'nun serbest bırakılmalarından sonra, kendisini Richard'la bir araya koymalarını istemiş, Noel'den sonra bu isteği yerine getirilmişti. Her ikisi için de bir şans olmuştu bu. Yorgun düşene kadar konuşuyorlar, gün ışıyana kadar radyo dinliyorlardı; böylelikle gündüz uyuyup gece yaşama alışkanlığını edinmişlerdi. Prisco'ların ölümünü, muhafızların konuşmaları sırasında öğrenmişlerdi. Bir tanesi ağlıyordu. Bunun işin sonu olduğuna inanan öteki, kuşkusuz rehineleri kastederek şöyle sordu: "Peki şimdi biz malı ne yapacağız?" Ağlamakta olan, düşünmedi bile.

"İşlerini bitirelim," dedi.

Diana ile Richard'ın kahvaltıdan sonra gözlerine uyku girmemişti. Günler önce başka eve taşınacaklarını duyurmuşlardı onlara. Bu hiç dikkatlerini çekmemişti, çünkü birlikte oldukları o kısacık ay boyunca, polisin gerçek ya da hayalî saldırılarını öngörerek, iki kez yakındaki sığınaklara taşımışlardı onları. Ama ayın 25'i sabahı saat on birden önce, Diana'nın odasında, muhafızların konuşmalarıyla ilgili fısıldaşırlarken, Medellín tarafından birtakım helikopter gürültüleri duydular.

Polisin istihbarat birimleri, son günlerde, Copacabana belediye sınırları içindeki Sabaneta beldesinde, özellikle de Alto de la Cruz, Villa del Rosario ve La Bola

çiftliklerinde silahlı bazı kişilerin hareketleriyle ilgili pek çok isimsiz telefon ihbarı almışlardı. Diana ile Richard'ın muhafızları, belki de onları, Medellín'e kadar tüm vadiye hâkim olan dimdik, ormanlık bir tepenin üzerinde bulunduğundan en güvenli çiftlik olan Alto de la Cruz'a nakletmeyi tasarlıyorlardı. Bu telefon ihbarlarının ve kendine özgü daha başka belirtilerin sonucu olarak polis, evi basmak üzereydi. Büyük bir savaş operasyonuydu bu: İki yüzbaşı, dokuz üsteğmen, yedi asteğmen ve doksan dokuz Özel Tim görevlisinin bir bölümü karadan hareket ediyor, bir bölümü de silahlı helikopterlerde bulunuyordu. Yine de muhafızlar artık helikopterlere aldırış etmiyorlardı, çünkü daha önce de sık sık hiçbir şey olmadan geçip gitmişlerdi. Muhafızlardan biri, birdenbire kapıda görünerek korkunç bir çığlık attı:

"Kanun tepemizde!"

Diana ile Richard, bile bile, ellerinden geldiğince oyalanıyorlardı, çünkü polisin yetişmesi için en uygun zamandı: Dört muhafız, pek sert olmayanlardandı; kendilerini savunamayacak kadar da korkmuş görünüyorlardı. Diana, dişlerini fırçaladı, kaçırıldığı gün üzerinde olan ve kilo kaybettiğinden fazlasıyla büyük gelen tenis ayakkabılarıyla kot pantolonunu giydi. Richard da gömleğini değiştirmiş, o günlerde kendisine geri vermiş oldukları fotoğraf malzemesini toplamıştı. Muhafızlar, helikopterlerin gittikçe artan gürültüsünden deliye dönmüş gibiydiler; helikopterler evin üzerinden uçup vadiye doğru uzaklaşmış, neredeyse ağaçlara değercesine geri dönmüşlerdi. Muhafızlar bağıra çağıra acele ediyorlar, rehineleri çıkış kapısına doğru itekliyorlardı. Havadan bakıldığında yöredeki köylülerle karıştırılsınlar diye onlara beyaz şapkalar vermişlerdi. Diana'nın üzerine siyah bir şal atmışlardı, Richard da deri ceketini giymişti. Muhafızlar, dağa doğru koşmalarını emrettiler; kendileri de,

helikopterler atış menziline girdiklerinde ateş edebilmek üzere silahlarını hazır tutarak onlardan ayrı koşmaya başladılar. Diana ile Richard, taşlı bir yoldan tırmanmaya koyulmuşlardı. Yokuş çok dikti, kızgın güneş de gökyüzünün ortasından dimdik tepelerine iniyordu. Diana, birkaç metre sonra tükendiğini hissettiğinde, helikopterler artık görünmüştü. İlk ateş açıldığında, Richard kendini yere attı. "Kımıldama!" diye bağırdı ona Diana. "Ölmüş gibi yap." Aynı anda da yüzükoyun onun yanına düştü.

"Beni öldürdüler!" diye bağırdı. "Bacaklarımı oynatamıyorum."

Gerçekten de oynatamıyor, ama hiçbir acı da hissetmiyordu; Richard'dan sırtına bakmasını söyledi, çünkü düşmeden önce belinde elektrik akımı gibi bir şey hissetmişti. Richard gömleğini kaldırıp baktı, sol kalçası hizasında, belirgin ve kansız, minicik bir delik gördü.

Çatışma gittikçe daha yakında olmak üzere devam ettiğinden, Diana, Richard'ın kendisini orada bırakarak kaçması için umutsuzca ısrar ediyordu, ama Richard, onu kurtarabilmek için bir yardım gelmesini bekleyerek yanında kalmıştı. O arada, her zaman cebinde taşıdığı "Meryem Ana"yı onun avucuna koyarak, onunla birlikte dua etti. Çatışma ansızın durmuş, yolun üzerinde, silahları tetikte olarak Özel Tim'den iki polis görünmüştü.

Diana'nın yanına diz çökmüş olan Richard, ellerini kaldırarak şöyle dedi: "Ateş etmeyin!" Polislerden biri, son derece şaşırmış bir yüzle ona bakarak sordu:

"Pablo nerede?"

"Bilmiyorum," dedi Richard. "Ben, gazeteci Richard Becerra'yım. Burada da Diana Turbay var ve yaralı."

"Kanıt göster," dedi polis.

Richard, kimlik kartını gösterdi ona. Polisler, fundalıklar arasından çıkan birkaç köylüyle birlikte Diana'nın çarşaftan uydurulmuş bir hamağın içinde taşınmasına

yardım ederek onu helikopterin içine yatırdılar. Diana'nın ağrısı dayanılmaz bir hal almıştı, ama sakindi, aklı başındaydı; öleceğini biliyordu.

Yarım saat sonra, eski başkan Turbay, bir askerî kaynaktan, kızı Diana ile Francisco Santos'un, Özel Tim'in bir operasyonu sırasında Medellín'de kurtarıldıklarını bildiren bir telefon aldı. Turbay, derhal Hernando Santos'u aramış, bir zafer çığlığı atan Santos da, gazetesinin telefon memurelerine, her yana dağılmış olan tüm aileye haberi duyurmaları emrini vermişti. Daha sonra Alberto Villamizar'ın apartmanını arayarak, haberi aynı kendisine verildiği biçimde iletti. "Ne harika!" diye bağırdı Villamizar. Sevincinde içtendi, ama hemen arkasından, Pachón ile Diana bir kez salıverildikten sonra Escobar'ın elinde kalan Maruja ile Beatriz'den başka idam mahkûmu kalmadığının farkına varmıştı.

Telefonla bazı yerleri acil olarak arayacağı sırada, bir yandan da radyoyu açmış, haberin henüz radyodan verilmediğini anlamıştı. Tam Rafael Pardo'nun numarasını çevirecekti ki telefonu yeniden çaldı. Arayan yine Hernando Santos'tu; hevesi kırılmış olarak, Turbay'ın o ilk haberi düzeltmiş olduğunu bildiriyordu. Serbest bırakılan Francisco Santos değil, kameraman Richard Becerra'ydı; Diana da ağır yaralıydı. Yine de Hernando Santos'u asıl rahatsız eden, yapılan bu yanlışlıktan çok, Turbay'ın, onu boş yere sevindirmiş olmasından duyduğu üzüntüydü.

Oğlu Richard'ın serbest bırakıldığını duyurmak üzere haber dairesinden aradıklarında, Martha Lupe Rojas evde değildi. Erkek kardeşlerinin evine gitmişti; haberlere öylesine bağımlıydı ki yanından hiç ayırmadığı portatif

radyosunu da götürmüştü. Ama o gün, kaçırılma olayından beri ilk kez, bir işe yaramamıştı radyo.

Birisi oğlunun kurtulduğunu söylediğinde haber dairesine gitmek üzere bindiği takside, gazeteci Juan Gossaín'in tanıdık sesi, onu gerçeklerle yüz yüze getirmişti: Medellín'den gelen haberler henüz çok karmaşıktı. Diana Turbay'ın öldüğü doğrulanmıştı, ama Richard Becerra'yla ilgili belirgin hiçbir şey yoktu. Martha Lupe, alçak sesle dua etmeye koyuldu: "Tanrım, ne olursun kurşunlar ona dokunmadan bir yanından geçip gitsin." Tam o sırada Richard da, kurtulduğunu haber vermek için Medellín'den evi aramış, onu evde bulamamıştı. Ama Gossaín'in heyecanla haykırması, Martha Lupe'yi kendine getirdi:

"Harika! Harika! Kameraman Richard Becerra hayatta!"

Martha Lupe ağlamaya başlamış, oğlunu Criptón'un haber dairesinde kucakladığı o gece geç vakte kadar da kendini tutamamıştı. Bugün o anı şöyle hatırlıyor: "Bir deri bir kemikti, yüzü solgun ve sakallıydı, ama yaşıyordu."

Rafael Pardo, kurtarma operasyonunu kulağına geldiği biçimiyle doğrulamak isteyen gazeteci bir arkadaşının telefonuyla, haberi birkaç dakika önce bürosunda öğrenmişti. Önce General Maza Márquez'i, sonra da Polis Müdürü General Gómez Padilla'yı aradı; ikisinin de kurtarma operasyonlarından haberi yoktu. Az sonra Gómez Padilla onu aramış, Escobar için sürdürülen bir arama operasyonu sırasında Özel Tim'in bir rastlantı sonucu onlarla karşılaştığını haber vermişti. Gómez Padilla'nın dediğine göre, operasyonu yürüten birimlerin, adam kaçıranların o yörede olduklarına dair önceden hiçbir bilgileri yoktu.

Doktor Turbay, Medellín haberini aldığından beri, Nydia'yla Tabio'daki evinde bağlantı kurmaya çabalıyordu, ama telefon kesikti. Koruma müdürünü, Diana'nın kurtulduğu, normal tıbbi incelemelerin yapılması için Medellín'de bir hastanede tutulduğu haberiyle, bir kamyonetle oraya yolladı. Nydia, haberi öğleden sonra saat ikide almış, bütün ailenin attığı sevinç çığlığının yerine, yüzünde acı ve şaşkınlık dolu bir ifadeyle haykırmıştı:

"Diana'yı öldürdüler!"

Bogotá'ya dönüş yolunda, bir yandan radyoyu dinlerken, kuşkuları daha belirginleşmişti. "Durmadan ağlıyordum," diye anlatacaktı daha sonra. "Ama artık, önceki gibi bağırarak değil, yalnızca gözyaşlarıyla ağlıyordum." Havaalanına gitmeden önce üstünü değişmek üzere eve uğradı; devlet başkanlığının, neredeyse otuz yıllık zorunlu bir çalışmadan sonra Tanrı'nın hikmetiyle uçar gibi giden Fokker marka o köhne arabası bütün aileyi orada bekliyordu. O andaki haberler, Diana'nın yoğun bakımda olduğu yolundaydı, ama Nydia, kendi sezgilerinden başka kimsenin hiçbir dediğine inanmıyordu. Dosdoğru telefona giderek, Başkan'la konuşmak istediğini söyledi.

"Diana'yı öldürdüler, Sayın Başkan," dedi ona. "Ve bu sizin eseriniz, sizin kabahatiniz, sizin taş yüreğinizin sonucu."

Başkan, bir müjdeyle onu yalanlayabildiğine seviniyordu.

"Hayır, hanımefendi," dedi, her zamankinden de sakin sesiyle. "Anlaşıldığına göre bir operasyon olmuş, henüz hiçbir şey belirgin değil. Ama Diana sağmış."

"Hayır," diye karşılık verdi Nydia. "Onu öldürdüler."

Medellín'le doğrudan bağlantı halinde olan Başkan'ın hiçbir kuşkusu yoktu.

"Nereden biliyorsunuz?"

Nydia, kesin bir inançla yanıtladı onu:

"Ana yüreğim öyle söylüyor da ondan."

Yüreği doğru söylüyordu. Bir saat sonra, Medellín'deki Başkanlık Danışmanı María Emma Mejía, Turbay ailesini oraya götüren uçağa girmiş, onlara kötü haberi vermişti. Diana, saatler süren ve her ne olursa olsun zaten bir işe yaramayacak olan tıbbi çabalardan sonra kan kaybından ölmüştü. Kendisini polisle çatışma yerinden Medellín'e taşıyan helikopterin içindeyken bilincini yitirmiş, bir daha da kendine gelememişti. Belkemiği, bedeninin içinde ince uzun parçalar halinde dağılarak asla iyileşemeyeceği genel bir felce neden olan orta kalibreli, çok süratli, patlayıcı bir mermiyle bel hizasından kırılmıştı.

Nydia, onu, hiçbir ifade taşımayan yüzü ve ağır kan kaybından tümüyle renksiz teniyle, ameliyat masasının üzerinde çırılçıplak ama üzeri kan içinde bir çarşafla örtülü olarak görünce büyük bir şok geçirdi. Göğsünde kocaman bir ameliyat kesiği vardı; doktorlar kalbine masaj yapabilmek için ellerini içeri sokmuşlardı oradan.

Ameliyathaneden çıkar çıkmaz, acı ve umutsuzluğun artık çok ötesine geçmiş olan Nydia, aynı hastanede öfke içinde bir basın toplantısı düzenledi. "Bu, olacağı önceden duyurulmuş bir ölümün öyküsüdür," diye söze başladı. Diana'nın, –Medellín'e geldiğinden beri kendisine verdikleri bilgilere göre– emri Bogotá'dan verilmiş bir operasyonun kurbanı olduğu kanısını taşıyarak, ailenin ve bizzat kendisinin, polisin bu işe kalkışmaması yolunda Başkan'a yapmış oldukları ricaları bir bir anlattı. Kızının ölümünden, İade Edilebilirler'in duyarsızlıklarıyla gaddarlıklarının sorumlu olduğunu, ama hükümetin ve bizzat Başkan'ın da aynı oranda suçlu olduklarını söyledi. Özellikle de, "kaçırılanların kurtarılmamaları ve hayatlarının tehlikeye atılmaması için kendisine yapılan ricalara, hiç oralı olamayarak, neredeyse soğuk ve kayıtsız bir tavırla kulak asmayan" Başkan'dı asıl suçlu olan.

Tüm medya organlarından yayımlanan bu kesin açıklama, kamuoyunda bir dayanışma tepkisine, hükümet içinde de öfkeye yol açmıştı. Başkan, Genel Sekreter Fabio Villegas'ı, Özel Kalem Müdürü Miguel Silva'yı, Güvenlik Danışmanı Rafael Pardo'yu ve Basın Danışmanı Mauricio Vargas'ı çağırdı. Amaç, Nydia'nın açıklamasına enerjik bir tekzip hazırlamaktı. Ama daha enine boyuna düşününce, bir annenin acısının tekzip edilemeyeceği sonucuna varmışlardı. Gaviria, bunu böyle görmüş, toplantıyı iptal ederek şu emri vermişti:

"Cenazeye gidelim."

Yalnızca kendisi değil, tüm hükümet üyeleri.

Nydia'nın hıncı, onun peşini bırakmayacaktı. Yazdığı o mektubu, adını hatırlayamadığı biriyle, geç de olsa –Diana'nın öldüğünü artık öğrendikten sonra– belki de yaptığı uyarının yükünü her zaman vicdanında taşısın diye, Başkan'a yollamıştı. "Tabii ki bana yanıt vermesini hiç beklemedim," diye anlattı.

Katedralde yapılan –ve görülmedik biçimde kalabalık olan– cenaze ayininin sonunda, Başkan, oturduğu sandalyeden kalkarak, bütün gözler üzerinde, foto muhabirlerinin flaşlarıyla televizyon kameraları tarafından izlenerek, kilisenin orta nefini tek başına geçmiş, kolunu havada bırakacağından emin olarak, elini Nydia'ya uzatmıştı. Nydia, buz gibi bir isteksizlikle sıktı elini. Aslında rahat bir nefes almıştı, çünkü onun asıl korktuğu şey, Başkan'ın kendisini kucaklamasıydı. Buna karşılık, karısı Ana Milena'nın başsağlığı dileyerek kendisini öpmesini takdirle karşılamıştı.

Henüz işin sonu değildi bu. Nydia, yasının gereklerini yerine getirip nefes alır almaz, o gün Diana'nın ölümüyle ilgili yapacağı konuşmasından önce bilmesi gerekten önemli bir şeyi kendisine bildirmek üzere Başkan'dan yeni bir randevu istedi. Silva, bu mesajı kelimesi

kelimesine ilettiğinde, Başkan, Nydia'nın asla göremeyeceği biçimde gülümsedi.

"Beni oymaya geliyor," dedi. "Ama buyursun gelsin."

Onu her zamanki gibi karşılamıştı. Aslında Nydia, siyahlar içinde ve farklı bir tavırla girmişti bürosuna: Sade ve yaslıydı. Doğrudan konuya girdi; daha ilk tümcesinden de Başkan'a belli etti bunu:

"Size bir hizmet sunmaya geldim."

En büyük sürpriz, Diana'nın öldüğü operasyonun emrini Başkan'ın verdiğine inanmış olduğu için özür dilemekle söze başlaması olmuştu. Başkan'ın bundan haberi bile olmadığını biliyordu artık. Ayrıca, o dakikada onu da aldatmakta olduklarını söylemek istiyordu, çünkü operasyonun Pablo Escobar'ı aramak için yapıldığı doğru değildi; operasyon, rehineleri kurtarmak için yapılmıştı, bulundukları yer de, polisin yakaladığı bir kiralık katil tarafından işkence altında açıklanmıştı. Nydia'nın anlattığına göre, o katil, daha sonra, çatışmada öldürülenler arasında görülmüştü.

Bütün bunları enerjik ve kesin bir tavırla, Başkan'ın ilgisini uyandırma umuduyla anlatmıştı, ama en küçük bir anlayış belirtisine rastlayamadı. "Tıpkı bir buzdağı gibiydi," diyecekti sonradan o günü hatırlarken. Nedenini ve ne zaman olduğunu bilemeden, engelleyemediği bir biçimde ağlamaya başlamıştı. İşte o zaman, bastırmayı başarmış olduğu heyecanı geri dönmüş, konuyu da tavrını da tümden değiştirmişti. Anayasal zorunluluğu olan rehinelerin hayatlarını kurtarma görevini yerine getirmemek için gösterdiği kayıtsızlık ve soğukluğu nedeniyle kınadı Başkan'ı.

"Düşünün bir kere," diye tamamladı sözünü, "sizin kızınız aynı durumda olsaydı, ne yapardınız?"

Dimdik gözlerinin içine baktı, ama artık öylesine heyecanlıydı ki, Başkan sözünü kesemedi onun. Başkan,

sonradan şöyle anlatacaktı: "Bana soru soruyor, ama yanıtlamama fırsat bırakmıyordu." Gerçekten de Nydia, başka bir soruyla önünü tıkamıştı: "Bu sorunu çözümlemekte yanılgıya düştüğünüzü düşünmüyor musunuz, Sayın Başkan?" Gaviria'nın yüzünden ilk kez olarak bir kuşku gölgesi geçmişti. "Hiç o kadar acı çekmemiştim," diyecekti yıllar sonra. Ama yalnızca gözlerini kırpıştırmış, doğal bir ses tonuyla şöyle demişti:

"Olabilir."

Nydia, ayağa kalkıp sessizce elini uzattı; onun kendisine kapıyı açmasına fırsat vermeden bürodan çıktı. O sırada Miguel Silva büroya girmiş, Başkan'ı, o ölen kiralık katil öyküsünden son derece etkilenmiş olarak bulmuştu. Gaviria, hiç vakit kaybetmeden başsavcıya özel bir mektup yazarak, olayı soruşturmasını ve adaleti yerine getirmesini istedi.

Çoğunluk, harekâtın Escobar'ı ya da önemli bir mafya şefini yakalamak için yapıldığı, ama bu mantığın içinde bile bir aptallık ve onarılamaz bir beceriksizlik olduğu düşüncesinde birleşiyordu. Polisin hemen açıklanan bildirisinde, Diana, helikopterler ve kara birliklerinin desteğinde yürütülen bir arama operasyonu sırasında ölmüştü. Hiç beklemedikleri bir sırada, Diana Turbay'la kameraman Richard Becerra'yı götürmekte olan haydutlarla karşılaşmışlardı. Kaçarlarken haydutlardan biri, Diana'ya arkasından ateş ederek belkemiğini parçalamıştı. Kameraman, yara almadan kurtulmuştu. Diana, bir polis helikopteriyle Medellín Hastanesi'ne kaldırılmış, orada öğleden sonra saat dört otuz beşte ölmüştü.

Pablo Escobar'ın öyküsü ise çok farklıydı; ana hatlarıyla da Nydia'nın Başkan'a anlattıklarına uyuyordu. Ona göre, polis, adam kaçıranların o yörede olduklarını bile

bile operasyona girişmişti. Bu bilgiyi de, kimliklerini gerçek adları ve cüzdan numaralarıyla açıkladığı kendi iki adamının ağzından işkenceyle almışlardı. Bildiriye göre, o ikisi, polis tarafından yakalanıp işkence görmüş, bir tanesi, operasyonun şeflerine bir helikopterden rehberlik etmişti. Bildiri, Diana'nın, kendisini kaçıranlar tarafından artık serbest bırakıldığı sırada, çatışmadan kaçarken polis tarafından öldürüldüğünü söylüyordu. Son olarak da, çatışma sırasında, polisin, basına çatışmada ölen katiller olarak tanıttığı suçsuz üç köylünün de öldüğünü ileri sürüyordu. Bu bildiri, Escobar'ı, polis tarafından yapılan insan hakları ihlalleri konusundaki suç duyuruları açısından beklediği biçimde tatmin etmiş olsa gerekti.

Eldeki tek tanık olan Richard Becerra, facianın yaşandığı aynı gece, Bogotá'daki Emniyet Genel Müdürlüğü salonlarından birinde, gazeteciler tarafından kuşatma altına alınmıştı. Üzerinde hâlâ kaçırıldığı zamanki siyah deri ceket, başında da muhafızlarının köylü sansınlar diye verdikleri hasır şapka vardı. Ruhsal durumu, açıklayıcı herhangi bir bilgi vermeye pek uygun değildi.

En anlayışlı meslektaşları üzerinde bıraktığı izlenim bile, olayların karmaşasının bu haberle ilgili bir yargıya varmasına fırsat vermediği olmuştu. Diana'yı öldüren merminin, kendilerini kaçıranlar tarafından kasten atıldığı biçimindeki açıklaması ise, hiçbir kanıta dayandırılamıyordu. Tüm tahminlerin üzerindeki genel kanı, Diana'nın, karşılıklı silah atışları sırasında kaza sonucu öldüğüydü. Yine de kesin soruşturma, Başkan Gaviria'nın, Nydia Quintero'nun açıklamalarından sonra yolladığı mektup üzerine, başsavcının sorumluluğuna verilmişti.

Trajedi henüz sona ermemişti. Marina Montoya'ya ne olduğu konusunda kamuoyundaki kuşkular karşısında, İade Edilebilirler, 30 Ocak günü yeni bir bildiri yayımlayarak, ayın 23'ünden sonra onun idam emrini vermiş olduklarını doğrulamışlardı. Ancak, "gizlilik ve iletişim sorunları nedenleriyle, idam mı edildiği, yoksa serbest mi bırakıldığı konusunda –bugüne kadar– elimize bir bilgi geçmedi. İdam edildiyse, polisin cesedini hâlâ bulamamış olmasının nedenlerini anlamıyoruz. Ama onu serbest bıraktılarsa, söz ailesindedir," deniyordu. İşte ancak o zaman, yani cinayet emrinden yedi gün sonra, cesedin aranmasına başlanmıştı.

Otopsiye yardım etmiş olan Adli Tıp Doktoru Pedro Morales, bu bildiriyi basında okumuş, Marina Montoya'nın cesedinin, iç çamaşırları kaliteli, tırnakları da tertemiz olan o hanımın cesedi olduğunu tahmin etmişti. Gerçekten de öyleydi. Yine de, kimliği saptanır saptanmaz, adalet bakanı olduğunu söyleyen biri, cesedin ortak mezarda olduğunun duyulmaması için Adli Tıp Enstitüsü'ne telefonla baskı yapmıştı.

Marina'nın oğlu Luis Guillermo Pérez Montoya, radyo bu konudaki ilk haberleri verirken öğle yemeğine çıkmak üzereydi. Adli Tıp'ta kendisine, koca koca kurşun yaralarıyla tanınmaz hale gelmiş o kadının resmini göstermişler, onu tanıması büyük bir çaba gerektirmişti. Kentin Sur Kabristanı'nda da polisin özel önlemler alması gerekmişti, çünkü haber duyulmuştu bile; Luis Guillermo Pérez'e, çukura kadar ulaşabilmesi için, meraklı kalabalığının arasından yol açmak zorunda kalmışlardı.

Adli Tıp yönetmeliğine göre, kimliği bilinmeyen bir cesedin, parçalara ayrılmış olsa bile tanınabilmesi için, sırtına, bacaklarına ve kollarına kayıt numarası basılmış olarak gömülmesi zorunluydu. Çöp için kullanılanlara benzeyen siyah bir plastiğe sarılması, dayanıklı iplerle el

ve ayak bileklerinden bağlanması gerekiyordu. Oğlunun tanık olduğuna göre, Marina Montoya'nın cesedi çıplaktı ve ortak çukura özensizce atıverilmiş olarak her yanı çamurla kaplıydı; yasanın emrettiği kimlik baskıları da yoktu. Yanında ise, pembe eşofmana sarılı olarak aynı zamanda gömmüş oldukları çocuğun cesedi duruyordu.

Onu morgun amfisine taşıyıp basınçlı su hortumuyla yıkadıktan sonra oğlu, dişlerini incelemiş, yine de bir an duraksamıştı. Marina'nın soldaki ilk azıdişini eksik gibi hatırlıyordu, oysa cesedin dişleri tamamdı. Ama ellerini inceleyip onları kendininkilerin üzerine koyunca, hiç kuşkusu kalmadı: tıpatıp aynıydı. Başka bir kuşku ise, belki de içinde sonsuza dek kalacaktı: Luis Guillermo Pérez, annesinin cesedi bulunduğu zaman kimliğinin saptanmış olduğu halde, kamuoyunun huzurunu kaçıracak ya da hükümeti rahatsız edecek bir duruma meydan vermemek için başka herhangi bir işlem yapılmaksızın ortak mezara gönderilmiş olabileceğini düşünüyordu.

Diana'nın ölümü, –Marina'nın cesedinin bulunmasından önce bile– ülkenin durumu için kesin bir adım olmuştu. Gaviria ikinci kararnameyi değiştirmeyi reddettiğinde, Villamizar'ın sert eleştirileriyle Nydia'nın yalvarmaları karşısında boyun eğmemişti. İleri sürdüğü neden, özet olarak, kararnamelerin, kaçırılma olaylarına değil, kamu yararına olan işlerliğine göre değerlendirilebileceği, Escobar'ın da, teslim olma koşullarına baskı yapmak için değil, iade edilmeme koşulunu zorlamak ve bağışlanmayı sağlamak için adam kaçırdığı biçimindeydi. Bütün bu düşünceler, onu kararnamede son bir kez değişiklik yapılması sonucuna götürmüştü. Sürenin değiştirilmesi konusunda Nydia'nın yalvarmalarına ve onca başka kişinin acılarına karşı koyduktan sonra çok zor-

du bu, ama göğüslemeye karar vermişti.

Villamizar, bu haberi Rafael Pardo'dan aldı. Bekleme süresi geçmek bilmez gibi geliyor, bir dakika bile huzur bulamıyordu. Radyoyla telefona bağımlı yaşıyor, kötü bir haber almadığında da korkunç rahatlıyordu. Her dakika Pardo'yu arıyordu. "Nasıl gidiyor?" diye soruyordu ona. "Bu işin sonu neye varacak?" Pardo, azar azar verdiği akılcı öğütlerle yatıştırıyordu onu. Villamizar, evine her gece aynı durumda dönüyordu. "Şu kararnameyi çıkarmak gerek, yoksa burada herkesi öldürecekler," diyordu. Pardo da onu yatıştırıyordu. Sonunda, 28 Ocak günü, Pardo onu arayarak kararnamenin kesin biçimiyle Başkan'ın imzasına hazır olduğunu bildirdi. Bu gecikme, bütün bakanlar tarafından imzalanması gerektiğinden olmuştu; Ulaştırma Bakanı Alberto Casas Santamaría'yı hiçbir yerde bulamıyorlardı. Sonunda Rafael Pardo, Bakan'ı telefonla bulmuş, eski arkadaşı olduğundan gülerek tehdit etmişti onu.

"Sayın Bakanım," demişti ona. "Ya bu kararnameyi imzalamak için yarım saate kadar burada olursunuz ya da artık bakan değilsiniz."

Uyuşturucu kaçakçılarının teslim olmalarını o zamana kadar durdurmuş olan tüm engellerin aşıldığı 3030 Sayılı Kararname, 29 Ocak günü çıktı. Hükümetin de tahmin ettiği gibi, bunun, Diana'nın ölümünden duyulan vicdan azabı nedeniyle yapıldığı yolundaki genel kanıyı düzeltmeyi asla başaramayacaklardı. Bu da, her zaman olduğu gibi, başka fikir ayrılıklarına neden oluyordu: Bunun, ayağa kalkan kamuoyunun baskısıyla uyuşturucu mafyasına verilen bir ödün olduğunu düşünenler ve devlet başkanlığının, Diana Turbay yüzünden geç de olsa kaçınılmaz biçimde harekete geçmesi olarak yorumlayanlar vardı. Her ne olursa olsun, Başkan Gaviria, bu gecikmenin bir sertlik kanıtı olarak, geç alınan kararın da bir zayıflık belirtisi olarak yorumlanabileceğini

bile bile, inançla imzalamıştı kararnameyi.

Ertesi gün, saat sabahın yedisinde, başkan, Villamizar'ın bir gün önce kararname için kendisine teşekkür etmek üzere açtığı telefona karşılık onu aradı. Gaviria, onun nedenlerini tam bir sessizlikle dinledikten sonra, 25 Ocak günkü üzüntüsünü paylaşarak, "Hepimiz için korkunç bir gündü o," dedi.

Bunun üzerine Villamizar, vicdanı rahatlamış olarak Guido Parra'yı aradı. "Bu kararnamenin iyi olmadığını söyleyerek artık kafamızın etini yiyemeyeceksiniz," dedi ona. Guido Parra, onu dikkatle okumuştu bile.

"Tamam," dedi, "bu tarafta hiçbir sorun yok. Gördünüz mü, çok daha önceden neleri engelleyebilirdik!"

Villamizar, bir sonraki adımın ne olacağını öğrenmek istedi.

"Hiç," dedi Guido Parra. "Kırk sekiz saat içinde biter bu iş."

İade Edilebilirler, derhal yayımladıkları bir bildiriyle, ülkedeki pek çok önemli kişinin istekleri üzerine, infaz edilecekleri duyurulmuş olan idamlardan vazgeçtiklerini bildirmişlerdi. Belki de López Michelsen, Pastrana ve Castrillón'un kendilerine ulaşan radyo duyurularını kastediyorlardı. Ama işin aslında, kararnamenin kabulü olarak yorumlanabilirdi. "Hâlâ elimizde bulunan rehinelerin hayatlarına saygı gösterilecektir," deniyordu bildiride. Özel bir ödün olarak, kaçırılanlardan birini aynı günün ilk saatlerinde serbest bırakacaklarını da duyuruyorlardı. Guido Parra'yla birlikte olan Villamizar, şaşkınlıkla yerinden sıçramıştı.

"Ne demek biri?" diye bağırdı. "Siz bana ikisinin de çıkacaklarını söylemiştiniz."

Guido Parra, hiç istifini bozmadı.

"Sakin olun Alberto," dedi. "Bu iş sekiz gün içinde biter."

7

Maruja ile Beatriz'in ölümlerden haberleri olmamıştı. Televizyonsuz ve radyosuz, düşmanın verdiğinden başka bir bilgileri de olmadan, gerçeği tahmin etmek olanaksızdı. Muhafızların getirdikleri çelişkili haberler, Marina'yı bir çiftliğe götürdükleri sözünü de yalanlıyordu, bu yüzden de başka herhangi bir tahmin, onları aynı çıkmaz sokağa götürüyordu: Ya serbestti ya da ölmüştü. Yani eskiden onun sağ olduğunu bilenler bir tek kendileriydi, şimdi ise öldüğünü bilmeyen bir tek onlar kalmıştı.

O tek kişilik yatak, Marina'ya ne yaptıkları kuşkusu karşısında bir hayalete dönüşmüştü. Onu götürdükten yarım saat sonra Rahip geri dönmüştü. Gölge gibi içeri girip bir köşeye büzülmüştü. Beatriz, açık açık sordu ona:

"Marina'ya ne yaptınız?"

Rahip, onunla birlikte dışarı çıktığında, odaya girmemiş olan iki yeni şefin onları garajda beklemekte olduklarını anlattı. Kendisi, onu nereye götüreceklerini sormuş, onlardan biri öfkeyle şöyle yanıtlamıştı: "Ulan orospu çocuğu, burada soru sorulmaz." Sonra da eve dönmesini ve Marina'yı nöbetteki öteki muhafıza bırakmasını emretmişlerdi.

Bu öykü, ilk duyuşta inanılır geliyordu kulağa. Rahip'in, cinayete katılmış olsa, bu kadar kısa süredc gidip

dönmeye vakit bulabilmesi de kolay değildi, büyükannesiymiş gibi seviyor göründüğü ve kendisini torunuymuş gibi şımartan mahvolmuş bir kadını öldürebilecek yüreğe sahip olması da. Buna karşılık Barrabás, üstelik işlediği cinayetlerle övünen, gözünü kan bürümüş kanlı bir katil olarak ün yapmıştı. Maruja ile Beatriz, gece geç saatte, yaralı bir hayvan iniltisiyle uyanıp da, bunun hıçkırmakta olan Rahip olduğunu anladıklarında, içlerindeki kuşku daha da tedirgin edici olmuştu. Rahip, kahvaltı etmek istememiş, pek çok kez, "Nineyi alıp gitmeleri ne acı!" diye içini çektiğini duymuşlardı. Yine de öldüğü anlamını verecek hiçbir şey yapmadı. Kâhyanın televizyonla radyoyu geri vermeye yanaşmamaktaki inatçılığı da cinayet kuşkularını artırıyordu.

Günlerce evden uzakta kalan Damaris, bu karmaşaya bir halka daha ekleyen bir ruh hali içinde geri dönmüştü. Gece yaptıkları yürüyüşlerden birinde Maruja, nereye gittiğini sordu ona; o da, gerçeği söylüyor olabileceği bir sesle şöyle yanıt verdi: "Doña Marina'ya bakıyorum." Sonra, Maruja'ya düşünecek fırsat vermeden, hemen ekledi: "Hep sizleri hatırlayıp çok selam yolluyor." Hemen arkasından, daha da normal bir tavırla, onun güvenliğinden Barrabás sorumlu olduğu için geri dönmediğini söylemişti. O günden sonra, Damaris herhangi bir nedenle her sokağa çıktığında, coşkulu olduğu kadar da inanılması zor haberlerle geri dönüyordu. Bunların hepsi de aynı formülle bitiyordu:

"Doña Marina çok iyi."

Maruja'nın, Damaris'e, Rahip'e ya da muhafızlardan başka birine inandığından daha fazla inanması için bir nedeni yoktu, ama her şey olabilecekmiş gibi görünen böyle bir durumda ona inanmaması için de bir nedeni yoktu. Marina gerçekten hayatta idiyse, onların da rehineleri habersiz bırakmaları ya da oyalamaları için bir ne-

denleri yoktu, meğerki onlardan çok daha kötü gerçekleri gizlemek için olmasın.

Maruja'nın dizginleyemediği hayal gücüne çılgınca görünebilecek hiçbir şey olamazdı. Beatriz'in gerçeklere dayanamayacağı korkusuyla, o zamana kadar kaygılarını ondan gizlemişti. Ama Beatriz, her türlü bulaşıcı kaygıdan uzaktı. Marina'nın ölmüş olabileceği kuşkusunu ta başından reddetmişti. Hayalleri yardım ediyordu ona. Hayattaki kadar gerçek olan ağabeyi Alberto'nun hayali, yaptığı girişimleri, bunların hepsinin ne kadar iyi gittiğini, serbest kalmaları için ne kadar az zaman kaldığını bir bir anlatıyordu ona. Babasının, çantasında unuttuğu kredi kartlarının emin ellerde olduğu haberiyle kendisini rahatlattığını hayal ediyordu. Bunlar öylesine canlı görüntülerdi ki, aklında onları gerçeklerden ayırt edemiyordu.

O günlerde, kendini Jonás olarak tanıtan on yedi yaşında bir delikanlının, Maruja ve Beatriz'le olan nöbeti sona ermekteydi. Sabahın saat yedisinden başlayarak hımhım sesli bir kasetçalarda müzik dinliyordu. İnsanı deli edecek kadar yüksek sesle bıktırana kadar tekrar tekrar çaldığı favori şarkıları vardı. Bir yandan da, sanki vokalin bir parçasıymış gibi, şöyle bağırıyordu: "İçine sıçtığımın kahpe dünyası, bilmem neden bu işe girdim ki."

Sakin zamanlarında ise, Beatriz'e ailesini anlatıyor, ama derin bir iç çekmesiyle yalnızca uçurumun kenarına kadar geliyordu: "Benim babamın kim olduğunu bir bilseydiniz!" Bunu hiçbir zaman söylememişti, ama muhafızların bu ve daha başka pek çok sırrı, odanın içindeki havayı büsbütün bozmaktan başka bir işe yaramıyordu.

Evin içindeki mutluluğun gözlemcisi olan kâhya, içeriye egemen olan huzursuzluğu şeflerine bildirmiş olsa gerekti, çünkü o günlerde onlardan ikisi, uzlaştırmacı bir tavır içinde çıkagelmişlerdi. Radyoyla televizyonu getirmeyi bir kez daha reddetmişler, buna karşılık gün-

lük yaşam koşullarını iyileştirmeye çalışmışlardı. Kitaplar getirmeye söz vermişler, ama aralarında Corín Tellado'nun bir romanı da olmak üzere pek az kitap getirmişlerdi. Oyalayıcı dergiler geliyordu ama hiç aktüalite dergisi yoktu. Eskiden mavi ampulün olduğu yere kocaman bir ampul taktırmışlar, kitap okuyabilmeleri için sabah akşam birer saat yakılmasını emretmişlerdi, ama Beatriz ile Maruja alacakaranlığa öylesine alışmışlardı ki, artık yoğun aydınlığa dayanamıyorlardı. Üstelik ışık, odanın havasını soluk alınamaz hale gelene kadar ısıtıyordu.

Maruja, umutsuz insanların uyuşukluğuna bırakmıştı kendini. Konuşmak zorunda kalmamak için yüzünü duvara dönüp, gece gündüz şiltenin üzerinde kımıldamadan yatarak uyur gibi yapıyordu. Pek az yemek yiyordu. Beatriz ise, boş yatağı işgal etmiş, dergilerdeki bulmacalarla bilmecelere sığınmıştı. Gerçek, katı ve acıydı, ama gerçekti: Odanın içinde dört kişiye, beş kişiye olduğundan daha fazla yer, daha az gerilim, soluyacak daha fazla hava vardı.

Jonás, nöbetini ocak sonlarında tamamlamış, rehinelere bir güven gösterisiyle veda etmişti. "Kimin söylediğini kimsenin bilmemesi koşuluyla sizlere bir şey söylemek istiyorum," diye uyardı onları. Sonra da içini kemirmekte olan haberi söyleyiverdi:

"Doña Diana Turbay'ı öldürdüler."

Bu ani darbe, onları kendilerine getirmişti. Maruja için tutsaklığının en korkunç ânı olmuştu bu. Beatriz, kendisine kaçınılmaz gibi görünen şeyi düşünmemeye çalışıyordu: "Eğer Diana'yı öldürdülerse, sıra bende demektir." Aslında, ocak ayının birinden beri, eski yıl bitip de kendilerini salıvermediklerinde, kendi kendine şöyle diyordu: "Ya beni bıraksınlar ya da kendimi ölüme terk edeyim."

O günlerden birinde, Maruja öteki muhafızla bir parti domino oynarken, Goril, göğsünün birkaç yerine

dokunarak şöyle dedi: "Şuramda çok berbat bir şey hissediyorum. Nedir acaba?" Maruja, oyunu yarıda kesip, elinden geldiğince küçümseyen gözlerle ona bakarak şu yanıtı verdi: "Ya gazdır ya da kalp krizi." Goril, makinelisini yere atarak dehşet içinde yerinden fırladı, parmaklarını iyice açtığı elini göğsüne bastırarak müthiş bir çığlık attı:

"Kahretsin, kalbim ağrıyor!"

Kahvaltı artıklarının üzerine yıkılarak, yüzükoyun öylece kalakalmıştı. Kendisinden nefret ettiğini bilen Beatriz, yardımına koşmak için profesyonelce bir atılım hissetmişti içince, ama tam o anda, onun çığlığından ve düşmesinin gümbürtüsünden korkmuş olarak kâhyayla karısı girdiler içeri. Ufak tefek ve güçsüz olan öteki muhafız, bir şeyler yapmak istemiş, ama elindeki makineli hareket etmesini engelleyince onu Beatriz'e vermişti.

"Doña Maruja'dan bana karşı siz sorumlusunuz," dedi ona.

Muhafız, kâhya ve Damaris, üçü birden, yerdekini kaldıramamışlardı. Ellerinden geldiğince kavrayarak, salona kadar sürüklediler. Elinde makineliyle kalan Beatriz'le şaşkın haldeki Maruja, öteki muhafızın makinelisinin yere bırakılmış olduğunu görmüşler, ikisi de aynı istekle irkilmişlerdi. Maruja, tabanca kullanmayı biliyordu, makinelinin nasıl kullanılacağını da bir keresinde anlatmışlardı ona, ama neyse ki o sırada aklını başına toplaması, makineliyi yerden almasını engellemişti. Beatriz'e gelince, askerî eğitimlere aşinaydı o. Beş yıl süren bir eğitim boyunca haftada iki gün çalışarak, askerî hastanede asteğmen ve teğmen rütbelerinden geçip yüzbaşılığa eşdeğer bir rütbeye yükselmişti. Topçuluk üzerine de özel bir kurs görmüştü. Buna rağmen o da, kazanma şanslarının olmadığının farkındaydı. Her ikisi de, Goril'in bir daha asla geri dönmeyeceği düşüncesiyle kendilerini avutmuşlardı. Gerçekten de Goril bir daha geri dönmedi.

Pachón Santos, Diana'nın cenazesiyle Marina Montoya'nın mezardan çıkarılışını televizyonda görünce, kaçmaktan başka seçeneği kalmadığının farkına varmıştı. Artık o zamana kadar nerede bulunduğu hakkında yaklaşık bir fikir edinmişti. Muhafızların aralarındaki konuşmalarıyla dikkatsizliklerinden ve daha başka gazetecilik hünerleri sayesinde, Bogotá'nın batısındaki geniş ve kalabalık bir mahallede, sokağın köşesindeki bir evde bulunduğunu saptayabilmişti. Dışarıya bakan penceresi tahta panolarla kapatılmış olan odası, ikinci kattaki en büyük odaydı. Bunun, belki de yasal sözleşme yapılmadan kiralanmış bir ev olduğunu fark etmişti, çünkü ev sahibesi her ayın başında kirayı almaya geliyordu. Eve girip çıkan tek yabancı oydu; ona sokak kapısını açmadan önce, yukarı çıkıp Pachón'yu yatağına zincirleyerek, tehditlerle çıt çıkarmadan oturmaya zorluyorlar, radyoyla televizyonu kapatıyorlardı.

Odanın kapatılmış olan penceresinin, bir ön bahçeye açıldığını, banyonun bulunduğu dar koridorun sonunda da bir çıkış kapısı bulunduğunu saptamıştı. Banyoya, kendi isteğine kalmış olarak, herhangi bir gözlem altında tutulmaksızın, yalnızca koridoru geçmekle girebiliyordu, ancak daha önce zincirlerini çözmelerini istemek zorundaydı. Oradaki tek havalandırma, gökyüzünün görülebildiği bir pencereden sağlanıyordu. O da o kadar yüksekti ki, ulaşılması kolay değildi, ama dışarı çıkılabilecek kadar genişti. Pencerenin nereye açıldığı hakkında o zamana kadar hiçbir fikri olmamıştı. Kırmızı metal panolarla bölmelere ayrılmış olan bitişik odada, nöbette olmayan muhafızlar uyuyordu. Dört kişi olduklarından, her altı saatte bir ikişer ikişer nöbeti devralıyorlardı. Gerçi silahlarını her zaman yanlarında bulunduruyorlardı, ama günlük hayatta silahlar asla görünürde olmuyordu. Muhafızlardan yalnızca biri, çift kişilik yatağın yanında yerde yatıyordu.

Düdüğü günde birkaç kez duyulan bir fabrikanın yakınında olduklarını saptamıştı; her günkü koro seslerinden ve teneffüslerdeki bağrışmalardan, bir okulun yakınında bulunduklarını da biliyordu. Bir keresinde pizza istemiş, beş dakikadan az bir sürede, hâlâ sıcakken getirmişlerdi; böylece pizzayı belki de aynı blokta hazırlayıp sattıklarını öğrenmişti. Gazeteleri hiç kuşkusuz sokağın karşısındaki bir yerden, hem de büyük bir dükkândan alıyorlardı, çünkü *Time* ve *Newsweek* dergileri de satılıyordu. Geceleri bir ekmekçinin fırından yeni çıkmış mis gibi ekmek kokusuyla uykusundan uyanıyordu. Muhafızlara sorduğu kurnazca sorularla, yüz metre ötede bir eczane, bir araba tamircisi, iki tane bar, bir lokanta, bir ayakkabı tamircisi, iki de otobüs durağı olduğunu öğrenmeyi başarmıştı. Bunlarla ve gıdım gıdım toplanmış daha pek çok başka bilgiyle, kaçış yolları bulmacasını çözümlemeye çalışıyordu.

Muhafızlardan biri, kanun tepelerine binecek olursa, her şeyden önce odaya girip kendisine yakından üç el ateş etme emri aldıklarını anlatmıştı ona: Kurşunların biri kafasına, biri kalbine, öteki de karaciğerine girecekti. Bunu öğrendiğinden beri, bir litrelik bir gazoz şişesini saklamayı becermiş, bir tokmak gibi sallamak üzere el altında tutuyordu. Elindeki tek silah buydu.

Muhafızlardan birinin büyük bir hünerle öğrettiği satranç oyunu, ona yeni bir zaman ölçümü sağlamıştı. Ekimde nöbeti devralan bir başkası, televizyon dizilerinde uzmandı; onları iyi mi kötü mü olduklarına bakmadan izleme merakını edinmesine neden olmuştu. İşin sırrı, o günkü bölümle fazla ilgilenmeden, bir sonraki günün sürprizlerini tahmin etmeyi öğrenmekteydi. Alexandra'nın programlarını birlikte seyrediyorlar, radyo ve televizyon haberlerini paylaşıyorlardı.

Bir başka muhafız, kaçırıldığı gün cebinde taşıdığı

yirmi bin pesosunu almış, ama ona karşılık istediği her şeyi getireceğine söz vermişti. Özellikle de kitaplar: Milan Kundera'nın pek çok kitabını, *Suç ve Ceza*'yı, Pilar Moreno de Ángel'in General Santander biyografisini. Yüzyılın başında dünyanın en popüler Kolombiyalı yazarı olan José María Vargas Vila'dan söz edildiğini duyan ve kitaplarına delicesine merak saran, kendi kuşağından belki de ilk Kolombiyalıydı Pachón; muhafızlardan birinin, büyükbabasının kütüphanesinden yürüttüğü hemen bütün kitaplarını okumuştu bu yazarın. Öteki muhafızın annesiyle, aylar boyunca çok eğlenceli bir yazışmayı sürdürmüştü, ta ki sonunda güvenliğinden sorumlu olanlar bunu yasaklayana kadar. Günlük okuması, öğleden sonra sayfaları açılmadan getirdikleri gazetelerle tamamlanıyordu. Onları getirmekle görevli muhafızın, gazetecilere karşı gizli bir hınç vardı içinde. Özellikle de, ekranda göründüğünde makinelisini doğrulttuğu, tanınmış bir televizyon sunucusuna karşı.

"Şunu bedavadan haklayabilirim," diyordu.

Pachón, şefleri hiç görmemişti. Onun odasına hiç çıkmadıkları halde ara sıra oraya geldiklerini, Chapinero' daki bir kahvehanede denetim ve iş toplantıları yaptıklarını biliyordu. Oysa Pachón, muhafızlarla bir acil durum ilişkisi kurmayı başarmıştı. Hayat ve ölüm üzerinde onlar söz sahibiydiler, ama bazı hayat koşullarını pazarlık etme hakkını ona hep tanımışlardı. Hemen her gün, kimilerini kazanıyor, kimilerini kaybediyordu. Tutsaklığının sonuna kadar zincirlenmiş olarak yatmayı kaybetmiş, ama on kâğıtla üçlüler ve sıralar yapmaktan ibaret olan, hile yapılması kolay, çocukça bir oyun olan remi oynarken onların güvenini kazanmıştı. Ortada görünmeyen bir şef, her on beş günde bir, onlara yüz bin peso gönderiyor, oyun oynamak için hepsi aralarında paylaşıyorlardı. Pachón hep kaybediyordu. Hepsi hile yaptıklarını, birkaç

kez sırf hevesi kaçmasın diye kazanmasına göz yumduklarını, ancak altıncı ayın sonunda itiraf etmişlerdi. Hokkabazca el çabukluğu isteyen el hünerleriydi bunlar.

Yeni yıla kadar hayatı böyle geçmişti işte. Daha ilk günden başlayarak, tutsaklığının uzun olacağını öngörmüş, muhafızlarla olan ilişkisi sonucu, buna katlanabileceğini düşünmüştü. Ama Diana ile Marina'nın öldürülmesi, iyimserliğini yerle bir etmişti. Ona cesaret veren aynı muhafızların kendileri, dışarıdan moralleri bozuk olarak dönüyorlardı. Görünüşe göre, Kurucu Meclis'in, suçlunun iadesi ve bağışlanması üzerinde karara varması beklenirken, her şey durdurulmuştu. İşte o zaman, kaçış seçeneğinin mümkün olduğuna kuşkusu kalmadı. Ancak tek bir koşulla: Yalnızca başka herhangi bir seçenek yolunun kapandığını gördüğünde deneyecekti bunu.

Aralık ayındaki hayallerinden sonra, Maruja ile Beatriz için de ufuk kapanmış, ama iki rehinenin serbest bırakılacağı söylentileri üzerine ocak ayı sonlarında yeniden aralanmıştı. Onlar, o sıralarda kaç rehine kaldığından ya da kendilerinden sonra gelenler olup olmadığından habersizdiler. Maruja, Beatriz'in serbest bırakılacağına kesin gözüyle bakıyordu. 2 Şubat gecesi, avludaki yürüyüş sırasında, Damaris de bunu doğrulamıştı. Bundan o kadar emindi ki, çıkacakları gün için çarşıdan bir ruj, allık, far ve daha başka ufak tefek makyaj malzemesi satın almıştı. Beatriz, son dakikada vakti olmaz diye bacaklarını tıraş etti.

Yine de, ertesi gün kendilerini ziyarete gelen iki şef, ne kimin serbest bırakılacağını belirtmişti, ne de birinin gerçekten serbest bırakılıp bırakılmayacağını. Rütbeleri fark ediliyordu. Daha öncekilerin hepsinden farklı ve daha konuşkandılar. İade Edilebilirler'in bir bildirisinde

iki kişinin serbest bırakılacağının duyurulduğunu doğrulamışlardı, ama beklenmedik bazı engeller ortaya çıkmış olabilirdi. Bu da, 9 Aralık'ta serbest bırakılacakları konusunda, daha önce verdikleri ve yine yerine getirmedikleri sözü hatırlatmıştı rehinelere.

Yeni gelen şefler, işe iyimser bir atmosfer yaratmakla başlamışlardı. Ciddi nedenlere dayanmayan bir sevinç içinde, herhangi bir saatte girivériyorlardı içeri. "İşler iyiye gidiyor gibi," diyorlardı. Günün haberleri üzerinde çocukça bir heyecanla yorumda bulunuyorlar, ama rehinelerin haberleri doğrudan alabilmeleri için televizyonla radyoyu geri vermeye yanaşmıyorlardı. Bir tanesi, ya kötülüğünden ya da aptallığından, bir gece öyle bir sözle onlara veda etmişti ki, taşıdığı çifte anlam nedeniyle onları korkudan öldürebilirdi: "Sakin olun hanımlar, bu iş çok çabuk bitecek."

Haberleri dağınık kırıntılar halinde azar azar verdikleri dört günlük bir gerilim olmuştu bu. Üçüncü gün, yalnızca bir rehinenin serbest bırakılacağını söylemişlerdi. Bu, Beatriz olabilirdi, çünkü Francisco Santos'la Maruja'yı daha önemli işler için ayırmışlardı. Beatriz'le Maruja için en üzücü olan şey, bu haberleri dışarıdakilerle karşılaştıramamalarıydı. Özellikle de, bu belirsizliklerin gerçek nedenini o aynı şeflerden belki de daha iyi bilen Alberto'yla.

Sonunda 7 Şubat günü, her zamankinden daha erken gelen şefler, ağızlarındaki baklayı çıkarmışlardı: Beatriz serbest bırakılıyordu. Maruja'nın bir hafta daha beklemesi gerekiyordu. "Henüz küçük birkaç ayrıntı eksik," dedi kukuletalılardan biri. Beatriz öyle bir gevezelik krizine tutulmuştu ki, şefleri de, kâhyayla karısını da, son olarak muhafızları da bitkin bir halde bırakmıştı. Maruja, kendisinden önce kız kardeşini serbest bıraktırmayı yeğlemek gibi acayip düşüncesinden dolayı kocasına karşı duyduğu

gizli bir hınçla incinmiş olarak, onun söylediklerine dikkat bile etmiyordu. Keyifsizliği bütün öğleden sonra sürmüş, külleri de birkaç gün ılıklığını kaybetmemişti.

O geceyi, kaçırılmalarının ayrıntılarını Alberto Villamizar'a nasıl anlatması ve hepsinin güvenliği açısından her şeyi nasıl idare etmesi gerektiği üzerinde Beatriz'e talimat vermekle geçirdi. Ne kadar masum görünürse görünsün, en küçük bir hata, birinin hayatına mal olabilirdi. Bu yüzden de Beatriz, ağabeyine, onun gerektiğinden az acı çekmesine ya da fazlasıyla kaygılanmasına neden olmamak için ne önemini azaltarak ne de abartarak, durumun yalın ve gerçek bir tanımını yapmalı, gerçeğin ta kendisini anlatmalıydı. Ona söylememesi gereken şey, onların nerede bulunduklarını saptamalarına yol açacak herhangi bir bilgiydi. Beatriz alınmıştı.

"Yoksa ağabeyime güvenmiyor musun?"

"Bu dünyada herkesten çok ona güveniyorum," dedi Maruja, "ama bu söz, seninle benim aramda, başka kimseyle değil. Bunu kimsenin bilmemesinden bana karşı sen sorumlusun."

Korkusu yersiz değildi. Kocasının fevri karakterini tanıyor, her ikisinin ve güvenlik güçleriyle bir kurtarma operasyonuna girişecek olan herkesin iyiliği için bundan kaçınmak istiyordu. Alberto'ya bir başka mesajı, kan dolaşımı için almakta olduğu ilacın yan etkilerinin bulunup bulunmadığını danışmasıydı. Gecenin geri kalanı, radyo ve televizyon mesajlarını ve gelecekte yazışmaya izin verdikleri takdirde mektupları şifrelemek için daha etkili bir yöntem hazırlamakla geçmişti. Yine de, kalbinin derinliklerinde, çocuklarıyla, antikalarıyla, özel bir dikkat gerektiren ortak şeyleriyle ne yapacağı hakkında vasiyetnamesini hazırlıyordu sanki. Öylesine heyecanlıydı ki, onu duyan muhafızlardan biri hemen yanına yaklaşarak şöyle dedi:

"Sakin olun. Size hiçbir şey olmayacak."

Ertesi gün büyük bir kaygı içinde beklemişler, ama hiçbir şey olmamıştı. Öğleden sonrayı aralarında konuşarak geçirmişlerdi. Sonunda, akşam saat yedide, kapı birdenbire açıldı, tanıdıkları o iki şefle bir de yeni biri içeri girerek dosdoğru Beatriz'e gidip önünde durdular.

"Sizi almaya geldik, hazırlanın."

Beatriz, Marina'yı alıp götürdükleri gece söylemiş oldukları o korkunç sözlerin böyle yinelenmesiyle dehşet içinde kalmıştı: açılan aynı kapı, özgür olmaya da ölmeye de aynı derecede yarayabilecek aynı sözler, yazgısı üzerindeki aynı sır. Şimdi kendisine söyledikleri gibi, neden Marina'ya da, öylesine özlemle bekledikleri, "Sizi serbest bırakıyoruz," yerine, "Sizi almaya geldik," dediklerini anlayamıyordu. Kurnazca bir atılımla ağızlarından doğru yanıtı almaya çalışarak şöyle sordu:

"Beni de Marina'yla birlikte mi serbest bırakacaksınız?"

İki şef sinirlenmişlerdi.

"Soru sorup durmayın!" diye karşılık verdi bir tanesi, sert bir tavırla homurdanarak. "Ben bunu nereden bileyim!"

Öteki, daha inandırıcı bir tavırla sözü tatlıya bağladı:

"Birinin ötekiyle hiç ilgisi yok. Bu siyasi bir iş."

Beatriz'in öylesine özlediği o sözcük –"salıverilme"– ağza alınmamıştı. Ama ortada yüreklendirici bir hava esiyordu. Şeflerin acelesi yoktu. Damaris, üzerinde okullu kızlar gibi mini eteğiyle, veda için onlara köpüklü şarapla çörek getirmişti. Rehinelerin duymadıkları o günkü haberler üzerinde konuşuyorlardı: Bogotá'da, ayrı ayrı operasyonlarla, sanayici Lorenzo King Mazuera ile Eduardo Puyana, görünüşe göre İade Edilebilirler tarafından kaçırılmışlardı. Ama Pablo Escobar'ın onca zaman orada burada yaşadıktan sonra teslim olmaya can

attığını da anlatmışlardı onlara. Hatta, dediklerine göre, kanalizasyonlarda bile yaşamıştı. Maruja, Beatriz'i çevresi ailesiyle sarılı olarak görsün diye, hemen o gece televizyonla radyoyu ona geri getirmeye de söz vermişlerdi.

Maruja'nın yaptığı durum değerlendirmesi akla yatkın görünüyordu. O zamana kadar Marina'nın idam edildiğinden kuşkulanıyordu, ama o gece, her iki olaydaki törensel farklılıklar nedeniyle bundan hiç kuşkusu kalmamıştı. Marina'nın durumunda, şefler, daha birkaç gün öncesinden moral düzeltmek için kalkıp gelmemişlerdi. Hatta onu almaya da kendileri gelmemişler, hiçbir yetkisi olmayan basit iki katili, hem de emrin yerine getirilmesine yalnızca beş dakika kala yollamışlardı. Beatriz için yaptıkları pastalı ve şaraplı veda partisi, onu öldürecek olsalardı, pek tüyler ürpertici bir kutlama olurdu. Marina'nın durumunda, onun idamını öğrenmesinler diye televizyonla radyolarını ellerinden almışlardı; şimdi ise kötü haberin etkisini iyi bir haberle azaltmak için onları geri getirmeyi öneriyorlardı. Maruja o zaman, artık daha fazla düşünüp taşınmaya gerek kalmadan, Marina'nın idam edildiğine, Beatriz'in ise özgürlüğe gittiğine karar verdi.

Şefler, kendileri bir kahve içene kadar hazırlansın diye ona on dakika süre tanımışlardı. Beatriz, Marina'nın o son gecesini yeniden yaşayacağı düşüncesini kafasından atamıyordu. Makyaj yapmak için bir ayna istedi. Damaris, çerçevesi altın varaklı kocaman bir ayna getirdi ona. Maruja ile Beatriz, aynasız geçen üç ayın sonunda, kendilerini görmek için aynanın başına koştular. Tutsaklıklarının en şaşırtıcı deneyimlerinden biri olmuştu bu. Maruja, kendi kendisiyle sokakta karşılaşmış olsaydı, kendini tanıyamayacağı izlenimine kapılmıştı. "Korkudan ölüyordum," diye anlattı sonradan. "Kendimi sıska, tanınmaz halde gördüm, sanki bir tiyatro rolü için mak-

yaj yapmış gibiydim." Beatriz de, saçları uzayıp donuklaşmış ve on kilo zayıflamış olarak kendisini solgun görmüş, dehşet içinde haykırmıştı: "Bu ben değilim!" Pek çok kez, yarı şaka yarı ciddi, günün birinde kendisini böyle kötü bir durumda serbest bırakmalarının utancını hissetmişti içinde, ama gerçekten bu kadar kötü olabileceği aklının ucundan bile geçmemişti. Sonra daha da beter oldu, çünkü şeflerden biri, ortadaki ışığı yakmış, odanın içindeki atmosfer daha da korkutucu bir hal almıştı.

Muhafızlardan biri, Beatriz'in saçını taraması için aynayı ona tuttu. Beatriz boyanmak da istiyordu ama Maruja engelledi. "Sakın ha!" dedi, onu ayıplayarak. "Bu kadar solgun yüze bir de boya sürmeye mi kalkıyorsun? Korkunç bir şey olur." Beatriz, onun sözünü dinledi. Lamparón'un kendisine hediye etmiş olduğu erkek losyonunu o da süründü. En sonunda da, susuz olarak sakinleştirici bir hap yuttu.

Torbasında, öteki eşyalarının yanında, kaçırıldıkları gece üzerinde olan giysisi de vardı, ama o, daha az kullanılmış olan o pembe eşofmanı yeğlemişti. Yatağın altında küflenmiş olan topuksuz ayakkabılarını giyip giymemek arasında duraksadı; ayrıca eşofmanın altına yakışmıyordu da. Damaris, jimnastik yaparken giydiği tenis ayakkabılarını vermek istedi ona. Tam ayağına göreydi, ama öyle eski püskü bir görünümü vardı ki, Beatriz, ayağını sıktığı bahanesiyle istemedi. Böylece kendi düz ayakkabılarını giydi, bir lastikle de saçlarını atkuyruğu yaptı. Sonunda, onca yokluğun sayesinde, okullu bir kız görünümü almıştı.

Kafasına, Marina'ya yaptıkları gibi kukuleta geçirmemişler, yolu ve çevresindeki yüzleri tanıyamasın diye plasterle gözlerini bantlamaya kalkışmışlardı. Beatriz, onları çıkarırken kaşlarıyla kirpiklerini koparacağını bildiğinden itiraz etti. "Durun," dedi. "Ben size yardım ede-

yim." Sonra gözkapaklarının üzerine kocaman birer parça pamuk koydu, onlar da plasterle yapıştırdılar.

Vedalaşma, çabuk ve gözyaşı dökmeden oldu. Beatriz'in ağlamasına ramak kalmıştı ama Maruja onu yüreklendirmek için hesaplı bir soğuklukla engelledi onu. "Alberto'ya söyle, sakin olsun, onu da çok seviyorum, çocuklarımı da," dedi. Öperek uğurladı onu. İkisi de acı çekiyorlardı. Beatriz acı çekiyordu, çünkü gerçeklerin gelip çattığı o dakikada, kendisini serbest bırakmalarındansa öldürmelerinin belki de daha kolay olacağı korkusu kaplamıştı içini. Maruja da, Beatriz'i öldürecekleri, kendisinin de o dört muhafızla tek başına kalacağı gibi çifte bir korku yüzünden acı çekiyordu. Aklına gelmeyen tek şey, Beatriz'i bir kez serbest bıraktıktan sonra kendisini idam edebilecekleri olmuştu.

Kapı kapandı; Maruja, ne yapacağını bilemeyerek, garajdan motor sesleri gelip, arabaların izi gecenin içinde silinip gidene kadar kımıldamadan kalakaldı. İçini muazzam bir terk edilmişlik duygusu kaplamıştı. Gecenin sonunu öğrensin diye televizyonla radyoyu geri verme sözlerini yerine getirmedikleri ancak o zaman geldi aklına.

Kâhya, Beatriz'le birlikte gitmişti, ama karısı, dokuz buçuk haberlerinden önce radyoyla televizyonu getirsinler diye telefon edeceğine söz verdi. İkisini de getirmediler. Maruja, evin televizyonunu seyretmesine izin versinler diye muhafızlara yalvardı, ama ne onlar ne de kâhya cesaret edebilmişti böylesine ciddi bir konuda kuralları bozmaya. Aradan iki saat geçmeden Damaris içeri girerek, heyecan içinde, Beatriz'in sağ salim evine ulaştığını, açıklamalarında çok dikkatli olduğunu, kimseyi tehlikeye atabilecek bir şey söylemediğini anlattı. Tabii Alberto da dahil olmak üzere tüm aile, çevresini sarmıştı. Evin içi, adam almıyordu.

Acaba doğru mu, diye Maruja'nın içi içini yiyordu.

Radyoyu ödünç vermeleri için ısrar etti. Kendine hâkimiyetini kaybetmiş, sonuçlarını düşünmeden muhafızlara kafa tutmuştu. Ama bunun ciddi bir sonucu olmadı, çünkü muhafızlar, şeflerinin Maruja'ya nasıl davrandığına tanık olduklarından, bir radyo getirilmesi için yeni bir girişimde bulunarak onu yatıştırmayı yeğlemişlerdi. Daha sonra kâhya göründü ve Beatriz'i sağ salim güvenli bir yere bıraktıklarını, artık ülkede herkesin onu ailesiyle birlikte görüp duyduğunu yeminle anlattı. Ama Maruja'nın bütün istediği, Beatriz'in sesini kendi kulaklarıyla duyabileceği bir radyoydu. Kâhya, radyoyu getireceğine söz vermiş, ama sözünü tutmamıştı. Maruja, gecenin saat on ikisinde, yorgunluk ve öfkeden bitkin bir halde, o etkili uyku haplarından iki tane alarak, ertesi sabah saat sekize kadar deliksiz uyudu.

Muhafızların anlattıkları doğruydu. Beatriz, avludan geçirilerek garaja götürülmüştü. Bir arabanın zeminine yatırmışlardı onu; kuşkusuz, bir cipti bu, çünkü ayağını içeri atabilmesi için yardım etmişlerdi ona. Önceleri engebeli yollarda hoplaya zıplaya ilerlemişlerdi. Araba asfalt bir yolda kayarak gitmeye başlar başlamaz, Beatriz'in yanında oturan adam, anlamsız birtakım tehditler savurmaya başladı. Beatriz, onun, bu sert tavırlarının örtbas edemeyeceği kadar gergin olduğunu, ayrıca evdeki şeflerden biri olmadığını sesinden anlamıştı.

"Şimdi sizi bir sürü gazeteci bekliyor olacak," dedi adam. "Çok dikkatli olun. Fazladan söylenmiş herhangi bir söz, Maruja'nın hayatına mal olabilir. Unutmayın ki biz sizinle hiç konuşmadık, bizi hiç görmediniz, bu yolculuk da iki saatten fazla sürdü."

Beatriz, bu tehditleri ve adamın sanki yalnızca kendi kendisini sakinleştirmek için gereksiz yere durmadan yinelediği daha pek çok başka tehdidi sessizce dinliyordu. Üç kişi arasında sürüp giden bir konuşmadan, pek az

konuşan kâhyanın dışında hiçbirinin tanıdık olmadığını anlamıştı. Tüyler ürpertici bir düşünceyle sarsıldı: Önsezilerinin en kötüsünün gerçekleşmesi hâlâ olasıydı.

"Sizlerden bir iyilik yapmanızı istiyorum," dedi kapalı gözlerle, sesinin tonuna hâkim olarak. "Maruja'nın kan dolaşımı sorunları var; ona bir ilaç yollamak isterdik. Siz ona ulaştırabilir misiniz?"

"Olur," dedi adam. "Merak etmeyin."

"Binlerce teşekkürler," dedi Beatriz. "Ben sizin talimatlarınızı izleyeceğim. Sizleri tehlikeye atmayacağım."

Geri planda hızlı otomobillerin, ağır kamyonların, yer yer müzik sesleri ve bağrışmaların duyulduğu uzun bir duraklama oldu. Adamlar, kendi aralarında fısıltıyla konuştuktan sonra içlerinden biri Beatriz'e seslenerek, "Buralarda çok polis noktası var," dedi. "Bunlardan birinde bizi durduracak olurlarsa, sizin eşim olduğunuzu söyleyeceğim; bu solgun yüzünüzle sizi bir kliniğe götürdüğümüzü söyleyebiliriz."

Artık daha yatışmış olan Beatriz, şakalaşma isteğine karşı koyamadı:

"Gözlerimde bu bantlarla mı?" diye sordu.

"Bir göz ameliyatı geçirmiş olursunuz," dedi adam. "Sizi yanıma oturtup kolumu omzunuza atarım."

Adamların tedirginliği yersiz değildi. Aynı anda, Bogotá'nın başka başka mahallelerinde, kent gerillaları tarafından yerleştirilmiş yangın bombalarıyla yedi tane halk otobüsü cayır cayır yanmaktaydı. Ayrıca, Devrimci Silahlı Kuvvetler, başkentin varoşlarındaki Cáqueza Belediyesi'nin enerji kulesini dinamitlemiş, oradaki insanları rehin almaya kalkışmışlardı. Bu nedenle Bogotá'da birtakım güvenlik operasyonları yürütülmüş, ama bunları neredeyse hiç kimse fark etmemişti. Bunun için de akşam saat yedideki kent içi trafiği, herhangi bir perşembe trafiğinden farksızdı: Ağır değişen trafik ışıkları, çar-

pışmamak için direksiyonu aniden kırmalar, ana avrat sövmelerle, yoğun ve gürültülüydü. Arabadakilerin sessizliklerinde bile bir gerilim hissediliyordu.

"Sizi bir yerde bırakacağız," dedi içlerinden biri. "Hemencecik inin, ağır ağır otuza kadar sayın. Sonra gözünüzdekileri çıkarıp arkanıza bakmadan yürüyün ve yoldan geçen ilk taksiye binin."

Bükülmüş bir kâğıt parayı avucuna koyduklarını hissetti. "Taksi için," dedi adam. "Beş binlik." Beatriz, parayı pantolonunun cebine koyarken eline bir sakinleştirici hap gelmişti, onu da yutuverdi. Yarım saatlik bir yolculuktan sonra araba durdu. O zaman aynı ses, son uyarısını yaptı:

"Basına Doña Marina Montoya'yla birlikte olduğunuzu söyleyecek olursanız, Doña Maruja'yı öldürürüz."

Gidecekleri yere varmışlardı. Adamlar, Beatriz'i, bantlarını çıkarmadan arabadan indirmeye çalışırlarken elleri ayakları birbirine dolanmıştı. Öylesine sinirliydiler ki, birbirlerini beklemiyorlar, emirleri ve küfürleri birbirine karışıyordu. Beatriz, ayağını sağlam yere bastığını hissetti.

"Tamam," dedi. "Böyle iyiyim."

Adamlar otomobile geri dönüp hemen hareket edene kadar kımıldamadan durdu. Arkalarında aynı anda hareket eden bir başka otomobil olduğunu ancak o zaman duyabilmişti. Sayı sayma emrine uymadı. Kollarını öne uzatarak iki adım attı; sokak ortasında olduğunun bilincine o anda varabildi. Bir çekişte gözündeki bandı çıkardı ve hemen Normandía Mahallesi'ni tanıdı, çünkü bir zamanlar oraya, mücevher satan bir arkadaşının evine giderdi. Kendisine güven verebilecek bir tanesini seçmeye çalışarak ışıklı pencerelere baktı, çünkü kendini üstü başı böylesine perişan hissederken taksiye binmeyi değil, gelip kendisini alsınlar diye evine telefon etmeyi istiyordu. Daha kararını vermemişken, çok bakımlı, sarı renkli

bir taksi durdu önünde. Genç ve yakışıklı şoför, sordu:

"Taksi mi istiyorsunuz?"

Beatriz, arabaya bindi; bu kadar vakitli gelen bir taksinin bir rastlantı olamayacağını ancak içine bindikten sonra düşünebilmişti. Yine de, bunun, kendisini kaçıranların son bir halkası olabileceği biçimindeki aynı kuşkuyla içini acayip bir güvenlik duygusu sardı. Şoför, adresi sordu ona; Beatriz, fısıldayarak söyledi. Şoför adresi iki kez daha sormuş, Beatriz onun kendisini neden duymadığını bir türlü anlayamamıştı. Adresi fısıltı yerine kendi normal sesiyle yinelemeyi ancak şoförün üçüncü soruşunda akıl edebildi.

Gece, soğuk ve bulutsuzdu; birkaç yıldız görünüyordu. Şoförle Beatriz, yalnızca gerekli birkaç şey söylemişlerdi birbirlerine, ama şoför, dikiz aynasından onu izliyordu. Eve yaklaşırlarken, Beatriz, trafik ışıklarının daha sık ve daha yavaş olduklarını hissediyordu. Eve varmadan iki blok önce, kendisini kaçıranların sözünü ettiği gazetecileri atlatması gerekebilir düşüncesiyle, şoföre yavaşlamasını söyledi. Kimse yoktu. Oturduğu binayı tanımış, kendisinde beklediği heyecanı yaratmadığına şaşırmıştı.

Taksimetre yedi yüz peso yazmıştı. Şoförde beş binin üstünü verecek bozukluk olmadığından, Beatriz yardım istemek üzere binaya girdi; yaşlı kapıcı bir çığlık atarak deli gibi kucaklamıştı onu. Tutsaklığının bitmez tükenmez günleri ve korku dolu gecelerinde, Beatriz, o ânı, bedeninin ve ruhunun tüm gücünü tüketecek şiddette bir heyecan olarak düşünmüştü. Oysa tam tersi olmuştu: Sakinleştiricilerle susturulmuş kalbinin ağır atışlarını ta derinden güçlükle hissettiği bir tür huzur içindeydi. Sonra kapıcıyı taksiyi savsın diye bırakarak, kendi dairesinin zilini çaldı.

Küçük oğlu Gabriel açtı kapıyı. Çığlığı bütün evin içinde duyulmuştu: "Anneeee!" On beş yaşındaki kızı

Catalina, çığlık çığlığa koşarak boynuna sarıldı. Ama hemen arkasından korkuyla bıraktı annesini.

"İyi ama anneciğim, neden böyle konuşuyorsun?"

O korkunç havayı dağıtan komik bir ayrıntı olmuştu bu. Beatriz'in, kendisini ziyarete gelen onca kalabalığın ortasında, fısıldayarak konuşma alışkanlığından kurtulana kadar, aradan pek çok gün geçmesi gerekecekti.

Onu sabahtan beri bekliyorlardı. Telefon eden kimliği belirsiz üç kişi –kuşkusuz kendisini kaçıranlardı– serbest bırakılacağını haber vermişlerdi. Saatini bilip bilmediklerini öğrenmek için sayısız gazeteci aramıştı. Öğleden az sonra, Guido Parra'nın telefonla haber verdiği Alberto Villamizar, haberi doğrulamıştı. Bütün basın ayaktaydı. Beatriz gelmeden üç dakika önce bir gazeteci aramış, kendinden emin, huzur verici bir sesle, Gabriel'e şöyle demişti: "Sakin ol, bugün onu bırakıyorlar." Gabriel tam telefonu kapamışken kapının zili çalmıştı.

Doktor Guerrero, Maruja da serbest bırakılır da ikisi birden oraya gelirler diye, Villamizar'ın apartmanında bekliyordu onu. Akşam yedi haberlerine kadar üç bardak viskiyle beklemişti. Onlar gelmeyince, o günlerdeki onca yalan haberden biri olduğunu düşünerek evine döndü. Pijamasını giydi, kendine bir bardak daha viski koyarak yatağa girdi, boleroların mırıltısıyla uyumak üzere Radio Recuerdos'yu ayarladı. Bu cehennem azabını yaşamaya başladığından beri kitap okuyamaz olmuştu. Artık uykuya dalmak üzereyken Gabriel'in çığlığını duydu.

Örnek alınacak kadar sakin bir tavırla yatak odasından çıktı. Beatriz'le o, –yirmi beş yıllık evlilikten sonra– sanki kısa bir yolculuktan geri dönmüş gibi, tek bir damla gözyaşı dökmeksizin, hiç acele etmeden kucakladılar birbirlerini. Her ikisi de o ânı o kadar çok düşünmüşlerdi ki, şimdi onu yaşarlarken, sanki bin kez prova edilmiş, başrol oyuncularından başka herkesi heyecana boğabile-

cek bir tiyatro sahnesinde gibiydiler.

Beatriz eve girer girmez, o sefil odada hiçbir haber alamadan tek başına oturan Maruja'yı hatırlamıştı. Hemen Alberto Villamizar'ı telefonla aradı; telefon daha çalar çalmaz, her şeye hazırlıklı bir sesle Villamizar kendisi açmıştı. Beatriz tanıdı sesini.

"Merhaba," dedi. "Ben Beatriz."

Ağabeyinin, daha kimliğini açıklamadan kendisini tanıdığını fark etti. Tıpkı bir kedininki gibi derin, hırıltılı bir iç çekmesi duyulmuş, hemen arkasından sesinde en küçük bir değişiklik hissedilmeden şöyle sormuştu:

"Neredesin?"

"Kendi evimde," dedi Beatriz.

"Mükemmel," dedi Villamizar. "On dakikaya oradayım. O arada sen kimseyle konuşma."

Tam dediği saatte geldi. Artık kendini bırakmak üzereyken Beatriz'in araması onu şaşırtmıştı. Kız kardeşini görmenin ve doğrudan doğruya rehin tutulan karısından gelen ilk ve tek haberi almanın sevincinin yanı sıra, Beatriz'i gazeteciler ve polis gelmeden önce hazırlama telaşıyla hareket ediyordu. Karşı konulmaz bir araba kullanma merakına sahip olan oğlu Andrés, tam zamanında getirmişti onu.

Heyecanlar yatışmıştı. Beatriz, onun anlattıklarını merakla dinleyen kocası ve çocukları, annesi ve iki kız kardeşiyle birlikte salondaydı. Alberto'ya, uzun süre kapalı kalmaktan solgun ve eskisinden daha genç gibi göründü; üzerindeki spor eşofmanı, atkuyruğu saçı, düz ayakkabılarıyla okullu bir kızı andırıyordu. Ağlayacak gibi olmuştu, ama Maruja'yı merak eden ağabeyi onu engelledi. "Onun iyi olduğundan emin ol," dedi Beatriz. "Orada hayat zor ama dayanılıyor; Maruja da çok cesur." Hemen arkasından da, on beş günden o yana içini kemirmekte olan merakı yatıştırmaya çalıştı.

"Marina'nın telefon numarasını biliyor musun?" diye sordu.

Villamizar, gerçeğin belki de daha az acımasız olacağını düşünmüştü.

"Onu öldürdüler," dedi.

Bu kötü haberin acısı, Beatriz'in içinde geriye dönük bir korkuyla karışmıştı. Bunu iki saat önce öğrenmiş olsaydı, belki de bu kurtuluş yolculuğuna katlanamazdı. Bitkin düşene kadar ağladı. O arada Villamizar, kaçırılan öteki kişileri tehlikeye atmayacak bir kamuoyu açıklaması üzerinde anlaşana kadar içeri kimsenin girmemesi için önlemler almıştı.

Tutsaklıkla ilgili ayrıntılar, hapishanenin bulunduğu ev hakkında bir fikir edinmelerine olanak veriyordu. Beatriz'in, Maruja'yı korumak için, basına, dönüş yolculuğunun, engebesiz bir yerden oraya kadar üç saatten fazla sürdüğünü söylemesi gerekiyordu. Oysa işin doğrusu başkaydı: Gerçek uzaklık, yoldaki iniş çıkışlar, hafta sonları hoparlörlerden neredeyse gün ışıyana kadar yayılan gümbürtülü müzik sesi, uçak gürültüleri, iklim; bunların hepsi, oranın kent içinde bir mahalle olduğunu belirtiyordu. Öte yandan, evdeki şeytanları kimin kovduğunu anlamak için o yöredeki dört-beş rahibi sorguya çekmek yeterli olabilirdi.

Daha da beceriksizce yapılmış bazı başka hatalar, en az riskle silahlı bir kurtarma operasyonunun denenebileceğini gösteren bazı ipuçları veriyordu. Operasyonun saati, sabahın saat altısında, nöbet değişiminden sonra olmalıydı, çünkü nöbeti devralan muhafızlar gece iyi uyumamış oluyorlar, silahlarını nereye koyduklarına aldırmadan yerlere seriliveriyorlardı. Bir başka önemli veri, evin planı, özellikle de, bir keresinde silahlı bir muhafızı gördükleri avlu kapısıydı; köpek de, havlamalarının verdiği izlenimin tersine, çok daha kolay kandırılabilir

türdendi. Evin çevresinde ayrıca bir güvenlik kuşağı bulunup bulunmadığını kestirmek olanaksızdı, ama iç kurallardaki düzensizlik, böyle olduğu inancını vermiyordu insana; her ne olursa olsun, evin yeri bir kez saptandıktan sonra bunu öğrenmek kolaydı. Diana Turbay'ın başına gelen felaketten sonra, silahlı kurtarma operasyonlarının başarısına büsbütün güvenilemez olmuştu, ama Villamizar, başka seçenekleri kalmayacak noktaya gelinirse diye onu da gözardı etmiyordu. Aslında belki de Rafael Pardo'yla paylaşmadığı tek sırrıydı bu.

Bütün bu veriler, Beatriz'de bir vicdan sorunu yaratmıştı. Eve bir saldırıya kalkışmalarını sağlayacak ipuçları vermeyeceğine dair Maruja'ya söz vermişti; ama ağabeyinin, Maruja ve kendisi gibi, silahlı bir çözümün sakıncalarının öylesine bilincinde olduğunu anlayınca, bu ipuçlarını ona vermek gibi ciddi bir karara varmıştı. Hele Beatriz'in serbest bırakılmasının, tüm aksiliklere rağmen, pazarlık yolunun açık olduğunu gösterdiği bir zamanda. İşte böylece ertesi gün, bütün gece iyi bir uyku çekip dinlendikten sonra zinde bir halde, bir çiçek ormanında güçlükle yürüyebildiği ağabeyinin evinde, bir basın toplantısı düzenledi. Gazetecilere ve kamuoyuna, Maruja'nın hayatını tehlikeye atabilecek biçimde kendi hesaplarına harekete geçmeyi isteyenleri yüreklendirecek hiçbir bilgi vermeden, tutsaklığının ne kadar korkunç olduğu hakkında gerçek bir fikir vermişti.

Ertesi çarşamba, Maruja'nın yeni kararnameyi artık bildiğinden emin olan Alexandra, yeni bir kutlama programı yapmaya karar vermişti. Son haftalarda, görüşmeler ilerlerken, Villamizar, eşi serbest bırakıldığında hoşuna gitsin diye dairesinde büyük değişiklikler yapmıştı. Onun istediği yere bir kütüphane koymuşlar, bazı mobilyalarla tabloları değiştirmişlerdi. Maruja'nın, hayatının ganimeti olarak Cakarta'dan getirmiş olduğu, Tang hane-

danlığına ait o atı da gözle görünür bir yere yerleştirmişlerdi. Son dakikada, onun, banyoda iyi bir yer halısı olmadığından yakındığını hatırlayarak, koşup onu da almışlardı. Biçim değiştirmiş bu ışıklı haliyle ev, Maruja'nın yeni dekorasyonu daha geri dönmeden tanımasına olanak veren olağanüstü bir televizyon programına sahne oldu. Gerçi Maruja'nın görüp görmediğini bile bilmiyorlardı ama her şey çok iyiydi.

Beatriz, çok kısa zamanda kendine gelmişti. Kurtulduğunda üzerinde olan giysisini tutsaklık torbasına koyup saklamış, onu hâlâ gecenin ortasında ansızın uyandırıveren, odadaki o bunaltıcı koku, torbanın içinde kapalı kalmıştı. Ruhsal dengesini kocasının yardımıyla geri kazanmıştı. Kimi zaman geçmişten gelen tek hayalet, onu iki kez telefonla arayan kâhyanın sesi olmuştu. İlkinde, umutsuz birinin çığlığıydı bu:

"İlaç! İlaç!"

Beatriz, onun sesini tanımış, kanı damarlarında donmuştu, ama aynı telaşla soracak cesareti buldu kendinde:

"Hangi ilaç! Hangi ilaç!"

"Hanımın ilacı," diye bağırdı kâhya.

İşte o zaman, Maruja'nın kan dolaşımı için almakta olduğu ilacın adını istediği anlaşıldı.

"Vasotón," dedi Beatriz. Hemen arkasından da, artık kendini toparlamış olarak sordu: "Peki nasılsınız?"

"Ben iyiyim," dedi kâhya. "Çok teşekkürler."

"Siz değil," diye düzeltti Beatriz. "O nasıl?"

"Ha, o sakin," dedi kâhya. "Hanımefendi iyi."

Beatriz, telefonu küt diye kapatıp, korkunç anıların tiksintisi içinde ağlamaya başladı: o iğrenç yemekler, tuvaletteki bok yığını, hep birbirinin aynısı olan günler, leş gibi kokan o odanın içinde Maruja'nın korkunç yalnızlığı. Yine de, televizyon haberlerinin spor bölümüne gizemli bir reklam sokuşturmuşlardı: "Basotón" alın diye.

Şaşkın bir laboratuvarın, açıklanamaz amaçlarla kendi ürününün kullanılmasına itiraz etmesini engellemek için ilacın yazılışını değiştirmişlerdi.

Kâhyanın haftalar sonraki ikinci telefonu çok farklıydı. Beatriz, onun herhangi bir araç kullanılarak değiştirilmiş sesini tanımakta gecikmişti. Ama üslubu babacan denebilirdi.

"Konuştuklarımızı unutmayın," dedi. "Siz Doña Marina'yla birlikte bulunmadınız. Hiç kimseyle bulunmadınız."

"Sakin olun," dedi Beatriz ve telefonu kapadı.

Çalışmalarının ilk başarısından başı dönen Guido Parra, Villamizar'a, Maruja'nın serbest bırakılmasının yaklaşık üç günlük bir sorun olduğunu haber vermişti. Villamizar da bunu, radyo ve televizyondan yayınlanan bir basın toplantısında Maruja'ya iletti. Öte yandan, Beatriz'in tutsaklık koşullarıyla ilgili olarak anlattıkları, Alexandra'ya, mesajlarının yerine ulaştığı konusunda güvence veriyordu. Böylece yaptığı yarım saatlik bir söyleşide, Beatriz, Maruja'nın bilmek istediği her şeyi anlatmıştı: kendisini nasıl serbest bıraktıklarını, çocuklarının, evinin, arkadaşlarının nasıl olduğunu ve özgür olma konusunda ne gibi umutlar besleyebileceğini.

O günden sonra programları her türlü ayrıntıyla, giydikleri giysiler, satın aldıkları eşyalar, eve gelen ziyaretçiler üzerine yapmaya başlamışlardı. Biri çıkıp, "Manuel domuz budunu hazırladı bile," diyordu. Yalnızca Maruja'nın, evinde bıraktığı düzenin hâlâ el değmeden sürüp gittiğini anlaması içindi bu. Bütün bunlar ne kadar saçma görünürse görünsün, Maruja için yüreklendirici bir anlam taşıyordu: Hayat devam ediyordu.

Yine de günler geçiriyor, ama hiçbir kurtuluş belirtisi görünmüyordu. Guido Parra, belirsiz açıklamalarla çocukça bahaneler arasında dönüp dolaşıyor, telefona

çıkmıyordu; ortadan kaybolmuştu. Villamizar, onu uyardı. Parra, kaçamak sözlerle işi uzatıyordu. Polisin Medellín mahallelerinde giriştiği katliamlardaki artışlar yüzünden işlerin karıştığını söylüyordu. Hükümet o vahşice yöntemleri sona erdirmedikçe, kimsenin serbest bırakılmasının kolay olmayacağını ileri sürüyordu. Villamizar, onun sözünü bitirmesine fırsat vermedi.

"Anlaşmanın içinde bu yoktu," dedi. "Her şey, kararnamenin belirgin olmasına dayanıyordu; o da belirgin işte. Bu bir namus borcudur; benimle oyun oynayamazsınız."

"Bu heriflerin avukatı olmanın ne boktan bir iş olduğunu bilemezsiniz," dedi Parra. "Benim sorunum, paramı almak ya da almamak değil; işimi ya iyi yaparım ya da beni öldürürler. Ben ne yapabilirim ki?"

"Daha fazla saçmalamadan bu işe açıklık kazandıralım," dedi Villamizar. "Nedir bu olan biten?"

"Polis katliamları durdurup suçluları cezalandırmadıkça, Doña Maruja'nın serbest bırakılması olanağı hiç yok. Bütün sorun bu."

Öfkeden deliye dönen Villamizar, Escobar'ın aleyhinde atıp tuttuktan sonra sözünü şöyle tamamladı:

"Sizi de gözüm görmesin, yoksa sizi ben kendim geberteceğim."

Guido Parra da yok oldu ortadan. Yalnızca Villamizar'ın şiddetli tepkisi yüzünden değil, aynı zamanda, görüldüğü kadarıyla pazarlık yetkilerini aştığı için onu bağışlamamış olan Pablo Escobar'ınkinden de. Guido Parra'nın, kendisine telefon ettiğinde nasıl bir korku içinde olduğunu gören Hernando Santos da anlayabilmişti bunu; elinde Escobar'ın Santos'a yazdığı öylesine korkunç bir mektup vardı ki, onu okumaya bile cesaret edemiyordu.

"O adam deli," demişti Guido Parra. "Hiç kimse onu yatıştıramıyor; bana da yeryüzünden silinmekten başka çare kalmıyor."

Bu kararın, Pablo Escobar'la arasındaki tek iletişim yolunu da kestiğinin bilincinde olan Hernando Santos, kalması için ikna etmeye çalıştı onu. Ama yararsızdı. Guido Parra'nın ondan istediği en son iyilik, kendisine Venezuela için bir vize sağlaması ve oğlunun liseyi Bogotá Modern Lisesi'nde bitirebilmesi için girişimde bulunması olmuştu. Hiçbir zaman doğrulanmayan birtakım söylentilere göre, Venezuela'da, kız kardeşlerinden birinin rahibe olduğu bir manastıra sığındığına inanılıyordu. Bir daha da ondan hiçbir haber alınamadı, ta ki 16 Nisan 1993'te, plakasız bir otomobilin bagajında, yanında lise öğrencisi olan oğluyla birlikte ölüsü bulunana kadar.

Villamizar'ın, içindeki korkunç yenilgi duygusundan kendini kurtarabilmesi vakit almıştı. Her şeyi kaybetmiş gibi geliyordu ona. Pazarlıklar sırasında, Escobar'la kendisi gibi iletişim kuramayan Doktor Turbay ile Hernando Santos'u da gelişmelerden haberdar ediyordu. Neredeyse her gün görüşüyorlardı; sonunda, olan aksilikleri değil, onları yüreklendirecek haberleri anlatır olmuştu. Kızının ölümüne yürek parçalayıcı bir sabırla katlanmış olan eski başkanın yanında uzun saatler geçiriyordu; Doktor Turbay, içine kapanmış, herhangi bir açıklama yapmayı reddetmişti: Artık hiçbir yerde görünmüyordu. Oğlunun tek kurtuluş umudu Parra'nın arabuluculuğuna dayanan Hernando Santos ise, tam bir yenilgiye uğramış durumdaydı.

Marina'nın öldürülmesi, özellikle de bunu üstlenip duyurmalarındaki vahşet, ilerde ne yapılması gerektiği konusunda ister istemez düşünmeye zorlamıştı onları. İleri Gelenler'in tarzındaki arabuluculuk olanakları tümüyle tükenmişti; başka herhangi bir arabuluculuk da etkili görünmüyordu. İyi niyetin ve dolaylı yöntemlerin hiçbir anlamı yoktu.

Durumunun bilincinde olan Villamizar, Rafael Par-

do'ya açıldı: "Kendimi nasıl hissettiğimi tahmin edin," dedi ona. "Bütün bu yıllar boyunca Escobar'ın bana ve aileme çektirmediği eziyet kalmadı. Önce beni tehdit etti. Sonra bana düzenlediği suikasttan mucize eseri kurtuldum. Beni tehdit etmeyi sürdürdü. Galán'ı öldürdü. Eşimi ve kız kardeşimi kaçırdı. Şimdi de onun haklarını savunmamı isteyebiliyor." Yine de bu itirafların bir yararı yoktu, çünkü onun yazgısı belliydi: Kaçırılanların serbest bırakılması için tek güvenli yol, aslanı gidip ininde bulmaktı. Sözü daha fazla döndürüp dolaştırmadan söyleyeceğini söylemişti: Yapabileceği –ve yapmaktan başka çaresi olmadığı– tek şey, Medellín'e uçup, konuyu yüz yüze tartışmak üzere, her neredeyse Pablo Escobar'ı bulmaktı.

8

Bütün sorun, şiddetin pençesine düşmüş bir kentte Pablo Escobar'ı nasıl bulacağıydı. 1991'in ilk iki ayında –günde yirmi olmak üzere– bin iki yüz cinayet işlenmiş, her dört günde bir katliam olmuştu. Neredeyse tüm silahlı grupların anlaşmaları, ülke tarihindeki en vahşi gerilla terörizminin tırmanmasına neden olmuş, Medellín de kent hareketinin merkezi haline gelmişti. Birkaç ay içinde dört yüz elli yedi polis öldürülmüştü. Emniyet yetkilileri, beldelerdeki iki bin kişinin Escobar'ın hizmetinde olduğunu, bunların pek çoğunun da polis avlamakla geçinen gençler olduğunu söylüyordu. Öldürdükleri her bir subay için beş milyon, her bir polis için bir buçuk milyon, her bir yaralı için de sekiz yüz bin peso alıyorlardı. 16 Şubat 1991'de, Medellín'deki boğa güreşi arenasının karşısında bir otomobilin, içinde yüz elli kilo dinamitle patlaması sonucu, üç astsubayla sekiz polis ölmüştü. Yoldan geçenlerden sekiz sivil ölmüş, bu savaşla hiç ilgisi olmayan yüz kırk üç kişi de yaralanmıştı.

Uyuşturucu mafyasına karşı yüz yüze savaşmakla görevli olan Özel Tim, Pablo Escobar tarafından, tüm kötülüklerin faili olarak gösteriliyordu. Özel Tim, ordu ve polis gibi çok büyük çaptaki birliklerin içine kesin sorumluluklar yerleştirmenin olanaksızlığı karşısında umutsuz-

luğa düşen Başkan Virgilio Barco tarafından 1989 yılında oluşturulmuştu. Bu timin kurulması görevi de, orduyu uyuşturucu mafyasının ve silahlı grupların kötü etkilerinden olabildiğince uzak tutabilmek amacıyla, Ulusal Polis Birlikleri'ne verilmişti. Başlangıçta, emirlerinde özel bir helikopter filosunun da bulunduğu, İngiliz hükümetinin Özel Hava Hizmeti[1] örgütü tarafından eğitilmiş üç yüz kişiden fazla değillerdi.

Bu yeni birim, toprak sahiplerinin gerillalara karşı savaşmak için kurmuş oldukları silahlı grupların doruğa çıktıkları bir zamanda, ülkenin merkezinde, Magdalena Irmağı'nın orta kesiminde görev yapmaya başlamıştı. Daha sonra, kent operasyonlarında uzmanlaşmış bir grup, onun içinden ayrılarak, arada başka hiç kimseden emir almaksızın doğrudan Bogotá'daki Ulusal Polis Birliği'ne bağlı olan ve kendi doğası gereği görev alanı içinde pek de fazla titiz davranmayan, başına buyruk bır lejyoner birliği olarak Medellín'e yerleşmişti. Bu durum, hem suçlular arasında, hem de kendi yetkilerinin dışında kalan bu özerk gücü gönülsüzce kabullenen yerel otorite arasında uyuşmazlık tohumları serpmişti. İade Edilebilirler de onlara şiddetle karşı çıkmışlar, her türlü insan hakları ihlallerinden onları sorumlu tutmuşlardı.

Medellín halkı, İade Edilebilirler'in, güvenlik görevlilerinin işlediği cinayetler ve saldırılarla ilgili suçlamalarının hepsinin asılsız olmadığını biliyordu, çünkü büyük bir çoğunluğunu polis resmen üstlenmese de, bunların sokaklarda işlendiğini herkes görüyordu. Ulusal ve uluslararası insan hakları örgütleri bunları protesto ediyorlar, hükümetin ise verecek inandırıcı bir yanıtı olamıyordu. Aylar sonra, bir başsavcılık görevlisi hazır bulunmadan

1. (İng.) (SAS) Special Air Service. (Ç.N.)

arama yapılamayacağına karar verilmiş, bu da operasyonları kaçınılmaz bir biçimde bürokratik işlemlere bağımlı kılmıştı.

Adaletin yapabileceği pek az şey vardı. Üç kuruş maaşları, karınlarını doyurmaya zorlukla yeten, ama çocuklarını okutmaya yetişmeyen yargıçlarla savcılar, kendilerini içinden çıkılmaz bir ikilem karşısında bulmuşlardı; ya öldürüleceklerdi ya da kendilerini uyuşturucu mafyasına satacaklardı. İşin hayranlık uyandıran ve yürek parçalayan yanı, pek çoğunun ölümü yeğlemiş olmasıydı.

Durumun belki de Kolombiyalılara en yaraşır yanı, Medellín halkının, korkusuzluğun en acımasız formülü denebilecek bir kendini toparlama gücüyle, iyi de olsa kötü de olsa, her şeye alışma yolunda gösterdiği şaşırtıcı yetenek olmuştu. Halkın büyük bir bölümü, o yıllarda dünyanın en tehlikeli kentlerinden birine dönüşmüş olan, ülkenin her zaman en güzel, en hareketli, en konuksever kentinde yaşamakta olduklarının bilincinde gibi görünmüyordu. Kent terörizmi, o zamana kadar, Kolombiya'daki yüz yıllık şiddet kültürünün az rastlanır bir parçasını oluşturuyordu. Geleneksel gerillaların kendileri bile –artık bu yola başvuruyor olsalar da– kent terörünü, haklı olarak, devrimci mücadelenin yasadışı bir biçimi olarak lanetliyorlardı. İnsanlar, okulda çocuklarını parça parça edebilecek bir patlama ya da bir uçağın havada parçalanması ya da pazardaki sebzelerin havaya uçması gibi olabilecek şeylerin kuşkusu içinde yaşamayı değilse de, olan bitenlerin korkusu içinde yaşamayı öğrenmişlerdi. Masum insanları öldüren serseri bombalar, kimliği bilinmeyen tehdit telefonları, günlük yaşamdaki başka herhangi bir sıkıntı faktörünü çoktan geride bırakmıştı. Yine de Medellín kentinin ekonomik durumu, istatistik verileri açısından etkilenmemişti.

Uyuşturucu kaçakçıları, yıllar önce büyük bir saygın-

lık içinde el üstünde tutulurlardı. İşledikleri suçlar tümüyle cezasız kalıyor, hatta marjinal çocukluk yıllarını geçirmiş oldukları kenar mahallelerde yaptıkları hayır işleri nedeniyle biraz da halkın beğenisiyle karşılaşıyorlardı. Biri çıkıp da onları tutuklamak isteyecek olsa, köşedeki polis memurunu onu yakalamaya göndermesi yeterli olabilirdi. Ama Kolombiya toplumunun büyük bir bölümü, beğeniye fazlasıyla benzeyen bir merak ve ilgiyle bakıyordu onlara. Politikacılar, sanayiciler, tüccarlar, gazeteciler, hatta sokaktaki en basit işsiz adam, Pablo Escobar'ın, giriş kapısında ilk parti kokainin ihraç edildiği küçük uçağın ulusal bir anıt gibi sergilendiği, içinde de ta Afrika'dan getirttiği canlı zürafalarla hipopotamları beslediği bir hayvanat bahçesinin bulunduğu, Medellín yakınlarında Napoli Çiftliği'ndeki sürekli cümbüşe katılıyorlardı.

Escobar, talihinin yaver gitmesi ve gizliliği koruması sayesinde bu işten galip çıkmış, yeraltından her şeye egemen olan bir efsaneye dönüşmüştü. Kendine özgü üsluptaki bildirileri ve kusursuz önlemleri, sonunda gerçeklere öylesine benzemişti ki, gerçeklerle karıştırılır olmuştu. Görkeminin doruğundayken, Medellín'in beldelerinde onun portresini taşıyan mihraplar açılmış, kandiller yakılmıştı. Ülkenin tarihinde hiçbir Kolombiyalı, kamuoyunu koşullandırmakta onun kadar yetenek sahibi asla olmamıştı. Hiç kimse ondaki kadar büyük bir rüşvet gücüne de sahip olmamıştı. Kişiliğinin en tedirgin edici ve yıkıcı yanı, iyiyle kötü arasında ayrım yapabilecek kadar hoşgörüden tümüyle yoksun oluşuydu.

Alberto Villamizar'ın, eşini kendisine geri vermesi için şubat ayının ortalarında bulmaya niyetlendiği, gözle görülmez, o inanılmaz adam buydu işte. Villamizar, yoğun güvenlik önlemleri altındaki Itagüí Cezaevi'nde bulunan üç Ochoa kardeşle bağlantı kurma yolunu aramakla başlamıştı işe. Rafael Pardo, –Başkan'ın da onayıy-

la– kendisine yeşil ışık yakmış, ama sınırlarını da hatırlatmıştı: Yapacağı bu girişim, hükümet adına bir görüşme değil, yalnızca bir araştırmaydı. Hükümet tarafından verilecek karşı taahhütler karşılığında hiçbir anlaşma yapılamayacağını, ama hükümetin, teslim olma politikası çerçevesinde İade Edilebilirler'in teslim olmalarıyla ilgilendiğini söylemişti ona. Bu yeni kavramdan sonra, Villamizar'ın aklına, kendi girişiminin pekspektifini de değiştirmek gelmişti; böylelikle çabalarını, –o zamana kadar olduğu gibi– rehinelerin serbest bırakılmaları üzerine değil, Pablo Escobar'ın teslim olması üzerine yoğunlaştıracaktı. Rehinelerin serbest bırakılmaları da bunun basit bir sonucu olacaktı.

Böylece Maruja için ikinci bir rehinelik dönemi, Villamizar için de değişik bir savaş başlamış oluyordu. Escobar'ın niyeti, Maruja'yı da Beatriz'le birlikte salıvermek olabilirdi, ama Diana Turbay faciası, onun planlarını altüst etmiş olmalıydı. Emrini kendisinin vermemiş olduğu bir cinayet suçunu yüklenmesi bir yana, Diana'nın öldürülmesi de herhalde onun için bir felaket olmuştu, çünkü tahmin edilemeyecek kadar değerli bir parçayı elinden kaçırmış, bu da sonunda hayatını zorlaştırmıştı. Üstelik polisin davranış biçimi, bu olay üzerine yeniden öyle bir sertlik kazanmıştı ki, Escobar'ı suyun ta dibine kadar dalmak zorunda bırakmıştı.

Marina'nın ölümüyle elinde Diana, Pachón, Maruja ve Beatriz kalmıştı. O sırada içlerinden birini öldürmeye karar vermiş olsaydı, bu belki de Beatriz olurdu. Beatriz özgürlüğüne kavuşup Diana da öldükten sonra, elinde iki kişi kalıyordu: Pachón ile Maruja. Belki de o, değiştokuş değeri nedeniyle elinde Pachón'yu tutmayı yeğleyebilirdi; ama Villamizar'ın, hükümet daha belirgin bir kararname yapmaya karar verene kadar ilişkileri canlı tutma yolunda gösterdiği kararlılık karşısında, Maruja, tah-

min edilemeyecek kadar büyük ve beklenmedik bir değer kazanmıştı. O andan sonra Escobar için de tek kurtuluş umudu, Villamizar'ın arabuluculuğu, kendisine bunu garanti edebilecek tek şey de Maruja'nın rehin tutulmasıydı. İkisi de birbirlerine mahkûmdular.

Villamizar, geçirdiği deneyimin ayrıntılarını öğrenmek üzere, işe Doña Nydia Quintero'yu ziyaret etmekle başlamıştı. Onu, ağırbaşlı bir yas içinde cömert ve kararlı bulmuştu. Nydia, Ochoa'ların kız kardeşleriyle, yaşlı aile reisiyle ve hapishanedeki Fabio'yla aralarında geçen konuşmaları anlattı ona. Kızının acımasızca öldürülmesini özümsemişti ve onu, acısından ya da intikam duygusundan değil de, barışın elde edilmesine yararlı olması için hatırlıyor izlenimini veriyordu. Bu espri içinde, Villamizar'a, Pablo Escobar'a götürmesi için verdiği bir mektupta, Diana'nın ölümünün, başka hiçbir Kolombiyalının kendi çektiği acıyı bundan sonra çekmemesine yaraması dileğini dile getirmişti. Mektuba, hükümetin suçlulara karşı yürüttüğü arama operasyonlarını durduramayacağını kabullenmekle başlıyor, ama rehineleri kurtarmaya kalkışılmasını pekâlâ engelleyebileceğini, çünkü rehinelerin ailelerinin de, hükümetin de, herkesin de bildiği gibi, bir arama operasyonu sırasında rehinelerle karşılaşıldığı takdirde, tıpkı kızının başına geldiği gibi, onarılamaz bir facianın doğabileceğini söylüyordu. "İşte bu yüzden," diyordu mektupta, "kalbim acı, hoşgörü ve iyilikle dolu olarak, Maruja ile Francisco'yu serbest bırakmanız için yalvarmak üzere önünüzde diz çöküyorum." Sonra da şaşırtıcı bir ricayla mektubu bitiriyordu: "Sizin, Diana'nın ölmesini istemediğinize inandırın beni." Aradan aylar geçtikten sonra Escobar, artık hapisteyken, Nydia'nın kendisine o mektubu hiçbir suçlamada bulunmadan ya da kin gütmeden yazmış olmasına çok şaştığını kamuoyuna açıklayacaktı. "Ona yanıt verme cesaretini bulama-

dığım için ne kadar üzgünüm," diye yazmıştı Escobar.

Villamizar, elinde Nydia'nın mektubu ve hükümetin yazılı olmayan yetkileriyle, kalkıp üç Ochoa kardeşi ziyaret etmeye Itagüí'ye gitti. Yanında Emniyet Genel Müdürlüğü'nden iki koruma vardı; Medellín polisi de altı kişi daha vererek korumaları takviye etmişti. Ochoa'ları, çıplak tuğla duvarları sanki tamamlanmamış bir kilise inşaatı izlenimi veren, art arda ağır ağır tekrarlanan üç güvenlik kontrolünden geçilen, sıkı koruma altındaki cezaevine henüz yerleşmiş olarak buldu. Issız koridorlar, korkulukları sarı borulardan yapılmış daracık merdivenler, her yerden görülen alarm sistemleri, üçüncü kattaki bir koğuşta sona eriyor, Ochoa kardeş burada, saraçlık harikaları üreterek mahkûmiyetlik dolduruyorlardı. Bütün aile oradaydı: oğullar, eşler, kız kardeşler. İçlerinde en hareketlileri olan Martha Nieves ve Jorge Luis'in karısı María Lía, ziyaretçiyi, taşralılara özgü bir konukseverlikle ağırlıyorlardı.

Konuğun gelişi, öğle yemeği saatine rastlamış, yemek servisi, duvarlarında sinema artistlerinin afişleri, profesyonel kondisyon aletleri ve on iki kişilik bir yemek masasının bulunduğu, avlunun dibindeki bir sundurmanın altında yapılmıştı. Yemek, bir güvenlik anlaşması gereğince, ailenin resmî konutu olan yakındaki La Loma Çiftliği'nde hazırlanıyordu; o gün de kreol mutfağının nefis örnekleri sunulmuştu. Antioquia'da âdet olduğu gibi, yemek sırasında yemeklerden başka hiçbir şeyden konuşulmuyordu.

Görüşme, bir aile toplantısının tüm resmiyeti içinde, yemekten sonra başlamıştı. Öğle yemeğindeki uyumdan da tahmin edilebildiği gibi bu pek kolay olmadı. Her şeyin yanıtı önceden verilmiş gibi göründüğünden sorulara pek yer bırakmayan o ağır, hesaplı, açıklayıcı konuşmasıyla Villamizar başlattı görüşmeyi. Guido Parra'yla

yaptığı pazarlıkları ve bunların aniden kesilmesini ayrıntılı olarak anlattıktan sonra, Maruja'yı yalnızca Pablo Escobar'la doğrudan kurulacak bir bağlantının kurtarabileceğine olan inancını belirterek sözünü tamamladı:

"Bu barbarlığa bir son vermeye çalışalım," dedi. "Daha fazla hata işlemek yerine oturup konuşalım. İlk iş olarak şunu bilin ki, rehineleri zorla kurtarmaya kalkışmamızın en küçük bir olasılığı yok. Ben, karşılıklı konuşmayı, neler olup bittiğini, onların ne istediğini öğrenmeyi yeğliyorum."

Ochoa kardeşlerin en büyüğü olan Jorge Luis söz aldı. Bu kirli savaşın karmaşası içinde ailesinin çektiği sıkıntıları, kendi teslim olmalarının nedenlerini ve güçlüklerini, Kurucu Meclis'in suçluların iade edilmelerini yasaklamayacağı konusundaki dayanılmaz kaygılarını anlattı.

"Bu, bizim için çok zor bir savaş oldu," dedi. "Neler çektiğimizi, ailemizin, dostlarımızın neler çektiklerini bilemezsiniz. Başımıza gelmedik kalmadı."

Verdiği bilgiler kesindi: Kız kardeşi Martha Nieves kaçırılmıştı; Martha'nın kocası Alonso Cárdenas 1986'da kaçırılıp öldürülmüştü; amcası Jorge Iván Ochoa 1983'te kaçırılmış, kuzenleri Mario Ochoa ile Guillermo León Ochoa da kaçırılıp öldürülmüşlerdi.

Villamizar da, konuşma sırası gelince, kendisinin de o savaşın onlar gibi kurbanı olduğunu göstermeye ve o andan sonra olacakların bedelini hepsinin aynı derecede ödeyeceklerini onlara anlatmaya çalıştı. "Benimki de en azından sizinki kadar zordu," dedi. "İade Edilebilirler, 1986'da beni öldürmeye kalkıştılar; dünyanın öbür ucuna gitmek zorunda kaldım, orada bile peşimi bırakmadılar; şimdi de eşimi ve kız kardeşimi kaçırdılar." Ama şikâyet ediyor değildi, yalnızca kendini karşısındakilerle aynı düzeye koyuyordu.

"Bu kadarı fazla," diye sözünü tamamladı, "artık birbirimizi anlamaya başlamamızın zamanı geldi."

Yalnızca o ikisi konuşuyordu. Ailenin geri kalanı, hüzünlü bir cenaze sessizliği içinde dinliyor, o arada kadınlar da, konuşmaya karışmadan, ziyaretçiyi ağırlamak için çevresinde dört dönüyorlardı.

"Biz hiçbir şey yapamayız," dedi Jorge Luis. "Doña Nydia buradaydı. Onun durumunu da anladık, ama ona da aynı şeyi söyledik. Sorun çıksın istemiyoruz."

"Bu savaş sürdükçe, bu korumalı dört duvarın arasında olsanız bile hepiniz birden aynı tehlike içindesiniz," diye direndi Villamizar. "Oysa savaş şimdi sona erecek olsa, annenizle babanız ve tüm aileniz kurtulur. Escobar adalete teslim olmadıkça, Maruja ile Francisco da sağ salim evlerine dönmedikçe bu olamaz. Ama emin olun, onları öldürürlerse bunun bedelini siz de ödersiniz, aileleriniz de öder, herkes öder."

Cezaevinde yapılan üç saatlik bu uzun görüşme boyunca, her biri, kendi egemenliğini, uçurumun ta kenarına varacak kadar ileri giderek göstermişti. Villamizar, Ochoa'nın taşralı gerçekçiliğini takdir etmiş, Ochoa'lar da, ziyaretçinin konuları incelerken gösterdiği dürüst ve içten tavırdan etkilenmişlerdi. Villamizar'ın memleketi olan Cúcuta'da yaşamışlardı; oralı pek çok kişiyi tanıyorlar, onlarla iyi anlaşıyorlardı. Sonunda öteki iki Ochoa kardeş de söze karışmış, Martha Nieves ise, o kreol nüktedanlığıyla havadaki gerginliği dağıtmıştı. Erkekler, kendilerini artık güvende hissettikleri bir savaşa karışmama konusunda kararlı görünüyorlardı, ama yavaş yavaş konuyu daha bir düşünüp taşınır olmuşlardı.

"Pekâlâ," diye sözü tamamladı Jorge Luis. "Mesajınızı Pablo'ya gönderir, sizin buraya geldiğinizi söyleriz. Ama benim size tavsiyem, babamla konuşmanızdır. O şimdi La Loma Çiftliği'ndedir; sizinle konuşmaktan büyük zevk alacaktır."

Böylece Villamizar, bütün aileyle birlikte ve –gü-

venlik önlemleri Ochoa'lara fazlasıyla göze batar göründüğünden– yanına yalnızca Bogotá'dan getirmiş olduğu o iki korumayı alarak çiftliğe yollandı. Çiftliğin ana kapısına varmışlar, eve kadar yaklaşık bir kilometrelik uzaklığı, bakımlı, yemyeşil, ağaçlıklı bir yoldan yayan yürümüşlerdi. Görünürde silahsız olan bir sürü adam, korumaların önüne çıkarak, onlardan yollarını değiştirmelerini istedi. Bir an gerginlik olmuş, ama evin adamları, akla yatkın bir neden göstererek terbiyeli bir tavırla yabancıların kaygılarını gidermişlerdi.

"Yürümenize devam edip şurada bir şeyler yiyin," dediler onlara, "doktorun Don Fabio'yla konuşacakları var."

Ağaçlı yolun sonunda küçük bir meydan, onun gerisinde de bakımlı, büyük bir ev vardı. Yaşlı aile reisi, çayırları ufka kadar gören terasta ziyaretçiyi bekliyordu. Yanında ailenin geri kalanı, hemen hepsi bu savaşta ölen yakınları nedeniyle yasta olan kadınlar vardı. Öğle uykusu saati olduğu halde, türlü türlü yiyecekle içecekler hazırlamışlardı.

Villamizar, daha selamlaşırlarken, Don Fabio'nun, hapishanedeki konuşmalarının tam raporunu çoktan almış olduğunu fark etti. Bu da konuşmalarının giriş bölümünü kısaltmış oluyordu. Villamizar, bu savaşın sertleşmesinin, ne cinayet ne de terörizmle suçlanan, refah içindeki kalabalık ailesini çok daha fazla tehlikeye atabileceğini yinelemekle yetindi. Evlatlarının üçü, birdenbire kurtulmuşlardı, ama gelecekte ne olacağı bilinmezdi. Bu yüzden de barışın sağlanması, hiç kimseyi kendileri kadar ilgilendiremezdi; bu ise, Escobar onun oğullarını örnek almadığı sürece mümkün değildi.

Don Fabio, kendisine isabetli görünen şeyleri başının hafif bir hareketiyle onaylayarak, sakin bir dikkatle dinlemişti onu. Sonra, mezar kitabesi gibi kısa ve özlü sözlerle, ne düşündüğünü beş dakika içinde anlatıverdi. Dediğine göre, ne yapılırsa yapılsın, sonunda en önemli

şeye, yani Escobar'la yüz yüze konuşmaya ulaşılamadığı görülecekti. "Bu yüzden de en iyisi işe oradan başlamaktır," dedi. Villamizar'ın bunu deneyecek yetenekte olduğunu düşünüyordu, çünkü Escobar, yalnızca sözleri altın değerinde olan erkeklere inanırdı.

"Siz de öylesiniz," diye sözünü tamamladı Don Fabio. "Bütün iş, bunu ona göstermekte."

Ziyaret, sabahın onunda cezaevinde başlamış, akşamın altısında La Loma'da sona ermişti. En büyük başarısı da, Escobar'ın adalete teslim olması biçimindeki –hükümet tarafından zaten kabul edilmiş olan– ortak amaçları konusunda, Villamizar ile Ochoa'lar arasındaki buzları kırması olmuştu. Villamizar'ın bundan emin olması, izlenimlerini Devlet Başkanı'na iletmek için ona cesaret veriyordu. Ama Bogotá'ya vardığında, Başkan'ın da bir başka kaçırılma olayının acısını kendi teninde hissettiği gibi kötü bir haberle karşılaşmıştı.

Olan şuydu: Başkanın çocukluğundan beri en sevdiği arkadaşı olan kuzeni Fortunato Gaviria Trujillo, silahlı ve maskeli dört kişi tarafından Pereira'daki çiftliğinden kaçırılmıştı. Başkan, San Andrés Adası'nda yapılacak bir valiler toplantısına katılma programını iptal etmemiş, cuma akşamı, kuzenini kaçıranların İade Edilebilirler olup olmadığını doğrulayamadan yola çıkmıştı. Cumartesi sabahı erkenden denize dalmaya gitmiş, suyun yüzüne çıktığında, Fortunato'nun, kendisini kaçıran –ve uyuşturucu kaçakçısı olmayan– kişiler tarafından öldürülmüş ve açık araziye tabutsuz olarak gizlice gömülmüş olduğunu anlatmışlardı kendisine. Yapılan otopsi, ciğerlerinde toprak olduğunu göstermiş, bu da, onu kaçıranlar tarafından diri diri gömülmüş olduğunun belirtisi olarak yorumlanmıştı.

Başkan'ın ilk tepkisi, bölgesel toplantıyı iptal ederek derhal Bogotá'ya geri dönmek olmuş, ama doktorları

kendisini engellemişlerdi. Yirmi metre derinlikte bir saat kaldıktan sonra aradan yirmi dört saat geçmeden uçağa binmek tavsiye edilebilir bir şey değildi. Gaviria onların sözünü dinlemiş, ülke de onu, en asık suratıyla toplantıya başkanlık ederken televizyonda seyretmişti. Ama öğleden sonra saat dörtte, tıbbi ölçütleri çiğneyip geçerek, cenaze törenini düzenlemek üzere Bogotá'ya geri dönmüştü. Sonradan, o günü hayatının en zor günü olarak hatırlarken, acı bir alayla şöyle diyecekti:

"Ben, gidip şikâyet edebileceği bir devlet başkanına sahip olmayan tek Kolombiyalıydım."

Jorge Luis Ochoa, Villamizar'la cezaevinde yediği öğle yemeği biter bitmez, Escobar'ı teslim olma konusunda yüreklendirmek üzere ona bir mektup yollamıştı. Villamizar'ı ona, inanılır ve güvenilir, ciddi bir Santander'li olarak tanımlıyordu. Escobar'ın yanıtı hemen geldi: "Söyle o orospu çocuğuna, benimle konuşmaya kalkışmasın bile," diyordu. Villamizar, kendisini telefonla arayan Martha Nieves ile María Lía'dan durumu öğrenmiş, ama onlar yine de görüşmenin bir yolunu bulmayı sürdürmesi için Medellín'e geri dönmesini istemişlerdi. Bu kez korumasız gitti. Havaalanından Intercontinental Oteli'ne taksiyle gitmiş, on beş dakika kadar sonra, Ochoa'ların bir şoförü gelip onu otelden almıştı. Yirmi yaşlarında, cana yakın, alaycı bir taşralı olan şoför, dikiz aynasından onu uzun süre seyrettikten sonra şöyle sordu:

"Çok mu korkuyorsunuz?"

Villamizar, aynadan gülümsedi ona.

"Sakin olun, Doktor," diye devam etti çocuk. Sonra da adamakıllı alaycı bir tavırla ekledi: "Bizim yanımızda size bir şey olmaz. Aklınıza bile gelmesin!"

Onun bu şakası, Villamizar'a, daha sonra yapacağı yolculuklar boyunca bir an bile kaybetmeyeceği bir güven ve inan duygusu vermişti. Daha ileri bir aşamada bile ken-

disini izleyip izlemediklerini hiçbir zaman bilememiş, ama kendini hep doğaüstü bir gücün gölgesinde hissetmişti.

Anlaşılan Escobar, iade edilmeye karşı önünde güvenli bir kapı açan o kararname için Villamizar'a kendini hiç de borçlu hissetmiyordu. Hiç kuşkusuz, sıkı bir kumarbaz olarak yaptığı milimetrik hesaplarıyla, kendisine yapılan iyiliğin karşılığının Beatriz'in serbest bırakılmasıyla ödendiğini, ama o tarihî borcun hâlâ el değmeden sürdüğünü düşünüyordu. Yine de Ochoa'lar, Villamizar'ın direnmesi gerektiği kanısındaydılar.

Bu yüzden de Villamizar, hakaretleri duymazdan gelmiş, yoluna devam etmeye hazırlanmıştı. Ochoa'lar da onu destekliyordu. Oraya iki-üç kez daha gitmiş, hep birlikte bir hareket stratejisi saptamışlardı. Jorge Luis, Escobar'a yazdığı yeni bir mektupta, onun teslim olması için her türlü güvencenin verildiğini, hayatına saygı gösterileceğini ve hiçbir nedenle yabancı bir ülkeye teslim edilmeyeceğini anlattı. Ama Escobar onu yanıtsız bırakmıştı. Bunun üzerine Villamizar'ın, kendi durumunu ve önerisini Escobar'a yazılı olarak anlatmasına karar verdiler.

Bu mektup, 4 Mart günü, neyin uygun olduğunu, neyin yersiz olabileceğini kendisine söyleyen Jorge Luis'in danışmanlığı altında, Ochoa'ların hücresinde yazıldı. Villamizar, mektuba, insan haklarına saygının, barışın sağlanması için temel koşul olduğunu kabul etmekle başlıyordu. "Yine de, gözardı edilemeyecek bir olgu var: İnsan haklarını ihlal edenlerin, bunları yapmayı sürdürmek için, aynı ihlallerin başkaları tarafından yapıldığını göstermekten daha iyi bir bahaneleri olamaz." Bu da her iki tarafın hareketlerini ve kendisinin, eşinin serbest bırakılması uğruna verdiği onca aylık mücadelesinde bu anlamda elde etmiş olduğu şeyleri engelliyordu. Villamizar, kendisine karşı yapılan suikast, Luis Carlos Galán'ın öldürülmesi ve eşiyle kız kardeşinin kaçırılmalarıyla, hiç-

bir biçimde sorumlusu olmadığı inatçı bir şiddetin kurbanıydı. "Gloria Pachón de Galán'la ben," diye ekliyordu, "haklı hiçbir nedene dayanmayan ve hiçbir biçimde açıklanamaz onca saldırıyı ne anlayabiliyor ne de kabullenebiliyoruz." Tersine, Maruja'yla öteki gazetecilerin serbest bırakılmaları, Kolombiya'da gerçek bir barışa doğru yol alabilmenin vazgeçilmez koşuluydu.

Escobar'ın iki hafta sonra verdiği yanıt, bir kırbaç darbesiyle başlıyordu: "Aziz Doktor, son derece üzgünüm, ama sizi hoşnut edemeyeceğim." Hemen arkasından da, devlet kesiminden bazı Kurucu Meclis üyelerinin, kaçırılanların ailelerinin de rızasıyla, rehineler özgür bırakılmadıkça suçluların iade edilmeleri konusunun yanına bile yaklaşmamayı önerecekleri haberine dikkat çekiyordu. Escobar, bunu yersiz buluyordu, çünkü kaçırma olayları, Kurucu Meclis üyelerinin seçiminden önce gerçekleştirildiğinden, onlara karşı bir baskı aracı olarak kabul edilemezdi. Ama yine de, bu konu üzerinde şaşırtıcı bir uyarıda bulunmadan edemiyordu: "Unutmayın ki Doktor Villamizar, suçlunun iade edilmemesi konusu, pek çok kurbana mal oldu; bunlara iki kişinin daha eklenmesi, ne bu süreci değiştirecektir ne de bugüne kadar verilmiş olan mücadeleyi."

Bu, dolaylı bir uyarı olmuştu, çünkü Escobar, iade edilme konusunu teslim olacak kişi açısından havada bırakan o kararnameden sonra, suçlunun iade edilmesini, bir savaş koşulu olarak bir daha ağzına almamış, dikkatini, kendisiyle çarpışan özel birlikler tarafından işlenen insan hakları ihlalleri üzerinde yoğunlaştırmıştı. Bu onun en ustaca taktiğiydi: kısmi zaferlerle toprak kazanmak ve teslim olmasına gerek kalmadan sonsuza dek çoğaltılabilecek başka nedenlerle savaşı sürdürmek.

Escobar, mektubunda, Villamizar'ın savaşının, kendisinin ailesini korumak için yaptığıyla aynı olması açı-

sından, ona karşı gerçekten anlayışlı olduğunu gösteriyor, ama Özel Tim'in, Medellín'in beldelerinde dört yüz kadar genci öldürdüğü ve onları kimsenin cezalandırmadığı üzerinde bir kez daha ısrarla duruyordu. Dediğine göre, bu tür hareketler, sorumlu polislere yaptırım oluşturması için bir baskı aracı olarak gazetecilerin kaçırılmalarını haklı kılıyordu. Ayrıca, hiçbir resmî görevlinin, kaçırma olaylarıyla ilgili olarak doğrudan kendisiyle bağlantı kurmayı denememiş olmasına da şaşırmış görünüyordu. Her ne olursa olsun, rehinelerin serbest bırakılmaları yolundaki çağrı ve ricaların yararsız olacağını, çünkü asıl tehlikeye atılan şeyin, İade Edilebilirler'in ailelerinin ve yandaşlarının hayatları olduğunu söyleyerek, mektubu şöyle bitiriyordu: "Hükümet araya girmez ve önerilerimize kulak vermezse, Maruja ile Francisco'nun idamlarını gerçekleştiririz; bundan hiç kuşkunuz olmasın."

Mektup, Escobar'ın hükümet görevlileriyle bağlantı kurma yolları aradığını gösteriyordu. Teslim olması olasılığı ortadan kalkmış değildi, ama düşünülebileceğinden çok daha pahalıya mal olacaktı ve bu bedeli, duygusal indirimlere gitmeden ödetmeye kararlıydı. Villamizar bunu anlamıştı; hemen o hafta Devlet Başkanı'nı ziyaret ederek bunu ona söyledi. Bundan haberdar etti. Başkan, onun anlattıklarını dikkatle dinlemekle yetinmişti.

Villamizar, bu yeni durumun içinde değişik bir hareket tarzı bulmaya çalışarak, o günlerde başsavcıyı da görmeye gitmişti. Bu çok verimli bir görüşme oldu. Başsavcı, o haftanın sonlarına doğru, Diana Turbay'ın ölümüyle ilgili bir rapor yayımlayacağını, bu raporda da polisi, emir almadan ve tedbirsizce davranmakla suçlayarak Özel Tim'den üç subay aleyhine dava açacağını haber verdi. Ayrıca, Escobar tarafından ad verilerek suçlanmış olan on bir görevli hakkında soruşturma yaptığını ve onların aleyhine dava açtığını da anlattı.

Başsavcı dediğini yaptı da. Başkan Gaviria, 3 Nisan'da, Cumhuriyet Başsavcılığı'ndan, Diana Turbay'ın öldürüldüğü olaylarla ilgili bir değerlendirme raporu aldı. Raporun belirttiğine göre, operasyon, 23 Ocak günü, Medellín polisinin istihbarat biriminin, Copacabana beldesinin yüksek kesimlerinde silahlı bazı kişilerin varlığını haber veren kimliği belirsiz telefon ihbarları alması üzerine başlamıştı. İhbarların bildirdiğine göre, silahlı bu insanların hareketi, Sabaneta bölgesinde, özellikle de Villa del Rosario, La Bola ve Alto de la Cruz çiftliklerinde yoğunlaşıyordu. İhbar telefonlarının en az bir tanesinde, kaçırılan gazetecilerin orada tutuldukları, hatta Doktor'un, yani Pablo Escobar'ın bile orada olabileceği ima ediliyordu. Bu veri, ertesi günkü operasyonların temelini oluşturan inceleme sırasında da ele alınmış, ama kaçırılan gazetecilerin de orada bulunmaları olasılığından söz edilmemişti. Ulusal Polis Örgütü'nün başkanı olan General Miguel Gómez Padilla, ihbarı doğrulama, araştırma, arama tarama yapma "ve büyük bir olasılıkla Pablo Escobar'la bir grup uyuşturucu kaçakçısının yakalanmaları" amacıyla ertesi gün bir operasyon düzenleneceğinin, 24 Ocak günü öğleden sonra kendisine haber verildiğini açıklamıştı. Ancak, anlaşıldığı kadarıyla, kalan son iki rehine olan Diana Turbay ile Richard Becerra'nın bulunmaları olasılığından o zaman da söz edilmemişti.

Operasyon, 25 Ocak sabahı saat on birde, Yüzbaşı Jairo Salcedo García'nın, yanında yedi subay, beş astsubay ve kırk Özel Tim polisiyle birlikte Medellín'deki Carlos Holguín Okulu'ndan çıkmasıyla başlamıştı. Bir saat sonra da, yanında iki subay, iki astsubay ve altmış bir polisle, Yüzbaşı Eduardo Martínez Solanilla göreve çıkmıştı. Raporda, Diana ile Richard'ın gerçekten de bulundukları La Bola Çiftliği'ndeki operasyondan sorumlu olan Yüzbaşı Helmer Ezequiel Torres Vela'nın göreve çı-

kışının, ilgili büroda kayıtlı olmadığı belirtiliyordu. Ama Yüzbaşı'nın kendisi, Cumhuriyet Savcılığı önünde yaptığı daha sonraki açıklamasında, yanında altı subay, beş astsubay ve kırk polisle birlikte sabah saat on birde göreve çıktığını doğrulamıştı. Operasyonun tümü için, kendilerine silahlarla donatılmış dört helikopter verilmişti.

Villa del Rosario ve Alto de la Cruz'daki aramalar, herhangi bir aksilikle karşılaşılmadan tamamlanmış, öğleyin saat bire doğru da La Bola'daki operasyon başlamıştı. Asteğmen Iván Díaz Alvarez'in anlattığına göre, helikopterin kendisini bıraktığı yayladan aşağı doğru inerken, dağın eteğinden birtakım patlama sesleri duymuştu. O yöne doğru koştuğunda, ellerinde tüfekler ve küçük makineliler olan dokuz ya da on kişinin kaçıştıklarını görebilmişti. "Saldırının nereden geldiğini görebilmek için orada birkaç dakika kaldık," diye anlatmıştı Asteğmen, "tam o sırada ta aşağıdan birinin yardım çağıran sesini duyduk." Asteğmen, aşağıya doğru seğirttiğini ve orada kendisine, "Lütfen bana yardım edin!" diye bağıran bir adamla karşılaştığını söylemişti. Asteğmen de bu kez, "Durun, siz kimsiniz?" diye bağırmıştı ona. Adam, kendisinin gazeteci Richard olduğu ve yanında yaralı olarak Diana Turbay bulunduğundan yardım gerektiği biçiminde karşılık vermişti. Asteğmen'in anlattığına göre, o anda, nedenini bilmeden, ağzından şu söz çıkmıştı: "Pablo nerede?" Richard da, "Bilmiyorum. Ama lütfen bana yardım edin," diye yanıt vermişti. Bunun üzerine Asteğmen, tüm güvenlik önlemlerini alarak yanına yaklaşmış, aynı yerde kendi grubundan başkaları da görünmüşlerdi. Asteğmen, ifadesini şöyle tamamlamıştı: "Gazetecileri orada bulmak bizim için tam bir sürpriz olmuştu, çünkü bizim amacımız bu değildi."

Bu karşılaşmanın öyküsü, Richard Becerra'nın savcılığa verdiği ifadeyle neredeyse noktası noktasına uyu-

şuyordu. Daha sonra Richard Becerra, ifadesini, kendisiyle Diana'ya ateş eden adamı gördüğü, iki elini öne ve sola doğru uzatmış olarak yaklaşık on beş metre kadar uzakta ayakta durduğu biçiminde genişletmişti. "Silah sesleri duyulur duyulmaz," diye sözünü tamamlamıştı Richard, "ben kendimi yere atmıştım bile."

Diana'nın ölümüne neden olan tek mermiyle ilgili olarak, balistik raporu, merminin sol kalça bölgesinden girerek yukarıya ve sağa doğru ilerlediğini belirtiyordu. Yara yerindeki incelemeler, bunun, saniyede yedi yüz ila bin metre, yani sesten yaklaşık üç kez daha hızlı giden, son derece yüksek hızda bir mermi olduğunu göstermişti. Mermi bulunamamıştı, çünkü üçe bölünmesiyle ağırlığı azalarak biçimi değişmiş, esas olarak ölümcül nitelikte parçalamalara neden olarak yoluna devam eden, biçimsiz küçük bir parçaya dönüşmüştü. Bunun 5,56 kalibrelik bir mermi olduğu, belki de olay yerinde bulunan ve polis yönetmeliğine uygun olmayan Avusturya yapımı bir AUG ile aynı değilse bile ona benzer teknik özelliklere sahip bir silahtan atıldığı neredeyse kesindi. Otopsi raporu, sayfa kenarında ek bir not olarak şu bilgiyi de veriyordu: "Hesaplara göre Diana'nın ortalama yaşam süresi on beş yıldı."

Operasyonun en anlaşılmaz olayı, Diana'yı yaralı olarak Medellín'e nakleden aynı helikopterin içinde yolculuk eden, elleri kelepçeli bir sivilin varlığı olmuştu. İki polis memuru, bunun, otuz beş-kırk yaşlarında, esmer tenli, kısa saçlı, oldukça yapılı, yaklaşık bir altmış boyunda, o gün başında kumaştan bir kep bulunan, köylü görünümlü bir adam olduğu konusunda aynı ifadeyi vermişlerdi. Onu operasyon sırasında tutukladıklarını, çatışmalar başladığında kimliğini saptamaya çalışmakta olduklarını, bu yüzden de ellerini kelepçeleyip helikopterlere kadar yanlarında götürmek zorunda kaldıklarını

anlatmışlardı. Polislerden biri, onu asteğmenine teslim ettiğini, onun da adamı, kendilerinin yanında sorgulayarak, kendisini bulmuş oldukları yerin yakınında serbest bıraktığını eklemişti. "O adamın bu işle bir ilgisi yoktu," demişlerdi, "çünkü silah sesleri aşağı taraftan geliyordu, o ise yukarıda bizimle birlikteydi." Bu ifadeler, o sivilin helikopterin içinde olduğundan söz etmiyor, ama helikopterdeki görevliler bunun tersini doğruluyorlardı. Alınan başka ifadeler, daha belirgindi. Helikopterin silah teknisyeni olan Başçavuş Luis Carlos Ríos Ramírez'in, adamın helikopterde olduğundan hiç kuşkusu yoktu ve aynı gün operasyon bölgesine geri götürülmüştü.

26 Ocak günü olayın esrarı sürüp giderken, Medellín yakınlarındaki Girardota belediye sınırları içinde, José Humberto Vázquez Muñoz diye birinin cesedi bulundu. 9 mm.lik üç kurşunla göğsünden, iki kurşunla da kafasından vurularak öldürülmüştü. İstihbarat örgütünün arşivinde, Medellín kartelinin üyesi olarak ciddi bir sabıka kaydı bulunuyordu. Soruşturmayı yürütenler, adamın fotoğrafına 5 sayısını vererek, kimlikleri belli olan başka suçlularınkinin arasına katıp, hepsini birden Diana Turbay'la birlikte rehin tutulanlara gösterdiler. Hero Buss, şöyle dedi: "Hiçbirini tanımıyorum, ama öyle sanıyorum ki, 5 numaralı fotoğraftaki adamın, kaçırıldıktan birkaç gün sonra gördüğüm bir kiralık katille bazı benzerlikleri var." Azucena Liévano da, 5 numaralı fotoğraftaki adamın, bıyıksız olarak, Diana'yla kendisinin, kaçırılmalarının ilk günlerinde bulundukları evde gece nöbeti tutan birine benzediğini açıklamıştı. Richard Becerra da, 5 numarayı, helikopterdeki kelepçeli adama benzetmiş, ancak, "Yüzünün biçimi benziyor ama emin değilim," diye açıklık getirmişti. Orlando Acevedo da onu tanımıştı.

Son olarak, Vázquez Muñoz'un karısı, cesedi teşhis etmiş, 25 Ocak 1991 günü verdiği yeminli ifadesinde,

kocasının sabah saat sekizde bir taksiye binmek üzere evden çıkarken, polis kıyafetinde iki motosikletliyle sivil giyimli iki kişinin onu yakalayarak bir arabaya bindirdiklerini söylemişti. Kocası, "Ana Lucía!" diye bağırarak ona seslenebilmiş, ama onu alıp götürmüşlerdi bile. Ancak bu ifade göz önüne alınamıyordu, çünkü bu kaçırılma olayının başka tanıkları yoktu.

"Sonuç olarak," deniyordu raporda, "ve eldeki kanıtlar göz önünde bulundurularak, La Bola Çiftliği'ndeki operasyonun gerçekleştirilmesinden önce, operasyonla görevli olan bazı emniyet görevlilerinin, ellerinde bulunan Señor Vázquez Muñoz'dan, bazı gazetecilerin o yerlerde rehin tutulduklarını öğrenmiş oldukları ve büyük bir olasılıkla da, olaylardan sonra onu öldürdükleri ileri sürülebilir." Olay yerinde nasıl olduğu bilinmeden iki kişinin daha öldüğü de doğrulanıyordu.

Özel Soruşturmalar bürosu, bütün bunlara dayanarak, ne General Gómez Padilla'nın ne de öteki emniyet ileri gelenlerinin olaydan haberleri olduğunu doğrulayacak nedenler bulunduğu sonucuna varmıştı. Diana'nın yaralanmasına yol açan silah, Medellín Ulusal Polis Örgütü özel timinin hiçbir üyesi tarafından ateşlenmemişti. La Bola operasyonundaki emniyet görevlileri, cesetleri orada bulunan üç kişinin ölümünden sorumluydular. Askerî Savcılığın 93 numaralı yargıcı Doktor Diego Rafael de Jesús Coley Nieto ile sekreterinin, ayrıca Bogotá'daki Emniyet Genel Müdürlüğü uzmanlarının aleyhinde, işlemlerde usulsüzlük yönünden disiplin soruşturması açılmalıydı.

Bu rapor yayımlandıktan sonra, Villamizar, Escobar'a ikinci bir mektup yazmak için kendini daha sağlam bir zeminde hissetmişti. Mektubu, her zamanki gibi, içinde Maruja'ya ulaştırmasını rica ettiği başka bir mektupla birlikte, Ochoa kardeşler aracılığıyla yolladı. Bu

fırsattan yararlanarak Escobar'a, devletin üç ana gücü olan yasama, yürütme ve yargı erki üzerinde açıklayıcı bir ders vererek, bu anayasal ve yasal mekanizmalar içerisinde, Silahlı Kuvvetler gibi öylesine kalabalık ve karmaşık birimleri yönetmenin, Devlet Başkanı için ne kadar zor olduğunu ona anlatıyordu. Yine de, emniyet güçleri tarafından yapılan insan hakları ihlalleriyle ilgili ihbarlarında ve kendileri teslim olduğunda, kendisi, ailesi ve yandaşları için güvence istemekte direnmesinde, Escobar'a hak veriyordu. "Ben, sizin ölçütünüzü paylaşıyorum," diyordu, "sizin ve benim sürdürdüğümüz mücadele aynı temele dayanıyor: Yakınlarımızın hayatını ve kendi hayatımızı kurtarmak ve barışı kurmak." Bu iki amacı temel alarak, ona, ortak bir strateji benimsemelerini öneriyordu.

Escobar, verdiği kamu hukuku dersinden gururu incinmiş olarak, günler sonra yanıt gönderdi ona. "Ülkenin; devlet başkanı, kongre, polis, ordu arasında bölündüğünü biliyorum," diye yazıyordu. "Ama yine biliyorum ki, komuta, devlet başkanındadır." Mektubun geri kalanı, polisin davranış biçimi üzerinde, yalnızca yeni veriler ekleyen ama öncekilere kanıt getirmeyen, dört sayfalık tekrarlardan oluşuyordu. Diana Turbay'ı İade Edilebilirler'in idam ettiklerini ya da böyle bir şeye niyetlendiklerini inkâr ediyordu, çünkü öyle olsaydı ne onu rehin tuttukları evden dışarı çıkarırlar, ne de helikopterler onu köylü kadın sansın diye siyahlar giydirirlerdi. "Ölünce rehine olarak bir değeri kalmazdı," diyordu. Mektubun sonunda da, ne bir geçiş bölümüne ne de nezaket cümlelerine gerek görmeden, yadırgatıcı bir sözle veda ediyordu: "Beni yabancı ülkeye iade etmeleri için basına (yapmış olduğunuz) açıklamalarınız için merak etmeyin. Her şeyin yoluna gireceğini ve bana kin beslemeyeceğinizi biliyorum, çünkü ailenizi savunma yolunda ver-

diğiniz mücadelenin amacı, benim kendiminkileri savunma yolundaki amacımdan farklı değil." Villamizar, Escobar'ın bu sözleriyle, kavgası Maruja'yla değil kocasıyla olduğuna göre Maruja'yı rehin tutmaktan utanç duyduğu biçiminde daha önce söylemiş olduğu bir sözü arasında bağlantı kurmuştu. Villamizar kendisi de bunu daha başka bir biçimde ona söylemişti bile: "Nasıl oluyor da, biz ikimiz kavga ederken, rehin tuttuğunuz karım oluyor?" Bu yüzden de yüz yüze pazarlık edebilmek için Maruja'yla kendisini değiştokuş etmesini önermiş, Escobar, bunu kabul etmemişti.

Villamizar, o zamana kadar Ochoa'ların hücresinde yirmi kezden fazla bulunmuştu. La Loma'daki kadınların, herhangi bir suikast olasılığına karşı her türlü önlemi alarak getirdikleri yerel mutfağın nefis yemeklerinin tadını çıkarıyordu. Bu birbirlerini karşılıklı tanıma ve birbirlerine güvenme süreci içinde, en güzel saatlerini, her bir sözde ve her bir davranışta Escobar'ın art niyetlerini bulup çıkarmaya adıyorlardı. Villamizar, hemen her zaman havayollarının en son uçağıyla Bogotá'ya dönüyordu. Oğlu Andrés, onu havaalanında bekliyor, pek çok kez, babası tek başına ağır ağır yudumladığı içkisiyle efkâr dağıtırken, kendisi madensuyuyla ona eşlik etmek zorunda kalıyordu. Toplumsal hayatın hiçbir etkinliğine katılmama, hiçbir dostunu görmeme sözünü tutmuştu: Bunların hiçbirini yapmıyordu. Gerilimi arttığında terasa çıkarak, Maruja'nın bulunduğunu tahmin ettiği yöne doğru bakarak saatler geçiriyor, uykuya yenik düşene kadar saatlerce ona aklından mesajlar gönderiyordu. Sabahleyin saat altıda yeniden ayakta ve işe başlamaya hazır oluyordu. Mektuplarından birine bir yanıt ya da daha ilginç bir şey geldiğinde, Martha Nieves ya da María Lía telefon ediyorlar, tek bir tümce onlara yetiyordu:

"Doktor, yarın saat onda."

Telefon gelmediği sürece, vaktini ve çalışmalarını, Beatriz'in tutsaklık koşulları üzerinde kendilerine ilettiği verilere dayanan bir televizyon kampanyası olan "Kolombiya Onları Geri İstiyor"a ayırıyordu. Ulusal Medya Birliği'nin başkanı Nora Sanín'in bir buluşuydu bu; Maruja'nın yakın dostu, Hernando Santos'un da yeğeni olan María del Rosario Ortiz tarafından, yayıncı olan kocası, Gloria de Galán ve ailenin geri kalanını oluşturan Mónica, Alexandra, Juana ve erkek kardeşleriyle birlikte ekip halinde yürütülüyordu.

Bu kampanya, sinema, tiyatro, televizyon, futbol, bilim ve politika yıldızlarının her gün art arda televizyona çıkarak, kaçırılanların serbest bırakılması ve insan haklarına saygı gösterilmesi biçimindeki aynı duyuruyu okumalarından oluşuyordu. İlk yayınlandığından beri kamuoyunda göz yaşartıcı bir kıpırtı yaratmıştı. Alexandra, yanında bir kameramanla, ülkenin bir ucundan öbürüne ünlülerin peşinde koşuyordu. Kampanyanın sürdüğü üç ay boyunca tanınmış elli kişi programa çıkmıştı. Ama Escobar hiç oralı olmadı. Klavsenci Rafael Puyana, kaçırılanların serbest bırakılması için dizleri üzerinde yalvarabileceğini söylediğinde, Escobar ona şu yanıtı vermişti: "Otuz milyon Kolombiyalı dizleri üzerinde gelse de onları bırakmıyorum." Yine de, Villamizar'a yazdığı bir mektubunda yalnızca rehinelerin özgürlüğü için değil, insan haklarına saygı için de mücadele ediyor diye programı övüyordu.

Maruja'nın kızlarıyla konuklarının televizyon ekranlarında boy gösterirkenki rahatlıkları, Pachón Santos'un eşi María Victoria'yı, bir türlü yenemediği sahne korkusu nedeniyle huzursuz ederdi hep. Beklenmedik zamanlarda önüne çıkıveren mikrofonlar, projektörlerin çiğ ışığı, kameraların sorgulayan gözleri, hep aynı yanıtları bekleyen aynı sorular karşısında zorlukla bastırabildiği

bir panikle midesi bulanırdı. Yaş gününde yaptıkları bir televizyon haberinde, Hernando Santos, profesyonelce bir akıcılıkla konuşmuş, sonra onu kolundan tutarak, "Buyur," demişti. Hemen her defasında kaçmayı başarmıştı, ama kimi zaman da bununla yüzleşmek zorundaydı; bunu denerken yalnızca kendini ölecek gibi hissetmekle kalmaz, aynı zamanda kendisini ekranda görüp dinlerken, gülünç ve aptalca olduğunu hissederdi.

Bu toplumsal zorunluluk karşısında o zamanki tepkisi bunun tersi olmuştu. Küçük şirketler ve gazetecilik üzerine birer kurs görmüştü. Kendi isteğiyle özgür ve eğlence düşkünü olup çıkmıştı. Eskiden nefret ettiği davetleri kabul ediyor, konferanslara ve konserlere gidiyor, canlı renklerde giyiniyor, gece geç vakitlere kadar ayakta oluyordu; böylece sonunda o acınacak dul imajını yıkmıştı. Hernando ve en yakın arkadaşları onu anlıyorlar, destekliyorlar, istediğini yapmasına yardımcı oluyorlardı. Ama toplumun yaptırımlarına uğramakta gecikmemişti. Yüzüne gülen pek çok kişinin, arkasından kendisini çekiştirdiklerini öğrendi. Üzerinde hiçbir kart olmayan gül buketleri, adsız çikolata kutuları, imzasız aşk mektupları geliyordu. O ise, bunların, belki de yalnızlığının içinden ona ulaşan gizli bir yol açmayı başarmış olan kocasından geldiği hayaliyle tadını çıkarıyordu. Ama mektupları yollayan, kimliğini telefonla açıklamakta gecikmemişti: Manyağın tekiydi. Kadının biri de, yine telefonla, hiç çekinmeden ona aşkını ilan etmiş, "Size âşığım," demişti.

Mariavé o yaratıcı özgürlük ayları içinde, bir rastlantı sonucu, Diana Turbay'ın trajik yazgısını önceden haber vermiş olan falcı bir arkadaşıyla karşılaşmıştı. Kendisine uğursuz bir kehanette bulunabileceği düşüncesi bile korkutmuştu onu, ama falcı kadın onu yatıştırmıştı. Şubat ayı başlarında onunla yeniden karşılaşmış, kendisi daha hiçbir şey sormadan ve hiçbir yorum beklemeden,

kulağına şöyle fısıldamıştı: "Pachón yaşıyor." Bunu öylesine kendine güvenir bir tavırla söylemişti ki, Mariavé sanki kendi gözleriyle görmüşçesine inanmıştı ona.

Şubat ayındaki gerçek, Escobar'ın, tersini söylediği zamanlarda bile, kararnamelere güveni olmadığı yolundaydı. Güvensizlik, onda yaşamın bir parçası haline gelmişti; o sayede hayatta kaldığını söylerdi hep. Önemli konularda kimseyi yetkilendirmezdi. Kendi kendisinin askerî komutanı, kendi kendisinin güvenlik, istihbarat, kontrgerilla şefiydi; görülmemiş bir strateji uzmanıydı; karşısındakileri yanıltmakta üstüne yoktu. Aşırı önlem gerektiren durumlarda, sekiz kişilik koruma grubunu her gün değiştirirdi. Her türlü iletişim, hatlar arasına girme ve sinyalleri çözümleme tekniğini bilirdi. Telefonlarını dinleyenler saçma sapan konuşmalar arasında şaşkına dönüp, onları gerçek mesajlardan ayırt edemesinler diye, bütün günü onun telefonlarında bir deliler diyaloğu sürdürerek geçiren adamları vardı. Polis nerede olduğu hakkında bilgi verilebilmesi için kamuoyuna iki telefon numarası açıkladığında, ihbarcılardan önce davranıp telefon hatlarını yirmi dört saat meşgul etsinler diye okul çocukları tutmuştu. Yaptıklarından geriye kanıt bırakmama konusundaki kurnazlıkları bitmez tükenmezdi. Kimseye danışmaz, onun stratejilerini hukuksal bir zemine oturtmaktan başka bir şey yapmayan avukatlarına yasal yolları gösterirdi.

Villamizar'ı kabul etmeye yanaşmaması, teninin altında, izini bulmalarına olanak verebilecek elektronik bir aygıt gizlenmiş olabileceği korkusuna dayanıyordu. Aslında bu, sinyalleri özel bir alıcı –yön saptayıcı bir telsiz– sayesinde uzun mesafeden alınabilen ve sinyalin yerinin bilgisayarla yaklaşık olarak saptanmasına olanak

veren, mikroskobik pilli minicik bir radyo vericisiydi. Escobar, bu aygıtın üstün teknolojik yeteneğine o kadar güveniyordu ki, herhangi bir kimsenin bu alıcıyı teninin altında taşıyabilmesi ona olmayacak bir şey gibi görünmüyordu. Bu yön saptayıcı telsiz, bir radyo yayınının, mobil bir telefonun ya da bir telefon hattının koordinatlarını saptamaya da yarıyordu. Bu yüzden Escobar bunları olabildiğince az kullanır, kullanacak olsa da, bunu hareket halindeki araçlardan yapmayı yeğlerdi. Yazılı notlar taşıyan kuryeler kullanırdı. Birini görmesi gerekse, onu kendi bulunduğu yere çağırmaz, kendisi kalkıp onun bulunduğu yere giderdi. Görüşmesi sona erdiğinde de, önceden bilinmedik yönlere doğru hareket ederdi. Ya da teknolojinin en öbür ucunu kullanırdı: Yönetmelikteki güzergâha uyan, ama yolcu sayısı, minibüs sahibinin korumalarıyla hep komple dolu olduğundan duraklara aldırmadan geçen, sahte plakalı ve tabelalı bir kamu minibüsünün içinde giderdi. Zaten Escobar'ın en hoşuna giden eğlencelerden biri, ara sıra minibüsün şoförü olarak yolculuk etmekti.

Kurucu Meclis'in, suçlunun iade edilmemesi ve affa uğraması yönünde lehine karara varması olasılığı, şubat ayında daha da artmıştı. Escobar bunu biliyordu ve gücünü hükümetten çok o yönde yoğunlaştırmıştı. Aslında Gaviria, onun için, tahmin ettiğinden çok daha çetin ceviz çıkmış olmalıydı. Adalete teslim olma kararnameleriyle ilgili her şey, günü gününe Ağır Ceza Dairesi Başkanlığı'na bildiriliyor, Adalet Bakanı da, hukuksal herhangi bir acil durumla ilgilenmek üzere tetikte bekliyordu. Villamizar ise, yalnızca kendi hesabına değil, başına gelebilecek tehlikeleri göze alarak da hareket ediyordu, ama Rafael Pardo'yla sürdürdüğü sınırlı işbirliği, hükümetle arasında, kendisini bağlamayan direkt bir kanalı açık bulunduruyor, buna karşılık pazarlığa girişmeden

ilerleyebilmesine yarıyordu. Escobar, –en büyük hayali olan– Gaviria'nın kendisiyle görüşmek üzere bir temsilci atamasının asla mümkün olamayacağını anlamış olmalıydı ki, Kurucu Meclis'in, ister pişman olmuş uyuşturucu kaçakçısı olarak, ister herhangi bir silahlı grubun gölgesi altında, kendisini affetmesi umuduna bel bağlamıştı. Pek de akılsızca bir hesap değildi bu. Meclisin kurulmasından önce, siyasi partiler, tartışmalı konuların listesi üzerinde anlaşmışlar, hükümet ise, suçlunun iade edilmemesi konusuna, teslim olma politikasında bir baskı aracı olarak ihtiyaçları bulunduğundan, bu konunun listeye alınmamasını, hukuksal nedenler ileri sürerek başarmıştı. Ancak Yüksek Adalet Mahkemesi, Meclis'in her konuyu hiçbir sınırlamaya bağlı kalmaksızın görüşebileceği gibi şaşırtıcı bir karar alınca, suçlunun iade edilmemesi konusu da küller altından yeniden ortaya çıkmıştı. Af konusundan söz edilmemişti, ama o da olasıydı: Sınırsızlığın içine her şey giriyordu.

Başkan Gaviria, bir konuyu bırakıp ötekine atlayanlardan değildi. Altı ay içinde, çalışma arkadaşlarına, her şeyi özetleyen kısacık cümleler halinde kâğıt parçacıklarına yazılı notlar kullandığı kişisel bir iletişim sistemini kabul ettirmişti. Kimi zaman, yalnızca ilgili kişinin adını yazıp, en yakınında olana verir, notun iletildiği kişi, ne yapması gerektiğini bilirdi. Üstelik bu yöntem, çalışma saatleriyle dinlenme saatleri arasında ayrım yapmadığı biçimindeki korkunç erdemini de danışmanlarına göstermiş oluyordu. Gaviria'nın aklı almazdı bunu, çünkü çalışırken uyguladığı disiplini dinlenirken de uygular, bir kokteyldeyken ya da avlandığı deniz dibinden su yüzeyine çıkar çıkmaz o kâğıt parçacıklarını göndermeyi sürdürürdü. "Onunla tenis oynamak, bakanlar kurulu top-

lantısı yapmak gibiydi," demişti danışmanlarından biri. Çalışma masasının başında oturmaktayken beş ila on dakikalık derin öğle uykularına dalabilir, çalışma arkadaşlarının uykudan gözleri kapanırken kendisi dipdiri kalkıverirdi. Kâğıt parçacıkları yollama yönteminin, ne kadar riskli görünse de, resmî hatırlatma yazılarından daha acil ve enerjik bir biçimde harekete geçilmesini sağlamak gibi iyi bir yanı vardı.

Başkan, Yüksek Mahkeme'nin suçlunun iadesine indirdiği darbeyi, bunun bir anayasa değil yasa konusu olduğu gerekçesiyle durdurmaya çalışırken, bu çalışma sisteminin çok yararı olmuştu. Devlet Bakanı Humberto de la Calle, çoğunluğu daha işin başında ikna edebilmişti. Ama halkı ilgilendiren şeyler, sonunda hükümetleri ilgilendirenlerden baskın çıkıyordu; halk da, suçlunun iade edilmesini, toplumsal rahatsızlığın ve özellikle de vahşi terörizmin nedenlerinden biri olarak görüyordu. Bu yüzden, oradan oraya pek çok dönüp dolaştıktan sonra, İnsan Hakları Komisyonu'nun gündemine girmişti.

Bütün bunların arasında, Ochoa'lar, Escobar'ın, kendi içindeki şeytanlar tarafından köşeye sıkıştırılmış olarak, Kıyamet Günü'nü aratacak büyüklükte bir felaketle kendini feda etmeye karar verebileceği korkusundan kurtulamıyorlardı. Kehanet gibi bir korku olmuştu bu. Mart ayı başlarında, Villamizar, onlardan acil bir mesaj aldı: "Hemen buraya gelin, çünkü çok kötü şeyler olacak." Pablo Escobar'dan, Medellín beldelerini kasıp kavuran polislere yaptırım uygulanmadığı takdirde, Cartagena de Indias'ın tarihî merkezinde, çatışmaya girmeden öldürülen her genç için yüz kilo üzerinden, elli ton dinamit patlatma tehdidini taşıyan bir mektup almışlardı.

İade Edilebilirler, Cartagena'yı, 28 Eylül 1989 tarihine kadar, el sürülmez kutsal bir tapınak olarak görmüşler, o gün patlayan yüklü miktarda dinamit, Hilton

Oteli'ni temellerinden sarsıp camlarını tuzla buz ederken, başka bir katta toplantı halinde olan bir kongredeki iki doktorun ölümüne neden olmuştu. O günden sonra da, bu insanlık .nirası kentin bile savaşın dışında olmadığı açıkça anlaşılmıştı. Bu yeni tehdit, bir an bile duraksamaya yer olmadığını gösteriyordu.

Başkan Gaviria, verilen süre tamamlanmadan birkaç gün önce, Villamizar'dan öğrenmişti bunu. "Artık Maruja için değil, Cartagena'yı kurtarmak için savaşıyoruz," dedi Villamizar, gerekçeyi kolaylaştırmak için. Başkan'ın yanıtı, verdiği bu bilgiden dolayı kendisine minnettar olduğu ve hükümetin bu felaketi önlemek için gerekli önlemleri alacağı, ama hiçbir şekilde şantaja boyun eğmeyeceği biçiminde olmuştu. Böylece Villamizar, bir kez daha Medellín'e giderek, Ochoa'ların yardımıyla Escobar'ı caydırmayı başardı, ama kolay olmamıştı bu. Sürenin sona ermesinden birkaç gün önce Escobar, alelacele yazılmış bir kâğıtta, rehin tutulan gazetecilere şimdilik bir şey olmayacağı konusunda güvence veriyor, büyük kentlerdeki bombalama eylemlerini erteliyordu. Ama yine de kesin bir ifade kullanıyordu: Polisin Medellín'deki operasyonları nisan ayından sonra da sürecek olursa, o son derece eski ve soylu Cartagena de Indias kentinde taş üstünde taş kalmayacaktı.

9

Odada tek başına kalan Maruja, belki de Marina ile Beatriz'i öldürmüş olan adamların elinde bulunduğunu ve bunu öğrenmemesi için kendisine radyoyla televizyonu geri vermeye yanaşmadıklarının bilincine varmıştı. Israrlı ricalardan öfkeli isteklere geçerek, komşuların bile kendisini duyabilmesi için muhafızlara bağıra çağıra kafa tutmuş, bir daha yürüyüş yapmadığı gibi, ağzına bir şey koymamakla da tehdit etmişti onları. Akla gelmedik bu durum karşısında şaşkına dönen kâhyayla muhafızlar, ne yapacaklarını bilemiyorlardı. Hiçbir yararı olmayan uzlaşma toplantılarında fısıldaşıyorlar, telefon etmek için dışarı çıkıp, daha da kararsız olarak geri dönüyorlardı. Maruja'yı hayalî vaatlerle yatıştırmaya ya da tehditlerle sindirmeye çalışıyorlardı, ama yemek yememe inadını kırmayı başaramamışlardı.

Maruja, kendini hiç o zamanki kadar kendi kendinin efendisi hissetmemişti. Muhafızlarının ona kötü davranmama konusunda talimat aldıkları açıktı; o da, her ne pahasına olursa olsun kendisine canlı olarak ihtiyaçları olduğu kozunu oynuyordu. Yerinde bir hesap olmuştu bu: Beatriz'in serbest bırakılmasından üç gün sonra, sabah erkenden, hiç haber verilmeksizin kapı açılmış, kâhya, radyo ve televizyonla birlikte içeri girmişti. "Siz şimdi

bir şey öğreneceksiniz," dedi Maruja'ya. Hemen arkasından da, hiç dramatize etmeden haberi veriverdi:

"Doña Marina Montoya öldü."

Maruja, bu haberi, kendisinin bile beklediğinin tersine, sanki ezelden beri biliyormuşçasına dinlemişti. Onu asıl şaşırtacak olan, Marina'nın yaşadığını söylemeleri olurdu. Yine de bu gerçeği yüreğinde duyduğunda, onu ne kadar sevdiğini ve bunun doğru olmaması için neler verebileceğini fark etmişti.

"Katiller!" dedi kâhyaya. "Hepiniz busunuz işte: Katiller!"

Tam o sırada kapıda Doktor belirmişti; Maruja'yı, Beatriz'in evinde mutlu olduğu haberiyle yatıştırmaya çalıştı, ama o, televizyonda kendi gözleriyle görmedikçe ya da radyoda duymadıkça buna inanmıyordu. Buna karşılık, bu yeni gelen, sanki içini dökmek için gönderilmiş gibi geldi ona.

"Buralarda bir daha görünmemeniz," dedi ona. "Çok iyi anlıyorum: Marina'ya yaptığınızdan çok utanıyor olmalısınız."

Doktor, şaşkınlığını bir an üzerinden atamadı.

"Ne oldu?" diye üsteledi Maruja. "Ölüme mi mahkûm olmuştu?"

Bunun üzerine Doktor, bir çifte ihanetin öcünü almalarının söz konusu olduğunu anlattı ona. "Sizin durumunuz farklı," diyerek, daha önce de söylediğini yineledi: "Sizinki siyasi." Maruja, ölüm düşüncesinin, öleceklerini hisseden insanlarda uyandırdığı o acayip duyguyla büyülenmiş gibi dinledi onu.

"Hiç değilse nasıl olduğunu söyleyin bana," dedi. "Marina farkına vardı mı?"

"Yemin ederim ki varmadı," dedi adam.

"Ama nasıl varmaz!" diye üsteledi Maruja. "Nasıl olur da farkına varmaz!"

"Onu bir başka çiftliğe götüreceklerini söylediler," dedi adam, kendisine inansın diye çaba harcayarak. "Arabadan inmesini söylediler, o da ilerlemeye devam etti, arkasından kafasına ateş ettiler. Hiçbir şeyin farkına varamadı."

Kafasında ters giydirilmiş kukuletasıyla, hayalî bir çiftliğe doğru el yordamıyla yürüyen Marina'nın görüntüsü, pek çok uykusuz gecesinde Maruja'yı rahat bırakmayacaktı. Ölümün kendisinden çok, o son ânın berraklığından korkuyordu. Onu birazcık olsun avutan tek şey, kendisini idam yerine sürükleyerek götürmelerine razı olmadan önce bir avuç dolusu yutmak üzere değerli taşlar gibi saklamış olduğu bir kutu uyku hapıydı.

Sonunda, öğle haberlerinde, Beatriz'i, tüm değişikliklere rağmen kendisininki olarak tanıdığı çiçeklerle dolu bir apartman dairesinde, çevresi yakınlarıyla sarılı olarak görebilmişti. Yine de onu görmenin sevinci, evdeki yeni dekorasyonun hoşnutsuzluğuyla yarıda kaldı. Yeni kütüphane, güzel yapılmış ve tam kendi istediği yere yerleştirilmiş görünüyordu, ama duvarlarla halıların renkleri bakılır gibi değildi; Tang hanedanlığından o at da, en ayakaltı bir yere konmuştu. Durumunu düşünmeksizin, kocasıyla çocuklarını, sanki kendisini ekrandan duyabilirlermiş gibi, azarlamaya koyuldu: "Ne aptalsınız!" diye bağırıyordu. "Benim dediğimin tam tersi olmuş!" Oradan özgür olarak çıkma özlemi, bir an için, her şeyi ne kadar berbat ettiklerini yüzlerine vurma isteğine dönüşmüştü.

Yeni karşılaştığı bu heyecan ve duygu fırtınası içinde, günleri yaşanmaz, geceleri bitmez tükenmez olmuştu. Marina'nın yatağında, onun battaniyesiyle örtünüp onun kokusunu almanın huzursuzluğu içinde yatmak onu etkiliyor, tam uykuya dalacağı sırada, karanlıkların içinden, aynı yatakta, hemen yanı başında, Marina'nın arı vızıltısı gibi fısıltılarını duyuyordu. Hele bir gece olanlar, bir hayal değil, gerçek yaşamın bir mucizesi gibiydi. Ma-

rina, o canlı, ılık, yumuşacık eliyle onu kolundan tutmuş, kendi sesiyle kulağına, "Maruja!" diye fısıldamıştı.

Bunu bir halüsinasyon olarak görmemişti, çünkü Cakarta'dayken de böyle olağandışı bir deneyim yaşamıştı. Bir antika fuarında, bir ayağı, yerde yatan bir çocuğun kafasına dayalı, doğal büyüklükte, çok güzel bir genç erkek heykeli satın almıştı. Tıpkı Katolik azizlerinki gibi bir hale vardı kafasında, ama bununki pirinçtendi; heykelin üslubuyla malzemesi, bu halenin sonradan eklenmiş uydurma bir şey olduğunu akla getiriyordu. Heykeli evin en güzel yerinde tuttuktan ancak bir süre sonra, onun *Ölüm Tanrısı* olduğunu öğrenmişti.

Maruja, bir gece rüyasında kendini, heykelin başındaki haleyi çekip çıkarmaya çalışırken görmüştü, çünkü hale gözüne çok çirkin görünüyordu; ama bir türlü beceremiyordu, çünkü bronza kaynakla tutturulmuştu. Bu kötü duygudan son derece rahatsız olarak uyanmış, kalkıp evin salonundaki heykeli görmeye koşmuştu: Tanrı'yı taçsız, haleyi de sanki görmekte olduğu düşün sonuymuş gibi yere atılmış olarak bulmuştu. Akılcı ve bilinemezci bir insan olan Maruja, *Ölüm Tanrısı*'nın halesini, hatırlayamadığı gibi uyurgezerlik sırasında, kendisinin çekip çıkarmış olduğu düşüncesini kabullenmişti.

Maruja, tutsaklığının başlarında, Marina'nın kaderine boyun eğmesinin kendisinde yarattığı öfkeyle ayakta duruyordu. Daha sonra, onun o kötü kaderinin uyandırdığı acıma duygusu ve ona yaşamak için cesaret verme isteği olmuştu kendisini ayakta tutan. Beatriz kontrolünü kaybetmeye başladığında, kendisinde olmayan bir gücü varmış gibi gösterme zorunluluğu ve talihsizliklerden bunaldığında kendi dengesini koruyabilme ihtiyacı, onu ayakta tutmuştu. Batıp gitmemek için birinin komutayı ele alması gerekiyordu; ikiye iki buçuk metrelik pis kokulu, karanlık odada, yerde uyuyarak, mutfak ar-

tıklarını yiyerek, bir dakika sonra hayatta olup olmayacaklarını bilmeden, kendisi üstlenmişti bu görevi. Ama odada başka kimse kalmadığında, artık rol yapmasına gerek yoktu: Kendi kendisiyle tek başınaydı.

Beatriz'in, radyo ve televizyon aracılığıyla ona ulaşabilmelerinin yolunu ailesine anlattığını bilmek, onu her an tetikte tutuyordu. Gerçekten de Villamizar, onu rahatlatan sesiyle birkaç kez ekranda görünmüş, çocukları da hayal güçleri ve hoş sözleriyle onu avutmuşlardı. Ama birdenbire, hiçbir uyarı olmaksızın, bu bağlantı iki hafta boyunca kesilmişti. Bunun üzerine bir unutulmuşluk duygusu, elini kolunu bağlamış, adeta yıkılmıştı. Bir daha çıkıp yürümez olmuştu. Yüzü duvara dönük olarak, her şeye yabancı, ancak ölmeyecek kadar yiyip içerek kımıldamadan yatıyordu. Aralık ayında doktorun ziyaretini zorunlu kılmış olan aynı ağrıları, bacaklarındaki aynı kramplarla batmaları yine duyuyordu. Ama bu kez hiç yakınmadı.

Maruja'nın bu kişisel çatışmalarıyla iç uyuşmazlıklarına akıl erdiremeyen muhafızlar, onunla ilişkilerini kesmişlerdi. Yemeği tabakta soğuyor, kâhya da karısı da hiçbir şeyin farkında değilmiş gibi görünüyorlardı. Günler daha uzun, daha verimsiz olmuştu. O kadar ki, kimi zaman o ilk günlerdeki en kötü anlarını bile özlediği oluyordu. Hayata olan ilgisini kaybetmişti. Ağlıyordu. Bir sabah uyandığında, sağ kolunun kendiliğinden havaya kalktığını dehşetle fark etmişti.

Şubattaki nöbet değişimi imdadına yetişmişti. Barrabás çetesinin yerine, ciddi, disiplinli, konuşkan, dört yeni genç yollamışlardı. Terbiyeli davranışları ve ifade yetenekleri, Maruja'ya rahat bir nefes aldırmıştı. Gelir gelmez bazı televizyon oyunları oynamayı önermişlerdi ona. Oyunlar onları birbirlerine yaklaştırmıştı. Maruja, daha başından, ortak bir dile sahip olduklarını fark et-

miş, bu da aralarındaki iletişimi kolaylaştırmıştı. Hiç kuşkusuz, farklı bir davranışla onun direncini kırıp moralini yükseltmek üzere talimat almışlardı, çünkü doktorun avluda yürüme emrine yeniden uymaya, eşiyle çocuklarını düşünmeye, onların kendisini yakında iyi durumda görmeleri gerektiği umudunu yitirmemeye onu inandırmakla işe başlamışlardı.

Odadaki atmosfer, birbirlerine içlerini dökmelerine elverişliydi. Onların da tutsak olduklarının ve belki de kendisine ihtiyaç duyduklarının bilincinde olan Maruja, yeniyetmelik çağlarını artık atlatmış olan üç erkek evladıyla yaşadığı deneyimleri anlatıyordu onlara. Onların büyümeleri, eğitimleri, alışkanlıkları ve zevkleriyle ilgili önemli olaylar anlatmıştı. Artık Maruja'ya daha fazla güvenen muhafızlar da ona kendi hayatlarını anlatıyorlardı.

Hepsi de lise mezunuydu; içlerinden biri en az bir dönem üniversitede okumuştu. Daha öncekilerin tersine, ortadirek ailelerden geldiklerini söylüyorlardı, ama şu ya da bu biçimde Medellín varoşlarındaki kültürden etkilenmişlerdi. "Karınca" adını taktıkları, yirmi dört yaşındaki en büyükleri, uzun boylu, yakışıklıydı; içine kapanık bir yaradılıştaydı. Annesiyle babası bir trafik kazasında ölünce üniversite öğrenimini yarıda kesmiş, mafyanın adamı olmaktan başka bir çıkış yolu bulamamıştı. "Köpekbalığı" dedikleri bir başkası, lise bitirme sınavlarının yarısını, öğretmenlerini oyuncak bir tabancayla tehdit ederek geçtiğini gülerek anlatıyordu. Ekibin ve gelmiş geçmiş hepsinin en neşelisine "Topaç" diye ad takmışlardı; gerçekten benziyordu da. Çok şişmandı; kısacık, zayıf bacakları vardı; dans merakı tam bir çılgınlık derecesindeydi. Bir keresinde kahvaltıdan sonra kasetçalara bir salsa bandı koymuş, nöbetinin sonuna kadar hiç durmadan, deli gibi dans etmişti. İçlerinde en resmî olanı, bir ilkokul öğretmeninin çocuğuydu; edebiyat ve ga-

zete okuruydu; ülkede olup bitenler üzerinde adamakıllı bilgi sahibiydi. Bu hayatı sürmesinin de tek bir açıklaması vardı: "Çok kıyak da ondan."

Bütün bunlara rağmen, Maruja'nın ta başından sezinlediği gibi, insanca yaklaşımlara duyarsız değillerdi. Bu da ona yalnızca yeni bir yaşama sevinci vermekle kalmamış, belki de muhafızların kendilerinin bile öngörmemiş oldukları bazı avantajlar sağlama kurnazlığını kazandırmıştı.

"Sizlere karşı aptalca davranacağımı sanmayın," demişti onlara. "Yasak olan hiçbir şeyi yapmayacağımdan emin olun, çünkü bu işin çok yakında iyi bir biçimde sona ereceğini biliyorum. Onun için beni fazla sıkmanızın bir anlamı yok."

Bu yeni gelenler, daha önceki muhafızların hiçbirinin –hatta onların şeflerinin– sahip olmadıkları bir özerklik içinde, hapishane kurallarını, Maruja'nın kendisinin bile beklediğinden çok daha fazla gevşetmeye cesaret edebilmişlerdi. Odada dolaşmasına, kendini daha az zorlayarak konuşmasına, belirli bir saate bağlı olmadan banyoya gitmesine izin veriyorlardı. Gördüğü bu yeni davranış biçimi, Cakarta'da kazanmış olduğu deneyim sayesinde, zamanını kendi bakımına adamak için yeniden heves vermişti ona. Alexandra'nın programındaki bir öğretmenin kendisi için gösterdiği jimnastik derslerinden çok yararlanıyordu; zaten adı da kendi durumuna tıpatıp uygundu: dar mekânlarda jimnastik. O kadar hevesliydi ki, muhafızlardan biri, kuşkulu bir tavırla ona şöyle sormuştu: "Sakın bu programda sizin için bir mesaj olmasın?" Maruja'nın onu öyle olmadığına inandırması büyük çabaya mal olmuştu.

O günlerde, "Kolombiya Onları Geri İstiyor"un beklenmedik bir biçimde ekrana çıkışı da onu heyecanlandırmıştı; program ona yalnızca iyi düşünülüp iyi uygulanmış değil, aynı zamanda son iki rehinenin morallerini yüksek

tutmak için çok da uygun görünmüştü. Kendisi de kampanya olarak, moral ilacı olarak, düşünceleri çarpıcı bir biçimde açıklama olarak bir program hazırlayacak olsa, aynı şeyi yapacağını düşünüyordu; o kadar ki sonunda, ertesi gün ekranda kimin görüneceği üzerinde muhafızlarla giriştiği bahisleri hep kazanır olmuştu. Bir keresinde, yakın arkadaşı olan büyük oyuncu Vicky Hernández'in çıkacağına iddiaya girmiş ve kazanmıştı. Her ne olursa olsun, Maruja için ondan daha da iyi bir kazanç, yalnızca Vicky'yi görüp mesajını dinlemesinin bile, tutsaklığının pek az mutlu anlarından birini ona yaşatmış olmasıydı.

Avludaki yürüyüşler de meyvelerini vermeye başlamıştı. Onu yeniden gördüğüne sevinen Alman çoban köpeği, Maruja'yla oynamak için avlu kapısının altından geçmeye kalkışmış, ama o, muhafızların kuşkusunu uyandırır korkusuyla, köpeği tatlı sözlerle yatıştırmıştı. Marina, bu kapının, koyunlarla tavukların gezindiği huzur dolu bir çayıra açıldığını söylemişti. Maruja, ay ışığı altında çabucak bir göz atarak bunu doğrulamış, ancak yine o sırada, tüfekli bir adamın, tahta perdenin dışında nöbet tuttuğunu da fark etmişti. Köpeğin yardakçılığıyla kaçma hayali, böylece suya düşmüş oluyordu.

20 Şubat günü –hayatın eski temposuna kavuşmuş göründüğü bir sırada– çetenin elebaşılarının iki gün önce ortadan kaybolmuş olan kuzeni Doktor Conrado Prisco Lopera'nın cesedinin Medellín'de bir çayırda bulunduğunu radyodan öğrenmişlerdi. Onun kuzeni Edgar de Jesús Botero Prisco da dört gün sonra öldürülmüştü. İkisinin de sabıkaları yoktu. Doktor Prisco Lopera, adını ve yüzünü gizlemeden Juan Vitta'ya bakmış olan doktordu; Maruja, günler önce kendisini muayene etmiş olan maskeli doktorun da aynı kişi olup olmadığını merak ediyordu.

Tıpkı ocak ayında öldürülen Prisco kardeşler gibi, bunların ölümü de muhafızlar üzerinde büyük bir heye-

can yaratmış, kâhyayla ailesinin tedirginliğini artırmıştı. Kartelin, onların ölümlerinin bedelini, Marina Montoya' ya yaptıkları gibi, bir rehinenin hayatıyla ödetebileceği düşüncesi, odanın içinden uğursuz bir gölge gibi geçmişti. Ertesi gün kâhya, alışılmadık bir saatte hiç nedensiz girmişti içeri.

"Sizi kaygılandırmak istemem ama," dedi Maruja'ya, "çok kötü bir şey oldu: Dün geceden beri avlunun kapısına konmuş bir kelebek var."

Gözüyle görmediğine inanmayan Maruja, onun ne demek istediğini anlamamıştı. Kâhya, hesaplı olarak takındığı ürkütücü bir tavırla açıkladı:

"Öteki Prisco'ları öldürdüklerinde de aynı şey olmuştu da," dedi: "Siyah bir kelebek, üç gün boyunca banyonun kapısına yapışıp kalmıştı."

Maruja, Marina'nın o karanlık önsezilerini hatırlamıştı, ama anlamazlıktan geldi.

"Yani bu ne anlama geliyor?"

"Bilmiyorum," dedi kâhya, "ama çok kötü bir uğursuzluk olsa gerek, çünkü Doña Marina'yı o zaman öldürmüşlerdi."

"Şimdiki siyah mı, yoksa ten rengi mi?" diye sordu Maruja.

"Ten rengi," dedi kâhya.

"Öyleyse iyidir," dedi Maruja. "Uğursuzlar, siyah renkli olanlar."

Kâhyanın onu korkutma amacı boşa çıkmıştı. Maruja, kocasını, onun düşünce ve davranış biçimini iyi tanıyor, onun, kendisinin bir kelebek yüzünden uykusu kaçabilecek kadar dalgınlık yapabileceğini sanmıyordu. Özellikle de ne onun ne de Beatriz'in, silahlı bir kurtarma operasyonu denemesiyle ilgili yararlı hiçbir veriyi kaçırmayacaklarını biliyordu. Yine de, kâhyanın iç dünyasındaki iniş çıkışları dış dünyanın bir yansıması biçimin-

de yorumlamaya alışık olarak, bir ay içinde aynı aileden beş kişinin ölümünün, son iki rehine için korkunç sonuçlar doğurabileceği olasılığını gözardı etmedi.

Bunun tersine olarak, Kurucu Meclis'in suçlunun iadesi konusunda kuşkuları olduğu söylentisi, İade Edilebilirler'i rahatlatmış olsa gerekti. Başkan Gaviria, 28 Şubat günü, Birleşik Devletler'e yaptığı bir ziyarette, ne pahasına olursa olsun bu kuralın kararlı bir taraftarı olduğunu açıklamış, ama telaşa neden olmamıştı: Suçlunun iade edilmemesi, kabul edilebilmek için ne rüşvetlere ne de yıldırma hareketlerine gerek gösteren, artık adamakıllı köklenmiş ulusal bir duyguydu.

Maruja, aynı günün yinelenmesine benzeyen bir alışılagelmişlik içinde, olayları dikkatle izliyordu. Muhafızlarla domino oynarlarken, Topaç, birdenbire oyunu bitirerek fişleri son kez topladı.

"Yarın gidiyoruz," dedi.

Maruja, ona inanmak istememiş, ama ilkokul öğretmeninin oğlu, onu doğrulamıştı.

"Gerçekten," dedi. "Yarın Barrabás'ın grubu geliyor."

Maruja'nın, hayatının Kara Mart'ı olarak hatırlayacağı şeyin başlangıcı olmuştu bu. Gidecek olan bu muhafızların, rehinenin mahkûmiyetini rahatlatmak için talimat almış olmalarına benzemeleri gibi, yeni gelenler de, hiç kuşkusuz bu mahkûmiyeti dayanılmaz kılmak için eğitilmişlerdi. Bir yer sarsıntısı gibi girivermişlerdi içeri. Rahip, upuzun, sıska, geçen seferkinden daha suratsız ve içine kapanıktı. Ötekiler, her zamankinin eşi, sanki oradan hiç gitmemiş gibiydiler. Barrabás, var olmayan bir şeyin gizlendiği yeri bulmak için askere emirler yağdırarak ya da kurbanını sindirmek için o şeyi arıyormuş gibi yaparak filmlerdeki kabadayılar gibi bir pozda yönetiyordu onları. Kaba saba tekniklerle odanın altını üstüne getirmişlerdi. Yatağı sökmüşler, şiltenin içini dışına çı-

karmışlar, sonra da öylesine berbat bir biçimde yeniden doldurmuşlardı ki, yumrular halindeki bu döşekte uyuyabilmek beceri isterdi.

Günlük yaşamda, emirler derhal yerine getirilmeyecek olursa ateş etmek üzere silahların hazır tutulduğu eski yönteme dönülmüştü. Barrabás, makinelisini Maruja'nın kafasına çevirmeden konuşmuyordu onunla. O da, her zamanki gibi, onu şeflerine şikâyet etme tehdidini savurdu.

"Sırf silahınız kazara ateş aldı diye ölecek değilim," dedi ona. "Sakin olun, yoksa şikâyet ederim."

Bu kez bir işe yaramamıştı. Ama bu düzensizlik ne yıldırma amaçlı ne de hesaplıydı; sistemin kendisinin, büyük bir moral bozukluğu yüzünden ta içten kemirilmiş olduğu belli gibi görünüyordu. Kâhyayla Damaris arasında sık sık çıkan o renkli kavgalar bile, korkutucu bir hal almıştı. Adam, –eve gelecek olursa– hemen her defasında sarhoşlukla kabalaşmış bir halde herhangi bir saatte çıkageliyor, karısının küfürlü azarlarına karşı koymak zorunda kalıyordu. Her ikisinin de haykırmaları ve olur olmaz saatte uyandırılan kızların ağlaşmaları, evi ayağa kaldırıyordu. Muhafızlar, rezaleti büsbütün büyüten tiyatrovari taklitlerle onları alaya alıyorlardı. Bu hengamenin arasında, merak nedeniyle olsun kimsenin gelip bakmaması, akıl alır şey değildi.

Kâhyayla karısı, ayrı ayrı, içlerini Maruja'ya dökü-yorlardı. Damaris, kendisini bir an rahat bırakmayan haklı kıskançlık krizleri nedeniyle; adam da, itliklerinden vazgeçmeden karısını yatıştırmanın bir yolunu arayarak. Ama Maruja'nın iyi niyetli çabaları, kâhyanın ancak bir sonraki kaçamağına kadar işe yarayabiliyordu.

Onca kavganın birinde, Damaris, kocasının yüzünü kedi gibi tırmıklayarak öyle bir yırtmıştı ki, yara izlerinin kaybolması vakit alacaktı. Adam da, karısını pencereden

dışarı fırlatan bir yumruk indirdi. Kadın, mucize eseri ölmemişti, çünkü son anda tutunabilmiş, avlunun balkonunda asılı kalmıştı. İşin sonu oldu bu. Damaris, valizlerini toplayarak kızlarla birlikte çekip Medellín'e gitti.

Ev, yalnızca kâhyanın eline kalmıştı; o da, kimi zaman, eli kolu yoğurt ve kızarmış patates külahlarıyla dolu olarak, hava kararmadan ortalıkta görünmüyordu. Kırk yılda bir de bir tavuk alıp getiriyordu. Beklemekten bıkan muhafızlar, mutfağı talan ediyorlardı. Odaya geri döndüklerinde, Maruja'ya da çiğ sosisle kalmış birkaç peksimet getiriyorlardı. Can sıkıntısı, onları büsbütün alıngan ve tehlikeli yapmıştı. Ana babalarına, polise, tüm topluma sövüp sayıyorlardı. İşledikleri hiçbir işe yaramayan suçları, Tanrı'nın var olmadığını kendi kendilerine kanıtlamak için kutsal şeylere bile bile saldırmalarını anlatıyorlardı; cinsellik konusundaki becerilerini anlatmada ise çılgıncasına aşırılığa kaçmaya başlamışlardı. Bir tanesi, sevgililerinden birine, kendisini alaya alıp küçük düşürmesinin intikamı olarak yaptığı sapıklıkları anlatıyordu. Hayata küsüp iyice denetimden çıkarak, sonunda, odanın içi dumandan soluk alınamaz hale gelene kadar, kendilerini marihuana ve benzerleriyle uyuşturur olmuşlardı. Radyoyu sonuna kadar açıp dinliyorlar, kapıyı çarparak girip çıkıyorlar, zıplıyorlar, şarkı söyleyip dans ediyorlar, avluda atlayıp sıçrıyorlardı. İçlerinden biri, gezginci sirklerdeki profesyonel cambazlara benziyordu. Maruja, kopardıkları patırtının polisin dikkatini çekeceğini söyleyerek tehdit ediyordu onları.

"Gelsinler de hepimizi gebertsinler!" diye hep bir ağızdan bağırıyorlardı.

Maruja, artık direncinin sınırına geldiğini hissediyordu; özellikle de, kendisini makinelisinin namlusunu şakağına dayayarak uyandırmaktan zevk alan o deli Barrabás yüzünden. Saçları dökülmeye başlamıştı. Saç telle-

riyle kaplı yastığı, şafakla gözünü açtığı anda bunalıma düşürüyordu onu.

Her bir muhafızın farklı olduğunu biliyordu, ama kendilerini güvende hissetmemeleri ve birbirlerine karşılıklı duydukları güvensizlik, ortak zayıf yanlarıydı. Maruja, kendi içlerindeki korkuyla onları büsbütün çileden çıkarıyordu. "Nasıl böyle yaşayabiliyorsunuz?" diye soruyordu ansızın. "Neye inanırsınız siz?" "Sizde dostluk duygusu diye bir şey var mıdır?" Daha tepki göstermelerine fırsat vermeden, onları köşeye sıkıştırıyordu: "Yükümlülük sözcüğünün sizler için bir anlamı var mı acaba?" Hiç karşılık vermiyorlardı, ama kendi kendilerine verdikleri yanıtlar onları huzursuz ediyor olmalıydı ki, Maruja'ya isyan etmek yerine, onun karşısında boyunlarını büküyorlardı. Yalnızca Barrabás kafa tuttu ona. "Oligarşi bokları!" diye bağırdı ona bir keresinde. "Yoksa sonsuza dek yönetimi elinizde tutacağınızı mı sandınız? Artık yok, Tanrı'nın cezaları, bitti bu bok!" Ondan öylesine korkan Maruja da, aynı öfke içinde karşılık verdi ona.

"Sizler arkadaşlarınızı öldürüyorsunuz, arkadaşlarınız da sizleri öldürüyor, sonunda hepiniz birbirinizi öldüreceksiniz!" diye bağırdı. "Anlayabilene aşk olsun. Sizin ne tür hayvanlar olduğunuzu bana açıklayabilecek biri varsa beri gelsin."

Barrabás, belki de onu öldürememenin umutsuzluğu içinde, yumruğunu duvara indirince, bilek kemiği incinmişti. Vahşi bir çığlık atarak öfkesinden ağlamaya başladı. Maruja, içindeki acıma duygusunun kendisini yumuşatmasına izin vermedi. Kâhya, bütün öğleden sonrayı onu yatıştırmaya çalışarak geçirmiş, akşam yemeğini daha yenebilir bir hale getirmek için boş yere çabalamıştı.

Maruja, böylesine bir ölçüsüzlük içinde, fısıltı halindeki konuşmaların, tek odanın içine kapatılmış olmanın, güvenlik nedenleriyle radyoyla televizyonun kısıtlı kulla-

nımının herhangi bir anlamı olduğuna nasıl olup da hâlâ inanabildiklerini merak ediyordu. Bu kadar akılsızlıktan artık sıkılarak, tutsaklığın bir işe yaramaz yasalarına başkaldırmıştı; normal sesiyle konuşuyor, canı istediğinde banyoya gidiyordu. Buna karşılık, tecavüze uğrama korkusu büsbütün yoğunlaşmıştı; özellikle de kâhya onu nöbetteki iki muhafızla yalnız bıraktığında. Bir sabah duşun altında sabunlanırken, maskeli bir muhafızın banyoya dalıvermesiyle, yaşadıkları dram artık doruk noktasına ulaşmıştı. Maruja, havluyla örtünecek vakit bulabilmiş ve öyle bir dehşet çığlığı atmıştı ki tüm mahallede duyulmuş olmalıydı. Adam, konu komşudan gelebilecek tepkinin korkusundan yüreği ağzına gelerek, bir korkuluk gibi donakalmıştı. Ama kimse gelip bakmamış, ortalıkta çıt çıkmamıştı. Muhafız, sanki kapıyı şaşırmış gibi, ayaklarının ucuna basarak geri geri dışarı çıkıp gitmişti.

Kâhya, en beklemedikleri bir sırada, evde yönetimi ele alacak olan başka bir kadınla birlikte çıkagelmişti. Ama evdeki düzensizliği denetim altına alacakları yerde, onu artırmak için ikisi de ellerinden geleni yapıyorlardı. Kadın, genellikle yumruklar ve şişe darbeleriyle sona eren kenar mahalleye yaraşır sarhoşluklarında ondan aşağı kalmıyordu. Yemek saatleri yeniden belirsizleşmişti. Pazar günleri eğlenmeye gidiyorlar, Maruja'yla muhafızları, ertesi güne kadar evde ağza atacak bir şey olmadan bırakıyorlardı. Bir gece, Maruja avluda tek başına yürüyüş yaparken, dört muhafız birden mutfağı talan etmeye gitmişler, makinelilerini de odada bırakmışlardı. Maruja, aklından geçen bir düşünceyle irkilmişti. Köpekle konuşur, onu okşayarak fısıltı halinde bir şeyler söylerken tatmıştı bu duyguyu; keyiflenen hayvan da, sevinç homurtularıyla onun ellerini yalıyordu. Barrabás'ın bağırması, onu gördüğü düşten uyandırmıştı.

Bir hayalin sonu olmuştu bu. Köpeği, canavar görü-

nümlü bir başka köpekle değiştirmişlerdi. Yürüyüşleri de yasaklamışlar, Maruja, sürekli gözetim altında tutulmaya başlamıştı. O sırada en korktuğu şey, Barrabás'ın demirden bir tespih gibi durmadan eline dolayıp açtığı plastik kaplı bir zincirle kendisini yatağa bağlamalarıydı. Maruja, her olasılığa hazırlıklıydı.

"Ben buradan gitmek isteyecek olsaydım, şimdiye kadar çoktan gitmiş olurdum," dedi. "Kaç kere tek başıma kaldım; kaçmadıysam canım istemedi de ondan."

İçlerinden biri, onun yakınmalarını yerine ulaştırmış olmalıydı, çünkü kâhya bir sabah süklüm püklüm içeri girerek bin türlü özür dilemişti. Utancından ölüyordu, çocuklar bundan sonra artık iyi davranacaklardı, karısına gelsin diye haber yollamıştı bile, yakında dönecekti. Öyle de oldu: Yanında iki kızı, üstünde İskoç gaydacılarının mini eteği ve o iğrenç mercimekleriyle her zamanki Damaris geri dönmüştü. Ertesi gün de maskeli o iki şef, aynı tavırlarla gelerek, dört muhafızı ite kaka dışarı çıkarıp düzeni yeniden kurmuşlardı. "Bir daha asla geri dönmeyecekler," dedi şeflerden biri, tüyler ürpertici bir kararlılıkla. Dediği gibi de oldu.

Aynı gün öğleden sonra liseliler ekibini yollamışlardı; şubattaki o büyülü huzur havasına geri dönmüş gibiydiler: ağır ağır geçen saatler, aktüalite dergileri, Guns N'Roses müziği, aşk serüvenlerinde pişmiş maaşlı haydutlarla Mel Gibson filmleri. O genç kabadayıların, bütün bunları, kendi çocuklarında gördüğü aynı merakla dinleyip seyretmeleri, Maruja'nın yüreğini sızlatıyordu.

Mart ayı sonlarında, önceden haber verilmeksizin, tanımadığı iki kişi çıkagelmiş, yüzleri açık konuşmamak için muhafızlardan ödünç aldıkları kukuletaları giymişlerdi. Bir tanesi, doğru dürüst selam bile vermeden bir mezurayla yeri ölçerken, öteki de Maruja'ya hoş görünmeye çalışıyordu.

"Tanıştığımıza sevindim, hanımefendi," dedi. "Odayı halı kaplamaya geldik."

"Odayı halı kaplamak mı?!" diye bağırdı Maruja, öfkeden gözü dönerek. "Cehennemin dibine gidin! Benim istediğim buradan defolup gitmek. Hem de hemen şimdi!"

Her ne olursa olsun, onu en çok sinirlendiren, o halı olayı değil, kendi tanımlamasıyla, "serbest bırakılmasının belirsiz bir tarihe ertelenmesi"ydi. Muhafızlardan biri, sonradan, Maruja'nın bu yorumunun yanlış olduğunu söyleyecekti, çünkü belki de bunun anlamı, yakında o gidiyordu da, odayı daha değerli başka rehineler için yeniliyorlardı. Ama Maruja, o sırada bir halı getirilmesinin, yalnızca hayatından bir yıl daha gideceği anlamına geleceğinden emindi.

Pachón Santos'un da, muhafızlarını oyalamak için bir şeyler uydurması gerekiyordu, çünkü iskambil oynamaktan, aynı filmi arka arkaya on kez seyretmekten, erkeklik serüvenlerini anlatmaktan bıktıklarında, kafese kapatılmış aslanlar gibi odanın içinde volta atmaya başlıyorlardı. Kukuletalarının deliklerinden, gözlerinin kıpkırmızı olduğu görünüyordu. O zaman yapabildikleri tek şey, birkaç gün izin almaktı. Yani, zincirleme bir haftalık cümbüşlerde alkol ve uyuşturucuyla sersemleyip, daha da beter olarak geri dönmek. Uyuşturucu yasaktı, şiddetle cezalandırılıyordu da; hem de yalnızca çalışma saatlerinde değil; ama bağımlılar, üstlerinin gözetimini atlatmanın bir yolunu her zaman buluyorlardı. En alışılmış olan marihuanaydı; ama zor günlerde, her türlü sıkıntıyı uzaklaştırmaya yeten yüksek dozda başka uyuşturucular da kullanıyorlardı. Muhafızlardan biri, sokakta geçirdiği bir Cadılar Gecesi'nden sonra, odaya dalıp nara atarak Pachón'yu uyandırmıştı. Pachón, yüzüne neredeyse yapışmış olan şeytan maskesini, kan çanağına dönmüş

gözlerini, kulaklarından çıkan dimdik kılları görmüş, cehennemin kükürt kokusu burnuna çarpmıştı. Eğlenceyi onunla bitirmek isteyen muhafızlardan biriydi bu. "Benim nasıl bir haydut olduğumu bilemezsiniz," demişti, sabahın saat altısında duble birer içki içerlerken. Daha sonraki iki saat boyunca, Pachón bunu yapmasını istemediği halde, yalnızca vicdanının frenleyemediği coşkusuyla, yaşamöyküsünü anlatmıştı ona. Sonunda da sızıp kalmıştı; eğer Pachón o zaman oradan kaçmadıysa, bu, son dakikada cesaretinin kırılmış olmasındandı.

Hapis yaşamında onu en rahatlatan okuma malzemesi, *El Tiempo*'nun, María Victoria'nın girişimiyle, makaleler sayfasında, örtbas etmeye falan kalkışmadan yalnızca onun için yayımladığı özel notlar olmuştu. Bunlardan birinde, çocuklarının yeni çekilmiş bir resmi de vardı; Pachón da onlara, sıcağı sıcağına, kendi başına gelmemiş olanlara gülünç görünebilecek o korkunç gerçeklerle dolu bir mektup yazdı: "Bu odada, gözlerim yaşlarla dolu, bir yatağa zincirlenmiş olarak oturuyorum." O günden sonra karısıyla çocuklarına, hiçbir zaman gönderemediği, gönülden bir dizi mektup yazacaktı.

Pachón, Marina ile Diana'nın ölümünden sonra tüm umudunu yitirmişken, kaçma olasılığı, kendisi aramadan çıkıvermişti karşısına. Kentin batısında bulunan Boyacá Bulvarı'nın yakınındaki mahallelerden birinde olduğundan artık kuşkusu yoktu. O mahalleleri iyi bilirdi, çünkü trafiğin yoğun olduğu saatlerde gazeteden eve gitmek için yolunu değiştirip oradan geçerdi hep; zaten kaçırıldığı gece de o yöne doğru gitmekteydi. Binaların büyük bir bölümü, aynı tip evin arka arkaya pek çok kez yinelendiği, seri halinde bitişik konutlardan oluşuyor olsa gerekti: garajdan girilen sokak kapısı, minicik bir bahçe, sokağa bakan ikinci kat, bütün pencerelerinde beyaza boyalı demir parmaklıklar. Dahası da vardı: Bir hafta

içinde pizzacının uzaklığını, fabrikanın da Bavyera bira fabrikasından başkası olmadığını saptayabilmişti. Onu şaşırtan tek ayrıntı, önceleri herhangi bir saatte öten o horozdu; aylar geçtikçe de, aynı saatte farklı yerlerde öter olmuştu: kimi zaman öğleden sonra saat üçte uzaklarda, kimi zaman da sabahın saat ikisinde penceresinin dibinde. Maruja ile Beatriz'in de onu çok uzak bir mahalleden duyduklarını söyleselerdi, daha da şaşıracaktı.

Koridorun sonunda, odasının sağ tarafında, çevresi kapalı küçücük bir avluya bakan bir pencereden atlayabilir, sonra da sağlam dalları olan bir ağacın bitişiğindeki sarmaşıklarla kaplı bahçe duvarına tırmanabilirdi. Duvarın ardında ne olduğundan habersizdi, ama burası bir köşe evi olduğuna göre, orada da bir sokak olsa gerekti. Hem de bakkal dükkânının, eczanenin ve otomobil tamirhanesinin bulunduğu aynı sokak olduğundan neredeyse emindi. Ancak bu sonuncusu belki de olumsuz bir faktördü, çünkü kendisini kaçıranlara paravan görevi yapıyor olabilirdi. Gerçekten de Pachón, bir keresinde, hiç kuşkusuz kendi muhafızları olan iki kişi arasında o yönden gelen bir futbol tartışması duymuştu. Her ne olursa olsun, duvara tırmanıp atlamak kolaydı, ama gerisinin ne olacağı önceden bilinmezdi. Bu yüzden de en iyi seçenek, zincirsiz gitmesine izin verdikleri tek yer olarak vazgeçilemez avantajıyla banyoydu.

Kaçışın gündüz vakti olması gerektiği besbelliydi, çünkü yattıktan sonra –televizyon karşısında uyanık otursa ya da yatakta mektup yazıyor olsa bile– banyoya hiç gitmiyordu; istisna yapıp gidecek olsa kendini ele verebilirdi. Üstelik dükkânlar erken kapanıyordu; saat yedi haberlerinden sonra konu komşu evlerine çekiliyor, saat onda o yörede kimsecikler kalmıyordu. Bogotá'da gürültülü patırtılı olan cuma geceleri bile, yalnızca bira fabrikasının ağır homurtusu ya da Boyacá Bulvarı'na giren bir

ambulansın beklenmedik çığlığı duyuluyordu. Dahası, geceleyin ıssız sokaklarda hemen bir sığınak bulmak kolay olmaz, dükkânlarla evlerin kapıları, gecenin tehlikelerine karşı sürgü üstüne sürgüyle kapatılmış olurdu.

Bütün bunlara rağmen, kaçma fırsatı, 6 Mart günü –en uygun bir biçimde– karşısına çıkmıştı, üstelik geceydi. Muhafızlardan biri, bir şişe içki getirmiş, bir yandan televizyonda Julio Iglesias'la ilgili bir program seyrederlerken içki içmeye davet etmişti onu. Pachón, sırf onu mutlu etmek için çok az içti. Muhafız, nöbete o öğleden sonra girmişti; zaten önceden içkili geldiğinden şişe daha bitmeden, üstelik Pachón'yu da zincirlemeden sızıp kalmıştı. Uykudan başı düşen Pachón, gökten zembille önüne inen bu fırsatı göremedi. Banyoya ne zaman gece gidecek olsa, nöbetteki muhafızın da yanında gelmesi gerekiyordu, ama onu o mutlu sarhoşluğunun içinde rahatsız etmemeyi yeğledi. Aklına hiç kötü bir şey gelmeden, karanlıkta koridora çıktı –hem de olduğu gibi, yani yalınayakla ve donla– öteki muhafızların uyumakta oldukları odanın önünden soluk almadan geçti. Bir tanesi horul horul uyuyordu. Pachón, bilmeden kaçmakta olduğunu, işin en zor kısmını da atlatmış olduğunu o zamana kadar fark etmemişti. Midesinden bir bulantı yükseldi, ağzı kupkuru olmuş, yüreği ağzına gelmişti. "Kaçma korkusu değil, buna cesaret edememe korkusuydu duyduğum," diye anlatacaktı sonradan. Karanlıkta banyoya girip, artık dönüşü olmayan bir kararlılıkla kapıyı kapattı. Öteki muhafız, hâlâ yarı uykuda, kapıyı iterek fenerle yüzünü aydınlatıvermişti. İkisi de şaşkın, öylece kalakalmışlardı.

"Ne yapıyorsun?" diye sordu muhafız.

Pachón, sert bir sesle yanıtladı:

"Sıçıyorum."

Aklına başka bir şey gelmemişti. Muhafız, ne düşüneceğini bilemeden kafasını salladı.

"*Okey*," dedi sonunda. "Kolay gelsin."

Fenerin ışığıyla onu aydınlatarak, Pachón dediğini sanki gerçekten yapıyormuş gibi işini bitirene kadar kapıda bekledi.

Bütün o hafta boyunca, başarısızlığın bunalımı içinde ezilerek, köklü ve geri dönülmez bir biçimde kaçmaya karar vermişti Pachón. "Tıraş makinesinin bıçağını çıkarır, damarlarımı keserim, sabahleyin beni ölü bulurlar," diyordu kendi kendine. Ertesi gün, Rahip Alfonso Llanos Escobar, *El Tiempo*'daki haftalık sütunundan Pachón Santos'a seslendiği makalesinde, intihar etmeyi aklına bile getirmemesini Tanrı adına emrediyordu ona. Bu makale, onu yayımlamakla yayımlamamak arasında –nedenini tam olarak bilemeden– bocalayan Hernando Santos'un yazı masasında üç haftadan beri bekliyordu; bir önceki gün de son dakikada, nedenini yine bilemeden, yayımlamaya karar vermişti. Pachón hâlâ, bu olayı her anlattığında, o günün şaşkınlığını yeniden yaşar.

Nisan ayının başlarında Maruja'yı ziyarete gelen ikinci derece şeflerden biri, kocasının ona, ruhu ve bedeni için bir ilaç gibi ihtiyaç duyduğu mektubu yollayabilmesi için arabuluculuk edeceğine söz vermişti. Gelen yanıt inanılmazdı: "Sorun değil." Adam, akşam saat yedi sularında gitmişti. Gece saat yarımda, avludaki yürüyüşten sonra, kâhya, içeriden sürgülü oda kapısını telaşla yumruklayarak mektubu verdi ona. Bu, Villamizar'ın Guido Parra'yla göndermiş olduğu pek çok mektuptan biri değil, Jorge Luis Ochoa'yla gönderdiği ve Gloria Pachón de Galán'ın da içine avutucu bir not koyduğu o mektuptu. Aynı kâğıdın arkasına, Pablo Escobar da kendi eliyle şöyle yazmıştı:

"Bunun, sizin ve aileniz için korkunç olduğunu bili-

yorum, ama ailem ve ben de çok acı çektik. Yine de kaygılanmayın, ne olursa olsun size bir şey olmayacağına söz veriyorum." Maruja'ya inanılmaz görünen ek bir sır verir gibi şöyle bitiriyordu notu: "Benim, yalnızca baskı yapmak için yazdığım basın bildirilerime aldırmayın."

Buna karşılık, kocasının mektubu, kötümserliğiyle hevesini kırmıştı. İşlerin iyi gittiğini, ama sabırlı olması gerektiğini, çünkü bu bekleyişin daha uzayabileceğini söylüyordu. Maruja'ya teslim edilmeden önce okunacağından emin olan Villamizar, o durumda Maruja'dan çok Escobar için olan bir cümleyle bitiriyordu mektubu: "Kolombiya'da barış uğruna kendini feda et." Maruja öfkelenmişti. Villamizar'ın, terasında durup ona aklından yolladığı mesajları çok kez algılamış, tüm ruhuyla onu şöyle yanıtlamıştı: "Çıkar beni buradan, aynaya bakmadığım bunca aydan sonra artık kim olduğumu bile bilmiyorum."

O mektubu alınca, yanıt olarak ona kendi eliyle bir mektup yazıp, ölüm korkusu içinde aniden uyandığı o dehşet gecelerinde onca çektiklerinden sonra, kahretsin, artık bende sabır mabır kalmadı demek için bir nedeni daha olmuştu. Bunun, Guido Parra'yla uğradıkları başarısızlıkla, Ochoa'larla ilk görüşmeleri arasında, en küçük bir umut ışığının bile görülmediği sıralarda yazılmış eski bir mektup olduğundan habersizdi. Serbest bırakılması yolunun artık belirginleşir göründüğü o günlerde olabileceği gibi iyimser bir mektup olması beklenemezdi.

Neyse ki bu yanlış anlama, öfkesinin o mektuptan çok, kocasına karşı duyduğu daha eski ve bilinçaltı bir hınçtan kaynaklandığını fark etmesine yaramıştı: Mademki görüşmeleri yürüten Alberto'nun kendisiydi, neden yalnızca Beatriz'i salıvermelerine izin vermişti? On dokuz yıllık ortak yaşamlarında, kendi kendisine böyle bir soru sormak için ne vakti, ne nedeni, ne de cesareti olmuş, bu sorunun kendi kendine verdiği yanıtı ise, onu

bir kez daha gerçeğin bilincine ulaştırmıştı: Kaçırılıp rehin tutulmaya dayanmıştı, çünkü kocasının, hayatının her ânını onu kurtarmaya çalışmaya adadığını, bunu da, onun bunu bildiğinden kesinlikle emin olduğu için hiç durmadan dinlenmeden, hatta umutsuzca yaptığını biliyordu. Bu bir aşk sözleşmesiydi; ne o, ne de kendisi biliyor olmasalar da.

On dokuz yıl önce, her ikisi de genç birer reklamcı oldukları sırada, bir iş toplantısında tanımışlardı birbirlerini. "Alberto o anda hoşuma gitti," demişti Maruja. Neden mi? İkinci kez düşünmeden şöyle yanıt veriyordu: "O kimsesiz havası nedeniyle." En akla gelmeyecek yanıttı bu. Villamizar, omuzlarına kadar inen saçları, bir önceki günden kalma sakalı, yağmur yağdığında yıkadığı bir tek gömleğiyle, ilk bakışta, o dönemin aykırı üniversitelilerine tipik bir örnekti. "Arada bir yıkanırdım da," diye anlatır, gülmekten katılarak. İkinci bakışta ise, eğlence düşkünü, uykucu, kötü huyları olan biriydi. Ama Maruja, üçüncü bakışta, onu, güzel bir kadın için aklı başından gidebilen, üstelik zeki ve duyarlıysa, hele hele sonunda kendisini sahiplenmesi için gerekli tek şey olan demir gibi bir iradeyle yumuşacık bir yürekten onda fazlasıyla varsa büsbütün aklı giden bir erkek olarak görmüştü.

Maruja'nın nesinin hoşuna gittiği sorulduğunda ise, Villamizar bir homurtuyla yanıt verir. Belki de Maruja, gözle görülür hoşluklarının dışında, kendisine âşık olunması için en iyi nedenlere sahip olmadığından. Otuzlu yaşlarının başındaydı, on dokuzunda Katolik kilisesinde evlenmişti ve kocasından –üçü kız, ikisi oğlan– on beşer ay arayla doğmuş beş çocuğu vardı. "Hepsini olduğu gibi anlattım," diyor Maruja, "mayınlı bir araziye girmek üzere olduğunu bilsin diye." Villamizar, onu yine bir homurtuyla dinlemiş, sonra da öğle yemeğine davet edeceği yerde, ortak bir dostlarından, her ikisini davet etmesini

istemişti. Ertesi gün, aynı arkadaşlarıyla birlikte onu kendisi davet etmiş, üçüncü gün onu yalnız olarak davet etmiş, dördüncü gün de ikisi, yemek yemeden görüşmüşlerdi. Böylece, büyük bir iyi niyetle, her gün buluşmayı sürdürmüşlerdi. Villamizar'a, ona âşık mı olmuştu, yoksa yalnızca onunla yatmak mı istiyordu diye sorulduğunda, tam bir Santander'li gibi yanıt verir: "Bırak yahu, çok ciddiydim." Belki de ne dereceye kadar ciddi olduğunu kendisi de düşünemiyordu.

Maruja'nın, hiçbir inişi çıkışı olmayan, kusursuz, sakin bir evliliği vardı, ama belki de yaşadığını hissetmek için ihtiyacı olan birazcık esin ve heyecandan yoksundu. Vaktini, iş bahaneleriyle Villamizar için boş bırakıyordu. Elindeki işten daha fazlasını uyduruyordu, hatta öğleyin on ikiden akşamın onuna kadar cumartesi günleri bile. Pazar günleri ve bayramlarda, sırf birlikte olabilmek için, gençlere partiler, sanat konferansları, gece yarısı sinema kulüpleri ya da başka herhangi bir şey uyduruyorlardı. Villamizar'ın hiçbir sorunu yoktu: Bekârdı, emrine amadeydi, istediği gibi yaşıyor, canının çektiğini yiyordu; cumartesileri öyle çok sevgilisi vardı ki, sanki hiç yok gibiydi. Babası gibi operatör olabilmesi için yalnızca final tezi eksikti, ama zaman, hastaları iyileştirmekten çok, hayatı yaşama zamanıydı. Aşk, bolerolardan uzaklaşmaya başlamış, dört yüzyıl sürmüş olan parfümlü mektuplar, ağlamaklı serenatlar, adının başharfleri işlenmiş mendiller, güzel sözler, öğle sonrası üçteki bomboş sinemalar sona ermişti; artık bütün dünya, The Beatles'ın mutlu çılgınlığı içinde ölüme kabadayılık taslıyordu.

Tanıştıklarından bir yıl sonra, yüz metrekarelik bir apartman dairesinde Maruja'nın çocuklarıyla birlikte oturmaya başlamışlardı. "Bir felaketti," diye anlatır Maruja. Hakkı da var: Herkesin herkesle yaptığı kavgalar, tabakların kırıldığı tartışmalar, kıskançlık krizleri, çocuk-

lar ve yetişkinler için güvensizlikler arasında yaşıyorlardı. "Bazen ondan ölesiye nefret ediyordum," der Maruja. "Ben de ondan," der Villamizar da. "Ama yalnızca beş dakika için," diye güler Maruja. 1971 Ekimi'nde Venezuela'da, Ureña'da evlenmişler, bu da, hayatlarına bir günah daha eklenmiş gibi olmuştu, çünkü boşanma yoktu ve medeni nikâhın yasallığına pek az kimse inanıyordu. Dört yıl sonra, ikisinin tek çocuğu olan Andrés doğmuştu. Ani şoklar devam ediyor, ama daha az can yakıyordu: Hayat, aşkın mutluluğunun, onun içinde birlikte yatıp uyumak değil, birlikte yatıp sevişmek olduğunu öğretmişti onlara.

Maruja, tanınmış iki meslektaşıyla birlikte tarihî bir trafik kazasında ölen, kırklı yılların yıldız gazetecisi Álvaro Pachón de la Torre'nin kızıydı. Anne tarafından da öksüz olan Maruja'yla kız kardeşi Gloria, çok genç yaşlarından başlayarak kendilerini tek başlarına savunmayı öğrenmişlerdi. Maruja, yirmi yaşında desinatör ve ressam, yeni yetişen reklamcı, radyo ve televizyon yönetmeni ve senaristi; büyük şirketlerin halkla ilişkiler ya da reklam müdürü, her zaman da gazeteciydi. Sanatçı yeteneği ve atılgan kişiliği, kapkara çingene gözlerinin derinliği içinde iyice gizlenmiş bir buyurma becerisinin de yardımıyla, daha baştan etkiliyordu karşısındakini. Villamizar ise, tıp öğrenimini unutmuş, saçını kesip o tek gömleğini çöpe atarak kravat takmış, satması için eline ne verildiyse hepsinin toptan satış uzmanı olmuştu. Ama huyları değişmemişti. Maruja, toplumsal çevresinden bulaşmış şekilcilik ve yasaklamacılık hastalığından, kendisini, hayatın darbelerinden çok, Alberto'nun kurtardığını kabul eder.

Her biri kendi işini başarıyla yürütürken, çocuklar da okulda büyüyorlardı. Maruja, onlarla ilgilenmek için akşam saat altıda dönüyordu eve. Kendi gördüğü sıkı ve

geleneksel eğitimin deneyimlerinden ders alarak, ne okulda veli toplantılarına katılan ne de ev ödevi yapmaya yardım eden farklı bir anne olmak istemişti. Kızları, "Biz de öteki anneler gibi bir anne istiyoruz," diye yakınıyorlardı. Ama Maruja, canlarının istediğini yapabilecekleri bir bağımsızlık ve yetişme biçimi içinde onları ters yöne doğru itmişti. İşin tuhafı, hepsi de, annelerinin onların olmalarını istediği şey olmayı seçmişlerdi. Bugün Mónica, Roma Güzel Sanatlar Akademisi'nden mezun bir ressam ve grafik çizimcisi. Alexandra, gazeteci ve televizyon programcısı ve yönetmeni. Juana, televizyon ve sinema senaristi ve yönetmeni. Nicolás, sinema ve televizyon müziği bestecisi. Patricio, profesyonel bir psikolog. Babasının kötü örnek olması yüzünden politika mikrobu bulaşmış bir ekonomi öğrencisi olan Andrés de, yirmi bir yaşında, halkın oyuyla, Bogotá'nın kuzeyindeki Chapinero ilçesinde belediye meclisi üyesi seçilmiş bulunuyor.

Luis Carlos Galán ile Gloria Pachón'ın nişanlılıklarından beri yürüttükleri işbirliği, ne Alberto'nun ne de Maruja'nın öngördükleri bir politika kariyerinde belirleyici rol oynamıştı. Galán, otuz yedi yaşında, Yeni Liberalizm adına başkanlık için yarışa girmişti. Yine gazeteci olan karısı Gloria'yla, promosyon ve reklam konularında artık kıdemli olan Maruja, altı seçim kampanyası için imaj tazeleme stratejileri hazırlayıp yönetmişlerdi. Villamizar'ın toptan satışlardaki deneyimi, Bogotá'yla ilgili, pek az siyasetçinin sahip olduğu bir lojistik bilgisi kazandırmıştı ona. Bir ekip oluşturan üçü, bir aylık çılgınca bir çalışmayla, Yeni Liberalizm'in başkentteki ilk kampanyasını yürütmüşler ve içi geçmiş adayları silip süpürmüşlerdi. 1982 seçimlerinde, Villamizar, meclise beş milletvekilinden fazla seçilmesi beklenmeyen bir listede altıncı sıraya yazılmış, ama o listeden dokuz milletvekili seçilmişti. Ne yazık ki bu zafer, Alberto ile Maruja'yı –ara-

dan sekiz yıl geçtikten sonra– kaçırılma olayının o korkunç aşk denemesine götürecek olan yeni bir hayatın başlangıcı olmuştu.

Mektuptan on gün kadar sonra, "Doktor" diye ad taktıkları –ve artık kaçırılma olayının en büyük yöneticisi olarak bilinen– büyük şef, daha önceden haber vermeden Maruja'yı görmeye gelmişti. Maruja'nın, kaçırıldığı gece kendisini götürdükleri o ilk evde onu görüşünden sonra, Marina'nın ölümüne kadar yaklaşık üç kez daha gelmişti. Marina'yla, ancak çok eski bir sırdaşlıkla açıklanabilecek biçimde, fısıltı halinde uzun uzun konuşurlardı. Maruja'yla olan ilişkisi ise hep en kötüsünden olmuştu. Onun, ne kadar basit bir konu olursa olsun, herhangi bir şey söyleyerek söze karışması karşısında hep kaba bir tavırla verdiği kibirli bir yanıtı olurdu: "Sizin burada söyleyecek hiçbir şeyiniz olamaz." Odada hâlâ üç rehine oldukları sıralarda, Maruja, odanın içindeki, o inatçı öksürüğüyle bedeninin her yanını dolaşan ağrılarının nedeni olarak gördüğü sefil koşullar için yakınmak istemişti.

"Ben, bunlardan çok daha beter yerlerde çok daha kötü geceler geçirmişimdir," diye yanıt verdi Doktor, öfkeyle. "Siz kendinizi ne sanıyorsunuz?"

Onun ziyaretleri, iyi ya da kötü, ama her zaman kaderlerini belirleyici büyük olayların habercisi olurdu. Ancak bu kez, Escobar'ın mektubuyla rahatlayan Maruja, onunla karşılaşacak cesareti bulmuştu kendinde.

Aralarındaki konuşmada hemen konuya girilmiş ve şaşırtıcı bir akıcılıkla sürüp gitmişti. Maruja, hiç çekinmeden, Escobar'ın ne istediğini, görüşmelerin nasıl gittiğini, yakında teslim olması yolunda ne gibi olasılıklar bulunduğunu sormakla işe başlamıştı. O da, hiçbir şeyi örtbas etmeye çalışmadan, Pablo Escobar'ın ve ailesiyle yandaşlarının güvenlikleri için yeterli güvenceler olmadan hiçbir şeyin kolay olmayacağını anlattı. Maruja, giri-

şimleri kendisini umutlandırmış, aniden ortadan kaybolması ise meraklandırmış olan Guido Parra'yı sordu ona.

"O pek iyi davranmadı," dedi Doktor, drama kaçmadan. "Artık saf dışı."

Bu söz, üç biçimde yorumlanabilirdi; ya gücünü yitirmişti, ya –gazetelerin de yazdığı gibi– yurtdışına gittiği doğruydu ya da onu öldürmüşlerdi. Doktor, bunu gerçekten bilmediği yanıtıyla konuyu geçiştirdi.

Kısmen karşı koyamadığı bir merakla, kısmen de onun güvenini kazanmak için, Maruja, İade Edilebilirler' in, o günlerde, suçluların iadesi ve uyuşturucu kaçakçılığı üzerine Amerikan Büyükelçisi'ne yolladıkları bir mektubu kimin yazdığını sordu. Yalnızca ileri sürdüğü gerekçelerin gücü açısından değil, kaleme alınış biçimi de dikkatini çekmişti. Doktor, bunu tam olarak bilmiyordu, ama Escobar'ın, istediklerini yanılgıya ve çelişkiye düşmeden söylemeyi başarana kadar, uzun uzadıya düşünüp taşınarak ve müsvedde üzerine müsvedde yaparak, kendi mektuplarını kendisinin yazdığından emindi. Neredeyse iki saatlik bir gevezeliğin sonunda Doktor, yeniden teslim olma konusuna dönmüştü. Maruja, onun, başlangıçta göründüğünden daha ilgili olduğunu ve yalnızca Escobar'ın kaderini değil, kendininkini de düşündüğünü fark etmişti. Kendisinin ise, kararnamelerin tartışmalı yanları ve gelişimleri üzerinde belirgin bir ölçütü vardı; teslim olma politikasının ayrıntılarını, Kurucu Meclis'in suçlunun iade edilmesi ve bağışlanması konularındaki eğilimlerini iyi biliyordu.

"Escobar, en az on dört yıl hapiste kalmayı düşünmüyorsa," dedi, "hükümetin onun teslim olmasını kabul edeceğini sanmıyorum."

Doktor, bu düşünceyi o kadar beğenmişti ki, beklenmedik bir fikir geldi aklına: "Neden Patron'a bir mektup yazmıyorsunuz?" diye sordu. Hemen arkasından da,

Maruja'nın şaşkınlığı karşısında ısrar etti.

"Ciddi söylüyorum, yazsanıza," dedi. "Çok işe yarayabilir."

Dediği olmuştu da. Ona kâğıt kalem götürmüş, odanın bir ucundan öbür ucuna dolaşarak hiç acele etmeden beklemişti. Maruja, yatağa oturup kâğıdı bir tahtaya dayayarak yazarken, birinci harften sonuncuya kadar yarım paket sigara içti. Basit sözcükler kullanarak, Escobar'a, sözlerinin kendisinde uyandırdığı güven duygusu için teşekkür etti. Ne ona, ne de kaçırılmasından sorumlu olan öteki kişilere karşı intikam duyguları beslediğini söyleyerek, hepsine, kendisine karşı gösterdikleri saygılı davranış nedeniyle minnettarlığını belirtti. Escobar'ın, kendisine ve ülkesindeki çocuklarına iyi bir gelecek sağlayabilmek için hükümet kararnamelerine sığınabilmesini umuyordu. Son olarak da, Villamizar'ın mektubunda kendisine belirttiği aynı formülle, Kolombiya'da barış uğruna kendini feda etmeyi önerdi.

Doktor, teslim olma koşulları üzerinde daha kesin bir şey bekliyordu, ama Maruja, yersiz görünebilecek ya da yanlış yorumlanabilecek ayrıntılara girmeden de aynı etkinin sağlanabileceğine inandırdı onu. Haklı çıkmıştı: Mektup, Pablo Escobar tarafından, teslim olmasına duyulan ilgi nedeniyle o sıralarda elinin altında bulunan basına dağıtılmıştı.

Maruja, aynı postayla, öfkesinin etkisi altında düşünebildiğinden çok farklı bir mektup da Villamizar'a yazmış, böylece haftalar süren sessizliğinden sonra onun yeniden televizyonda görünmesini sağlamıştı. O gece, uyuşturucu uyku haplarının etkisi altında, rüyasında Escobar'ın, tıpkı kovboy filmlerinin fütürist bir çekimindeymiş gibi, çevreden yağan mermilere karşı kendisini siper ederek bir helikopterden indiğini görmüştü.

Ziyaretin sonunda, Doktor, ev halkına, Maruja'ya

davranışlarında özen göstermeleri talimatını vermişti. Kâhyayla Damaris, bu yeni emirlerden öylesine mutluydular ki, zaman zaman iyi davranmakta aşırıya kaçtıkları bile oluyordu. Doktor, onunla vedalaşmadan önce, muhafızları değiştirmeye karar vermişti. Maruja, bunu yapmamasını istedi ondan. Nisan nöbetlerini tamamlamakta olan genç liseliler, marttaki zorbalıklardan sonra ona rahat bir nefes aldırmışlardı ve onunla hâlâ barışçı ilişkiler içindeydiler. Maruja, onların güvenini kazanmıştı. Kâhyayla karısından duyduklarını ona aktarıyorlar, eskiden devlet sırrı olan iç uyuşmazlıkları ona anlatıyorlardı. Sonunda Maruja'ya söz vermişler, o da onlara inanmıştı: Biri onun aleyhinde bir şey yapmaya kalkışacak olursa, bunu ilk önleyecek olan kendileri olacaktı. Mutfaktan aşırdıkları ufak tefek çerezlerle ona olan sevgilerini gösteriyorlardı; mercimeklerin o iğrenç tadını bastırsın diye bir kutu zeytinyağı bile hediye etmişlerdi ona..

Tek zorluk, onları rahatsız eden dinsel huzursuzluktu; Maruja ise, doğuştan gelen inançsızlığı ve iman konularındaki bilgisizliği nedeniyle onları doyuramıyordu. Pek çok kez, odanın içindeki uyumu bozma tehlikesini göze alıyordu. "Durun bakayım nasıl oluyor bu meret?" diye soruyordu onlara: "Adam öldürmek günahsa, sizler neden öldürüyorsunuz?" Sonra onlara meydan okuyordu: "Akşam altıda onca tespih duası, onca kandil, 'İlahî Çocuk'lu onca ıvır zıvır; sonra buradan kaçmaya kalkışacak olsam, beni kurşunlayarak öldürmek için onu aklınıza bile getirmezsiniz." Tartışmalar, sonunda öylesine ateşli bir hal almıştı ki, muhafızlardan biri dehşet içinde bağırdı ona:

"Siz ateistsiniz be!"

O da, öyle olduğunu bağırarak söyledi. O kadar şaşkınlık yaratabileceğini hiç düşünmemişti. Hiçbir yararı olmayan bu köktenciliğinin kendisine pahalıya mal olabileceğinin bilincinde olarak, kavga etmeden tartışabile-

cekleri, kozmik dünya ve yaşam teorisi diye bir şey uydurmuştu. Yani onları hiç tanımadığı başka muhafızlarla değiştirme fikri, pek tavsiye edilebilir bir şey değildi. Ama Doktor, şöyle açıkladı ona:

"Sizin şu makineli tüfek sorununu çözümlemek için."

Maruja, nöbeti yeni devralanlar geldiklerinde onun ne demek istediğini anlamıştı. Bütün gün ortalığı temizleyip ovan silahsız temizlikçilerdi yeni gelenler; hatta o kadar aşırıya kaçıyorlardı ki, daha önceki çöplerden ve pislikten çok daha fazla rahatsız ediyorlardı. Ama Maruja'nın öksürüğü yavaş yavaş kaybolmuş, bu yeni düzen, sağlığı ve dengesi açısından yararlı olan bir huzur vermiş ve dikkatle televizyon seyretmesine olanak sağlamıştı.

İnançsız bir insan olan Maruja, seksen iki yaşındaki San Juan de Eudes Kilisesi Rahibi Rafael García Herreros'un, dinsel olmaktan çok toplumsal, pek çok kez de gizem dolu bir düşüncesini açıkladığı altmış saniyelik garip bir programı olan "Tanrı'nın Dakikası"na en ufak bir ilgi göstermiyordu. Oysa dininin gereklerini yerine getiren ateşli bir Katolik olan Pachón Santos, onun, profesyonel politikacılarınkiyle pek az ortak noktası bulunan bu mesajıyla yakından ilgiliydi. Rahip, bu programın Ulusal Televizyon'un 7. kanalında başladığı Ocak 1955'ten beri ülkenin en tanınan kişilerinden biriydi. Daha önceleri, 1950'den sonra Cartagena radyo yayınlarından birinin, 1952'den sonra bir Cali radyosunun, 1954 Eylülü'nden sonra Medellín radyosunun, aynı yılın aralık ayından sonra da Bogotá radyosunun tanınmış seslerinden biri olmuştu. Televizyona, neredeyse sistemin kuruluşuyla aynı zamanda başlamıştı. Dolaysız, kimi zaman da kaba üslubuyla tanınıyor, o kartal gözlerini dinleyicinin üzerine dikerek konuşuyordu. 1961'den beri her yıl düzenlediği "Bir Milyonluk Ziyafet"e, çok tanınan –ya da öyle olmak isteyen– kişiler katılır, programla aynı adı ta-

şıyan bir hayır işine yönelik gelir toplayabilmek için, bir güzellik kraliçesi tarafından sunulan bir fincan et suyuyla bir dilim ekmeğe bir milyon peso öderlerdi. En fazla gürültü koparan çağrı, 1968'de Brigitte Bardot'ya yolladığı özel bir mektupla yaptığı çağrı olmuştu. Aktrisin bunu hemen kabul etmesi, ziyafeti sabote etmekle tehdit eden yerel yobazların öfkesine neden olmuştu. Peder ise kararında direnmişti. Paris'teki Boulogne stüdyolarında tam zamanında çıkan bir yangın ve uçaklarda yer olmadığı biçimindeki harika bir açıklama, ülkeyi ulusça rezil olmaktan kurtaran iki bahane olmuştu.

Pachón Santos'un muhafızları, "Tanrı'nın Dakikası" nın sadık izleyicileriydiler, ama onlar, programın toplumsal yanından çok dinsel içeriğiyle ilgileniyorlardı. Antioquia gecekondularındaki ailelerin çoğunluğu gibi, Peder'in bir aziz olduğuna körü körüne inanıyorlardı. Rahip'in ses tonu hep kısık, programın içeriği –kimi zaman– anlaşılmazdı. Ama 18 Nisan günkü –adı anılmasa da hiç kuşkusuz Pablo Escobar'a seslenen– program, çözümlenemez bir şifre gibiydi.

"Dediler ki teslim olmak istiyormuşsunuz. Dediler ki benimle konuşmak istiyormuşsunuz," diyordu Peder García Herreros, dosdoğru kameraya bakarak. "Ey deniz! Ey, akşam saat beşte güneş alçalırkenki Coveñas denizi! Ne yapmalıyım? Diyorlar ki canından ve uğraşmaktan bezmiş; oysa ben sırrımı kimseye anlatamam. Yine de içimden boğuyor beni. Söyle bana. Ey deniz! Bunu yapabilecek miyim? Bunu yapmalı mıyım? Sen ki tüm Kolombiya tarihini bilirsin, sen ki bu kumsallarda tapınan Yerlileri gördün, sen ki tarihin mırıltısını duydun: Bunu yapmalı mıyım? Yapacak olursam beni reddederler mi? Kolombiya'da beni reddederler mi? Bunu yapacak olsam, onların yanına gittiğimde çatışma çıkar mı? Bu serüvende onlarla birlikte yok olup gider miyim?"

Bunu Maruja da dinlemiş, ama pek çok Kolombiyalıya göründüğü kadar acayip gelmemişti ona, çünkü Peder'in, galaksiler arasında yolunu kaybedene kadar konudan uzaklaşmaktan hoşlandığını düşünmüştü hep. Bunu daha çok, saat yedi haberlerinin kaçınılmaz bir çerezi olarak görüyordu. Ama o gece dikkatini çekmişti, çünkü programın Pablo Escobar'la ilgili bir yanı varsa, kendisiyle de ilgili olması gerekiyordu. O ilahî saçmalığın arkasında ne olabileceğini bilememenin verdiği huzursuzluk içinde, şaşkın ve merakla bekliyordu. Oysa Pachón, Peder'in onu bu çileden kurtaracağından emin, sevinç içinde muhafızıyla kucaklaşmıştı.

10

Peder García Herreros'un mesajı, o çıkmaz sokakta bir gedik açmıştı. Alberto Villamizar'a bir mucize gibi görünmüştü bu, çünkü tam da o günlerde, imajları ve geçmişleri nedeniyle Escobar'a daha güvenilir gelebilecek olası arabulucuların adlarını aklından geçirmekteydi. Programın haberini Rafael Pardo da almış, bürosuna bir sızma gerçekleşmiş olabileceği düşüncesiyle huzuru kaçmıştı. Her ne olursa olsun, Peder García Herreros, ona da, Villamizar'a da, Escobar'ın teslim olması için uygun bir arabulucu olabilecek gibi görünmüştü.

Gerçekten de, mart ayı sonlarında, gidip gelen mektupların artık söyleyecek bir şeyi kalmamıştı. Daha da kötüsü, Escobar'ın, Villamizar'ı, karşılığında hiçbir şey vermeden hükümete mesaj gönderme aracı olarak kullandığı açıktı. Son mektubu, bitmez tükenmez bir yakınma listesi halindeydi artık. Dediğine göre, ateşkes bozulmuş değildi ama adamlarına kendilerini güvenlik güçlerine karşı savunabilmeleri için fırsat vermişti; güvenlik güçleri de büyük saldırı hedefleri listesine alınmışlardı; hızlı çözüm yolları bulunamayacak olursa polise ve sivil topluma karşı ayrım yapmadan girişilecek saldırılarda artış olacaktı. İade Edilebilirler tarafından suçlanan yirmi polis görevlisi varken, savcının yalnızca

iki kişiyi görevinden almış olmasından da yakınıyordu.

Villamizar bir çıkış yolu bulamadığında, durumu Jorge Luis Ochoa'yla tartışıyordu, ama daha nazik bir konu ortaya çıktığında, Jorge Luis de onu, danışsın diye babasının çiftliğine yolluyordu. Yaşlı adam, Villamizar'a yarım bardak o kutsal viskiden koyar, "Hepsini birden için," derdi, "bu kadar korkunç bir trajediye nasıl katlanıyorsunuz bilmiyorum." Nisan başlarında işler bu durumdayken, Villamizar, La Loma'ya giderek Don Fabio'ya, Escobar'la ortak bir noktada buluşamamalarını ayrıntılarıyla anlatmıştı. Don Fabio, onun hoşnutsuzluğunu paylaşıyordu.

"Artık mektuplarla küfürleşmeyelim," diye kararını verdi. "Bunu sürdürürsek yüzyıl geçecek. En iyisi Escobar'la siz kendiniz ve istediğiniz koşullar için anlaşın."

Don Fabio, bu öneriyi Escobar'a kendisi yolladı. Villamizar'ın tüm tehlikeleri göze alıp kendisini bir otomobilin bagajında oraya götürmelerini kabule hazır olduğunu bildirdi. Ancak Escobar kabul etmemiş, "Villamizar'la belki konuşurum, ama şimdi değil," diye yanıt vermişti. Belki de, azıdişindeki altın kronu da dahil, bedeninin herhangi bir yerine gizlenmiş olarak üstünde taşıyabileceği o elektronik izleme aygıtından korkuyordu hâlâ.

O arada, polislere yaptırım uygulanmasında ve Maza Márquez'in, onun adamlarını öldürtmek için silahlı güçlerle ve Cali karteliyle ittifak halinde olduğu suçlamalarında ısrar ediyordu. Bu suçlamanın yanı sıra, Luis Carlos Galán'ı öldürttüğü suçlaması, Escobar'ın General Maza Márquez'e karşı iki amansız saplantısıydı. O ise, şimdilik Cali karteline karşı savaş açmamış olduğu, çünkü önceliği uyuşturucu kaçakçılığına değil, uyuşturucu mafyası terörüne verdiği yanıtını, halkın önünde de, özel toplantılarda da hep yineliyordu. Escobar da, Villamizar'a yazdığı bir mektubunda, hiç yeri olmadığı halde şöyle demişti: "Doña Gloria'ya söyleyin, kocasını Maza öldürt-

tü, bundan en küçük bir kuşkusu olmasın." Bu suçlamanın sürekli yinelenmesi karşısında Maza'nın yanıtı da hep aynı oluyordu: "Bunun doğru olmadığını en iyi bilen, Escobar'ın kendisidir."

İstihbarat örgütünün her girişimini bozan bu kanlı ve kısır savaşla umutsuzluğa kapılan Villamizar, hükümetin pazarlık için ateşkes yapmasını sağlamak üzere son bir çaba harcamıştı. Ama bu mümkün olmadı. Rafael Pardo, kaçırılanların aileleri, hükümetin en küçük bir ödün vermemekteki kararlılığıyla çatıştıkları sürece, teslim olma politikası karşıtlarının, hükümeti, ülkeyi uyuşturucu kaçakçılarına teslim etmekle suçlayacaklarını daha başından anlatmıştı ona.

Villamizar, –o kez yanında karısının kız kardeşi Doña Gloria de Galán da olmak üzere– Polis Örgütü Genel Müdürü General Gómez Padilla'yı da ziyaret etmişti. Doña Gloria, Escobar'la kişisel bir bağlantı kurmayı denemek üzere bir aylık bir ateşkes istedi General'den.

"Çok üzgünüz, hanımefendi," dedi General, "ama o caniye karşı yapılan operasyonları durduramayız. Siz kendiniz için tehlikeyi göze alarak hareket ediyorsunuz; bizim yapabileceğimiz tek şey, size iyi şanslar dilemektir."

Escobar'ın en iyi koruma önlemlerini alaya alarak, nasıl olduğu açıklanamaz sızmalarına karşı polisin bu sımsıkı kapalılığı karşısında elde edebildikleri tek şey bu olmuştu. Ama Doña Gloria, elleri boş dönüyor değildi, çünkü görevlilerden biri, onları uğurlarken, Maruja'yı, Ekvador sınırındaki Nariño eyaletinde bir yerde tuttuklarını söylemişti. Oysa o, Maruja'nın Bogotá'da olduğunu Beatriz'den öğrenmişti; bu yüzden de polisin yalnış iz üzerinde olması, içindeki kurtarma operasyonu korkusunu silmişti.

Basının, Escobar'ın teslim olması koşullarıyla ilgili spekülasyonları, o günlerde artık uluslararası bir rezalet

boyutlarına erişmişti. Polisin yalanlamaları, tüm hükümet üyelerinin, hatta bizzat Devlet Başkanı'nın açıklamaları, Escobar'ın teslim olması konusunda hiçbir pazarlık ve gizli anlaşma bulunmadığına pek çok kişiyi inandıramamıştı.

General Maza Márquez de bunun böyle olduğuna inanıyordu. Dahası vardı: Kendisinin görevden alınmasının, Escobar'ın teslim olmak için öne süreceği ana koşullardan biri olacağı kanısını her zaman taşımış, bunu her önüne gelene de söylemişti. Başkan Gaviria, Maza Márquez'in basına yaptığı bazı açıklamalarda ağzına geleni söylemesinden ve birtakım önemli yerlere sızma olaylarının onun eseri olduğu yolundaki asla doğrulanmamış söylentilerden öteden beri rahatsız görünüyordu. Ancak o sıralarda –suçlulara karşı sert davranışı ve "İlahî Çocuk"a anlatılması güç bağlılığıyla onca yıl görev yaptıktan sonra– Başkan'ın, onu soğukkanlılıkla görevden alma kararlılığını göstermesi pek olası değildi. Maza, gücünün bilincinde olsa gerekti, ama Başkan'ın, sonunda kendi gücünü kullanacağını da biliyor olmalıydı; ortak dostları aracılığıyla yolladığı mesajlarda istediği tek şey, ailesinin güvenliğini sağlayabilmek için kendisine yeterince erken haber verilmesi olmuştu.

Pablo Escobar'ın avukatlarıyla bağlantıyı sürdürmeye yetkili olan tek devlet görevlisi, –o da hep yazılı belgelerle olmak koşuluyla– Ağır Ceza Dairesi Başkanı Carlos Eduardo Mejía idi. Escobar'ın teslim olmasının uygulamadaki ayrıntılarını ve hapishane içindeki güvenlik ve yaşam koşullarını bir anlaşmaya bağlamak, yasal olarak ona düşüyordu.

Adalet Bakanı Giraldo Ángel, olası seçenekleri bizzat kendisi gözden geçirmişti. Bir önceki yılın kasım ayında Fabio Ochoa teslim olduğundan beri, sıkı koruma altındaki Itagüí Cezaevi, ilgisini çekiyordu, ama Es-

cobar'ın avukatları, patlayıcı yerleştirilmiş arabalar için kolay bir hedef olması nedeniyle itiraz etmişlerdi. Poblado'da –Escobar'ın, Cali kartelini suçladığı iki yüz kilo dinamitli bir patlamadan kurtulduğu bir apartmanın yakınındaki– bir manastırın, sıkı koruma altında hapishaneye dönüştürülmesi düşüncesi de akla yatkın görünüyordu bakana, ama manastırın sahibi olan rahibeler, binayı satmak istememişlerdi. Bakan, Medellín Cezaevi'ni güçlendirmeyi önermiş, ama Belediye Meclisi oybirliğiyle reddetmişti. Escobar'ın teslim olmasının hapishanesizlik yüzünden fiyaskoyla sonuçlanmasından korkan Alberto Villamizar, onun, bir önceki yılın ekim ayında yapmış olduğu öneriyi güçlü gerekçelerle desteklemek üzere araya girmişti: Envigado merkez parkından on iki kilometre uzaklıkta, Escobar'a paravan oluşturan birinin adına kayıtlı olan ve "Vadinin Katedrali" adıyla tanınan bir çiftlikteki belediyeye ait El Claret Uyuşturucu Bağımlıları Merkezi'ydi bu öneri. Hükümet, Escobar'ın kendi güvenlik sorunu çözümlenmeden teslim olmayacağının bilincinde olarak, bu merkezi kiralayıp bir hapishaneye dönüştürme olanaklarını inceliyordu. Escobar'ın avukatları, muhafızların Antioquia'lı olmalarını, hapishanenin dış güvenliğinin de, Medellín'de öldürülen polislerin misillemede bulunacağının korkusundan, polisin dışında herhangi bir silahlı birimin sorumluluğuna verilmesini şart koşuyorlardı.

İşin kesinleştirilmesinden sorumlu olan Envigado belediye başkanı, hükümetin raporunu dikkate almış, Adalet Bakanlığı'yla aralarında imzalanmış olan kira sözleşmesine uygun olarak bakanlığa teslim etmesi gereken hapishanenin bu işe ayrılması işini üstlenmişti. Ana yapı, betonarme katları, kiremitli çatıları, yeşile boyalı madenî kapılarıyla bir okul sadeliği içindeydi. Eski çiftlik evindeki idare bölümü, üç küçük salon, bir mutfak, taş döşeli

bir avlu, bir de ceza hücresinden oluşuyordu. Dört yüz metrekarelik bir yatakhanesi, kütüphane ve çalışma odası olarak kullanılacak bir başka geniş salonu ve özel banyolu altı tane tek kişilik hücresi vardı. Orta bölümünde de, dört tane duş, bir soyunma odası, altı tane de tuvaletin bulunduğu, yaklaşık altı yüz metrekarelik ortak bir alan yer alıyordu. İnşaat, günde pek az saat nöbetleşe uyuyan yetmiş işçiyle, şubat ayında başlamıştı. Arazinin engebeli topoğrafyası, inşaata giden yolun çok kötü durumda bulunması ve ağır kış koşulları, damperli kamyonlardan vazgeçilmesini zorunlu kılmış, malzemenin büyük bölümünü katır sırtında taşımaları gerekmişti. İlk götürülen şeyler, ellişer litrelik iki şofben, kışla ranzaları, sarıya boyalı borulardan yapılmış iki düzine kadar küçük sandalye olmuştu. Yirmi tane süs bitkisi –arakorya, defne, areka palmiyesi– saksısı da, iç dekorasyonu tamamlıyordu. Bu eski inziva yerinde telefon şebekesi bulunmadığından, hapishanenin haberleşmesi başlangıçta telsiz sistemiyle yapılacaktı. İşin toplam maliyeti, Envigado Belediyesi'nce ödenen yüz yirmi milyon pesoyu bulmuştu. İlk hesaplar, sekiz aylık bir çalışmayı öngörüyordu, ama peder García Herreros devreye girince, işin hızı zorunlu olarak artmıştı.

Teslim olma işleminin önündeki bir başka engel, Escobar'ın özel ordusunun dağıtılmasıydı. Görüldüğü kadarıyla Escobar, hapishaneyi bir yasa aracı olarak değil, düşmanlarına, hatta normal adaletin kendisine karşı kutsal bir tapınak olarak görüyor, ama adamlarının kendisiyle birlikte teslim olması konusunda oybirliği sağlayamıyordu. Gerekçesi de, kendisini ailesiyle birlikte güvence altına alıp, yardakçılarını Özel Tim'in merhametine bırakamayacağıydı. "Ben, tek başıma yönetmiyorum," demişti bir mektubunda. Ama bu, pek çokları için gerçeğin yarısıydı, çünkü işlerini cezaevinden yürütmeyi sürdüre-

bilmek için kendi ekibini eksiksiz olarak yanında istiyor da olabilirdi. Her ne olursa olsun, hükümet de onları Escobar'la birlikte içeri atmak istiyordu. Bunlar, sürekli savaş halinde olmayan, ama ön hatlar için yedek güçleri oluşturan, birkaç saat içinde toplanıp silahlandırılmaları kolay, yüz kadar çeteden oluşuyordu. Bütün iş, Escobar'ın gözüpek on beş ya da yirmi elebaşısını silahsızlandırıp kendisiyle birlikte cezaevine götürmesini sağlamaktı.

Villamizar'ın, Başkan Gaviria'yla yaptığı az sayıdaki kişisel görüşmelerde, başkanın tavrı, onun, kaçırılanları serbest bıraktırma yolundaki özel girişimlerini hep kolaylaştırmak biçiminde olmuştu. Villamizar, hükümetin, kendisini yetkilendirdiğinden farklı görüşmeler yapabileceğini sanmıyordu; bunlar da zaten teslim olma politikasında öngörülenlerdi. Eski başkan Turbay'la Hernando Santos, –bunu hiçbir zaman açıkça göstermemiş olsalar ve hükümetin kurumsal güçlüklerini gözardı etmeseler de– hiç kuşkusuz Devlet Başkanı'ndan asgari bir esneklik bekliyorlardı. Başkan'ın, Nydia'nın ısrarları, yalvarmaları ve talepleri karşısında kararnamede saptanmış olan süreleri değiştirmeyi reddetmesi, bunu isteyen ailelerin yüreklerinde bir diken olmayı sürdürecekti. Süreleri Diana'nın ölümünden üç gün sonra pekâlâ değiştirebilmiş olması ise, Diana'nın ailesinin hiçbir zaman anlayamayacağı bir şeydi. Ne yazık ki –demişti Başkan, özel bir konuşmada–, sürenin o aşamada değiştirilmesi, Diana'nın o biçimde ölmesini engellemiş olamazdı.

Escobar, asla tek bir kanalla yetinmemiş, Tanrı'yla ve Şeytan'la, yasal ya da yasadışı her türlü silah yoluyla pazarlık etmekten bir dakika bile vazgeçmemişti. Bunlardan birine ötekinden daha fazla güvendiğinden değil, ikisine de güvenmediğindendi. Villamizar'dan beklediğini artık garantilediği zaman bile, büyük uyuşturucu kaçakçılarının ve yandaşlarının pek çoğunun, affa uğramış

gerillalar listesinde yer alabilmek için M-19 militanlarının kimlik karnelerini elde etmiş oldukları 1989'da çıkan siyasi af rüyasını hâlâ görüyordu. Komutan Carlos Pizarro, yerine getirilmesi olanaksız koşullarla bu yolu onlara kapatmıştı. Aradan iki yıl geçtikten sonra Escobar, üyelerinin pek çoğuna, büyük para önerilerinden ciddi yıldırma hareketlerine kadar değişik yöntemlerle baskı yapılmış olan Kurucu Meclis aracılığıyla, ikinci bir fırsat arıyordu.

Ancak Escobar'ın düşmanları da, onun bu amacını engellemek için boş durmuyorlardı. Yararsız olduğu kadar gürültülü bir rezalete neden olan bir video bandının temelinde de bu yatıyordu. Bir otel odasına yerleştirilmiş gizli bir kamerayla, bir Kurucu Meclis üyesinin Escobar'ın avukatı olarak bilinen birinden tam nakit para aldığı anda çekildiği tahmin ediliyordu. Bu milletvekili, M-19'un listesinden seçilmişti ve aslında Cali kartelinin Medellín karteline karşı sürdürdüğü savaşın hizmetindeki silahlı grupların üyesiydi; saygınlığı, hiç kimseyi inandırmaya yetmemişti. Aylar sonra, adaletin önünde silahlarını bırakan özel milislerin şeflerinden biri, adamlarının bu düzeysiz televizyon dizisi filmini, Escobar'ın meclis üyelerine rüşvet verdiğinin kanıtı olarak kullanmak, bunun sonucunda da af ve iade edilmeme konularının suya düşmesini sağlamak için çektiklerini anlatmıştı.

Escobar, açmaya çalıştığı pek çok cephenin arasında, Villamizar'ın girişimleri tam doruk noktasına ulaşmak üzereyken, Pachón Santos'un serbest bırakılması konusunda Villamizar'a duyurmadan pazarlığa girişmeyi de denemişti. Dostu olan bir rahip aracılığıyla, nisan ayı sonlarında Hernando Santos'a bir mesaj göndererek, avukatlarından biriyle Usaquén Kilisesi'nde görüşmesini istedi. Mesajda dediğine göre, Pachón'un serbest bırakılması için son derece önemli bir girişimdi söz konusu

olan. Hernando, yalnızca o rahibi tanımakla kalmıyor, onu yaşayan bir aziz olarak da görüyordu; bu yüzden de, randevuya tek başına ve dakik olarak, belirtilen günün akşamı saat tam sekizde gitmişti. Kilisenin loşluğu içinde zorlukla görülebilen avukat, kendisinin kartellerle hiçbir ilgisi bulunmadığı konusunda onu uyarmış, ama Pablo Escobar mesleğinin vaftiz babası olduğundan bu iyiliği kendisinden esirgeyemediğini söylemişti. Onun görevi, Hernando Santos'a iki metin teslim etmekle sınırlıydı: Bunlardan biri, Uluslararası Af Örgütü'nün Medellín polisi aleyhindeki bir raporu, öbürü de, Özel Tim'in insan hakları ihlalleri üzerinde başmakale havasında yazılmış bir yazının orijinaliydi.

"Ben buraya yalnızca oğlunuzun hayatını düşünerek geldim," dedi avukat. "Bu makaleler yarın basılırsa, Francisco ertesi gün özgürlüğüne kavuşacak."

Hernando, daha önce yayımlanmamış olan başmakaleyi politik bir gözle okudu. Bunlar, Escobar tarafından onca kez ihbar edilmiş olaylardı, ama kanıtlanmaları olanaksız tüyler ürpertici ayrıntılar içeriyordu. Ciddi, biraz da hınzırca bir ifadeyle yazılmıştı. Avukata bakılırsa, yazarı, Escobar'ın ta kendisiydi; onun üslubuna benziyordu da.

Uluslararası Af Örgütü'nün belgesi, başka gazetelerde daha önce yayımlanmıştı; Hernando Santos da onu yinelemekte bir sakınca görmüyordu. Oysa o başyazı, kanıt göstermeksizin yayımlanabilmek için fazlasıyla ciddiydi. "Onları bana yollasın, Pachón'yu salıvermeseler bile hemen basalım," dedi Hernando. Laf olsun diye söylüyordu. Görevinin sona erdiğinin bilincinde olan avukat, fırsattan yararlanarak, Hernando'ya, Guido Parra'nın arabuluculuk için kendisinden ne kadar ücret aldığını sordu.

"Tek kuruş bile almadı," diye yanıt verdi Hernando. "Paradan hiç söz edilmedi."

"Bana doğrusunu söyleyin," dedi avukat, "çünkü Escobar hesapları denetler; o her şeyi denetler, bu bilgiye de ihtiyacı var."

Hernando, olumsuz yanıtını yinelemiş, randevu resmî bir vedalaşmayla sona ermişti.

Belki de o günlerde, işlerin sona ermek üzere olduğuna inanan tek kişi, yıldızlar aracılığıyla ulusun yaşamını dikkatle gözlemleyen ve Pablo Escobar'ın yıldız haritası üzerinde şaşırtıcı sonuçlara varmış olan Kolombiyalı astrolog Mauricio Puerta'ydı.

Escobar, 1 Aralık 1949 günü, sabah saat 11.50'de Medellín'de doğmuştu. Dolayısıyla yükseleni Balık olan Yay burcundandı ve olabilecek en kötü kavuşma konumundaydı: Başak burcunda Mars'la Satürn yan yana gelmişlerdi. Eğilimleri, acımasız bir otoriterlik, zorbalık, doyuma erişmez bir tutku, isyankârlık, düzensizlik, boyun eğmezlik, anarşi, disiplinsizlik, otoriteye karşı saldırganlık. Sonunda da kesin bir çözülüş: ani bir ölüm.

30 Mart 1991'den başlayarak gelecek üç yıl boyunca Satürn'den beş derece uzaklıkta olacaktı; yazgısını kesinleştirmek için yalnızca üç seçeneği kalıyordu: ya hastane, ya mezarlık ya da hapishane. Dördüncü bir seçenek –yani manastır– onun durumunda pek olası görünmüyordu. Her ne olursa olsun, o dönem, kesin bir anlaşmaya varmaktansa, bir pazarlığın koşullarını saptamaya daha uygundu. Demek oluyordu ki, onun için en iyi seçenek, hükümetin kendisine önerdiği şartlı teslimdi.

"Escobar kendi yıldız haritasıyla bu kadar ilgilendiğine göre pek tedirgin olsa gerek," demişti bir gazeteci. Çünkü Mauricio Puerta'nın haberini alır almaz, onun yıldız falı tahlilini en ince ayrıntılarına kadar öğrenmek istemişti. Ancak Escobar'ın iki elçisi, gidecekleri yere

ulaşamamışlar, bir tanesi sonsuza dek yok olmuştu. Bunun üzerine Puerta, Escobar'ın ulaşabileceği bir konumda olmak için, Medellín'de reklamı çok yapılan bir seminer düzenlemiş, ama bir dizi acayip aksilikler, bu buluşmayı engellemişti. Puerta, bunları, artık kaçınılmaz olan bir yazgıda hiçbir şeyin araya girmemesi için yıldızların koruyuculuğuna yormuştu.

Pachón Santos'un karısı da, Diana'nın ölümünü şaşılacak bir açıklıkla önceden haber vermiş olan bir falcı kadının doğaüstü açıklamalarına tanık olmuş, falcı, aynı kesinlikle kendisine Pachón'un sağ olduğunu söylemişti. Nisan ayında kalabalık bir yerde yeniden karşılaştığı falcı, yanından geçerken kulağına şöyle fısıldamıştı:

"Seni kutlarım. Artık onun geri geleceğini görüyorum."

İşte tek rahatlatıcı belirtilerin bunlar olduğu bir sırada, Peder García Herreros, o gizli mesajını Pablo Escobar'a iletmişti. Bu ilahî karara nasıl vardığı ve Coveñas denizinin bu işle ne ilgisi olduğu, ülkeyi hâlâ merakta bırakan konular. Ancak böyle bir şeyin nasıl aklına geldiği, daha da şaşırtıcı. Peder García Herreros, 12 Nisan 1991 Cuma günü, AIDS'in erken teşhisi konusunda "Tanrı'nın Dakikası"nda bir uzman doktor bulundurulmasını istemek üzere, malarya aşısını bulan şanslı Doktor Manuel Elkin Patarroyo'yu ziyaret etmişti. Yanında da –kendi camiasından genç bir rahipten başka– kendisine dünya işlerinde danışmanlık yapan, yakın dostu, dört dörtlük bir Antioquia'lı vardı. Adının anılmamasını isteyen bu hayırsever kişi, kendi girişimiyle yalnızca özel bir kilise inşa ettirip Peder García Herreros'a bağışlamakla kalmamıştı, aynı zamanda onun hayır işlerine gönüllü parasal katkılarda da bulunuyordu. Kendilerini Doktor Patarroyo'nun Bağışıklık Bilimi Enstitüsü'ne götürmekte olan oto-

mobilde giderlerken, bir anda içinde bir esinlenme hissetmişti.

"Baksanıza Peder," dedi ona. "Pablo Escobar'ın teslim olmasına yardım etmek üzere neden bu işe girmiyorsunuz?"

Bunu, herhangi bir giriş yapmadan, hiçbir vicdani nedene dayanmaksızın söylemişti. Tanrı'dan söz ederken hep yapıldığı gibi, "Yukardan gelen bir mesajdı bu," diye anlatacaktı sonradan, Tanrı'nın kullarına yaraşır bir saygı ve ona yakınlık duygusunun verdiği güvenle. Yaşlı Rahip'in yüreğine ok gibi saplanmıştı bu sözler. Yüzü kıpkırmızı olmuştu. Onu iyi tanımayan Doktor Patarroyo, gözlerinden saçılan enerjiden ve iş bitirme duygusundan etkilenmişti, ama yanındaki o kişi, durumu farklı görüyordu. "Peder, havada uçar gibiydi," diye anlattı. "O ziyaret boyunca, benim kendisine yaptığım öneriden başka bir şey düşünemez oldu; dışarı çıktığımızda da onu öyle aceleci gördüm ki beni korkuttu." Böylece o hafta sonu onu alıp, dinlenmek üzere, binlerce turistin doldurduğu ve günde iki yüz elli bin varillik bir ham petrol boru hattının son bulduğu, popüler bir yazlık yeri olan Coveñas'taki bir tatil evine götürmüştü.

Peder, bir an bile huzur bulamıyordu. Pek az uyuyabiliyor, yemeğin ortasında sofradan kalkıveriyor, günün ya da gecenin herhangi bir saatinde kumsalda uzun yürüyüşler yapıyordu. "Ey Coveñas Denizi!" diye bağırıyordu, dalgaların gümbürtüsüne karşı. "Bunu yapabilecek miyim? Bunu yapmalı mıyım? Sen ki her şeyi bilirsin: Bunu denerken ölür müyüz?" Bu bunalımlı yürüyüşlerin sonunda, sanki yanıtları gerçekten denizden almış gibi, cesaretini tümüyle toplamış olarak eve giriyor, ev sahibiyle, bu projenin en ince ayrıntılara kadar tartışıyordu.

Salı günü Bogotá'ya döndüklerinde, konuyu bir bütün olarak görebilmesi, onu eski soğukkanlılığına kavuş-

turmuştu. Çarşamba günü, her zamanki işlerine yeniden başlamıştı: Saat altıda kalkıp duşunu yapmış, beyaz yakalı siyah cüppesinin üstüne, hiç eksik etmediği beyaz pançosunu giymiş ve hayatının yarısı boyunca onsuz yapamadığı sekreteri Paulina Garzón'un yardımıyla, gecikmiş işleri yoluna koymaya başlamıştı. O geceki programını, kendisini tutsak eden o saplantıyla hiçbir ilgisi olmayan farklı bir konu üzerine yapmıştı. Perşembe sabahı, Doktor Patarroyo, söz vermiş olduğu gibi, talebine olumlu bir yanıt yollamıştı. Peder, o gün öğle yemeği yemedi. Saat yediye on kala Inravisión stüdyolarına giderek programını yapmış ve kameraların karşısında doğrudan Escobar'a seslendiği o mesajını uyduruvermişti. Kalan kısa ömrünü değiştiren bir altmış saniye oldu bu. Eve döndüğünde, ülkenin her yanından gelen telefon mesajlarıyla dolu bir sepet ve o geceden başlayarak, Pablo Escobar'ı elinden tutup cezaevine götürme amacını yerine getirene kadar kendisini gözden kaybetmeyecek olan bir yığın gazeteci karşılamıştı onu.

Final süreci başlıyordu, ama sonunun ne olacağı belirsizdi; çünkü kamuoyu, o iyi kalpli rahibin bir aziz olduğuna inanan kalabalıklarla, onun yarı deli olduğu kanısındaki inançsızlar arasında ikiye bölünmüştü. İşin doğrusu, Rahip'in hayatı, onun yarı deli olduğu dışında pek çok şey gösteriyordu. Ocak ayında seksen iki yaşını bitirmişti; ağustosta da rahipliğinin elli ikinci yılını kutlayacaktı; devlet başkanı olma düşleri kurmayan nüfuz sahibi tek Kolombiyalıydı. Kar gibi beyaz saçları, cüppesinin üzerine giydiği beyaz pançosu, ülkenin en saygı gören imajlarından birini tamamlıyordu. On dokuz yaşında kitap halinde yayımladığı şiirler yazmıştı; Senescens takma adıyla yazdığı yine gençlik döneminin başka şiirleri de vardı. Bir öykü kitabıyla aldığı unutulmuş gitmiş bir ödüle, yaptığı hayır işleri nedeniyle verilmiş kırk altı

nişana sahipti. İyi günlerde de, kötü günlerde de ayaklarını yere hep sıkı basmış, laik bir toplumsal yaşam sürmüştü; her türlü fıkrayı anlatır, kendisine anlatılmasına da izin verirdi; gerçeği söyleme zamanı geldiğinde ise, savan halkına özgü pançosunun altında her zaman taşımış olduğu o ateşli Santander'li kimliği çıkardı ortaya.

San Juan de Eudes Kilisesi'ndeki Rahip evinde, onarılmasına yanaşmadığı, her yanı akan kevgir gibi delik deşik bir odada, tam bir manastır sadeliği içinde yaşıyordu. Tahtalardan oluşan şiltesiz ve yastıksız bir yatakta, rahibelerin kendisi için hazırladıkları, minik evler biçiminde desenlerle bezeli, rengârenk çaputlardan yapılmış bir yatak örtüsüyle uyurdu. Bir keresinde kendisine sundukları kuştüyü bir yastığı, Tanrı'nın yasasına aykırı göründüğü için kabul etmemişti. Yeni bir çift ayakkabı hediye edilmedikçe eski ayakkabılarını değiştirmez, yerine yenilerini vermedikleri sürece ne giysisini ne de beyaz pançosunu üstünden çıkarırdı. Çok az yemek yerdi, ancak sofrada zevk sahibiydi; iyi yemekten, kaliteli şaraptan anlar, ama hesabı kendisinin ödediğini sanırlar korkusuyla lüks restoranlara davet edilmesine izin vermezdi. Davetli olduğu bir keresinde, yüzüğünde badem büyüklüğünde bir elmas taşıyan soylu bir hanımefendi görmüştü.

"Böyle bir yüzükle," demişti dobra dobra, "yoksullar için yüz yirmi tane küçük ev yapardım."

Bu sözlere şaşıran hanımefendi, ne yanıt vereceğini bilememiş, ama ertesi gün, dostça bir notla birlikte yüzüğü ona yollamıştı. Elbette ki yüz yirmi eve yetmemişti, ama Peder, ne yapıp edip yaptırmıştı o evleri.

Paulina Garzón de Bermúdez, Güney Santander' den Chipatá'lıydı; 1961 yılında on beş yaşındayken, usta bir daktilo olarak, tavsiyeyle, annesiyle birlikte Bogotá'ya gelmişti. Gerçekten de öyleydi; buna karşılık telefonla

konuşmasını bilmiyordu; alışveriş listeleri de, korkunç yazım hataları yüzünden çözümlenemez haldeydi, ama Peder'in kendisini işe alması için her ikisini de iyi yapmayı öğrenmişti. Yirmi beş yaşında evlenmiş –bugün ikisi de sistem mühendisi olan– Alfonso adında bir oğlu, María Constanza adında bir kızı olmuştu. Paulina, Peder'in yanında çalışmayı sürdürebilmek için işini ayarlamıştı; Peder, haklarını ve görevlerini ona yavaş yavaş vermiş, sonunda öylesine ondan vazgeçemez olmuştu ki, artık ülke içinde de dışında da birlikte yolculuk ediyorlardı, ama hep yanlarında bir başka rahip daha bulunuyordu. "Dedikodulardan kaçınmak için," diye açıklıyordu Paulina. Sonunda, yalnızca kendi kendine yapmayı asla beceremediği kontak lenslerini takıp çıkarmak için de olsa, her yere onunla birlikte gider olmuştu.

Son yıllarda Peder, sol kulağının iyi işitmez olmaya başlamasıyla sinirli bir insan olup çıkmıştı; belleğindeki boşluklar da onu çileden çıkarıyordu. Yavaş yavaş klasik duaları bırakmaya başlamış, ani bir esinlenmeyle uydurduğu kendi dualarını yüksek sesle okur olmuştu. Kaçık diye yaptığı ün, halkın, sularla konuşmak, onların akışlarını ve yollarını değiştirmek gibi doğaüstü bir güce sahip olduğu yolundaki inancıyla aynı oranda artıyordu. Pablo Escobar konusundaki anlayışlı davranışı, General Gustavo Rojas Pinilla'nın,[1] 1957'nin Ağustos ayında kongre tarafından yargılanmak üzere geri dönmesiyle ilgili bir sözünü hatırlatıyordu: "Bir insan yasalara teslim olursa, suçlu bile olsa, büyük bir saygıya layık demektir." Ömrünün neredeyse sonunda, düzenlenmesi son derece sorun yaratmış olan "Bir Milyonluk Ziyafet" gecelerinden bi-

1. General Gustavo Rojas Pinilla (1900-1975): Kolombiyalı politikacı. 13 Haziran 1953'te iktidarı ele geçirmiş, 1957'de askerî bir cunta tarafından iktidardan uzaklaştırılmıştı. (Ç.N.)

rinde, bir arkadaşı ona, daha sonra ne yapacağını sormuş, Peder de on dokuz yaşında birinin vereceği bir yanıt vermişti: "Bir çayıra uzanıp yıldızları seyretmek istiyorum."

Televizyon mesajının ertesi günü, Peder García Herreros –hiç haber vermeden, önceden herhangi bir işlem de yapmadan– Escobar'ın teslim olmasına nasıl yararlı olabileceğini Ochoa kardeşlere sormak üzere, Itagüí Hapishanesi'nde boy göstermişti. Ochoa'larda tam bir aziz olduğu izlenimini bırakmıştı, ama göz önüne alınması gereken tek bir sakınca vardı: Kırk yıldan fazla bir süredir cemaatiyle günlük vaazları aracılığıyla iletişim halinde olduğundan, kamuoyuna açıklamakla işe başlayamayacağı herhangi bir girişimi aklı almıyordu. Ama onlar için kesin olan şey, Don Fabio'ya mucizevi bir arabulucu gibi görünmüş olmasıydı. Bunun iki nedeni vardı: Birincisi, Escobar'ın, Villamizar'ı kabul etmesini engelleyen çekinceleri, Peder söz konusu olduğunda ortadan kalkardı. İkincisi de, Peder'in o ilahî imajı, Escobar'ın takımını hep birlikte teslim olmaya razı edebilirdi.

İki gün sonra, Peder García Herreros, bir basın toplantısında, gazetecilerin rehin tutulmasının sorumlularıyla bağlantı halinde olduklarını açıklayarak, yakında serbest bırakılmaları konusundaki iyimserliğini ifade etti. Villamizar, gidip onu "Tanrının Dakikası"nda bulmak için bir an bile duraksamamıştı. Itagüí Hapishanesi'ne yaptığı ikinci ziyaretinde de onunla birlikte gitmiş ve aynı gün, teslim olma işlemiyle doruk noktasına erişecek olan o pahalı ve gizli süreç başlatılmıştı. Bu süreç, Peder'in Ochoa'ların hücresinde yazdırdığı ve María Lía'nın yazı makinesiyle temize çektiği bir mektupla başlıyordu. Onun karşısında ayakta durarak, o bir dakikalık din sohbetlerindeki aynı yetenek, aynı havarice tavır, aynı Santander şivesiyle yaratmıştı mektubu. Escobar'ı, Kolombiya'yı barışa kavuşturma yolunu birlikte arama-

ya çağırıyordu. "Senin, ailenin ve dostlarının haklarınıza saygı gösterilmesi için" hükümetin kendisini garantör olarak atayacağına olan umudunu ifade ediyordu. Ama hükümetin veremeyeceği şeyleri istememesi konusunda onu uyarıyordu da. "Sevgi dolu selamlarımla," diye bitirmeden önce de, mektubun asıl pratik amacını belirtiyordu: "Her ikimiz için de güvenli bir yerde buluşabileceğimize inanıyorsan, bunu söyle bana."

Escobar, kendi eliyle yazdığı bir mektupla, üç gün sonra yanıt vermişti. Barış uğruna bir özveri olarak teslim olmayı kabul ediyordu. Bağışlanmayı beklemediğini, varoşları kasıp kavuran polislere karşı ağır cezalar değil disiplin cezaları istediğini açıkça belirtiyor, ama sert misillemelerle karşılık verme kararlılığından da vazgeçmiyordu. Gerçi Kolombiyalı olsun, yabancı olsun, hiçbir yargıcın kendisini mahkûm ettirmeye yeterli kanıtları olmadığını kesinlikle biliyordu ama herhangi bir suçunu itiraf etmeye hazırdı ve düşmanlarına da aynı kuralların uygulanacağına güveniyordu. Yine de, Peder'in heyecanla umduğunun tersine, onunla buluşma önerisine hiç değinmiyordu.

Peder, medyaya olan coşkusunu denetim altında tutacağı konusunda Villamizar'a söz vermiş, başlangıçta bunu kısmen yerine getirmişti de, ama neredeyse çocukça denebilecek serüven ruhu, gücünün çok üzerindeydi. Öyle bir beklenti yaratılmış, basın öyle büyük bir seferberlik içine girmişti ki, o andan sonra evinin kapısına kadar peşini bırakmayan bir yığın muhabirle televizyon ve radyonun gezgin ekipleri olmadan bir adım bile atamaz olmuştu.

Villamizar, beş ay boyunca Rafael Pardo'nun neredeyse kutsal denebilecek ketumluğu içinde kesin bir gizlilikle sürdürdüğü çalışmalarından sonra, Peder García

Herreros'un ifade kolaylığının, operasyonun bütününü sürekli bir tehlike altında tuttuğunu düşünüyordu. Bunun üzerine –başta Paulina olmak üzere– Peder'in en yakınındaki kişilerin yardımını isteyip sağlamış, bazı eylemlerin hazırlıklarını, önceden ona haber vermek zorunda kalmadan yürütebilmişti.

13 Mayıs günü Escobar'dan aldığı bir mesajda, Peder'i La Loma'ya götürerek, onu gerektiği sürece orada tutması isteniyordu. Bunun üç gün olabileceği gibi üç ay da olabileceği konusunda onu uyarıyordu, çünkü operasyonun her adımının titizlikle kendisi tarafından gözden geçirilmesi gerekiyordu. Herhangi bir güvenlik kuşkusu nedeniyle son dakikada iptal edilmesi olasılığı bile vardı. Neyse ki Peder, uykularını kaçıran böyle bir sorun için her zaman emirlerine amadeydi. 14 Mayıs sabahı saat beşte, Villamizar, Peder'in kapısını çalmış, sanki günün ortasındaymış gibi bürosunda çalışır bulmuştu onu.

"Hadi yürüyün, Peder," dedi ona, "Medellín'e gidiyoruz."

Ochoa'lar, Peder'i gerekli olduğu sürece oyalayabilmek için La Loma'da her şeyi hazırlamışlardı. Don Fabio orada değildi, ama evin kadınları her şeyle ilgileneceklerdi. Peder'i meşgul etmek kolay olmamıştı, çünkü böylesine beklenmedik ve acele bir yolculuğun ancak çok ciddi bir şey için olabileceğinin farkındaydı.

Kahvaltı çok uzun sürmüş, Peder karnını iyice doyurmuştu. Sabah saat on sıralarında, Martha Nieves, olayı fazla abartmamaya çalışarak, Escobar'ın her an kendisini kabul edebileceğini bildirdi ona. Peder, şaşırmış, mutlu olmuştu, ama Villamizar onu gerçeklerle yüz yüze getirene kadar ne yapacağını bilememişti.

"Şimdiden bilseniz iyi olur Peder," diye Villamizar uyardı onu. "Belki de şoförle tek başınıza gitmeniz gerekebilir; nereye olacağı ve ne kadar süreceği de bilinmez."

Peder'in benzi solmuştu. Tespihini elinde zorlukla tutarken, kendi uydurduğu dualarını yüksek sesle okuyarak bir aşağı bir yukarı dolaşıyordu. Pencerelerin önünden her geçişte, kendisini almaya gelecek olan arabanın görünmesi korkusuyla, hiç gelmemesi kaygısı arasında bölünerek, yola doğru bakıyordu. Telefonla konuşmak istemiş, ama kendi de tehlikenin bilincine varmıştı. "Neyse ki Tanrı'yla konuşmak için telefona gerek yok," dedi. Biraz geç saatte ve kahvaltıdan daha da iştah çekici olan öğle yemeğinde sofraya oturmak istememişti. Kendisi için hazırlanmış olan odada, fırfırlı tavanlığıyla piskoposlarınkini andıran bir yatak vardı. Kadınlar, onu biraz dinlenmeye razı etmeye çalışmışlardı; o da kabul etmiş görünüyordu, ama uyumadı. Stephen Hawking'in, Tanrı'nın var olmadığını metamatiksel hesap yoluyla göstermeye çalışan, o günlerin moda kitabı *Zamanın Kısa Tarihi*'ni huzursuzlukla okuyordu. Saat dörde doğru, Villamizar'ın uyuklamakta olduğu odaya gelmişti.

"Alberto," dedi ona, "Bogotá'ya dönsek iyi olacak."

Onu caydırmak zor olmuştu, ama kadınlar, tatlı dilleri ve becerileriyle başarmışlardı bunu. Akşam hava kararırken bir bunalım daha geçirmişti, ama artık kaçış yolu yoktu. Geceleyin yolculuk yapmaktaki ciddi tehlikelerin o da bilincindeydi. Yatma vakti geldiğinde, kontak lenslerini çıkarmak için birinin yardım etmesini istedi, çünkü onları hep Paulina çıkarır, Paulina takardı, kendi kendine beceremiyordu. Villamizar hiç uyumamıştı, çünkü Escobar'ın, gecenin karanlığının, Peder'le olan randevusu için daha güvenli olacağını düşünebileceğini gözardı etmiyordu.

Peder de bir dakika bile uyumamıştı. Sabah saat sekizdeki kahvaltı, bir önceki günkünden daha da çekiciydi, ama Peder sofraya oturmadı bile. Kontak lensleriyle umutsuzca boğuşmayı sürdürüyordu; sonunda çiftlikte-

ki kâhya kadın uğraşa didine onları yerleştirmeyi becerene kadar kimse yardım edememişti ona. İlk günkünden farklı olarak ne sinirli görünüyor, ne de bir uçtan öbür uca soluk soluğa dolaşıyordu; gözlerini otomobilin gelmesi gereken yola dikerek oturmuştu. Sabırsızlığına yenik düşene kadar da öylece oturmuş, sonra bir sıçrayışta yerinden kalkmıştı.

"Ben gidiyorum," dedi, "bu cenabet iş kabak tadı verdi."

Öğle yemeğinden sonrasına kadar beklemeye razı edebildiler onu. Bu vaat, keyfini yerine getirmişti. Yemeğini güzelce yemiş, sohbet etmişti; en iyi zamanlarındaki kadar neşeliydi; en sonunda da öğle uykusuna yatacağını söyledi.

"Ama sizi uyarıyorum," dedi parmağını tehditkâr bir tavırla sallayarak. "Öğle uykusundan kalkar kalkmaz gidiyorum."

Martha Nieves, uyandığında Peder'i orada alıkoyabilmelerine yarayabilecek yan bilgiler elde etme umuduyla bir yerlere telefonlar etmiş, ama bir şey öğrenmek mümkün olmamıştı. Saat üçten biraz önce hepsi salonda uyuklarlarken, bir motor sesi onları kendine getirdi. Otomobil oradaydı işte. Villamizar, bir sıçrayışta yerinden kalktı, Peder'in yatak odası kapısını saygıyla tıklattıktan sonra kapıyı itti.

"Peder," dedi. "Sizi almaya geldiler."

Peder, yarı uykulu bir halde elinden geldiğince kalkmaya çabaladı. Villamizar'ın içi cız etmişti; kemiklerinin üzerinden sarkan derileriyle, korkudan geçirdiği ürpertiler içinde, tüyleri yolunmuş zavallı bir kuşu andırıyordu Peder. Ama bir anda kendine gelip istavroz çıkarmış, büyüyerek yeniden o kararlı ve güçlü haline kavuşmuştu. "Diz çök, oğlum," diye buyurdu Villamizar'a. "Birlikte dua edelim." Doğrulduğunda bir başka insan olmuştu.

"Pablo'ya neler oluyor gidip görelim," dedi.

Villamizar onunla birlikte gitmek istediği halde buna kalkışmamıştı bile, çünkü gidemeyeceği önceden söylenmişti, ama şoförü bir kenara çekip konuşma cesaretini buldu kendinde.

"Peder'den siz sorumlusunuz," dedi ona. "Fazlasıyla önemli bir kişidir. Ona ne yapacaklarına dikkat edin. Üzerinize aldığınız sorumluluğun bilincinde olun."

Şoför, sanki Villamizar ahmakmış gibi baktı ona, sonra şöyle dedi:

"Bir azizle birlikte arabaya binince başımıza bir şey gelir mi sanıyorsunuz siz?"

Bir beyzbol şapkası çıkararak, Peder'i bembeyaz saçlarından tanımasınlar diye giymesini istedi. Peder, şapkayı kafasına geçirdi. Villamizar, Medellín'in her yanında asker kaynadığını düşünmeden edemiyordu. Peder'in arabasını durdurmalarından ve buluşmanın suya düşmesinden kaygılanıyordu. Ya da gangsterlerle polisin karşılıklı ateşleri arasında kalmasından.

Onu şoförün yanına oturtmuşlardı. Herkes birden uzaklaşan arabanın arkasından bakarken, Peder, şapkasını çıkarıp pencereden fırlattı. "Merak etme evlat!" diye bağırdı Villamizar'a, "Suların hâkimiyim ben." Uçsuz bucaksız kırlarda bir gök gürültüsü gümbürdemiş, gökyüzü tufan gibi bir sağanakla boşanmıştı.

Peder García Herreros'un Pablo Escobar'la görüşmeye gidişinin bilinen tek öyküsü, La Loma'ya geri döndüğünde kendi anlattığıydı. Escobar'ın onu kabul ettiği evin, olimpik bir yüzme havuzuyla türlü türlü spor tesisleri olan, büyük, lüks bir ev olduğunu anlatmıştı. Yolda giderlerken, güvenlik nedenleriyle otomobili üç kez değiştirmek zorunda kalmışlar, ama bir an bile rahat verme-

yen o şakır şakır yağmur yüzünden pek çok polis noktasında onları durdurmamışlardı. Şoförün anlattığına göre, geri kalan polis noktaları da, İade Edilebilirler'in güvenlik hizmetlerine bağlıydı. Yolculuk üç saatten fazla sürmüştü, ama büyük bir olasılıkla onu Pablo Escobar'ın Medellín kenti içindeki malikânelerinden birine götürmüşler ve Peder, La Loma'dan çok uzaklara gittiğini sansın diye şoför pek çok kez dönüp dolaşmıştı.

Kendisini, silahlı oldukları görülen yaklaşık yirmi kişinin bahçede karşıladığını, sürdükleri kötü hayat ve teslim olmaktaki çekinceleri nedeniyle onları azarladığını anlatmıştı Peder. Pablo Escobar, üzerinde ev içinde giydiği beyaz pamuklu kostümü ve simsiyah, upuzun sakalıyla terasta bekliyordu onu. Peder'in La Loma'ya vardığından beri duyduğu korku, sonra da yolculuktaki belirsizlik, onu görünce yok olmuştu.

"Pablo," demişti ona, "bu pis işi ayarlayalım diye geldim."

Escobar da, aynı dostça davranış içinde, büyük bir saygıyla ona karşılık vermişti. Salondaki çiçekli kreton kaplı koltuklardan ikisine, iki eski dost gibi uzun uzun sohbet etme hevesiyle karşı karşıya oturmuşlardı. Peder, sonunda kendisini yatıştıran bir viski içmiş, o arada Escobar da, bir bardak meyve suyunu hiç acele etmeden ağır ağır yudumlamıştı. Ancak görüşmenin öngörülen süresi, Peder'in doğuştan sabırsızlığı ve Escobar'ın, mektuplarındaki kadar özlü ve konuyu kısa kesen konuşma üslubu nedeniyle, üç çeyrek saate inmişti.

Peder'in belleğindeki boşluklardan kaygılanan Villamizar, konuşmalarını not etmesini tembihlemişti ona. O da öyle yapmış, ama anlaşılan daha da ileri gitmişti. Belleğinin iyi olmadığı bahanesiyle, Escobar'dan, ana önerilerini kendi eliyle yazmasını istiyor, bir kez yazıldıktan sonra da, yerine getirilmeleri olanaksız olduğu gerekçe-

siyle onları değiştirtiyor ya da sildiriyordu. Böylelikle Escobar, kendisinde bir saplantı haline gelmiş olan, her türlü saldırıyla suçladığı polislerin görevden alınmaları konusuna ilgisini en aza indirgemiş, dikkatini inziva yerinin güvenliği üzerinde yoğunlaştırmıştı.

Peder'in anlattığına göre, Escobar'a, dört başkan adayına karşı girişilen suikastların faili olup olmadığını sormuş, o da işlemediği suçları kendisine yükledikleri biçiminde dolaylı bir yanıt vermişti. 30 Nisan günü Bogotá' daki sokaklardan birinde işlenen Profesör Low Mutra cinayetini engelleyemediğini ileri sürmüştü, çünkü bu çok önceden verilmiş bir emirdi ve değiştirmenin yolu yoktu. Maruja ile Pachón'un serbest bırakılmalarına gelince, kendisini o olayların faili olarak bağlayabilecek herhangi bir şey söylemekten kaçınmış, ama İade Edilebilirler'in onları normal koşullar altında ve sağlıklı olarak tuttuklarını, kendilerinin teslim olma koşulları üzerinde anlaşmaya varılır varılmaz da rehinelerin serbest bırakılacaklarını söylemişti. Özellikle de Pachón'la ilgili olarak büyük bir ciddiyetle şöyle demişti: "Kaçırılmaktan çok mutlu o." Son olarak da, Başkan Gaviria'nın iyi niyetini takdir etmiş, bir anlaşmaya varmalarından duyduğu mutluluğu dile getirmişti. Kimi zaman Peder tarafından yazılan, büyük bir bölümü ise Escobar'ın kendi eliyle düzeltilmiş ve daha iyi açıklanmış olan bu kâğıt, teslim olma işleminin ilk resmî önerisiydi.

Peder tam vedalaşmak üzere yerinden kalkmışken, kontak lenslerinden biri düşmüştü. Yeniden takmaya çalışırken Escobar ona yardım etmiş, hizmetkârları da yardıma çağırmışlardı, ama bir yararı olmamıştı. Peder, umutsuz bir durumdaydı. "Yapacak bir şey yok," demişti. "Bunu becerebilecek tek kişi Paulina'dır." Escobar'ın onun kim olduğunu çok iyi bilmesine, o anda da nerede bulunduğundan haberi olmasına çok şaşırmıştı.

"Merak etmeyin Peder," demişti. "İsterseniz onu getirtiriz."

Ancak Peder, dönüş yolunun kaygısına daha fazla dayanacak durumda olmadığından merceklerini takmadan gitmeyi yeğlemişti. Birbirleriyle vedalaşmadan önce Escobar, boynunda taşıdığı küçük bir altın madalyonu kutsamasını istemişti ondan. Peder, korumalar tarafından kuşatılmış olan bahçede yerine getirmişti bu isteğini.

"Peder," demişlerdi onlar da, "bizi kutsamadan gidemezsiniz."

Diz çökmüşlerdi. Don Fabio Ochoa, Peder García Herrero'nun arabuluculuğunun, Escobar'ın adamlarının teslim olmaları açısından belirleyici olacağını söylemişti. Escobar da öyle düşünüyor olmalıydı, belki de bu yüzden, onlara iyi örnek olmak için, onlarla birlikte diz çökmüştü. Peder, hepsini birden kutsamış, yasal hayata geri dönerek barışın kurulmasına yardımcı olmalarını öğütlemişti onlara.

Gidip gelmesi altı saatten fazla sürmemişti. Akşam saat sekiz buçuk sıralarında, artık pırıl pırıl yıldızlar altında La Loma'ya geri dönmüş, on beş yaşındaki bir okullu çocuk gibi atlayarak inmişti arabadan.

"Sakin ol, evlat," demişti Villamizar'a, "burada hiç sorun yok, hepsini dize getirdim."

Peder'i rahatlatmak kolay olmamıştı. İnsanı telaşlandıracak bir heyecana kapılmış, ne sakinleştiriciler kâr etmişti, ne de Ochoa kadınlarının kaynattığı yatıştırıcı otlar. Yağmur devam ediyordu, yine de o, vakit kaybetmeden Bogotá'ya uçup haberi duyurmak, anlaşmayı hemen oracıkta bağlamak üzere Devlet Başkanı'yla konuşarak barışı ilan etmek istiyordu. Birkaç saat uyumasını sağlayabilmişlerdi, ama ışıkları sönük evin içinde sabah karanlığından beri dolaşıp duruyor, kendi kendine konuşarak, esinlendiği dualarını yüksek sesle okuyordu, ta ki

sonunda uyku, şafakla birlikte onu yatağa serene kadar.

16 Mayıs sabahı saat on birde Bogotá'ya vardıklarında, haber, radyolardan gümbür gümbür veriliyordu. Villamizar, havaalanında oğlu Andrés'le karşılaşmış, heyecanla sarılmıştı ona. "Sakin ol oğlum," demişti. "Annen üç güne kalmaz dışarıdadır." Rafael Pardo ise, Villamizar bunu ona telefonda söylediğinde, o kadar kolay inanmamıştı.

"Gerçekten sevindim Alberto," demişti. "Ama fazla hayale kapılmayın."

Villamizar, kaçırılma olayından beri ilk kez olarak bir arkadaş partisine katılmıştı; hiç kimse, sonuç olarak, Pablo Escobar'ın verdiği daha başka onca belirsiz vaatlerden biri olan bir şey için bu kadar mutlu olmasını anlayamıyordu. O saatlerde Peder García Herreros da, ülkedeki –görsel, işitsel ya da yazılı– tüm haber organlarını bir bir dolaşmıştı. Escobar'a karşı hoşgörülü olunmasını istiyor, "Onu hayal kırıklığına uğratmazsak, barışın büyük kurucusu olabilir," diyordu. Sonra da adını anmadan Rousseau'nun bir sözünü ekliyordu: "İnsanların hepsi içlerinden iyidirler, ama bazı durumlar onları kötülüğe iter." En sonunda da, birbirine karışmış bir mikrofon yumağının ortasında, açıkça şöyle demişti:

"Escobar, iyi bir insan."

El Tiempo gazetesi, ayın 17'si cuma günü, Peder'in, ertesi pazartesi Başkan Gaviria'ya teslim edeceği kişisel bir mektup getirdiğini duyuruyordu. Aslında Escobar'la kendisinin, görüşme boyunca dört el olarak aldıkları notları kastediyordu. İade Edilebilirler, pazar günü, haberlerin karmaşası arasında dikkatlerden kaçma tehlikesi geçiren bir bildiri yayımlamışlardı: "Francisco Santos ile Maruja Pachón'un serbest bırakılmaları emrini vermiş bulunuyoruz." Ne zaman olduğunu söylemiyorlardı. Yine de radyo, haberi olmuş gibi veriyordu; heyecan içindeki gazeteciler de, rehinelerin evlerinde nöbet tutmaya başlamışlardı.

Artık son perdeye gelinmişti: Villamizar'ın Escobar'dan aldığı bir mesajda, Maruja Pachón ile Francisco Santos'u o gün değil, ertesi gün –yani 20 Mayıs Pazartesi günü– saat akşamın yedisinde salıvereceği bildiriliyordu. Ama salı sabahı saat dokuzda, Villamizar'ın, Escobar'ın teslim olması için bir kez daha Medellín'e gitmesi gerekecekti.

11

Maruja, İade Edilebilirler'in bildirisini, 19 Mayıs Pazar akşamı saat yedide duymuştu. Serbest bırakılmalarının ne saatini ne de tarihini söylüyordu; İade Edilebilirler'in davranış biçimine bakılırsa, beş dakika sonra olabileceği gibi, iki ay içinde de olabilirdi bu. Kâhyayla karısı, kutlamaya hazır bir halde odaya dalıvermişlerdi.

"Bu iş bitti bile!" diye bağırdılar. "Bunu kutlamak gerek."

Maruja'nın, doğrudan doğruya Pablo Escobar'dan gelecek bir habercinin ağzından resmî emri duyana kadar beklemeye onları razı edebilmesi çok zor olmuştu. Kendisi bu habere şaşırmamıştı, çünkü son haftalarda işlerin, odayı halıyla kaplamak gibi cesaret kırıcı bir vaatle geldikleri zaman tahmin ettiğinden daha iyiye gittiğini gösteren, yanılgıya meydan vermez bazı sinyaller almıştı. "Kolombiya Onları Geri İstiyor"un son yayınlarında, her defasında daha fazla dostları ve popüler sanatçılar ekrana çıkar olmuştu. Maruja, iyimserliği yenilenmiş olarak, televizyon dizilerini öylesine dikkatle izliyordu ki, o umutsuz aşkların gliserinle yapılmış gözyaşlarında bile kendisi için şifreli mesajlar keşfettiğini sanıyordu. Peder García Herreros'un, günden güne daha da görülmeye değer olan haberleri, inanılmazın gerçekleşmekte olduğunu açıkça belli ediyordu.

Maruja, kameraların önüne o acıklı rehine eşofmanıyla çıkmasına neden olabilecek vakitsiz bir salıverilmeyi öngörerek, oraya geldiği zamanki kıyafetini giymek istemişti. Ama radyodan yeni haberler verilmemesi ve yatmaya gitmeden önce resmî emri bekleyen kâhyanın hayal kırıklığı, yalnızca kendi kendisine karşı da olsa, gülünç duruma düşmemek için dikkatli olmaya itmişti onu. Yüksek dozda bir uyku hapı alarak, ne kim ne de nerede olduğunu bilmek gibi korkunç bir duygu içinde ertesi güne kadar, yani pazartesiye kadar uyanmadı.

Villamizar'ı hiçbir kuşku huzursuz etmiş değildi, çünkü Escobar'ın bildirisi yanılgıya meydan vermiyordu. Bunu gazetecilere de söylemiş, ama ona aldırmamışlardı. Saat dokuz sıralarında, bir radyo istasyonu, Señora Maruja Pachón de Villamizar'ın, Salitre Mahallesi'nde az önce serbest bırakılmış olduğunu abartılı bir ifadeyle duyurdu. Gazeteciler, heyecanla dışarı koşuşmuşlar, ama Villamizar hiç istifini bozmamıştı.

"Onu asla başına bir iş gelebilecek kadar kuytu bir yerde bırakmazlar," dedi. "Kesinlikle yarın bırakacaklardır, hem de güvenli bir yerde."

Muhabirlerden biri, elinde mikrofonla yolunu kesmişti.

"Sizin o insanlara duyduğunuz güven," dedi, "çok şaşırtıcı."

"Bu bir savaş sözü," dedi Villamizar da.

Kendisine daha yakın olan gazeteciler, Villamizar evi kapatmak üzere dışarı çıkmalarını isteyene kadar koridorlarda –kimileri de barda– kalmışlardı. Daha başkaları ise, binanın karşısındaki kamyonetlerle otomobillerin içinde kamp kurmuşlar, geceyi orada geçirmişlerdi.

Villamizar, pazartesi sabahı, her zamanki gibi saat

altı haberleriyle uyanmış, saat on bire kadar yataktan çıkmamıştı. Telefonu olabildiğince az meşgul etmeye çalışıyordu, ama gazetecilerle arkadaşlarının telefonları nefes aldırmıyordu ona. Günün haberi, kaçırılanların hâlâ beklendiği yolundaydı.

Peder García Herreros, kocasının ertesi pazar serbest bırakılacağı haberini gizlice vermek üzere perşembe günü Mariavé'yi ziyaret etmişti. Bu haberi, İade Edilebilirler'in salıvermelerle ilgili ilk bildirisinden yetmiş iki saat önce nasıl öğrendiğini anlamak mümkün değildi, ama Santos ailesi, buna oldu gözüyle bakıyordu. Olayı kutlamak için, babalarının Mariavé ve çocuklarla resimlerini çekmişler, Pachón'un bunu kişisel bir mesaj olarak algılaması umuduyla, cumartesi günü *El Tiempo*'da basmışlardı. Gerçekten de öyle oldu: Pachón, rehin tutulduğu hücresinde gazeteyi açar açmaz, Peder'in girişimlerinin doruk noktasına ulaştığını apaçık görmüştü. Muhafızlar ağızlarından bir şey kaçırırlar mı diye masum tuzaklar kurarak, mucizenin beklentisi içinde bütün günü huzursuz geçirmiş, ama hiçbir şey öğrenememişti. Haftalardan beri konuyu ağızlarından düşürmeyen radyoyla televizyon, o cumartesi haberi geçiştirmişti.

Pazar günü, her zamanki gibi başlamıştı. Pachón'ya, muhafızlar sabahleyin biraz tuhaf ve tedirgin gibi görünmüşlerdi, ama gün boyunca yavaş yavaş her pazar yaptıkları işlere dönmüşlerdi: pizzalı özel öğle yemeği, televizyonda klişeleşmiş film ve programlar, biraz iskambil, biraz futbol. Birdenbire, artık kimsenin beklemediği bir sırada, Criptón'un haber spikeri, İade Edilebilirler'in kalan son iki rehinenin serbest bırakılacaklarını duyurdukları haberiyle açtı bülteni. Pachón, bir zafer narasıyla yerinden fırlayarak nöbetteki muhafızını kucakladı. "Kalp kri-

zi geçireceğimi sandım," diye anlattı sonradan. Ama muhafız, kuşku dolu bir ihtiyatla karşılamıştı haberi.

"Doğrulanmasını bekleyelim," dedi.

Öteki radyo ve televizyon haberlerini de çabucak taramışlardı; bildiri hepsinde vardı. Bunlardan biri, *El Tiempo*'nun haber dairesinden yayın yapıyordu; Pachón, sekiz ay sonra, özgür hayatın sağlam zeminini bir kez daha ayağının altında hissetmişti: pazar nöbetindeki biraz da üzüntülü hava, camlı bölmelerindeki her zamanki yüzler, kendi çalışma köşesi. Haber bülteninin özel muhabiri, çok yakın olan serbest bırakılma haberini bir kez daha yineledikten sonra, mikrofonu –tıpkı bir dondurma külahı gibi– tutarak bir spor yazarının ağzına götürüp şöyle sordu:

"Bu habere ne diyorsunuz?"

Pachón, haber dairesi başkanı olarak eleştiride bulunmadan edemedi.

"Ne aptalca bir soru!" dedi. "Yoksa beni bir ay daha tutmalarını söyleyeceğini mi bekliyordu?"

Radyo ise, her zamanki gibi, televizyon kadar amansız değil, ama daha duygulandırıcıydı. Pek çokları Hernando Santos'un evinde toplanıyorlar, oradan, önlerine kim gelirse onların açıklamalarını yayınlıyorlardı. Pachón'un tedirginliğini artırmıştı bu, çünkü kendisini hemen aynı gece salıvermelerini düşünmek saçma gelmiyordu ona. "Ömrümün en uzun yirmi dört saati işte böyle başladı," diye anlattı. "Her saniye bir saat gibiydi."

Basın, her yandaydı. Televizyon kameraları, Pachón'un evinden babasınınkine gidiyorlardı; her ikisi de pazar gecesinden beri akrabalar, arkadaşlar, yalnızca meraklılar ve dünyanın her yerinden gelmiş gazetecilerle dolup taşıyordu. Mariavé ile Hernando Santos, haberlerin aldığı beklenmedik biçimlere göre bir evden ötekine kaç kez gittiklerini hatırlamıyorlardı, o kadar ki, sonun-

da Pachón, televizyonda hangi evin kimin evi olduğunun içinden çıkamaz olmuştu. İşin kötüsü, her iki evde de onlara yeniden aynı soruları soruyorlardı; durum çekilmez olmuştu. Düzensizlik öyle bir hal almıştı ki, Hernando Santos, kendi evine sıkışıp kalmış kalabalığın arasından kendine yol açamamış, içeriye usulca garajdan girmek zorunda kalmıştı.

Nöbette olmayan muhafızlar, Pachón'yu kutlamaya gelmişlerdi. Bu habere o kadar sevinmişlerdi ki, Pachón, onların kendi gardiyanları olduğunu unutmuş, toplantı, aynı kuşaktan yakın arkadaşlar arasında bir partiye dönüşmüştü. Tam o dakikada, muhafızlarını topluma geri kazandırma amacının, özgürlüğüne kavuşmasıyla başarısızlığa uğramakta olduğunu fark etmişti. Medellín'e göç eden Antioquia'lı gençlerdi bunlar; varoşlarda kendilerini kaybediyorlar, hiç çekinmeden adam öldürüyor, öldürülüyorlardı. Genellikle, babanın çok olumsuz, annenin ise çok sert bir imaja sahip olduğu, dağılmış ailelerden geliyorlardı. Çok yüksek ücretle çalışmaya alışıktılar; para kavramları yoktu.

Pachón, sonunda uyuyabildiğinde, düşünde olağanüstü bir biçimde özgür ve mutlu olduğunu görmüş, ama birden gözlerini açtığında, tepesinde her zamanki tavanla karşılaşmıştı. Gecenin geri kalanını –her zamankinden daha deli ve daha yakın olan– o deli horoz yüzünden sıkıntı içinde ve gerçekten nerede olduğunu bir türlü bilemeden geçirmişti.

Sabahleyin saat altıda –günlerden pazartesiydi– radyo, olası salıverilmenin saatiyle ilgili hiçbir ipucu vermeden haberi doğrulamıştı. Ana bültenin sayısız tekrarlarının sonunda, Rahip García Herreros'un, Başkan Gaviria'yla görüşmesinin ardından, öğleyin saat on ikide bir basın toplantısı yapacağı da duyuruldu. "Ah Tanrım!" dedi Pachón kendi kendine. "Bizler için bunca şey yap-

mış olan bu adam, umarım son dakikada her şeyi berbat etmez." Öğleyin saat birde, serbest bırakılacağını söylemişler, ama saat beşten sonrasına kadar bir daha hiçbir şey öğrenememişti; o saatte, maskeli şeflerden biri, –Escobar'ın reklam merakına uygun olarak– Maruja'nın saat yedi haberleri, kendisinin de dokuz buçuk haberleri için tam vaktinde dışarı çıkacağını, hiçbir heyecan belirtisi göstermeden haber verdi ona.

Maruja'nın sabahı ise daha oyalayıcı geçmişti. İkinci derece şeflerden biri, saat dokuz sıralarında odaya girmiş, serbest bırakılmasının öğleden sonra gerçekleşeceğini belirtmişti. Ayrıca Peder García Herreros'un girişimlerinin bazı ayrıntılarını da anlatmıştı ona; belki de son ziyaretlerinden birinde, Maruja kendisine, kaderinin Peder García Herreros'un ellerinde olup olmadığını sorduğunda ona yaptığı bir haksızlığı affettirmekti amacı. Alaylı bir ifadeyle Maruja'ya şu yanıtı vermişti:

"Merak etmeyin, siz çok daha güvendesiniz."

Maruja, adamın soruyu yanlış yorumladığını fark etmiş, Peder'e karşı her zaman büyük bir saygı beslediğini açıklamıştı hemen. Önceleri televizyondaki kimi zaman karmaşık ve anlaşılmaz vaazlarına fazla dikkat etmediği doğruydu; ama Escobar'a yollamış olduğu o ilk mesajından sonra, kendi hayatıyla ilgili olması gerektiğini anlamış, art arda her gece onu büyük bir dikkatle izlemişti. Girişimlerinin nasıl gittiğini, Medellín'e yaptığı ziyaretleri, Escobar'la yaptığı konuşmaların nasıl ilerlediğini izlemiş, onun doğru yolda olduğundan hiç kuşku duymamıştı. Ancak o şefin alaycılığı, belki de Peder'in, İade Edilebilirler'in gözünde, gazetecilerle kamuoyu önünde konuşurken düşünülebileceği kadar saygınlığı olmadığı korkusunu vermişti ona. Bu kez onun girişimleri sonucu yakında serbest bırakılacağının doğrulanması, sevincini artırmıştı.

Rehinelerin serbest bırakılmalarının ülkede yarattığı

heyecen üzerinde kısaca söyleştikten sonra, Maruja, kaçırıldığı gece o ilk evdeyken elinden aldıkları yüzüğünü sordu ona.

"Sakin olun," dedi adam. "Bütün eşyalarınız güvende."

"Kaygılıyım," dedi Maruja, "çünkü o yüzüğü benden burada değil, bulunduğumuz o ilk evde almışlardı; onu alanı da bir daha görmedik. Yoksa siz miydiniz?"

"Ben değildim," dedi adam. "Ama dedim ya, sakin olun, çünkü eşyalarınız orada. Ben onları gördüm."

Kâhyanın karısı, Maruja'ya neyi eksikse satın almayı önermişti. Maruja da ona rimel, ruj, kaş kalemi, bir de kaçırıldığı gece yırtılmış olan çoraplarının yerine bir çift çorap ısmarladı. Daha sonra, serbest bırakılma konusunda yeni bir haber olmamasından kaygılanan kâhya girdi içeri; sık sık olduğu gibi, son dakikada planları değiştirmiş olabileceklerinden korkuyordu. Oysa Maruja sakindi. Yıkandı, kaçırıldığı gece üstünde olan aynı giysileri giydi; bir tek çıkarken giyeceği krem rengi ceketini bırakmıştı.

Radyo istasyonları, kamuoyunun ilgisini, bütün gün, kaçırılanların beklenmeleriyle ilgili spekülasyonlar, aileleriyle röportajlar, yerlerini bir dakika sonra daha da gürültülü başka söylentilere bırakan doğrulanmamış söylentiler üzerinde tutmuşlardı. Ama kesin olan hiçbir şey yoktu. Maruja, çocuklarıyla dostlarının, belirsizlik gölgesi altında vakitsiz bir sevinç içindeki seslerini duyuyordu. Yeniden dekore edilmiş olan evini, onu beklemekten sıkılmış grup grup gazeteciler arasında keyifle konuşan kocasını bir kez daha görmüştü. İlk gördüğünde hiç hoşuna gitmemiş olan dekorasyonun ayrıntılarını inceleyecek vakti olmuş, keyfi biraz yerine gelmişti. Muhafızlar, haberleri dinlemek ve seyretmek için o çılgınca temizlik çabalarına ara veriyor, onu rahatlatmaya çalışıyorlardı, ama gün ilerledikçe bunu daha az becerebiliyorlardı.

Başkan Gaviria, devlet başkanlığının kırk birinci pazartesi sabahı beşte, çalar saati kurmadan uyanmıştı. Bazen kendisinden daha geç yatan Ana Milena'yı uyandırmamak için ışığı yakmadan kalkar, tıraş olup yıkanmış, büroya gitmek üzere giyinmiş olarak, kimseyi uyandırmadan haberleri dinlemek üzere, yatak odasının dışında, buz gibi soğuk ve loş bir koridorda bulundurduğu portatif bir taburede otururdu. Radyo haberlerini, sesi çok kısılmış olarak kulağına dayadığı bir cep radyosundan dinlerdi. Gazeteleri, başlıklarından ilanlarına kadar çabucak bir göz atarak elden geçirir, ilgisini çeken şeyler gördükçe, duruma göre, sonradan sekreterleri, danışmanları ve bakanlarıyla konuşmak üzere, makas kullanmadan yırtıp alırdı. Bir keresinde yapılması gerekip de yapılmamış olan bir konuyla ilgili bir habere rastlamış, gazete kupürünü, kenarına aceleyle yazılmış tek bir satırla, ilgili bakana yollamıştı: "Bu sorunu çözümlemek için bakanlığa ne zaman gideceksin Tanrı aşkına?" Sorun hemen çözümlenmişti.

O günün tek haberi, rehinelerin çok yakında serbest bırakılacaklarıydı; aynı haberin içinde, Escobar'la yaptığı görüşmenin öyküsünü dinlemek üzere Peder García Herreros'la yapılan bir söyleşi de yer alıyordu. Başkan, günlük programını, kendisine her an ulaşılabilecekleri biçimde yeniden düzenledi. Ertelenebilecek bazı görüşmeleri iptal edip, yerlerine başkalarını aldı. Bunlardan ilki olan, başkanlık danışmanlarıyla bir toplantıyı, öğrencilere yakışır şu sözlerle açmıştı:

"Pekâlâ, hadi bu ödevi bitirelim."

Danışmanların birçoğu, bir önceki cuma günü bu konuda çekimser olan General Maza Márquez'le bir söyleşi yapmış oldukları Caracas'tan yeni dönmüşlerdi; o söyleşi sırasında, Basın Danışmanı Mauricio Vargas, hükümetin içinde olsun, dışında olsun, hiç kimsenin, Pablo Escobar'ın gerçekten nereye yöneldiği hakkında

tam bir fikri olmadığı konusundaki kaygısını dile getirmişti. Maza, onun teslim olmayacağından emindi, çünkü o yalnızca Kurucu Meclis'in çıkaracağı affa güveniyordu. Vargas da, bir soruyla karşılık vermişti ona: Kendi düşmanları ve Cali karteli tarafından ölüme mahkûm edilmiş olan bir adamın af ne işine yarar ki? "Belki kendisine yardımcı olabilir, ama bu tam bir çözüm olamaz," diye tamamlamıştı sözünü. Escobar'ın ivedilikle ihtiyacı olan şey, kendisi ve yakınları için, devletin koruması altında güvenli bir hapishaneydi.

Danışmanlar, bu konuyu, Peder García Herreros'un, saat on ikideki görüşmeye, Escobar'ın, yerine getirilmediği takdirde ne teslim olacağı ne de gazetecileri bırakacağı, kabul edilemez bir son dakika koşuluyla birlikte çıkagelmesi korkusu karşısında ortaya atmışlardı. Hükümet için onarılması güç bir fiyasko olurdu bu. Uluslararası İşler Danışmanı Gabriel Silva, buna karşı önlem olarak iki tavsiyede bulundu: Birincisi, Başkan bu görüşmede yalnız olmamalıydı; ikincisi de, spekülasyonları önlemek için, görüşme biter bitmez, olabildiğince eksiksiz bir bildiri yayımlamalıydı. Bir gün önce New York'a uçmuş olan Rafael Pardo da, telefonda aynı görüşü paylaşmıştı.

Başkan, Peder García Herreros'u öğleyin saat on ikide kabul etti. Bir yanda, yanında kendi camiasından iki rahiple birlikte Peder ve Alberto Villamizar'la oğlu Andrés vardı; öte yanda da, Özel Kalem Müdürü Miguel Silva ve Mauricio Vargas'la birlikte Başkan Gaviria. Devlet başkanlığı basın bürosu görevlileri, her şey iyi gittiği takdirde basına dağıtılmak üzere fotoğraf ve video filmi çekiyorlardı. İşler iyi gitmezse de, hiç değilse fiyaskonun kanıtları basının elinde kalmayacaktı.

Yaşadıkları ânın öneminin bilincinde olan Peder, başkana, Escobar'la yaptığı görüşmenin ayrıntılarını anlattı. Teslim olacağından ve rehineleri serbest bırakaca-

ğından en küçük kuşkusu yoktu; bu sözlerini dört elle yazmış oldukları notlarla de destekledi. Koşul olarak ileri sürülen tek öğe, hapishanenin, Escobar'ın kendisi tarafından öne sürülmüş olan güvenlik nedenleriyle, Itagüí Cezaevi değil, Envigado olmasıydı.

Başkan, notları okuduktan sonra Peder'e geri verdi. Dikkatini çeken şey, Escobar'ın, kaçırılanları serbest bırakma sözü vermediği, yalnızca İade Edilebilirler nezdinde girişimde bulunmayı üstlendiğiydi. Villamizar, bunun, Escobar'ın aldığı onca önlemden biri olduğunu anlattı: Kaçırılanların kendi elinde olduğunu, aleyhinde kanıt olarak kullanılamaması için, hiçbir zaman kabullenmiş değildi.

Peder, Escobar'ın, teslim olurken kendisinin de yanında bulunmasını istemesi durumunda ne yapması gerektiğini sordu. Başkan, onunla birlikte gitmesi gerektiğini kabul ediyordu. Operasyonun güvenliği konusunda Peder tarafından ortaya atılan kuşkular karşısında, Başkan, kendi operasyonunun güvenliğini, Escobar'ın kendisinden daha iyi kimsenin garanti edemeyeceği yanıtını verdi. Son olarak da, Başkan Peder'e, yersiz bir sözcükle her şeyin mahvolmaması için kamuoyuna yapılacak açıklamaları en aza indirmenin önemli olduğunu belirtmiş, Peder'in yanındakiler de bu düşünceyi desteklemişlerdi. Peder de bunu kabul etti ve üstü kapalı son bir öneride bulunma fırsatını yakalayarak şöyle dedi: "Ben bununla bir hizmette bulunmak istedim, daha başka bir şey için de bana ihtiyacınız olursa emirlerinize amadeyim, örneğin şu öteki rahip efendiyle birlikte barışı kurmanın yollarını aramak gibi." Ulusal Kurtuluş Ordusu Komutanı olan İspanyol rahip Manuel Pérez'den söz ettiği apaçık ortadaydı. Toplantı yirmi dakikada sona ermiş ve resmî bir bildiri yayımlanmamıştı. Verdiği söze sadık kalan Peder García Herreros da, basına yaptığı açıklamalarında ölçülü olma konusunda örnek bir davranış sergilemişti.

Maruja, Peder'in basın toplantısını izlemiş, yeni hiçbir şey bulamamıştı. Televizyon haberleri, kaçırılanların evlerinde nöbet tutan gazetecileri göstermişti yeniden; bunlar pekâlâ bir gün öncesinin görüntüleri de olabilirdi. Maruja da bir önceki günü dakikası dakikasına yeniden yaşamış, akşamüstünün televizyon dizilerini seyretmeye bile vakti kalmıştı. Resmî duyuruyla hevesi yerine gelen Damaris, infazın arifesindeki idam mahkûmları gibi, öğle yemeği mönüsünü ısmarlama hakkını lütfetmişti ona. Maruja da, alay etme niyetinde olmaksızın, mercimek dışında herhangi bir şey istediğini söyledi. Sonunda vakit daraldığından Damaris alışverişe çıkamamış, veda yemeğinde mercimekli mercimekten başka bir şey verilememişti.

Pachón'ya gelince, o da kaçırıldığı gün üstünde olan –hareketsizlik ve kötü beslenme yüzünden aldığı kilolarla da artık üzerine dar gelen– giysilerini giymiş, oturup haberleri dinlemeye, birini söndürüp birini yakarak sigara içmeye koyulmuştu. Kendi serbest bırakılmasıyla ilgili her tür haberi dinledi. Durmadan düzeltilen haberleri, beklemenin gerilimiyle şaşkın bir haldeki meslektaşlarının saf ve basit yalanlarını da dinledi. Kendisinin, bir lokantada kimliğini saklayarak yemek yerken yakalandığını, sonunda bu kişinin, kardeşlerinden biri çıktığını da duydu.

Dışarı çıktığında tutsaklığının tanığı olarak yayımlama düşüncesiyle, mesleğini unutmamak için güncel konularda yazmış olduğu makale notlarını, yorumları, haberleri yeniden okudu. Yüzden fazlaydı bunlar. Geleneksel siyasi sınıfın, Kurucu Meclis'in yasallığı aleyhinde atıp tutmaya başladığı aralık ayında yazmış olduğu bir tanesini muhafızlarına da okudu. Pachón, hiç kuşkusuz tutsaklığın verdiği düşüncelerin ürünü olan bir enerji ve bağımsızlık duygusu içinde onları yerden yere vuruyordu. "Kolombiya'da nasıl oy toplandığını, parlamenterlerin pek

çoğunun seçimden nasıl galip çıktıklarını hepimiz biliyoruz," diyordu bir yazısında. Oy satın almanın, ülkenin tümünde, özellikle de kıyı kesiminde başını alıp gittiğini, seçmenlerin oylarına karşılık elektrikli ev aletleri çekilişleri yapıldığını, seçilenlerin birçoğunun, bunu, kamu maaşları ve parlamenter ödenekleri üzerinden komisyon almak gibi daha başka politik alışkanlıklar yoluyla başardıklarını söylüyordu. "Bu yüzden de," diyordu seçilenler, "ayrıcalıklarını kaybetme olasılığı karşısında bugün avaz avaz ağlayan hep aynı erkeklerle aynı kadınlardır." Sonra da neredeyse kendi aleyhine bir sonuca varıyordu: "Medyanın, uğruna onca mücadele verilen ve artık epeyce yol almaya başlamış bulunan tarafsızlığı –buna *El Tiempo*'yu da katıyorum– yok olup gitmiştir."

Yine de, yazılarının en şaşırtıcı olanı, politikacılar sınıfının, Kurucu Meclis için yüzde ondan fazla bir oy oranı elde ettiğinde M-19'a karşı gösterdiği tepki üzerine yazdığı yazıydı. "M-19'a karşı takınılan saldırganca tavır," diye yazmıştı, "ve iletişim organlarında ona getirilen (ayrımcılık dememek için) sınırlama, hoşgörüden ne kadar uzak olduğumuzu ve en önemli şey olan aklımızı modernleştirmek için daha ne kadar eksiğimiz bulunduğunu göstermektedir." Politikacıların, eski gerillaların seçimlere katılmalarını, sırf demokrat görünmek için alkışladıklarını, ama oy oranı yüzde onun üzerine çıktığında onların aleyhine söylemediklerini bırakmadıklarını yazıyordu. Sonra da, ülkenin gazetecilik tarihinde en çok okunan köşe yazarı olan büyükbabası Enrique Santos Montejo'nun (Calibán) üslubunda şu sonuca varıyordu: "Kolombiyalıların son derece kendine özgü ve geleneksel bir kesimi, kaplanı öldürdü, ama postundan korktu." Romantik sağın erken gelişmiş bir örneği olarak ilkokuldan beri kendini göstermiş biri için bundan daha şaşırtıcı bir şey olamazdı.

Kendisinin de açıklayamadığı nedenlerle saklamaya karar verdiği üç tanesinin dışında, notlarının hepsini yırttı. Ailesine ve Başkan'a yazdığı mesajların, ayrıca vasiyetnamesinin müsveddelerini de sakladı. Kendisini yatağa bağladıkları zinciri de, heykeltıraş Bernardo Salcedo onunla bir heykel yapar hayaliyle alıp götürmeyi isterdi, ama üzerinde kendilerini ele verecek izler bulunur korkusuyla buna izin vermemişlerdi.

Buna karşılık Maruja, hayatından silinmek üzere olan o korkunç geçmişin hiçbir anısını tutmak istememişti. Ama akşam saat altıda kapı dışarıdan açılmaya başladığında, acılarla dolu o altı ayın, hayatını ne dereceye kadar yönlendireceğini fark etmişti. Marina'nın ölümünden ve Beatriz çıktığından beri, salıverilme ya da idam saatiydi o; her ikisi de aynı saatte olmuştu. O uğursuz törensel sözü, yüreği ağzına gelerek bekledi: "Artık gidiyoruz, hazırlanın." Gelen Doktor'du; yanında bir gün önceki ikinci derece şef de vardı. İkisi de vakitten dolayı aceleleri var gibi görünüyorlardı.

"Tamam, tamam!" dedi Doktor, Maruja'yı acele ettirmek için. "Çabuk olun!"

O ânı önceden o kadar çok hayal etmişti ki, içinde acayip bir vakit kazanma ihtiyacı duyarak, yüzüğünü sordu.

"Onu Doña Beatriz'e yolladım," dedi ikinci şef.

"Olamaz," diye son derece sakin karşılık verdi Maruja. "Onu daha sonradan gördüğünüzü söylemiştiniz."

O sırada kendisini ilgilendiren, yüzükten çok, karşısındakini, üstünün önünde yüzlemekti. Ama o da, vaktin darlığı karşısında anlamazlıktan gelmişti. Kâhyayla karısı, içinde özel eşyalarıyla birlikte değişik muhafızların tutsaklık boyunca kendisine vermiş olduğu Noel kartları, eşofman, havlu, dergiler ve bir-iki kitap gibi hediyelerin bulunduğu torbayı Maruja'ya getirdiler. Son günler-

de kendisini beklemiş olan o uysal çocukların, aziz madalyonlarıyla resimlerinden başka ona verecek bir şeyleri yoktu; kendileri için dua etmesini, onları unutmamasını, onları o kötü hayattan kurtarmak için bir şeyler yapmasını rica ettiler.

"Ne isterseniz yaparım," dedi Maruja. "Günün birinde bana ihtiyacınız olursa beni arayın da size yardım edeyim."

Doktor da onlardan aşağı kalmak istememişti. "Anı olarak ben ne verebilirim ona?" dedi kendi kendine, ceplerini yoklayarak. Cebinden 9 milimetrelik bir mermi çıkarıp Maruja'ya verdi.

"Alın," dedi, şaka etmekten çok ciddi bir tavırla. "Size sıkmadığımız kurşun."

Maruja'yı, kâhyayla Damaris'in kollarından koparıp almak kolay olmamıştı; Damaris, kendisini unutmamasını söyleyerek onu öpmek için maskesini burnuna kadar kaldırmıştı. Maruja, içten gelen bir heyecan hissediyordu. Ne de olsa hayatının en uzun günlerinin sonu ve en mutlu ânıydı bu.

Kafasına geçirdikleri kukuleta, bulabildiklerinin en kirlisi, en pis kokulusu olsa gerekti. Göz delikleri ensesine gelecek biçimde ters olarak giydirmişlerdi; Marina'yı öldürmeye götürürlerken de kukuletayı böyle ters giydirdiklerini hatırlayamadan edemedi. Onu alıp karanlıklarda sürükleyerek kaçırırken kullandıkları kadar konforlu bir otomobile götürdüler; aynı yere, aynı pozisyonda, aynı önlemlerle oturttular: Dışarıdan görülmesin diye kafası yanındaki adamın dizlerine dayalıydı. Yol üstünde pek çok polis noktası bulunduğu, herhangi birinde durdurulacak olurlarsa kukuletasını çıkararak uslu uslu oturması gerektiği konusunda uyardılar Maruja'yı.

Villamizar, saat birde oğlu Andrés'le birlikte öğle yemeği yemişti. Saat iki buçukta öğle uykusuna uzandı; bu gecikmiş uykusundan saat beş buçuğa kadar uyanamamıştı. Saat altıda tam duştan çıkmış, eşini beklemek üzere giyinmeye başlarken telefon çaldı. Komodinin üzerindeki ahizeyi kaldırarak yalnızca, "Ne var?" diyebildi. Tanımadığı bir ses, sözünü kesmişti: "Saat yediden birkaç dakika sonra orada olacak. Çıkmak üzereler." Telefon kapanmıştı. Villamizar'ın minnettar kaldığı, beklenmedik bir haber olmuştu bu. Arabasının bahçede, şoförünün de hazır olduğundan emin olmak için kapıcıyı aradı.

Eşini karşılamak üzere koyu renk kostüm giyerek, kareli açık renk bir kravat taktı. Her zamankinden daha ince uzundu, çünkü altı ayda dört kilo vermişti. Akşam saat yedide, Maruja gelene kadar gazetecilerle sohbet etmek üzere salona girdi. Onun dört çocuğuyla, her ikisinin çocukları Andrés de oradaydı. Bir tek, ailenin müzisyeni Nicolás eksikti; o da birkaç saate kadar New York'tan gelecekti. Villamizar, gidip telefona en yakın koltuğa oturdu.

O sırada Maruja'nın özgürlüğüne beş dakika kadar kalmıştı. Kaçırıldığı gecenin tersine, özgürlüğe yapılan yolculuk, hiçbir aksilikle karşılaşılmadan çabuk geçmişti. Önceleri, lüks bir otomobil için hiç de uygun olmayan virajlarla dolu toprak bir yoldan gittiler. Maruja, yanındaki adamdan başka, şoförün yanında bir başkasının daha gitmekte olduğunu konuşmalardan anlamıştı, ama Doktor da onlardan biri gibi gelmedi ona. Bir çeyrek saat sonra onu yere uzanmaya zorlayarak beş dakika kadar durdular; Maruja, neden olduğunu anlayamamıştı. Saat yedideki yoğun trafiğin içinde büyük ve gürültülü bir bulvara çıktılar; sonra herhangi bir aksilikle karşılaşma-

dan ikinci bir bulvara girdiler. Aradan topu topu üç çeyrek saatten fazla geçmeden, araba birdenbire ani bir frenle durmuştu. Şoförün yanındaki adam, Maruja'ya telaşla şu emri verdi:

"Hadi, hemen inin, çabuk."

Yanında oturan adam, onu otomobilden çıkarmaya çalıştı. Maruja ise karşı koydu.

"Hiçbir şey göremiyorum!" diye bağırdı.

Başındaki kukuletayı çıkarmaya yeltendi, ama kaba bir el onu engellemişti. "Çıkarmadan beş dakika bekleyin!" diye bağırdı. Sonra bir itişte onu arabadan indirdi. Maruja, boşluğun verdiği baş dönmesiyle büyük bir korku hissetmiş, kendisini bir uçuruma atmışlar gibi gelmişti. Ayağının altındaki sağlam zemin onu rahatlattı. Arabanın uzaklaşmasını beklerken, az trafik olan bir sokakta bulunduğunu hissetti. Son derece ihtiyatlı davranarak kafasındakini çıkardı, ağaçlar arasında alt katlarında ışık yanan evleri gördü; işte o zaman özgür olduğu gerçeğini anlayabildi. Saat yediyi yirmi dokuz geçiyordu ve kendisini kaçırdıkları akşamdan beri aradan yüz doksan üç gün geçmişti.

Bulvardan tek bir otomobil yaklaşmış, bir U dönüşü yaptıktan sonra, tam Maruja'nın karşısına, öbür kaldırıma park etmişti. Maruja da, tıpkı kendi başına geldiğinde Beatriz'in düşündüğü gibi, bu kadar büyük bir rastlantı olamayacağını geçirdi aklından. O araba, kurtulmasının sonunu garantilemek üzere kendisini kaçıranlar tarafından gönderilmiş olmalıydı. Maruja, şoförün penceresine yaklaştı.

"Lütfen," dedi, "ben Maruja Pachón'um. Beni şimdi serbest bıraktılar."

Bütün istediği, bir taksi bulmasına yardım etmeleriydi. Ama adam bir çığlık attı. Daha birkaç dakika önce, radyoda rehinelerin çok yakında serbest bırakılmalarının

beklendiği haberini dinlerken, kendi kendine şöyle demişti: "Şimdi bir taksi arayan Francisco Santos'la karşılaşsam, nasıl olur acaba?" Maruja, bir an önce yakınlarını görmeye can atıyordu, ama telefon etmek üzere kendisini karşıdaki eve götürmesine ses çıkarmadı.

Ev sahibesiyle çocukları, onun kim olduğunu anladıklarında çığlık çığlığa boynuna sarılmışlardı. Maruja, kendini morfin yemiş gibi hissediyordu; çevresinde olup bitenler de, kendisini kaçıranların bir başka aldatmacası gibi geliyordu. Onu bulan adamın adı Manuel Caro'ydu ve o evin sahibi olan Augusto Borrero'nun damadıydı; onun da karısı, Luis Carlos Galán'ın seçim kampanyasında Maruja'yla birlikte çalışmış olan, Yeni Liberalizm'in eski partililerinden biriydi. Ancak Maruja, hayata, tıpkı bir sinema perdesinde seyreder gibi, dışarıdan bakıyordu. Bir içki istedi –nedenini hiçbir zaman bilemeyecekti– ve bir dikişte içip bitirdi. Sonra evine telefon etti, ama numarayı iyi hatırlayamıyordu, iki denemesinde de yanılmıştı. Üçüncüsünde hemen bir kadın sesi karşılık verdi: "Buyurun?" Maruja onu tanımıştı, abartıya kaçmadan, "Alexandra, kızım," dedi.

Alexandra haykırdı:

"Anne! Neredesin?"

Alberto Villamizar, telefon çaldığında koltuğundan fırlamış, ama o sırada bir rastlantı olarak telefonun yakınından geçmekte olan Alexandra'dan önce yetişememişti. Maruja, ona adresi vermeye başlamıştı, ama Alexandra'nın elinin altında ne kâğıt vardı, ne de kalem. Villamizar, ahizeyi onun elinden kaparak, şaşılacak bir doğallıkla selamladı Maruja'yı:

"Ne var ne yok yavrum? Nasılsın?"

Maruja da aynı tavırla karşılık vermişti ona:

"İyiyim aşkım, hiçbir sorun yok."

Villamizar, o ânı düşünerek kâğıdı kalemi önceden

hazırlamıştı. Maruja adresi söylerken not aldı, ama bir noktayı pek iyi anlayamadığını hissederek, aileden birini telefona çağırmasını istedi. Borrero'nun eşi, istediği açıklamaları yaptı ona.

"Binlerce teşekkürler," dedi Villamizar. "Yakınmış. Hemen geliyorum."

Telefonu kapamayı unutmuştu, çünkü o upuzun gerilim ayları boyunca bozmadığı, kendine hâkim o demir gibi güçlü hali, bir anda yok olmuştu. Binanın merdivenlerini ikişer ikişer atlayarak indi; peşinden çığ gibi gelen, savaş gereçlerini yüklenmiş gazetecilerle birlikte apartman holünü geçti. Ters yönden gelen başka gazetecilerle kapıda neredeyse çarpışacaktı.

"Maruja'yı bırakmışlar!" diye bağırdı hepsine. "Hadi gidelim!"

Arabanın içine kapıyı öyle bir çarparak girmişti ki, uyuklamakta olan şoförün ödü patladı. "Gidip hanımefendiyi alalım," dedi Villamizar. Ona adresi verdi: 107 Numaralı yanyol, No. 27-73. "Otoyolun batı paralelinde beyaz bir evmiş," diye de belirtti. Ama bunları öyle birbirine karıştırarak aceleyle söylemişti ki, şoför yanlış yöne doğru yola çıktı. Villamizar, kişiliğinden hiç beklenmeyen bir gerginlik içinde uyardı onu:

"Ne yaptığınıza dikkat etsenize!" diye bağırdı, "Beş dakikada orada olmamız gerek. Başaramazsak karışmam ha!"

Kaçırılma olayının o korkunç dramını onunla birlikte yaşamış olan şoför, hiç istifini bozmadı. Villamizar kendini toparlamış, en kısa ve kolay yolu göstermişti ona, çünkü telefonda kendisine adresi açıklarlarken, kaybolmayacağından emin olmak için yolu hep gözünün önüne getirmişti. Trafiğin en kötü olduğu saatti, ama en kötü gün değildi.

Andrés de, yanında kuzeni Gabriel'le birlikte, babasının ardından, sahte sirenler ve ambulans hileleriyle tra-

fiğin içinde kendilerine yol açmakta olan gazeteciler kervanının peşinden yola çıkmıştı. Usta bir sürücü olmasına rağmen, trafiğin içinde sıkışıp kalarak durdu. Oysa Villamizar, on beş dakika gibi rekor bir sürede varmıştı oraya. Evin hangisi olduğuna bakmasına gerek kalmamıştı, çünkü kendi apartmanındaki gazetecilerden bazıları, içeri girmelerine izin vermesi için ev sahibiyle tartışmaya başlamışlardı bile. Villamizar, kalabalığın arasından kendine yol açtı. Kimseyi selamlamasına fırsat kalmamıştı, çünkü ev sahibesi onu tanıyarak merdivenleri işaret etti.

"Şuradan," dedi.

Maruja, kocası gelene kadar hazırlansın diye kendisini götürdükleri büyük yatak odasındaydı. İçeri girer girmez, hiç tanımadığı acayip biriyle burun buruna gelmişti: aynada gördüğü kendi kendisiyle. Çektiği böbrek iltihabından gözkapakları şişmiş, altı ay karanlıkta yaşamaktan teni yeşilimsi solgun bir renk almış haliyle kendini pufla gibi şişkin görmüştü.

Villamizar, iki adımda merdiveni çıktı, önüne ilk gelen kapıyı açtı; burası, bebekler ve bisikletlerle çocukların odasıydı. Bunun üzerine karşıki kapıyı açtı; kaçırıldığı gün evinden çıkarken üzerinde olan kareli ceketiyle, kendisi için yeni makyaj yapmış olarak yatağın üzerinde oturan Maruja'yı gördü. "Şimşek gibi girdi içeri," diye anlattı Maruja. O da onun boynuna atılmış, upuzun, sessiz bir kucaklamayla sımsıkı sarılmışlardı birbirlerine. Ev sahibinin direncini kırarak evin içine dalan gazetecilerin patırtısı, onları kendinden geçtikleri bu halden kurtarmıştı. Maruja korkmuştu; Villamizar keyifle gülümsedi.

"Senin meslektaşların," dedi.

Maruja, üzüntü içindeydi. "Altı aydır kendimi aynada görmemiştim," dedi. Aynadaki görüntüsüne gülümsedi; kendisi değildi o. Doğruldu, saçlarını ince bir kurdeleyle ensesinde bağladı, aynadaki kadının, altı ay önce

bildiği kendi görüntüsüne benzemesi için elinden geleni yaparak hazırlandı. Ama başaramamıştı.

"Korkunç bir haldeyim," diyerek şişmekten biçimsizleşmiş parmaklarını gösterdi kocasına. "Yüzüğümü aldıkları için fark etmemiştim."

"Mükemmelsin," dedi Villamizar da.

Omzuna sarılarak salona götürdü onu.

Gazeteciler, ellerinde kameralar, ışıklar, mikrofonlarla üzerlerine saldırmışlardı. Maruja'nın gözleri kamaştı. "Sakin olun çocuklar," dedi onlara. "Evde daha rahat konuşuruz." Bunlar söylediği ilk sözler olmuştu.

Akşam saat yedideki haber bültenlerinde bu olaydan hiç söz edilmemişti, ama Başkan Gaviria, telsiz aracılığıyla, Maruja Pachón'un serbest bırakıldığını birkaç dakika sonra öğrenmişti. Mauricio Vargas'la birlikte onun evine doğru yola çıkmışlar, ama Francisco Santos'un her an gerçekleşmesi gereken salıverilmesiyle ilgili resmî bildiriyi hazır bırakmışlardı. Mauricio Vargas, resmen bildirilmeden haberi geçmemeleri koşuluyla, gazetecilerin kayıt cihazlarına yüksek sesle okumuştu bildiriyi.

O saatte Maruja da evine gitmek üzere yoldaydı. Oraya varmadan az önce, Pachón Santos'un serbest bırakıldığı söylentisi, gazeteciler de bağlı bir köpek gibi tuttukları resmî bildiriyi salıverince, bütün radyo istasyonlarından sevinç havlamalarıyla yükselmişti haber.

Başkan'la Mauricio Vargas, haberi arabada giderlerken duymuşlar, önceden banda alma fikrine sevinmişlerdi. Ancak beş dakika sonra haber tekzip edilmişti.

"Mauricio," diye bağırdı Gaviria, "bu bir felaket!"

Ama o sırada yapabilecekleri tek şey, haberin, verildiği biçimde gerçekleşeceğine güvenerek beklemekti. Bu arada, içerideki kalabalık yüzünden Villamizar'ın apartman dairesinde kalmalarının olanaksızlığı karşısında, Pachón'un üç tane asılsız salıverilme haberinden sonra

gerçekten serbest bırakılmasını beklemek üzere, bir üst kattaki Azeneth Velázquez'in dairesinde oturdular.

Pachón Santos, Maruja'nın serbest bırakıldığı haberini, kendi haberinin vakitsiz verilmesini ve hükümetin gafını duymuştu. Tam o sırada odaya, sabahleyin kendisiyle konuşmuş olan adam girdi; onu kolundan tutarak, gözüne bant takmadan alıp aşağı kata götürdü. Orada evin bomboş olduğunu fark etmişti; korumalarından biri, gülmekten katılarak, son ayın kirasını ödememek için evdeki mobilyaları bir nakliye kamyonuyla alıp götürdüklerini anlattı. Muhafızlar, Pachón'la kucaklaşarak vedalaştılar, kendisinden öğrendikleri onca şey için ona teşekkür de ettiler. Pachón, verdiği yanıtta içtendi:

"Ben de sizlerden çok şey öğrendim."

Garajda, okuyor pozlarında yüzüne örtmesi için eline bir kitap vererek birtakım uyarılarda bulundular. Polisle karşılaşacak olurlarsa, onların kaçabilmeleri için kendini arabadan aşağı atmalıydı. En önemlisi de, Bogotá'da bulunduğunu değil, engebeli bir yoldan üç saatlik uzaklıkta bir yerde olduğunu söylemeliydi. Nedeni de korkunçtu: Pachón'un, evin yeri hakkında bir fikir edinebilecek kadar zeki olduğunu biliyorlardı; bunu açıklamamalıydı, çünkü muhafızlar, rehin tutulduğu onca gün boyunca, hiçbir önlem almadan konu komşuyla iç içe yaşamışlardı.

"Siz anlatacak olursanız," diye sözünü tamamladı, serbest bırakılma operasyonunun sorumlusu, "sonradan bizi teşhis etmesinler diye bütün komşuları öldürmemiz gerekir."

Boyacá Bulvarı'yla 80. Sokak'ın kesiştiği yerdeki polis kulübesinin karşısında arabanın motoru durmuştu. İki kez, üç kez, dört kez bana mısın dememiş, beşincisinde yeniden çalışmıştı. Hepsi buz gibi terler döküyorlardı. İki blok daha gittikten sonra, rehinenin elindeki kitabı aldılar, eline taksi için üç tane iki binlik vererek, sokağın kö-

şesinde salıverdiler. Pachón, yoldan geçen ilk taksiye bindi; kendisinden para almayı istemeyen genç ve cana yakın şoför, evinin kapısında beklemekte olan kalabalığın arasından durmadan klaksona basarak, sevinç çığlıkları içinde yol açmıştı. Rakip gazeteciler için tam bir hayal kırıklığı olmuştu bu: İki yüz kırk dört günlük mahpusluktan sonra zayıflayıp çökmüş bir adamla karşılaşacaklarını sanmışlar, içi de dışı da gençleşmiş, daha şişman, daha delidolu, yaşama isteğini her zamankinden daha fazla duyan bir Pachón Santos'la karşılaşmışlardı. "Onu tıpkı eskisi gibi geri yollamışlar," dedi kuzeni Enrique Santos Calderón. Ailenin neşeli nüktedanlığı bulaşmış bir başkası da şöyle ekledi: "Altı ay daha rahatlıkla kalabilirmiş."

Maruja, artık kendi evindeydi. Alberto'yla ikisi, peşlerinde, trafiğin düğümleri arasında canlı yayın yaparak kendilerini durmadan sollayıp önlerine geçen gazetecilerle birlikte varmışlardı eve. Olayın gelişimini radyodan izlemekte olan sürücüler, yanlarından geçerlerken onları tanıyorlar, klaksonlarına hiç durmadan basarak selamlıyorlardı; sonunda sevinç gösterileri bütün yol boyuna yayılmıştı.

Andrés Villamizar, babasının gittiği yönü kaybedince eve geri dönmek istemişti, ama arabayı öyle zorlamıştı ki, motor yerinden oynamış, arabanın rotu kırılmıştı. Onu en yakın polis kulübesindeki nöbetçi memurlara emanet ederek, önünden geçen ilk arabayı durdurdu: Haberleri dinleyerek gitmekte olan cana yakın bir işadamının kullandığı, koyu gri renkte bir BMW'ydi bu. Andrés, ona kim olduğunu, neden acele ettiğini söyleyerek kendisini götürebildiği yere kadar götürmesini rica etti.

"Binin," dedi adam, "ama bakın sizi uyarayım, yalan söylüyorsanız başınıza gelecek var."

7. Cadde'yle 80. Sokak'ın köşesinde, eski Renault' sunun içinde bir kız arkadaşı yetişti onlara. Andrés, yoluna onunla devam etti, ama araba, çevreyolunun yokuşunda soluksuz kalmıştı. Bunun üzerine Andrés, ne yapıp edip Ulusal Radyo İstasyonu'nun beyaz cipine bindi.

Eve çıkan yokuş, otomobillerle ve kendilerini sokağa atan komşuların kalabalığıyla tıkanmıştı. Bunun üzerine Maruja ile Villamizar, kalan yüz metreyi yürümek üzere arabayı bırakmaya karar vermişler, hiç farkına varmadan, onu kaçırmış oldukları aynı noktada inmişlerdi arabadan. Maruja'nın o heyecanlı kalabalığın arasında tanıdığı ilk yüz, "Kolombiya Onları Geri İstiyor"un, başladığından beri o gece ilk kez konusuzluktan yayın yapamayan yaratıcısı ve yönetmeni María del Rosario Ortiz' in yüzü olmuştu. Hemen arkasından da Andrés'i gördü; bir yolunu bulup kamyonetten atlayarak evine ulaşmaya çalışırken uzun boylu, güçlü kuvvetli bir polis memuru sokağın kapatılması emrini vermiş, Andrés de, ani bir esinlenişle, memurun gözlerinin içine bakarak, sert bir sesle şöyle demişti:

"Ben Andrés'im."

Polis memurunun onu tanıdığı yoktu, ama geçmesine izin verdi. Maruja, kendisine doğru koşarken tanıdı onu; alkışlar arasında birbirlerini kucakladılar. Onlara yol açmak için devriyelerin yardım etmeleri gerekmişti. Maruja, Alberto ve Andrés, yürekleri sıkışarak yokuşu çıkmaya koyulmuşlar, heyecanlarına yenik düşmüşlerdi. Üçünün de tutmaya kararlı oldukları gözyaşları, ilk kez olarak akmaya başlamıştı. Başka türlü de olamazdı: Yakın komşularının oluşturduğu göz alabildiğine uzanan bir başka kalabalık da, en yüksek binaların camlarına bayraklar asmış, eve dönüşün sevinç dolu serüvenini, ilkbahar çiçekleri gibi açmış beyaz mendiller ve bitmek bilmez alkışlarla kutluyordu.

Sonsöz

Ertesi sabah saat dokuzda, daha önceden kararlaştırıldığı biçimde, Villamizar, bir saat bile uyumadan Medellín'de uçaktan inmişti. Hayata yeniden dönüşü çılgın bir partiyle kutlamışlardı. Sabahın saat dördünde evlerinde yalnız kalmayı başardıklarında, Maruja ile Alberto, günün olaylarıyla öyle heyecan içindeydiler ki, şafak sökene kadar salonda oturup eski günleri anmışlardı. La Loma Çiftliği'nde, Villamizar her zamanki şölenle karşılanmıştı, ama bu kez özgürlüğü kutlayan şampanya da vardı. Yine de kısa bir dinlenme olmuştu bu, çünkü artık acelesi olan, rehineleri kendine kalkan edemeden dünyanın kim bilir neresinde saklanmış olan Pablo Escobar'dı. Yeni elçisi, "Maymun" adını taktıkları, uzun boylu, konuşkan, gerçek sarışın, altın renkli upuzun bıyıklı biriydi; teslim olma görüşmeleri için de tam yetkilerle donatılmıştı.

Başkan Gaviria'nın emriyle, Escobar'ın avukatlarıyla yürütülen hukuksal tartışma süreci, Adalet Bakanı'nın da bilgisi dahilinde, Hukuk Doktoru Carlos Eduardo Mejía tarafından gerçekleştirilmişti. Fiziksel olarak teslim olma işleminde ise, Mejía, hükümet tarafında Rafael Pardo'yla birlikte hareket edecek, öte yanda da Jorge Luis Ochoa, Maymun ve gizlendiği yerden Escobar'ın kendisi bulunacaklardı. Villamizar, hükümetin etkin arabulucusu ol-

mayı hâlâ sürdürüyordu; Escobar için moral açısından bir garantör olan Peder García Herreros ise, daha ivedilik gerektirecek aksilikler için hazır bulunacaktı.

Villamizar'ın, Maruja'nın serbest bırakılmasının ertesi günü Medellín'de bulunması yolunda Escobar'ın gösterdiği acelecilik, teslim olmasının hemen gerçekleşeceğini akla getirmişti, ama bunun böyle olmadığı çok geçmeden anlaşılmıştı, çünkü ona göre işlemlerde hâlâ gözden kaçmış bazı eksiklikler vardı. Herkesin, herkesten çok da Villamizar'ın duyduğu en büyük kaygı, teslim olmadan önce Escobar'ın başına bir şey gelmesiydi. Bunda haklıydılar da: Villamizar, Escobar'ın ya da geriye kalacak adamlarının, sözünde durmadığı konusunda en küçük bir kuşku duyacak olurlarsa bunu ona canıyla ödeteceklerini biliyordu. Bu buz gibi hava, Escobar'ın kendisinin La Loma'ya telefon edip, hiçbir giriş yapmaya gerek görmeden onu selamlamasıyla dağılmıştı:

"Mutlu musunuz Doktor Villa?"

Villamizar onu daha önce ne görmüş ne de sesini duymuştu; o efsanevi ününün en küçük bir izini taşımayan sesindeki kesin sükûnet onu etkilemişti. "Geldiğiniz için minnettarım," diye devam etti Escobar, onun yanıtını beklemeden, bir efsane kahramanı değil dünyalı olduğunu, kulağa hoş gelmeyen o gecekondu şivesiyle adamakıllı belli ederek. "Siz, sözünüzün eri bir kişisiniz, beni yolda bırakmayacağınızı biliyordum." Sonra da hemen konuya girdi:

"Nasıl teslim olacağımı kararlaştıralım."

Aslında Escobar, nasıl teslim olacağını çok iyi biliyordu, ama belki de o sıralarda tüm güvenini bağladığı bu kişiyi tam olarak sınamak istiyordu. Avukatlarıyla Ağır Ceza Dairesi başkanı, kimi zaman doğrudan doğruya, kimi zaman da bölge başkanının aracılığıyla, ama her zaman Adalet Bakanlığı'yla eşgüdüm halinde, onun tes-

lim olmasının tüm ayrıntılarını teker teker tartışmışlardı. Devlet başkanlığı kararnamelerini her birinin farklı yorumlamasından doğan hukuksal konulara açıklık kazandırılmasından sonra, tartışma konuları üçe inmişti: hapishane konusu, hapishanedeki personel konusu, bir de polisle ordunun oynayacağı roller konusu.

Envigado'daki eski Uyuşturucu Bağımlıları Rehabilitasyon Merkezi olan hapishane, tamamlanmak üzereydi. Villamizar'la Maymun, Escobar'ın isteği üzerine, Maruja ile Pachón Santos'un serbest bırakılmalarının ertesi günü orayı ziyaret etmişlerdi. Hapishanenin görünümü, köşelere yığılmış molozlar ve o yıl yağan şiddetli yağmurların yaptığı hasar nedeniyle oldukça iç karartıcıydı. Güvenlik sistemleri tamamlanmıştı. Beş bin volt elektrik akımı verilmiş on beş sıra telin geçtiği iki metre seksen santim yüksekliğe yakın çifte bir çit, giriş kapısındaki iki nöbetçi kulesinin dışında da yedi tane gözleme kulesi vardı. Girişteki iki kule, hem Escobar'ın kaçmasını hem de onu öldürmelerini engellemek üzere daha da güçlendirilecekti.

Villamizar'ın bulabildiği tek eleştiri noktası, Escobar için öngörülen odadaki İtalyan karolarıyla kaplı banyo olmuştu; bunun daha ciddi bir dekorasyonla değiştirilmesini istemiş, bu değişiklik de yapılmıştı. Raporunda vardığı sonuç, daha da ciddiydi: "Tam hapishaneye benzer bir hapishane gibi göründü bana." Gerçekten de, sonunda ülkeyi de, dünyanın yarısını da hop oturtup hop kaldıracak ve hükümetin saygınlığına gölge düşürecek olan o görgüsüzce ihtişam, sonradan gerçekleştirilen akıl almaz bir rüşvet ve yıldırma operasyonu sonucu, hapishane içindekiler tarafından yaratılmıştı.

Escobar, Villamizar'dan, fiilen teslim olmasının ayrıntıları üzerinde kendi aralarında bir anlaşmaya varmaları amacıyla Bogotá'da kuşku uyandırmayacak bir telefon numarası vermesini istemiş, o da yukarı kattaki kom-

şu hanım Azeneth Velázquez'inkini vermişti. Hiçbir numara onunkinden daha güvenli olamaz gibi gelmişti ona; en aklı başında insanı bile zıvanadan çıkaracak kadar çılgın yazarlarla sanatçıların her saat.telefon ettikleri bir yerdi. Kararlaştırdıkları formül basit ve zararsızdı: Kimliği belirsiz bir kişi Villamizar'ın evine telefon edip şöyle diyordu: "On beş dakika içinde Doktor." Villamizar, hiç acele etmeden Azeneth'in dairesine çıkıyor, on beş dakika sonra da Pablo Escobar'ın kendisi telefon ediyordu. Bir keresinde Villamizar asansörde gecikmiş, telefona Azeneth çıkmıştı. Kaba saba bir taşralı sesi, Doktor Villamizar'ı istedi.

"Burada oturmuyor," dedi Azeneth.

"Siz meraklanmayın," dedi taşralı, gülümsediği sesinden anlaşılarak. "Şu anda yukarı çıkıyor."

Konuşan, Pablo Escobar'ın ta kendisiydi, ama Azeneth bunu, ancak bu kitabı okumayı akıl ederse öğrenebilecek. Çünkü o gün Villamizar, içindeki sadakat duygusuyla, bunu ona söylemek istemiş, –hiçbir şeyi kolay kolay yutmayan– Azeneth ise, ona kulaklarını tıkamıştı.

"Ben hiç mi hiç bir şey öğrenmek istemiyorum," demişti ona. "Evimde canın ne isterse onu yap, ama bana anlatma."

O zamana kadar Villamizar, artık Medellín'e haftada birden fazla yolculuk yapar olmuştu. Intercontinental Oteli'nden María Lía'ya telefon ediyor, o da onu La Loma'ya götürecek bir araba yolluyordu. Yaptığı ilk yolculuklardan birinde, Ochoa'lara yardımları için teşekkür etmek üzere Maruja'yla birlikte gitmişlerdi. Öğle yemeği sırasında, serbest bırakıldığı gece kendisine geri verilmeyen minicik zümrütlü ve elmaslı o yüzük konusu açıldı. Villamizar, Ochoa'lara bundan da söz etmiş, onlar da Escobar'a bir mesaj yollamışlardı, ama o hiçbir yanıt vermemişti. O gün orada olan Maymun, ona yeni bir yü-

zük hediye edilmesi olanağını attı ortaya, ama Villamizar, Maruja'nın o yüzüğü maddi değil manevi değerinden dolayı özlediğini belirtti. Maymun da, sorunu Escobar'a iletmeye söz verdi.

Escobar'ın Azeneth'in evine açtığı ilk telefon, Peder García Herreros'un onu tövbe etmez bir fuhuş uzmanı olmakla suçladığı ve Tanrı'nın yoluna geri dönmeye çağırdığı bir "Tanrı'nın Dakikası" programı nedeniyle olmuştu. Peder'in bu kadar büyük bir U dönüşü yapmasından kimse bir şey anlamamıştı. Escobar, Peder kendi aleyhine döndüyse, bunun çok önemli bir nedeni olması gerektiğini düşünüyordu; teslim olmasını da, derhal kamuoyuna yapılacak bir açıklama koşuluna bağlamıştı. İşin kötüsü, adamları da, Peder'in sözüne olan güvenleri nedeniyle teslim olmayı kabul etmişlerdi. Villamizar, Peder'i alıp La Loma'ya götürdü; Peder de orada telefonla Escobar'a her türlü açıklamayı yaptı. Buna göre, programın banda alınması sırasında yapılan bir hata sonucu söylemediği bir şeyi söylemiş gibi görünüyordu. Escobar, bu konuşmayı banda alarak adamlarına dinletmiş ve kriz atlatılmıştı.

Ama dahası da vardı. Hükümet, hapishanenin dışında ordu ve jandarmadan karma devriyelerin bulunmasında, çevredeki ormanı atış alanı olarak açmakta, hem yerel hem de merkezî yönetime bağlı bir cezaevinin söz konusu olması nedeniyle, muhafızları atama yetkisinin, merkezî hükümet, Envigado Belediyesi ve savcılıktan oluşan üçlü bir komitede bulunmasında direniyordu. Escobar, muhafızların kendisine bu kadar yakın olmalarına itiraz etmişti, çünkü düşmanları onu hapishanenin içinde öldürebilirlerdi. Karma devriyeye de itirazı vardı, çünkü –avukatlarına bakılırsa– Cezaevleri Yönetmeliği'ne göre, hapishanelerin içinde kamu güvenlik birimleri bulundurulamazdı. Çevredeki ormanın kesilmesine de

itiraz etti; birinci neden, helikopterlerin inişini mümkün kılıyordu, ikincisi de, bir atış alanının, mahpusları hedef alarak kullanılabilecek bir poligon olduğunu tahmin ediyordu; sonunda, askerî terminolojide, atış alanının, çevreyi iyi gören bir araziden başka bir şey olmadığına onu inandırabilmişlerdi. Zaten Uyuşturucu Bağımlıları Merkezi'nin avantajı da –gerek hükümet, gerekse mahkûmlar açısından– buydu, çünkü binanın herhangi bir noktasından, tehlikenin kokusunu vakitlice alabilecekleri biçimde vadinin tamamı ve dağ görülebiliyordu. Son olarak da, Ağır Ceza Dairesi başkanı, son dakikada, dikenli tellerden yapılmış çitin dışında, hapishanenin çevresine bir de kurşun işlemez bir duvar çekilmesini istemiş, Escobar öfkesinden deliye dönmüştü.

30 Mayıs Perşembe günü, *El Espectador*, –son derece güvenilir resmî kaynaklara dayanarak– Escobar'ın avukatlarıyla hükümet sözcüleri arasında yapılan bir toplantıda Escobar'ın teslim olması için öne sürüldüğü söylenen koşullarla ilgili bir haber yayımlamıştı. Habere göre, bu koşullar arasında en göze çarpanı, General Maza Márquez'in sürgüne gönderilmesi ile, Ulusal Polis Örgütü Komutanı General Miguel Gómez Padilla ve Polis Örgütü Hukuki Araştırmalar Genel Müdürlüğü Komutanı General Octavio Vargas Silva'nın görevlerinden alınmalarıydı.

Başkan Gaviria, hükümete yakın kişilerin kendisine dayandırdıkları bu haberin kaynağına açıklık getirmek üzere General Maza Márquez'e bürosunda randevu vermişti. Görüşme yarım saat sürdü; her ikisini de tanıyanlar için, hangisinin daha soğukkanlı olduğunu tahmin etmek olanaksızdı. O yumuşak bariton sesiyle ağır ağır konuşan General, konu üzerindeki araştırmalarıyla ilgili ayrıntılı bilgi vermiş, Başkan da tam bir sessizlik içinde

onu dinlemişti. Yirmi dakika sonra vedalaştılar. Ertesi gün General, Başkan'a, tarihî bir kanıt olarak kalması için, kendisine söylediklerinin kelimesi kelimesine tekrarını içeren altı sayfalık resmî bir mektup yolladı.

Soruşturmalarının sonucuna göre –deniyordu mektupta– haberin kaynağı Martha Nieves Ochoa'ydı; bunu, günler önce, çok özel bir haber niteliğinde –özel sırdaşları olan– *El Tiempo* hukuk yazarlarına anlatmış, onlar ise haberin ilk olarak *El Espectador*'da yayımlanmasına akıl erdirememişlerdi. General, Pablo Escobar'ın teslim olmasını hararetle desteklediğini ifade ediyor, ilkelerine, zorunluluklarına ve görevlerine bağlılığını yineledikten sonra sözünü şöyle tamamlıyordu: "Sizin de bildiğiniz nedenlerden, Sayın Başkanım, pek çok kişi ve kuruluş, beni, belki de aleyhimdeki amaçlarına kolaylıkla erişmelerine olanak verecek tehlikeli bir konuma koyma hevesiyle, profesyonel olarak yerimden oynatma yollarını aramakta ısrar etmektedirler."

Martha Nieves Ochoa, haberin kaynağı olduğunu inkâr etmiş, konu bir daha ağza alınmamıştı. Ancak, aradan üç ay geçtikten sonra –Escobar artık hapiste olduğu sırada– Devlet Başkanlığı Genel Sekreteri Fabio Villegas, General Maza'yı Başkan'ın emriyle bürosuna çağırarak Mavi Salon'a buyur etti; salonun bir ucundan öbür ucuna bir pazar gezintisinde gibi yürüyerek, Başkan'ın onun görevden çekilmesi kararını kendisine bildirdi. Maza, bunun, Escobar'a verilen ve hükümetin yalanladığı ödünün kanıtı olduğundan emin olarak oradan ayrılmış, "Pazarlık konusu edildim," diye bunu açıkça söylemişti de.

Her ne olursa olsun, ondan çok önceden beri, Escobar, General Maza'ya, aralarındaki savaşın sona ermiş olduğunu, kendisinin de her şeyi unutup ciddi olarak teslim olacağını duyurmuştu: Saldırıları durduruyor, çetesini dağıtıp dinamitleri teslim ediyordu. Bunun kanıtı ola-

rak da, sonradan yedi yüz kilo dinamit bulacakları gizli yerlerin bir listesini göndermişti ona. Daha sonra, hapisteyken, Medellín tugayına, toplam iki ton dinamit bulunan bazı koyların yerlerini açıklamayı sürdürecekti. Ama Maza, asla inanmamıştı ona.

Teslim olma işleminin gecikmesinden sabırsızlığa kapılan hükümet, Antioquia'lı değil, Boyacá'lı birini –Luis Jorge Pataquiva Silva'yı– cezaevi müdürü olarak atamış, ayrıca değişik eyaletlerden yine Antioquia'lı olmayan yirmi kadar jandarma eri yollamıştı. "Ne olursa olsun," dedi Villamizar, "istedikleri şey rüşvet vermekse, Antioquia'lı da olsa, başka yerden de olsa fark etmez." Onca dönüp dolaşmaktan kendisi de yorgun düşen Escobar, bunu pek tartışmamıştı bile. Sonunda, cezaevinin girişini polisin değil, ordunun koruması ve Escobar'ın kendisini hapishane yemeğiyle zehirleyecekleri korkusunu gidermek için istisnai önlemler alınması konusunda anlaşmaya varılmıştı.

Öte yandan, Cezaevleri Genel Müdürlüğü, Ochoa Vázquez kardeşlerin olağanüstü güvenlik önlemleriyle korunan Itagüí koğuşunda uygulanan aynı ziyaret kurallarını benimsemişti. Sabahleyin yataktan kalkma saati en geç yedi, akşam kilit altındaki ayrı hücreye kapatılma saati de en geç sekizdi. Escobar'la arkadaşları, her pazar saat sekizle öğleden sonra iki arası kadın ziyaretçileri, cumartesi günleri erkek ziyaretçileri, her ayın birinci ve üçüncü pazarları da çocuk yaştaki ziyaretçileri kabul edebilirlerdi.

9 Haziran sabahı şafakta, Medellín askerî inzibat taburu, çevreyi gözlemekte olan süvari birliğinden nöbeti devralarak, olağanüstü bir güvenlik harekâtı başlatmış, çevre dağlarda o yöreyle ilgili olmayan kimselerin evlerini boşaltarak, yerin ve göğün tüm denetimini eline almıştı. Artık daha fazla bahane kalmamıştı. Villamizar,

Maruja'nın serbest bırakılması nedeniyle Escobar'a minnettar olduğunu, ama sırf o bir türlü teslim olamıyor diye kendisini daha fazla tehlikeye atmak istemediğini –tüm içtenliğiyle– ona bildirmiş, şu haberi de ciddi olarak yollamıştı: "Artık bundan sonra ben sorumlu değilim." Escobar, başsavcının da teslim sırasında yanında bulunması biçimindeki son bir koşulla, iki gün içinde kararını verdi.

Son dakikada çıkan bir aksilik, yeni bir ertelemeye neden olabilirdi: Escobar'ın elinde, teslim olan kişinin bir başkası değil de kendisi olduğunu kanıtlayacak resmî bir kimlik belgesi yoktu. Avukatlarından biri, bu sorunu hükümete açmış, bu nedenle de, tüm güvenlik güçleri tarafından aranmakta olan Escobar'ın ilgili Nüfus Dairesi'ne bizzat gitmesi gerektiğini göz önüne almadan, onun için bir nüfus cüzdanı çıkarılmasını istemişti. İvedilikle bulunan çözüm yolu, kimliğini parmak iziyle ve eski bir noterlik belgesinde kullanmış olduğu kimlik belgesi numarasıyla kanıtlaması, aynı zamanda da, bu belgeyi zayi etmiş olduğundan ibraz edemeyeceğini beyan etmesi olmuştu.

Maymun, 18 Haziran gecesi saat on ikide, Villamizar'ı, acil bir telefona bakmak üzere yukarı kata çıkması için uyandırmıştı. Vakit çok geçti, ama Azeneth'in dairesi, Egidio Cuadrado'nun akordeonu ve ***vallenatos*** grubuyla mutlu bir cehennemi andırıyordu. Villamizar'ın, bu en yüksek düzeydeki kültür dedikodusu mekanizmasının çılgın kalabalığı arasından dirsek darbeleriyle kendine yol açması gerekmişti. Azeneth, o tipik üslubuyla, yolunu kesti.

"Sizi arayanın kim olduğunu artık biliyorum. Ama dikkatli olun, yoksa hadım ediverirler ha!"

Tam telefon çaldığı anda yatak odasında bırakmıştı onu. Evi sarsan gürültü patırtının arasında, Villamizar, mesajın en önemli bölümünü zorlukla duyabilmişti:

"Tamam, yarın sabah erkenden Medellín'e gelin."

Rafael Pardo, sabahleyin saat yedide, Sivil Havacılık'tan bir uçağı, teslim olma işleminde hazır bulunacak olan resmî heyetin emrine vermişti. Vakitsiz bir sızma hareketinden korkan Villamizar, sabahın saat beşinde Peder García Herreros'un evinde boy gösterdi. Onu kilisede, cüppesinin üzerindeki dikişsiz pançosuyla, ayin duasını bitirmek üzere bulmuştu.

"Tamam Peder, hadi yürüyün," dedi. "Medellín'e gidiyoruz, Escobar teslim olacak."

Uçakta, –onların dışında– Peder'in bazı olaylarda yardımcılığını yapan yeğeni Fernando García Herreros, Enformasyon Müsteşarlığı'ndan Jaima Vázquez, Cumhuriyet Başsavcısı Doktor Carlos Gustavo Errieta, bir de İnsan Hakları'ndan sorumlu Savcı Doktor Jaime Córdoba Triviño vardı. Medellín'in tam ortasındaki Olaya Herrera Havaalanı'nda onları María Lía ile Martha Nieves Ochoa bekliyorlardı.

Resmî heyet, valiliğe götürülmüştü. Villamizar'la Peder ise, teslim işleminin son formaliteleri tamamlanırken kahvaltı etmek üzere María Lía'nın apartman dairesine gittiler. Orada, Escobar'ın yolda olduğu, sık sık karşılaşılan polis noktalarından kaçınmak için kâh arabayla, kâh yayan tur atarak geldiğini öğrenmişlerdi. Böyle tehlikeli şans işlerinde uzmandı zaten.

Peder'in sinirleri bir kez daha ayaktaydı. Kontak lenslerinden biri düşmüş, üstüne de basmıştı; öylesine çileden çıkmıştı ki, Martha Nieves onu alıp San Ignacio gözlükçüsüne götürmek zorunda kalmış, orada sorunu-

nu normal bir gözlükle çözümlemişlerdi. Kentin her yanı, çok sıkı denetim yapan polis noktalarıyla doluydu; onları hemen hepsinde durdurmuşlardı; ama denetim amacıyla değil, Peder'in Medellín'in mutluluğu için yaptığı şeyden dolayı. Çünkü her şeyin mümkün olduğu o kentte, dünyanın en gizli sırrı bile hemen halka mal olurdu.

Maymun, üzerinde sıcak yerlere yakışan incecik bir ceket, ayağında yumuşacık pabuçlarıyla sanki bir kır gezintisi için giyinmiş gibi, öğleden sonra saat iki buçukta María Lía'nın dairesine geldi.

"Tamam," dedi Villamizar'a. "Valiliğe gidiyoruz. Siz ayrı gidin, ben de ayrı geliyorum."

Yalnız başına kendi arabasına bindi. Villamizar, Peder García Herreros ve Martha Nieves de, María Lía'nın arabasına bindiler. Valiliğin önünde iki erkek arabadan indiler. Kadınlar dışarıda beklemek üzere orada kalmışlardı. Maymun, artık o soğukkanlı, yetenekli teknik uzman değil, sanki kendi içine gizlenmeye çalışan biriydi. Koyu renk bir gözlük takmış, başına golf kepi giymişti; hep Villamizar'ın arkasında ikinci planda tutuyordu kendini. Onun Peder'le birlikte içeri girdiğini gören biri, Escobar'ın –çok sarışın, çok uzun boylu ve çok şık olarak– valiliğe teslim olmuş bulunduğunu haber vermek üzere hemen telefona koşup Rafael Pardo'yu aramıştı.

Dışarı çıkmaya hazırlanırlarken, bir uçağın kentin hava sahasına yaklaşmakta olduğu, telsizle Maymun'a bildirilmişti. Urabá'daki gerillalarla girişilen bir çatışmada yaralanmış askerleri getiren askerî bir ambulanstı bu. Vaktin çok geç olduğu korkusu yetkilileri tedirgin ediyordu, çünkü helikopterler hava kararırken uçamazlardı; teslim olma işlemini ertesi güne bırakmak da tehlikeli olabilirdi. Bunun üzerine Villamizar, Rafael Pardo'yu aradı; o da yaralıların uçuş yolunu değiştirterek, hava sahası-

nı açık bulundurmaları konusunda kesin emir verdi. Olayın sona ermesini beklerken, kendi günlüğüne şöyle yazmıştı: "Bugün Medellín'in üzerinde kuş bile uçmuyor."

İlk helikopter –altı kişilik bir Bell 206'ydı bu– saat üçten biraz sonra, içinde Başsavcı, Jaime Vázquez, Fernando García Herreros ve –sonsuz popülaritesi Pablo Escobar'ın rahatlaması için bir başka güvence olan– radyo gazetecisi Luis Alirio Calle olmak üzere, valiliğin damından hareket etti. Bir güvenlik görevlisi, pilota, dosdoğru hapishaneye yönelmesini bildirmişti.

İkinci helikopter –bu da on iki kişilik bir Bell 412'ydi– ilkinden on dakika sonra, Maymun telsiz telefonla emir aldığında hareket etti. Villamizar, onunla ve Peder' le birlikte bu helikoptere binmişti. Tam hareket etmek üzereyken, Kolombiyalı suçluların yabancı ülkelere iade edilmemelerinin, elli bir lehte, on üç aleyhte, beş çekimser oyla, daha sonra onaylanmak üzere, ilk oturumda henüz kabul edildiği Kurucu Meclis toplantısında, hükümetin tutumunun yenilgiye uğradığı haberini radyodan duymuşlardı. Bu sonucun önceden planlanmış bir hareket olduğunu gösteren belirtiler bulunmasa da, Escobar' ın bunu peşinen bildiğini ve teslim olmak için son dakikaya kadar beklediğini düşünmemek neredeyse çocukça olurdu.

Pilotlar, Pablo Escobar'ı alıp hapishaneye götürmek üzere Maymun'un talimatlarına uyuyordu. Bu çok kısa bir uçuş olmuştu; öyle de alçaktan uçuyorlardı ki, talimatlar sanki bir otomobil için verilir gibiydi: 8. Cadde'yi alın, şuradan devam edin, şimdi sağa, daha sağa, daha sağa, şu parka kadar, tamam. Ansızın, bir ağaçlığın arkasından, yoğun renklerdeki tropikal çiçeklerin arasından, El Poblado'nun akıp giden trafiğinin ortasında kocaman bir bilardo masasına benzeyen kusursuz bir futbol sahasıyla birlikte, şahane bir malikâne görünmüştü.

"Oraya inin," diye işaret etti Maymun. "Motoru kapatmayın."

Villamizar, ancak evin hizasına geldiklerinde, alanın çevresinde silahları tetikte en az otuz adamın beklemekte olduklarını keşfetmişti. Helikopter o el değmemiş çayıra konduğunda, gruptan ayrılan on beş kadar koruma, fark edilmemesi imkânsız olan bir adamın çevresinde helikoptere doğru tedirginlikle yürüdüler. Adamın omuzlarına kadar upuzun saçları, göğsüne kadar inen, gür ve sert, kapkara bir sakalı, yayla güneşiyle yanıp koyulaşmış bir teni vardı. Hantal yapılıydı; ayaklarına tenis ayakkabıları, üzerine adi pamukludan açık mavi ince bir ceket giymişti; tüyler ürpertici bir sükûnet içinde, hafif adımlarla yürüyordu. Villamizar, yalnızca ömründe gördüğü herkesten farklı olduğu için ilk bakışta tanımıştı onu.

Escobar, en yakın korumalarıyla sımsıkı kucaklaşarak çabucak vedalaştıktan sonra, onlardan ikisine helikopterin öbür yanından binmeleri için işaret etti. Kendisine en yakın olanlardan "Pis" Eran ile Otto'ydu bunlar. Sonra, yarı hızla dönmekte olan pervanelerden sakınmadan, kendisi de bindi. Yerine oturmadan önce ilk selamladığı Villamizar olmuştu. Ilık, bakımlı elini ona uzatarak, sesinde en küçük bir heyecana yer vermeden şöyle sordu:

"Nasılsınız Doktor Villamizar?"

"Nasıl gidiyor Pablo?" diye karşılık verdi o da.

Escobar, sonra da nazik bir gülümsemeyle Peder García Herreros'a dönerek her şey için teşekkür etti. İki korumasının yanına oturdu; Maymun'un orada olduğunu da ancak o zaman fark etmiş göründü. Belki de onun, kendisi helikoptere binmeden Villamizar'a talimatları vermekle yetineceğini düşünmüştü.

"Demek siz de," dedi Escobar, "sonuna kadar bu meretin içindesiniz."

Bunun bir minnettarlık belirtisi mi, yoksa bir sitem mi olduğunu kimse anlayamadı, ama daha çok dostça bir ifadeyle söylenmişti. Maymun, herkes kadar şaşkın, kafasını sallayarak gülümsedi.

"Evet, patron!"

O anda Villamizar, Escobar'ın sanıldığından çok daha tehlikeli bir insan olduğunu bir sırrı keşfeder gibi anlamıştı, çünkü onun o sakin ve kendine hâkim halinde doğaüstü bir şey vardı. Maymun, kendi yanındaki kapıyı kapatmaya yeltenmiş, ama nasıl yapacağını bilememişti; kapıyı yardımcı pilotun kapatması gerekti. O ânın heyecanı içinde kimse emir vermeyi akıl edememişti. Gergin bir halde emir bekleyen pilot sordu:

"Kalkalım mı?"

İşte o zaman Escobar, içinde bastırılmış tedirginliğinin ilk belirtisini ele vererek, "Elbette," diye emri verdi aceleyle. "Çabuk olun! Çabuk olun!"

Helikopter çayırdan havalandığında da Villamizar'a şöyle sordu: "Her şey yolunda, değil mi Doktor?" Villamizar da dönüp ona bakmadan, gerçeği söyleyerek yanıt verdi: "Her şey mükemmel." Başka bir şey olmadı, çünkü uçuş sona ermişti. Helikopter, ağaçlara değercesine son mesafeyi de kat etmiş, hapishanenin –taşlarla kaplı, kaleleri kırık– futbol sahasına, kendilerinden on beş dakika önce gelmiş olan birinci helikopterin yanına konmuştu.

Ancak daha sonraki iki dakika, en yoğun dakikalar oldu. Escobar, kapı açıldıktan sonra ilk kendisi inmeye çalışmış, cezaevinin muhafızlarıyla çevresi sarılı bulmuştu kendini: Mavi üniformalı, gergin ve biraz da şaşkın elli kadar muhafız, uzun menzilli tüfeklerini ona doğrultmuşlardı. Escobar şaşırdı, kendine hâkimiyetini bir an için kaybederek, korkutucu derecede otoriter bir sesle haykırdı:

"Kahretsin, indirin silahlarınızı!"

Muhafızların komutanı da aynı emri verdiğinde, Es-

cobar'ınki yerine getirilmişti bile. Escobar'la yanındakiler, kendilerini cezaevi yetkililerinin, resmî heyet üyelerinin ve onunla birlikte teslim olmak üzere karayolundan gelmiş olan işbirlikçilerinin beklediği eve kadar olan iki yüz metreyi yürüdüler. Escobar'ın karısıyla beti benzi atmış olarak ağlamak üzere olan annesi de oradaydılar. Escobar, yanından geçerken annesinin omzuna sevgi dolu hafif bir hareketle dokunarak şöyle dedi: "Sakin ol ihtiyar." Cezaevi müdürü, elini uzatarak onu karşılamaya çıktı:

"Señor Escobar, ben Luis Jorge Pataquiva," diye kendini tanıttı.

Escobar, onun elini sıktı. Sonra pantolonunun sol paçasını kaldırarak, bileğine bağlı bir kayışta taşımakta olduğu tabancayı kılıfından çıkardı. Harika bir mücevherdi bu: Sedef kabzasına altın kakmayla adının başharfleri yazılı bir Sig Sauer 9'du. Escobar, tabancanın şarjörünü çıkarmamış, kurşunları teker teker yerlerinden çıkararak yere atmıştı.

Önceden prova edilmişe benzeyen biraz tiyatrovari bir hareket olmuştu bu; atanması uykularını kaçırmış olan başgardiyana karşı bir güven gösterisi olarak etkili de olmuştu. Ertesi günki haberlerde, Escobar'ın, tabancayı teslim ederken Pataquiva'ya şöyle dediği yazılmıştı: "Kolombiya'da barış için." Olayın hiçbir tanığı bunu hatırlamıyordu; hele silahın güzelliği karşısında gözleri kamaşmış haliyle Villamizar, hiç.

Escobar, herkesi selamladı. Savcılık temsilcisi, bir yandan elini tutarak şöyle dedi: "Haklarınıza saygı gösterilmesini gözetmek üzere buradayım, Señor Escobar." Escobar da, son derece saygılı bir tavırla teşekkür etti ona. En sonunda da Villamizar'ı kolundan tuttu.

"Yürüyün Doktor," dedi ona. "Sizinle benim konuşacak çok şeyimiz var."

Onu dış galerinin ucuna kadar götürdü; orada arkala-

rını herkese dönmüş olarak tırabzana dayanıp, on dakika kadar konuştular. Escobar, usulüne uygun biçimde teşekkür etmekle söze başlamıştı. Sonra, o şaşırtıcı sükûneti içinde, Villamizar'a ve ailesine çektirdiklerinden dolayı ne kadar üzgün olduğunu belirtti, ama bunun her iki taraf için de çok sert bir savaş olduğunu anlamasını istiyordu. Villamizar da, hayatındaki üç büyük bilmeceyi çözüme kavuşturma fırsatını kaçırmadı: Luis Carlos Galán'ı neden öldürmüşlerdi, Escobar neden kendisini öldürtmeye çalışmıştı ve Maruja ile Beatriz'i neden kaçırtmıştı?

Escobar, birinci cinayetle ilgili tüm suçlamaları reddetti. "İşin doğrusu, Doktor Galán'ı herkes öldürmek istiyordu," dedi. Suikastın kararlaştırıldığı tartışmalarda hazır bulunduğunu kabul ediyor, ama işe karıştığını ya da olaylarla herhangi bir ilgisi olduğunu yalanlıyordu. "O işe pek çok kişi karıştı," dedi. "Hatta ben karşı çıktım, çünkü onu öldürürlerse arkasından ne geleceğini biliyordum, ama karar bir kere alınmışsa ben itiraz edemezdim. Bunu böylece Doña Gloria'ya söylemenizi rica ediyorum."

İkinci huzursuzluk konusuna gelince, dostları olan bir grup kongre üyesinin, Villamizar'ın, suçlunun iadesi yasasını onaylatmadan önce şu ya da bu biçimde durdurulması gereken, ele avuca sığmaz, inatçı bir meslektaşları olduğuna kendisini inandırmış olmalarıyla açıklanabilirdi. "Üstelik," dedi, "sürdürdüğümüz o savaşta, insanı dedikodular yüzünden bile öldürüyorlardı. Ama şimdi sizi tanıdığıma göre Doktor Villamizar, başınıza bir şey gelmemiş olan o dakikaya şükürler olsun."

Maruja'nın kaçırılmasıyla ilgili olarak da basit bir açıklama yapmıştı. "Ben, bir şey elde etmek için insanları kaçırıyor, istediğimi elde edemiyordum; kimse benimle görüşmüyor, kimse oralı olmuyordu; bu yüzden de Doña Maruja'ya yöneldim, bakalım bir şey elde edebilir miyim diye." Bundan başka bir gerekçesi olmamış, so-

nunda onun, sözüne güvenilirliğiyle sonsuza dek minnettarlığını kazanan, ciddi ve cesur bir erkek olduğuna inanana kadar, görüşmeler boyunca onu yavaş yavaş nasıl tanıdığını uzun uzun anlatmıştı. "Sizin ve benim dost olamayacağımızı biliyorum," dedi. Ama Villamizar, ne kendisine, ne de ailesinden herhangi bir kimseye bundan böyle hiçbir şey olmayacağından emin olabilirdi.

"Ben, kim bilir ne zamana kadar buradayım," dedi, "ama hâlâ pek çok dostum var, bu yüzden de yakınlarınızdan biri kendini güvensiz hissedecek olursa, biri sizlere bir şey yapmaya kalkacak olursa, bana bir haber yollayın, başka bir şey istemez. Siz sözünüzde durdunuz, ben de duruyorum; çok teşekkürler. Namus sözü."

Escobar, vedalaşmadan önce, Villamizar'dan, kendisine son bir iyilikte bulunarak, akıllarını kaçırmak üzere olan annesiyle karısını yatıştırmasını istedi. Villamizar, fazla bir umuda kapılmadan yaptı bunu, çünkü ikisi de, bu törenin, Escobar'ı hapishanenin içinde öldürtmek için hükümetin hınzırca bir dalaveresi olduğundan emindiler. Villamizar, son olarak da müdürün bürosuna girerek, Rafael Pardo'yu her neredeyse bulmalarını söylemek üzere başkanlık sarayının 284 33 00 numaralı telefonunu ezbere çevirdi.

Rafael Pardo, Basın Danışmanı Mauricio Vargas'ın bürosundaydı; telefonu Vargas açmış, hiçbir yorumda bulunmadan ahizeyi ona geçirmişti. Pardo, onun o kalın ve sakin, ama bu kez biraz olsun sevinçli sesini tanımıştı.

"Doktor Pardo," dedi Villamizar, "Escobar'ı burada cezaevine koymuş bulunuyorum."

Pardo, –belki de ömründe ilk kez– bir haberi kuşku süzgecinden geçirmeden kabul etmişti.

"Ne harika!" dedi.

Mauricio Vargas'ın anlamaya bile çalışmadığı alelacele bir şeyler söyledikten sonra telefonu kapadı, kapıyı

vurmadan Başkan'ın odasına girdi. Günün yirmi dört saati doğuştan gazeteci olan Vargas, Pardo'nun aceleciliğinden ve içeride gecikmesinden, çok önemli bir şeyin söz konusu olduğundan kuşkulanmıştı. Beş dakikadan fazla bekleyemedi. Haber vermeden Başkan'ın odasına girdi; Pardo'nun kendisine henüz söylemiş olduğu bir şeye kahkahalarla gülerken buldu onu. Ne olduğunu o zaman öğrendi. Mauricio, bürosuna her an sökün edebilecek olan gazeteci güruhunu düşünüp keyiflenerek saatine baktı. Saat öğleden sonra dört buçuktu. İki ay sonra, askerî bakanlarla geçen elli yılın ardından, Rafael Pardo, atanmış ilk sivil Savunma Bakanı olacaktı.

Pablo Emilio Escobar Gaviria, aralıkta kırk bir yaşını doldurmuştu. Cezaevine girerken yapılan sıkı bir tıbbi muayeneye göre, sağlık durumu, "fiziksel ve akılsal koşulları normal olan genç bir erkek" olduğunu gösteriyordu. Olağandışı olarak gözlemlenen tek şey, burun zarında bir kan oturması ve burnun içinde plastik cerrahi yara izine benzer bir şeydi, ama kendisi bunu, gençliğinde bir futbol maçı sırasında aldığı yarayla açıklıyordu.

Escobar'ın gönüllü olarak teslim olma tutanağını, Ağır Ceza Dairesi başkanıyla bölge sorumlusu olan bir kadın savcı ve İnsan Hakları'ndan sorumlu savcılık temsilcisi imzalamışlardı. Escobar, imzasını, başparmağının izi ve kaybolan kimlik belgesinin numarası olan Envigado 8.345.766'yla da pekiştirmişti. Savcılık Kâtibi Carlos Alberto Bravo, belgenin sonuna şu notu koymuştu: "Señor Pablo Emilio Escobar, tutanağı bir kez imzaladıktan sonra, aşağıda imzası bulunan Doktor Alberto Villamizar Cárdenas'ın da işbu tutanağı imzalamasını talep etmiştir." Villamizar da imzalamış, ama bu işi hangi sıfatla yaptığı kendisine asla söylenmemişti.

İşlemler tamamlanınca, Pablo Escobar, oradaki herkesle vedalaştıktan sonra, her zamanki gibi kendi özel işleriyle öylesine meşgul olup, üstelik bu kez kendi huzuru ve güvenliği için devletin gücünden de yararlanarak yaşayacağı hücreye girmişti. Ancak hemen ertesi günden başlayarak, Villamizar'ın sözünü etmiş olduğu hapishaneye çok benzeyen o hapishane, levazım kamyonetinin bagajına yapılmış özel bir bölmede azar azar içeri taşınan birinci sınıf malzemeyle inşa edilmiş her türlü lükse, dinlenme tesislerine, eğlence ve suç olanaklarına sahip beş yıldızlı bir malikâneye dönüşmeye başlamıştı. İki yüz doksan dokuz gün sonra, bu rezaleti haber alan hükümet, Escobar'ın hapishanesini daha önceden haber verilmeksizin değiştirmeye karar verdi. Hükümetin bunu öğrenmek için bir yıla ihtiyacı olması kadar inanılmaz olan bir başka şey de Escobar'ın, korkudan ölmek üzere olan bir çavuşla iki ere bir tabak yiyecek rüşveti vererek, korumalarıyla birlikte, görevlilerin ve hapishanenin taşınmasından sorumlu birliğin burunlarının dibinden geçip, civardaki ormanlar içinden yürüyerek kaçmış olmasıydı.

Bu da onun ölüm fermanı oldu. Daha sonra açıkladığına göre, hükümetin hareket tarzı öylesine acayip ve vakitsizdi ki, kendisini gerçekten nakledeceklerini değil, öldüreceklerini ya da Birleşik Devletler'e teslim edeceklerini düşünmüştü. Yaptığı hatanın ölçüsüzlüğünü fark edince, hükümetin kendisini yeniden hapsetme lütfunda bulunması için birbirine paralel iki kampanya başlattı: Bunlardan biri, ülke tarihindeki en büyük dinamitli terörist saldırısı, öbürü de, hiçbir koşul öne sürmeden teslim olma önerisiydi. Hükümet, onun bu önerilerinden haberli olduğunu asla belli etmemiş; ülke de, patlayıcı taşıyan arabaların terörü altında çökmediği gibi polisin saldırıları da inanılmaz boyutlara ulaşmıştı.

Escobar için dünya değişmişti artık. Hayatını kurtar-

ması için ona yardım edebilecek olanların, bunu yapmaya ne hevesleri vardı, ne de gerekçeleri. Peder García Herreros, akut bir böbrek yetmezliğinden 24 Kasım 1992'de ölmüş, Paulina da –işsiz ve biriktirilmiş tek kuruş parası olmaksızın– sakin bir sonbahar günü, çocukları ve iyi anılarıyla birlikte, bugün "Tanrı'nın Dakikası"nda hiç kimsenin ondan haber alamadığı bir yere sığınmıştı. Hollanda'ya büyükelçi olarak atanmış olan Alberto Villamizar, Escobar'dan pek çok mesaj almıştı, ama artık her şey için çok geçti. Üç milyar dolar olarak hesaplanan o muazzam servetinin büyük bir bölümü çatışmalara harcanmış ya da kartelin karmaşası içinde çarçur olup gitmişti. Ailesi, dünya üzerinde kâbus görmeden uyuyabileceği tek bir yer bulamıyordu. Tarihimizde izi sürülen en büyük ava dönüşmüş olan Escobar, aynı yerde altı saatten fazla kalamıyor, bu çılgınca kaçışı sırasında arkasında bir sürü suçsuz insanın ölüsünü, adalete teslim olmuş ya da düşman saflarına geçmiş kendi korumalarının cesetlerini bırakıyordu. Güvenliğini sağlayan kendi adamları, hatta hayatta kalabilmek için neredeyse hayvanca denebilecek kendi içgüdüsü, artık eski günlerdeki yeteneğini kaybetmişti.

2 Aralık 1993'te –kırk dördüncü yaşını kutlamasından bir gün sonra– Almanya'dan sınır dışı edilerek, yanında annesi ve küçük erkek kardeşiyle birlikte Bogotá'ya yeni dönen oğlu Juan Pablo'yla telefonda konuşma hevesine karşı koyamamıştı. Artık ondan daha temkinli olan Juan Pablo, iki dakika sonra, polis telefonun yerini saptamasın diye konuşmayı daha fazla sürdürmemesi konusunda uyardı onu. Ailesine olan düşkünlüğü dillere destan olan Escobar, ona kulak asmadı. Tam o anda, iz sürmekte olan polis, konuşmakta oldukları Los Olivos de Medellín Mahallesi'ndeki yeri kesin olarak saptamayı başarmıştı. Öğleden sonra saat üçü çeyrek geçe, sivil gi-

yimli yirmi üç polisten aşağı olmayan özel bir tim, bölgeyi kordon altına alarak eve girmiş, ikinci katın kapısını zorluyordu. Escobar, bunu hissetmişti. "Seni bırakıyorum," dedi telefonda oğluna, "çünkü burada garip bir şeyler oluyor." Bunlar son sözleri oldu.

Villamizar, Escobar'ın teslim olduğu geceyi, kentin en neşeli, en tehlikeli gece kulüplerinde, Escobar'ın korumalarıyla birlikte sert içkiler içerek geçirmişti. Adamakıllı içmiş olan Maymun, Doktor Villamizar'ın, patronunun özür dilediği tek kişi olduğunu her önüne gelene anlatıyordu. Sabahın saat ikisinde beklenmedik bir biçimde ayağa kalktı, elini sallayarak ona veda etti.

"Elveda, Doktor Villamizar," dedi. "Artık ortadan kaybolmam gerekiyor, herhalde bir daha hiç görüşmeyiz. Sizi tanıdığıma çok sevindim."

Gün ışırken Villamizar'ı içkiyi sünger gibi çekmiş bir halde La Loma'daki eve bırakmışlardı. Öğleden sonra, dönüş uçağında, Pablo Escobar'ın teslim olmasından başka bir şey konuşulmuyordu. Villamizar o gün ülkenin en ünlü kişilerinden biriydi, ama havaalanlarındaki kalabalığın arasında onu kimse tanımamıştı. Gazeteler, onun hapishanedeki varlığından fotoğrafını basmadan söz etmişlerdi, ama bütün teslim olma süreci içinde belirleyici bir etkisi olan gerçek kahramanlığının boyutları, gizli kalmış başarıların karanlığına mahkûm olmuşa benziyordu.

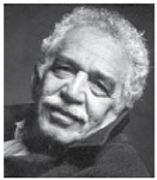
O akşam eve döndüğünde, günlük hayatın yeniden rayına oturduğunu fark etmişti. Andrés odasında ders çalışıyordu. Maruja, eski haline geri dönebilmek için hayaletleriyle sessizce savaşmaktaydı. Tang hanedanlığının atı, Endonezya sanat eserlerinin ve dünyanın yarısından topladığı antikalarının arasında, rehin tutulduğu bitmek bilmez geceler boyunca hayalini kurduğu köşede, onun istediği o

kutsal masanın üzerinde şaha kalkmış olarak eski yerinde duruyordu. Kendisini kaçırmış oldukları –camlarında kurşunların açtıkları yara izleri silinmiş olan– aynı otomobilin içinde Focine'deki bürosuna geri dönmüştü; bu iş için minnettar olan yeni bir şoför de, ölenin yerinde oturuyordu. Maruja, iki yıla kalmadan Eğitim Bakanı olarak atanacaktı.

İşsiz, iş edinmeye de isteksiz olan Villamizar, politikadan ağzı yanmış olarak, evde ufak tefek tamirlerle uğraşmak, eski arkadaşlarıyla aylaklığın tadını çıkarmak, sırf zevk için alışverişi kendi eliyle yapmak, halk mutfağının nefasetlerini dostlarına tattırmak yoluyla, bir süre kendince dinlenmeyi yeğlemişti. Öğleden sonraları kitap okumaya, sakal bırakmaya uygun bir ruh hali içindeydi. Geçmişin üzerini artık nostalji sislerinin örtmekte olduğu sıralarda bir pazar günü öğle yemeği yerlerken kapı çalındı. Andrés'in yine anahtarlarını unuttuğunu sanmışlardı. Hizmetçinin izin günü olduğundan kapıyı Villamizar açtı. Spor ceket giymiş genç bir adam, hediye kâğıdına sarılıp altın yaldızlı bir kurdeleyle bağlanmış minik bir paketi ona vererek, tek bir söz söylemeden, hiçbir şey sormasına da fırsat vermeden merdivenlerde gözden kayboldu. Villamizar, bunun bir bomba olabileceğini düşünmüştü. Bir anda o kaçırılma olayının heyecanıyla sarsılmıştı, ama Maruja'nın kendisini beklemekte olduğu yemek salonundan uzakta fiyongu çözerek parmaklarının ucuyla küçük paketi açtı. Suni deriden bir mahfazaydı bu; içinde de, saten bir yuvaya oturtulmuş olarak, kaçırıldığı gece Maruja'nın elinden almış oldukları yüzük vardı. Minik elmaslarından biri eksikti, ama aynı yüzüktü.

Maruja, gözlerine inanamıyordu. Yüzüğü parmağına taktı; eski sağlığına çabucak kavuşmakta olduğunu fark etti, çünkü artık tam geliyordu parmağına.

"Olacak şey değil!" diye içini çekti hevesle. "Bunların hepsi sanki bir kitap yazmak için."

Büyülü gerçekçilik akımının en önemli yazarı Gabriel García Márquez, 1982 yılında Nobel Edebiyat Ödülü'ne değer görülmüştü.

Kokain baronu Pablo Escobar'ın uyuşturucu örgütü, beş yıl içinde on binlerce insanın öldürülmesinden sorumluydu. Bunlar arasında polisler, yargıçlar, gazeteci ve politikacılar, bakanlar, hatta devlet başkanı adayları vardı. Kolombiya'yı yıllarca haraca kesen Escobar çetesi, 1990'da hükümetle pazarlık gücünü artırabilmek için 9 kişiyi kaçırdı. Márquez işte bu kaçırılma olayını, iyi bir gazeteci ve büyük bir yazar olarak kitaplaştırdığında, ortaya bir García Márquez klasiği çıktı.

Maruja gözlerini açtı, "Tanrı bize, katlanabileceğimiz şeyleri vermesin," diyen eski bir İspanyol atasözünü hatırlamıştı. Kaçırılmalarının üzerinden on gün geçmişti; Beatriz de kendisi de, ilk gece akıl almaz gibi görünen günlük yaşantılarına alışmaya başlıyorlardı. Kendilerini kaçıranlar, bunun askerî bir operasyon olduğunu sık sık yineliyorlardı, ama rehinelik kuralları hapishane kurallarından beterdi. Yalnızca acil durumlarda ve hep fısıltıyla konuşabilirlerdi. Birlikte yattıkları şilteden kalkamazlardı; ihtiyaçları olan her şeyi, uyuyor olsalar bile onları gözden kaybetmeyen o iki muhafızdan istemeleri gerekiyordu: oturma izni, bacaklarını uzatma izni, Marina'yla konuşma izni, sigara içme izni. Maruja, öksürüğünün sesini bastırmak için ağzını yastıkla tıkamak zorunda kalıyordu.

Kapak resmi: HENRI ROUSSEAU (GÜMRÜKÇÜ)

ISBN 978-975-510-709-7